

Naručitelj
OSJEČKO - BARANJSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PODGORAČ

Izrađivač

CPA Centar za prostorno uređenje i arhitekturu doo

PROSTORNI PLAN UREĐENJA
OPĆINE PODGORAČ

Zagreb, svibanj 2006. godine

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE PODGORAČ

Naručitelj
OPĆINA PODGORAČ
Načelnik
Goran Đanić

Izvršitelj

CPA Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o.

Zagreb, Odranska 2

Direktor CPA
Tomislav DOLEČKI, dipl.ing.arh.

Stručna koordinacija u ime CPA
Tomislav Dolečki, dipl.ing.arh.

Stručni tim CPA
Tomislav DOLEČKI, dipl.ing.arh.
Neda KAMINSKI - KIRŠ, dipl.ing.arh.
Zrinka TADIĆ, dipl.ing.arh.
Maša MUJAKIĆ, dipl.ing.arh.
Petra MAKSAN, aps.arh.

Zagreb, 2006. godina

OSJEČKO - BARANJSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PODGORAČ

Naziv prostornog plana **PROSTORNI PLAN UREĐENJA**
OPĆINE PODGORAČ

Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Podgorač: "Službeni glasnik Općine Podgorač" broj 03/04	Odluka Općinskog vijeća Općine Podgorač o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Podgorač: "Službeni glasnik Općine Podgorač" broj 02 / 06
---	--

Zaključak Općinskog poglavarstva Općine Podgorač o stavljanju Prostornog plana uređenja Općine Podgorač na javni uvid od 06.07.2005.	Javni uvid održan : od 01.08.2005. do 01.09.2005.
--	--

Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave: M.P.	Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave: ..... Jurica POŽEGA, dipl.iur.
---	--

Suglasnosti na plan:

- Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove, prema članku 24. i 26. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04), klasa 350-01/05-1/176, urbroj 2158-14-03/01-05-02, od 27. prosinca 2005. godine; na temelju mišljenja Zavoda za prostorno uređenje Osječko - baranjske županije (klasa 350-04/04-01/11, urbroj 2158/1-01/10-05-14 od 13. prosinca 2005. godine)
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Uprava za poljoprivredno zemljište, prema članku 17. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 66/01, 87/02, 48/05 i 90/05), klasa 350-02/05-01/147 urbroj 525-09-V.B.M. 06-02 od 24. ožujka 2006. godine
- Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Osijeku prema članku 56. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03), klasa: 612-08/05-01-03/116, urbroj: 532-04-06/13-05-05 od 07. studenog 2005. godine
- Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu prirode, prema članku 124. Zakona o zaštiti prirode (NN 74/05, klasa: 350-02/04-01/01 urbroj: 2149/04-04/04-12 od 14. listopada 2005. godine
- Ured za gospodarstvo Osječko - baranjske županije, prema članku 2.a.. Zakona o tržištu plina (NN 68/01 i 87/05), klasa 320-02/06-03/4, urbroj 2158-14-01/02-06-01 od 20. siječnja 2006. godine

Pravna osoba koja je izradila plan
CPA - Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o., Zagreb, Odranska 2

Pečat pravne osobe koja je izradila plan: M.P.	Odgovorna osoba ..... Tomislav DOLEČKI, dipl.ing.arh.
---	---

Koordinatori plana Za Općinu PODGORAČ: Za CPA d.o.o.:	Goran ĐANIĆ Tomislav DOLEČKI, dipl.ing.arh.
--	--

Stručni tim u izradi plana 1. Tomislav DOLEČKI, dipl.ing.arh. 2. Neda KAMINSKI-KIRŠ, dipl.ing.arh.	3. Zrinka TADIĆ, dipl.ing.arh. 4. Maša MUJAKIĆ, dipl.ing.arh. 5. Petra MAKSAN, aps.arh.
---	---

Pečat Općinskog vijeća: M.P.	Predsjednica Općinskog vijeća: ..... Zorica GUDELJ
-------------------------------------	--

Istovjetnost ovog prostornog plana s izvornikom ovjerava: ..... ime, prezime i potpis	Pečat Općinskog vijeća Općine Podgorač: M.P.
---	---

DOKUMENTACIJA O TVRTKI CPA d.o.o.

Izvadak iz registra Trgovačkog suda u Zagrebu za tvrtku CPA Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o. za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja,

Suglasnost Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja za upis tvrtke CPA d.o.o. u sudski registar za izradu dokumenata prostornog uređenja (klasa: 350-02/95-01/60 urbroj: 531-02/1-1-95-2 od 07. travnja 1995. godine),

Rješenje Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu o upisu u Imenik ovlaštenih arhitekata za Tomislava Dolečkog, dipl.inž.arh. (klasa: UP/I-350-07/91-01/110 urbroj: 314-01-99-1 od 19. srpnja 1999. godine)

Rješenje Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu o upisu u Imenik ovlaštenih arhitekata za Nedu Kaminski - Kirš, dipl.inž.arh. (klasa: UP/I-350-07/91-01/216 urbroj: 314-01-99-1 od 19. srpnja 1999. godine).

Prostorni plan uređenja Općine Podgorač

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

=====

SUBJEKT UPISA

MBS:
080012259

TVRTKA/NAZIV:
1 CENTAR ZA PROSTORNO UREĐENJE I ARHITEKTURU društvo s ograničenom odgovornošću za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja

SKRAĆENA TVRTKA/NAZIV:
1 CENTAR ZA PROSTORNO UREĐENJE I ARHITEKTURU d.o.o.

SJEDIŠTE:
1 Zagreb, Odranska 2

PREDMET POSLOVANJA - DJELATNOSTI:
1 74.2 - Arhitektonske i inženj. djel. i tehn. savjet.
1 74.20 - Arhitektonske i inženj. djel. i tehn. savjet.
1 74.4 - Promidžba (reklama i propaganda)
1 74.40 - Promidžba (reklama i propaganda)
1 * - obavljanje stručnih poslova u svezi sa obavljanjem stručnih poslova zaštite okoliša

ČLANOVI UPRAVE / LIKVIDATORI

1 Tomislav Dolečki, JMBG: 1112951330066
1 - direktor
1 - zastupa pojedinačno i samostalno

1 Neda Kaminski-Kirš, JMBG: 2001953335089
1 - direktor
1 - zastupa pojedinačno i samostalno

TEMELJNI KAPITAL:
1 18,200.00 kuna

PRAVNI ODNOSI:
Pravni oblik
1 društvo s ograničenom odgovornošću

Osnivački akt:
1 Društveni ugovor zaključen dana 27. srpnja 1995. godine.

=====

POPIS FIZIČKIH OSOBA KOD SUBJEKTA

C1 Tomislav Dolečki, JMBG: 1112951330066
Zagreb, Trpanjska 22

D004, 2003.10.09 12:10:55

Stranica: 1

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

=====

POPIS FIZIČKIH OSOBA KOD SUBJEKTA

C2 Neda Kaminski-Kirš, JMBG: 2001953335089
Zagreb, Ivana Kukuljevića 10

Upise u glavnu knjigu proveli su:

RBU	Poslovni broj	Datum	Naziv suda
0001	95/1208-2	15.11.1995.	Trgovački sud u Zagrebu

U Zagrebu, 09.10.2003.

Ovlaštena osoba:

SUGLASNOSTI I MIŠLJENJA

Ured državne uprave u Osječko - baranjskoj županiji, Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove, prema članku 24. i 26. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04), klasa 350-01/05-1/176, urbroj 2158-14-03/01-05-02, od 27. prosinca 2005. godine; na temelju mišljenja Zavoda za prostorno uređenje Osječko - baranjske županije (klasa 350-04/04-01/11, urbroj 2158/1-01/10-05-14 od 13. prosinca 2005. godine)

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, prema članku 17. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 66/01, 87/02, 48/05 i 90/05), klasa 350-02/05-01/147, urbroj 525-09-V.B.M. 06-02 od 24. ožujka 2006. godine

Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Osijeku prema članku 56. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03), klasa: 612-08/05-01-03/116, urbroj: 532-04-06/13-05-05 od 07. studenog 2005. godine

Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu prirodne baštine, prema članku 124. Zakona o zaštiti prirode (NN 70/04), klasa: 350-02/04-01/01 urbroj: 2149/04-04/04-12 od 14. listopada 2005. godine

Ured za gospodarstvo Osječko - baranjske županije, temeljem članka 2.a. Zakona o tržištu plina (NN 68/01 i 87/05), klasa 320-02/06-03/4, urbroj 2158-14-01/02-06-01, od 20. siječnja 2006. godine

---

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSPODARSTVA

10000 Zagreb, Ul. grada Vukovara 78, P.P. 1034
Telefon: 61 06 111, Telefax: 61 09 201

KLASA : 350-02/05-01/147
UR.BROJ : 525-09-V.B.M. 06-02
ZAGREB, 24. ožujka 2006.

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PODGORAČ
PODGORAČ

Predmet: Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Podgorač
- mišljenje - dostavlja se -

Na vaš broj : 350-02/04-01/01
Ur.broj : 2149/04-04/04-13
od 01. listopada 0005.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva temeljem članka 17. stavka 3. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (" Narodne novine " , br. 66/01., 87/02., 48/05. i 90/05.) u predmetu zahtjeva **ODJELA ZA OPĆINSKU SAMOUPRAVU I UPRAVU, OPĆINE PODGORAČ, OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE** - za izdavanje mišljenja - na **KONAČNI PRIJEDLOG PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PODGORAČ** - daje

MIŠLJENJE

Odjelu za Općinsku samoupravu i upravu Općine Podgorač, Osječko-baranjske županije - izdaje se **pozitivno mišljenje** na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Podgorač, uz **uvjet** usklađivanja Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske za Općinu Podgorač sa predmetnim PPU-a.

Pregledom dostavljene prostorno - planske dokumentacije - **utvrđeno je da** - područje razmatrano u okviru ovog Plana predstavlja prostor jedinice lokalne samouprave na nivou općine sa 9 naselja i to: (Bijela Loza, Budimci, Kelešinka, Kršinci, Otrošinci, Podgorač, Poganovci, Razbojište i Stipanovci) sa manjim lokalnim razvojnim središtem Općine naseljem Podgorač.

Po svom prostornom položaju Općina Podgorač unutar županije zauzima njen zapadni dio, gdje sjeverno graniči sa Općinama Koška i Bizovac, istočno sa Općinom Čepin, zapadno sa gradom Našice, te južno sa Općinama Drenje, Gorjani i Punitovci.

Općina, zauzima prostor od 13 084 ha, terasastih nizina (naplavne ravni Drave i Vuke, jugozapadno i istočno omeđene područjem šuma, te brežnog jugozapadnog područja obronaka Krndije i Papuka. Dobro je prometno cestovno povezana (D515 Našice-Đakovo), državnim i županijskim prometnicama uz planiranu novu Posdravsku magistralu.

Unutar područja Općine poljoprivredne šumske i vodne površine zauzimaju 12 352 ha, od toga poljoprivredne 9 805 ha (74%), šumske 2 357 ha (18%), i vodenih površina na 1,5 % (vodotoci, brdske akumulacija od čak 150 ha). Poljoprivredna su zemljišta većim dijelom kultivirana, kategorizirana, kao vrijedna obradiva tla P2 na 3 925 ha (30%) sa pretežitim površinama južno od naselja Podgorač, te sjeverno od naselja Budimci. Ostala su tla kategorizirana kao P3 na većem dijelu Općine tj. na 5 880 ha (44%). Prevladava uzgoj ratarskih kultura, a pored stočarske proizvodnje povoljni su uvjeti za razvoj vočarstva, vinogradarstva, povrčarstva, cvječarstva, sitnog stočarstva, te eko poljoprivrede, uz potrebit razvoj prehrambene industrije i doradbenih kapaciteta. U cilju razvoja poljoprivredne djelatnosti potrebno je stimulirati proces razvoja malog i srednjeg poduzetništva, obiteljskih gospodarstava, uz prisutnu vlasničku transformaciju. Značajnu vrijednost ove općine predstavljaju velike površine poljoprivrednog zemljišta, koje je zbog rasjepkanosti, te značajne depopulacije, te zapuštanja obradivih površina na nivou ekstenzivne obrade. Potrebno je provesti arondaciju, uz komasaciju, navodnjavanje, te održavanje postojećeg sustava hidromelioracije, kao mjera uređenja poljoprivrednog zemljišta.

Građevinska se područja gotovo svih naselja **smanjuju u bilanci za 307 ha** (od 752 ha na 445 ha) cca. **40 %** (najvećoj za naselja Budimci i Poganovci).

Povećanja građevinskog područja obuhvaćaju manja povećanja stambene i mješovite namjene potrebne za funkcioniranje naselja, koja uključuju i novo formiranu **gospodarsku zonu naselja Podgorač površine od oko 7 ha**, čijih **1,6 ha čini novo građevinsko područje**.

Uvjetuje se usklađivanje Programa raspolaganja zemljištem u vlasništvu RH sa predmetnim PPU-a, što znači da sve površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH, koje ovim planom mijenjaju namjenu u građevinsko zemljište, moraju biti u navedenom Programu izuzete pod kategoriju "ostalo".

Zaključno se može konstatirati da Općina Podgorač predstavlja perspektivno razvojno lokalno središte, dobre prometne povezanosti, sa mogućnostima razvoja zastupljene poljoprivredne proizvodnje, uz razvoj doradbenih kapacitete prehrambene industrije, malog poduzetništva uz potrebu razvoja komunalne i druge infrastrukture (vodoopskrba, odvodnja otpadnih voda, deponija), kao pretpostavke daljnjeg razvoja, te perspektivu razvoja lovno-izletničkog i seoskog turizma.

Ovo Ministarstvo ne podržava proširenje građevinskog područja na poljoprivredno zemljište P1, i P2 kategorije, izuzetak može predstavljati nemogućnost lociranja proširenja građevinskog područja na niže vrijedno poljoprivredno zemljište, ili ono predstavlja nužnu legalizaciju već izgrađenih objekata.

Radi širenja gradova i mjesta stanovanja, razvoja turizma, izgradnje prometnica, industrije i dr. poljoprivredno obradivo tlo je stalno na udaru. Zbog toga treba birati za spomenute svrhe manje krajobrazno vrijedne prostore ili neprikladne za poljoprivrednu proizvodnju.

Osnove za racionalno korištenje i namjenu prostora, odnose se prvenstveno na namjenu prostora za izgradnju kojeg treba određivati tako da se ne smanjuju i kvalitetne poljoprivredne površine, da se omogući uređenje, korištenje i zaštitu voda (podzemnih i nadzemnih) te tako da se poveća zaštita osobitih vrijednosti prostora i gospodarenja resursima na održiv - štedljiv način.

U slučaju nužne prenamjene površina osnovnih kategorija korištenja gdje je to moguće prema važećim propisima (sadržaji koji moraju biti locirani na takvom prostoru) zahvati se moraju ograničiti i podrediti uvjetima osnovne namjene i režima korištenja, utvrditi prihvatljiva tehnologija, a negativne učinke smanjiti na prihvatljivu mjeru. U prostornim planovima i dokumentima prostornog uređenja takove promjene moraju biti iskazane mjerljivim i usporednim veličinama.

Ograničenja korištenja prostora odnose se na područja na kojima se ne mogu locirati određeni sadržaji ili je za to potrebno ispunjenje određenih posebnih uvjeta odnosno prilagodba okolnosti. Takva odredba obvezna je za poljodjelske površine na kojima je moguće lociranje uz određene uvjete.

Ovo Ministarstvo na predočeni plan stavlja naglasak na korištenje prostora.

U tom smislu, treba održati integritet neizgrađenog prostora s ciljem zaštite kompaktnosti poljoprivrednih površina. Glede prostorno - planske dokumentacije, koja je strateško - usmjeravajućeg značenja potrebno je spriječiti gradnju duž izvangradskih prometnica, gubitak identiteta nastanjenih jezgri (sela) koje se sve više stapaju u neizdiferencirani niz, propadanje krajolika ruralnih područja te posebno izbjegavati raspršenu gradnju.

Glede navedenog potrebno je sanirati i obnoviti povijesne centre, planirati širenje naselja jedino ukoliko za to postoji izričita potreba stalno naseljenog stanovništva i uvesti ograničenja glede rasutih naselja.

U konačnom prijedlogu plana u Odredbi za provođenje potrebno je u cilju zaštite i poljoprivrednih površina dodati, da se sve intervencije mogu odvijati sukladno odredbama posebnih zakona.

Ovo Ministarstvo na predočeni plan, stavlja naglasak na osnovne smjernice i mjere koje su unijete u Prostorno - plansku dokumentaciju plana višeg reda, pogotovo u smislu strateško - usmjeravajućeg značenja s obzirom na značajke njenog područja i najvrijednije resurse.

U prijedlogu promjene namjene ili mogućnosti obavljanja djelatnosti treba utvrditi učinke (gubitak određene kategorije tla, voda, promjene ili ograničenje u provedbi važećeg režima korištenja - osobito zaštite ili promjene koje će time nastati), te utvrditi mjere za unapređenje odnosno sanaciju.

U tom smislu potrebno je donijeti obvezu izrade istih uz određivanje općih načela i kriterije koji proizlaze iz odredbi Zakona kojima se regulira članak 52. Ustava Republike Hrvatske (Zakona o poljoprivredi, Zakona o poljoprivrednom zemljištu, Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Zakona o stočarstvu, Zakona o slatkovodnom ribarstvu, Zakona o hrani i dr.).

Uz studiju za zahvat u prostoru izvan građevinskog područja, zemljišta i unutar građevinskog područja, potrebno je uz prostorno - plansku dokumentaciju, kod izdavanja lokacijskih dozvola, pridržavati se i odredbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu, Zakona o poljoprivredi). Glede navedenog, potrebno je uskladiti s gore navedenim - sve odredbe u Odredbama za provođenje.

S obzirom, da ovaj plan ima strateško - usmjeravajuće značenje, skrećemo pažnju, da bi bilo potrebno kroz stručne podloge valorizirati zaštićena područja, i poljoprivredne površine - vinograde, u smislu turizma, poljoprivredni krajolik (turističke destinacije, ekološka proizvodnja hrane).

Kroz prostorno - plansku dokumentaciju potrebno je osigurati usklađen socio - gospodarski - kulturni prostorni razvoj uz oživljavanje seoskog gospodarstva, biopoljoprivrede, obrtništva, rukotvornih vještina i turizma.

Korištenje prostora izvan građevinskog područja namjenjeno je prioritetno, a dijelom isključivo poljoprivredi, šumarstvu i vodnom gospodarstvu, s težnjom očuvanja što većih i kontinuiranih površina i prirodnih režima, šumskih ekosustava i očuvanje seoskih i poljoprivrednih krajolika. S tim ciljem treba integralno provoditi smjernice i odredbe o uređenju i zaštiti krajolika te stručne osnove i upute nadležnih resora poljoprivrede, šumarstva, vodnog gospodarstva, zaštite prirodne i graditeljske baštine, odnosno uspostavljanjem učinkovitog upravljanja područjima od posebne važnosti za gospodarstvo, kulturni identitet i ekološku funkciju.

Imajući uvid, u vaš dopis, molimo vas, da ubuduće, u dopisu pored legislative – donošenja prostornih planova, navedete – " i temeljem članka 17. stavka 3. Zakona o, poljoprivrednom zemljištu (" Narodne novine", br. 66/01., 87/02., 48/05. i 90/05)", te u naslovu navesti Upravu za poljoprivredno zemljište.

O tom obavijest:

1. CPA Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o.,
Zagreb,
Odranska 2,
2. Zavod za prostorno uređenje Osječko-baranjske županije,
Osijek,
Europske avenije 11,
3. Ured državne uprave Osječko-baranjske županije,
Služba za gospodarstvo,
Osijek,
Županijska 4,
4. Ministarstvo zaštite okoliša prostornog uređenja i graditeljstva,
Zavod za prostorno uređenje,
Zagreb,
Ulica Republike Austrije 20,
5. Ministarstvo zaštite okoliša prostornog uređenja i graditeljstva,
Uprava za inspekcijske poslove,
Odjel inspekcijskog nadzora prostornog uređenja,
Zagreb,
Ulica Republike Austrije 20,
6. Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodnoga gospodarstva,
Uprava poljoprivrede,
Odjel inspekcijskih poslova u poljoprivredi - ovdje,
7. Dokumentacija - ovdje,
8. Arhiva - ovdje.

Tekstualni dio plana

I. OBRAZLOŽENJE

strana

U V O D	1
1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE PODGORAČ U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAVE ŽUPANIJE I DRŽAVE	5
1.0. Uvodni podaci o Osječko-baranjskoj županiji	5
1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru	5
1.1.1. Teritorijalni obuhvat	5
1.1.2. Numerički pokazatelji	5
1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke	8
1.2.1. Geoprometni položaj Općine Podgorač u Osječko-baranjskoj županiji	8
1.2.2. Povijesni razvoj i oblici naseljenosti područja Općine Podgorač	8
1.2.3. Utvrđene i zatečene vrste i oblici objekata	8
1.2.4. Prirodno-geografska obilježja	8
1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova	17
1.3.1. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske	17
1.3.2. Prostorni plan Osječko-baranjske županije	18
1.3.3. Ocjena postojećih prostornih planova na području Općine Podgorač	22
1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	23
1.4.1. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske pokazatelje	23
1.4.2. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na gospodarske i prostorne pokazatelje	23
1.4.3. Zaštita prirode i okoliša	26
2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	29
2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja	29
2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	29
2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora	30
2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša	30
2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja	30
2.2.1. Demografski razvoj	31
2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture	45
2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture	45
2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina	46
2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Općine Podgorač	47
2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora	47
2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobrazna, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina	48
2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	50
3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	51
3.1. Prikaz prostornog razvoja na području Općine Podgorač u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Osječko-baranjske županije	51

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina	52
3.2.1. Organizacija prostora	52
3.2.2. Osnovna namjena i korištenje površina	52
3.2.3. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja, poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine) - tablica 3.	53
3.2.4. Razvoj i uređenje prostora naselja - građevinska područja	54
3.2.5. Razvoj i uređenje prostora izvan naselja	56
3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	57
3.3.1. Gospodarske djelatnosti	57
3.3.2. Društvene i javne djelatnosti	60
3.4. Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora	63
3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline) - tablica 3.	63
3.4.2. Prirodna baština i krajobraz	63
3.4.3. Kulturna baština	64
3.4.4. Područja posebnih ograničenja u korištenju	68
3.4.5. Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite	68
3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava	71
3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav (ceste, pošte i javne telekomunikacije)	71
3.5.2. Energetski sustav	75
3.5.3. Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)	78
3.6. Postupanje s otpadom	82
3.6.1. Proizvodni otpad	83
3.6.2. Komunalni otpad	83
3.6.3. Opasni i posebni otpad	84
3.6.4. Inertni otpad	84
3.6.5. Čišćenje divljih deponija i sanacija bivših odlagališta	84
3.7. Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš	85
3.7.1. Zaštita tla	85
3.7.2. Zaštita voda	86
3.7.3. Zaštita zraka	86
3.7.4. Zaštita od buke i vibracija	87
3.7.5. Zaštita šuma	87
3.7.6. Zaštita krajolika	88
3.7.7. Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti	88
3.7.8. Ugroženi i degradirani prostori	88
3.7.9. Procjena posljedica tehnoloških nesreća	88
3.7.10. Smjernice za zaštitu od požara, elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti	88

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE

I. TEMELJNE ODREDBE	93
II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE	94
1. Uvjeti za određivanje namjena površina na području Općine Podgorač	94
2. Uvjeti za uređenje prostora	95
2.1. Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku i Osječko-baranjsku županiju	96
2.2. Građevinska područja naselja	96
2.3. Izgrađene strukture van naselja	106

---

3. Uvjeti za smještaj gospodarskih sadržaja u prostoru	111
3.1. Poljoprivreda	112
3.2. Eksploatacija mineralnih sirovina - eksploatacijska polja	113
3.3. Šumarstvo	113
4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti	113
4.1. Predškolske ustanove i osnovne škole	113
4.2. Kulturni sadržaji	114
4.3. Šport i rekreacija	114
4.4. Zdravstvo	114
4.5. Vjerske građevine	114
4.6. Ostali sadržaji javnog interesa	115
5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometnih i drugih infrastrukturnih sustava	115
5.1. Prometni infrastrukturni sustavi	116
5.2. Telekomunikacije	118
5.3. Vodnogospodarski sustav	119
5.4. Energetski sustav	120
6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina	121
6.1. Prirodne i krajobrazne vrijednosti	121
6.2. Kulturna baština	122
7. Postupanje s otpadom	124
8. Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš	124
8.1. Zaštita voda i tla	125
8.2. Zaštita prostora	125
8.3. Zaštita zraka	126
8.4. Zaštita od buke i vibracije	126
8.5. Procjena utjecaja na okoliš	126
8.6. Zaštita od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti	127
8.7. Zaštita od požara i eksplozije	127
9. Mjere provedbe plana	127
9.1. Obveza izrade prostornih planova	127
9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera	127
9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni	127

Grafički dio plana

1.	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA	mj. 1 : 25.000
2.	INFRASTRUKTURNI SUSTAVI	mj. 1 : 25.000
2.A.	Cestovni, poštanski i telekomunikacijski promet	mj. 1 : 25.000
2.B.	Energetski sustav	mj. 1 : 25.000
2.C.	Vodnogospodarski sustav i odlaganje otpada	mj. 1 : 25.000
3.	UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA	mj. 1 : 25.000
4.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA	
4.A.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA BIJELA LOZA	mj. 1 : 5.000
4.B.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA BUDIMCI	mj. 1 : 5.000
4.C.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA KELEŠINKA	mj. 1 : 5.000
4.D.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA KRŠINCI	mj. 1 : 5.000
4.E.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA OSTROŠINCI	mj. 1 : 5.000
4.F.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA PODGORAČ I IZDVOJENE GOSPODARSKA ZONE PODGORAČ	mj. 1 : 5.000
4.G.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA POGANOVC	mj. 1 : 5.000
4.H.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA RAZBOJIŠTE	mj. 1 : 5.000
4.I.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA STIPANOVCI	mj. 1 : 5.000

**I. OBRAZLOŽENJE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA
OPĆINE PODGORAČ**

U V O D

Bitno promijenjeni uvjeti razvoja područja Općine Podgorač, promjena vlasničkih odnosa i zakonske regulative, nova Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, Prostorni plan Osječko-baranjske županije, kao i problemi prilikom primjene postojećih dokumenata prostornog uređenja uvjetovali su odluku Općinskog vijeća Općine Podgorač da u "Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Podgorač " za razdoblje 2004.-2006.godina (Službeni glasnik Općine Podgorač br. 03/04) ugradi potrebu izrade Prostornog plana uređenja Općine Podgorač, a prema Zakonu o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) i Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04 i 45/04).

Izrada Prostornog plana uređenja Općine Podgorač povjerena je, na temelju provedenog javnog nadmetanja, tvrtki CPA - Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o. iz Zagreba. Novim je Prostornim planom uređenja Općine Podgorač potrebno ostvariti slijedeće:

- definirati strategiju razvoja Općine Podgorač,
- uskladiti plan sa Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, Prostornim planom Osječko-baranjske županije, kao i prostornim planovima uređenja susjednih jedinica lokalne samouprave,
- smjernicama plana potaći razvoj gospodarstva,
- ostvariti planske preduvjete za gradnju građevina društvenog i javnog standarda,
- stvoriti preduvjete za kvalitetnije prometno i komunalno opremanje naselja,
- predložiti zone zaštite prirode, kao i sanacije ugroženih dijelova prirode,
- stvoriti preduvjete za zaštitu okoliša,
- osigurati sudjelovanje korisnika prostora u procesu izrade plana i donošenju odluka.

Po potpisu ugovora CPA d.o.o. je pristupio pripremnim radovima na izradi PPU-a Općine Podgorač, koji su uključivali:

- pribavljanje geodetsko-katastarskih osnova za područje obuhvata u mjerilu 1:25.000 i HOK-a (Hrvatske osnovne karte) u mjerilu 1:5.000;
- analizu postojeće prostorne dokumentacije za područje Općine Podgorač (PPO Našice i drugi planovi);
- analizu prirodne osnove i demografskih potencijala na području Općine Podgorač;
- analizu postavki iz prostornih planova višeg reda (Program i Strategija prostornog razvitka Republike Hrvatske, Prostorni plan Osječko-baranjske županije);
- analizu polazišta i razvojnih potencijala Općine Podgorač;
- analizu građevinskih područja naselja.

U sklopu pripremnih radova izvršitelj radova je preuzeo dio podloga i postojeće dokumentacije o prostoru, te su dogovoreni temeljni programski parametri za izradu Prostornog plana uređenja Općine Podgorač. Za potrebe izrade Plana prikupljeni su podaci i dokumentacija od tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima u skladu sa člankom 29. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04):

1. MINISTARSTVO KULTURE, Uprava za zaštitu prirode, Runjaninova 2, 10 000 ZAGREB
dopis, klasa 612-07/04-49/0256, urbroj 528-08-JH-04-2 od 18.08.2004.
2. MINISTARSTVO KULTURE, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Osijeku, Kuhačeva 27, 31 000 OSIJEK
dopis, klasa 350-02/04-01/07, urbroj 532-10-3/7-04-97 od 29.10.2004.
3. MINISTARSTVO OBRANE, Uprava za graditeljstvo, Služba za graditeljstvo i zaštitu okoliša, Trg kralja P. Krešimira IV/1, 10 000 ZAGREB
dopis, klasa 350-02/04-01/120, urbroj 512M3-020202-04-4 od 29.09.2004.
4. MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, POLICIJSKA UPRAVA OSJEČKO-BARANJSKA, Odjel zaštite od požara i civilne zaštite, I.G.Kovačića 2, 31 000 OSIJEK,
dopis, urbroj 511-07-20/04-5695/2-04 BZ od 17.09.2004.
5. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA, Županijski zavod za prostorno uređenje
Kapucinska 40, 31 000 OSIJEK,
dostavljena obavijest

6. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA, Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove, Ispostava Našice, Pejačevićev trg 7, 31 500 NAŠICE
dopis, klasa 350-01/04-01/90, urbroj 2158-14-03/01-04/1 od 23.09.2004.
7. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA, Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Županijska 4, 31 000 OSIJEK
- klasa 080 -03/04-01/17, urbroj 2158-02-04/01-04-02 od 10.09.2004.
8. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA, Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Odjel za društvene djelatnosti, Županijska 4, 31 000 OSIJEK
- odgovor nije dostavljen
9. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA, Upravni odjel za društvene djelatnosti, Županijska 4, 31 000 OSIJEK
dopis, klasa 602-02/04-01/17, urbroj 2158/1-01-14/03-04-6 od 01.09.2004.
10. HRVATSKE CESTE d.o.o., Sektor za strateško planiranje, razvoj i studije, Odjel za strateško planiranje i razvoj, Vončinina 3, 10 000 ZAGREB
broj 210-2004-862 MH od 23.09.2004.
11. UPRAVA ZA CESTE OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
Vijenac I.Meštrovića 14e, 31 000 OSIJEK
dopis, broj 2158/3-01/04-1328 od 23.08.2004.
12. HRVATSKE CESTE d.o.o., Sektor održavanja, Ispostava Osijek, Vukovarska 122, 31 000 OSIJEK
dopis, 345-553OS-953 DK od 16.08.2004.
13. HRVATSKE ŠUME d.o.o., Uprava šuma Podružnica Osijek, Odjel za uređivanje šuma
Prolaz J.Benešića 1, 31 000 OSIJEK
urbroj OS-05-2004-1037/1 (DP/MF)
14. HRVATSKE ŠUME d.o.o., Uprava šuma, Podružnica Našice, Odjel za ekologiju, J.J.Strossmayera 1, 31 500 NAŠICE, pp 23
- odgovor nije dostavljen
15. HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d., Sektor za razvoj
Ulica grada Vukovara 37, 10 000 ZAGREB,
- odgovor nije dostavljen
16. HEP PRIJENOS d.o.o., Prijenosno područje Osijek, Odjel za vođenje
Šetalište kardinala F.Šepera 1a, 31 000 OSIJEK,
dopis, broj 3/21-116/04 od 27.09.2004.
17. HEP - DISTRIBUCIJA d.o.o., DP "Elektroslavonija" Osijek
Pogon Našice, Ured pogona, Odsjek za upravljanje mrežom, Sokolska 1, 31 500 NAŠICE
dopis, broj 400802001-41-97/2004 od 31.08.2004.
18. HEP-PLIN d.o.o., Cara Hadrijana 7, 31 000 OSIJEK
dopis, broj F 02-1106/04-MR od 25.08.2004.
19. PLINACRO d.o.o., Savska 88a, 10 000 ZAGREB
dopis DR/1110/04 od 11.08.2004.
20. HT mobile, Sektor za planiranje i razvoj sustava, ulica grada Vukovara 23, 10 000 ZAGREB
dopis od 10.08.2004.
21. HRVATSKI TELEKOM, Regija 4 - Istok, Sjedište regije, Kardinala A.Stepinca 17 - 21, 31 000 OSIJEK
dopis, 4BB-OS-9892/04 od 17.08.2004.
22. HRVATSKA POŠTA d.d., Područna uprava Slavonija
Ulica kardinala A.Stepinca 17, 31 000 OSIJEK
dopis, 4.1.1.4.-75-20/04-PV od 11.08.2004.
23. HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Drave i Dunava Osijek, Splavarska 2a, 31 000 OSIJEK
klasa 350-02/04-01/31, urbroj 374-22-1-04-3 od 04.11.2004.
24. HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Drave i Dunava, Vodnogospodarska ispostava za slivno područje "Karašica-Vučica",
Trg A.Starčevića 9/IV, 31 540 DONJI MIHOLJAC
dopis, klasa 350-02/04-01/0005, urbroj 374-3203-1-04-3 od 14.10.2004.
25. ODAŠILJAČI I VEZE d.o.o., Vlaška 106, 10 000 ZAGREB
dopis, broj 2740 ŠD/TV od 13.08.2004.

26. VIPnet d.o.o., Iblerov trg 10, 10 000 ZAGREB
- dopis od 13.09.2004.
27. NAŠIČKI VODOVOD d.o.o., Vinogradska 3, 31 500 NAŠICE
dopis broj 65 od 01.02.2005.
28. OPĆINA PODGORAČ, Trg M.Gupca 3, 31 512 PODGORAČ
KLASA 350-02/04-01/01, URBROJ 2149-04-02/04-05 od 19.08.2004.

Po pribavljanju i usuglašavanju traženih podataka od tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima, te pribavljanju potrebnih kartografskih podloga za izradu plana, stručni tim CPA je izradio i, u skladu s Uredbom o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova (NN 101/98), prezentirao elaborat **Nacrt prijedloga Prostornog plana uređenja Općine Podgorač** koji sadrži:

- tekstualno obrazloženje i grafičke priloge u mjerilu 1:25.000 kojima se definira temeljna organizacija prostora, zaštita prirodnih, kulturnih i povijesnih vrijednosti prostora, namjena i korištenje prostora, prometna i komunalna infrastruktura, uvjeti za korištenje i mjere zaštite prostora te mjere za provođenje plana,
- granice građevinskih područja na katastarskim kartama u mjerilu 1:5.000 za sva naselja na području Općine Podgorač;
- prijedlog Odredbi za provođenje Prostornog plana uređenja Općine Podgorač.

U skladu sa člankom 3. Uredbe o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova (NN 101/98) Nacrt prijedloga Prostornog plana uređenja Općine Podgorač prezentiran je na prethodnoj raspravi, održanoj 24.01.2005. godine u Podgoraču, gdje su, osim stručnih službi Općine Podgorač i izrađivača, sudjelovala i tijela državne uprave i pravne osobe s javnim ovlastima, koja su osigurala podatke i dokumente iz svoga djelokruga za potrebe izrade prostornog plana. Sve primjedbe i sugestije dane na prethodnoj raspravi ugrađene su u Prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Podgorač.

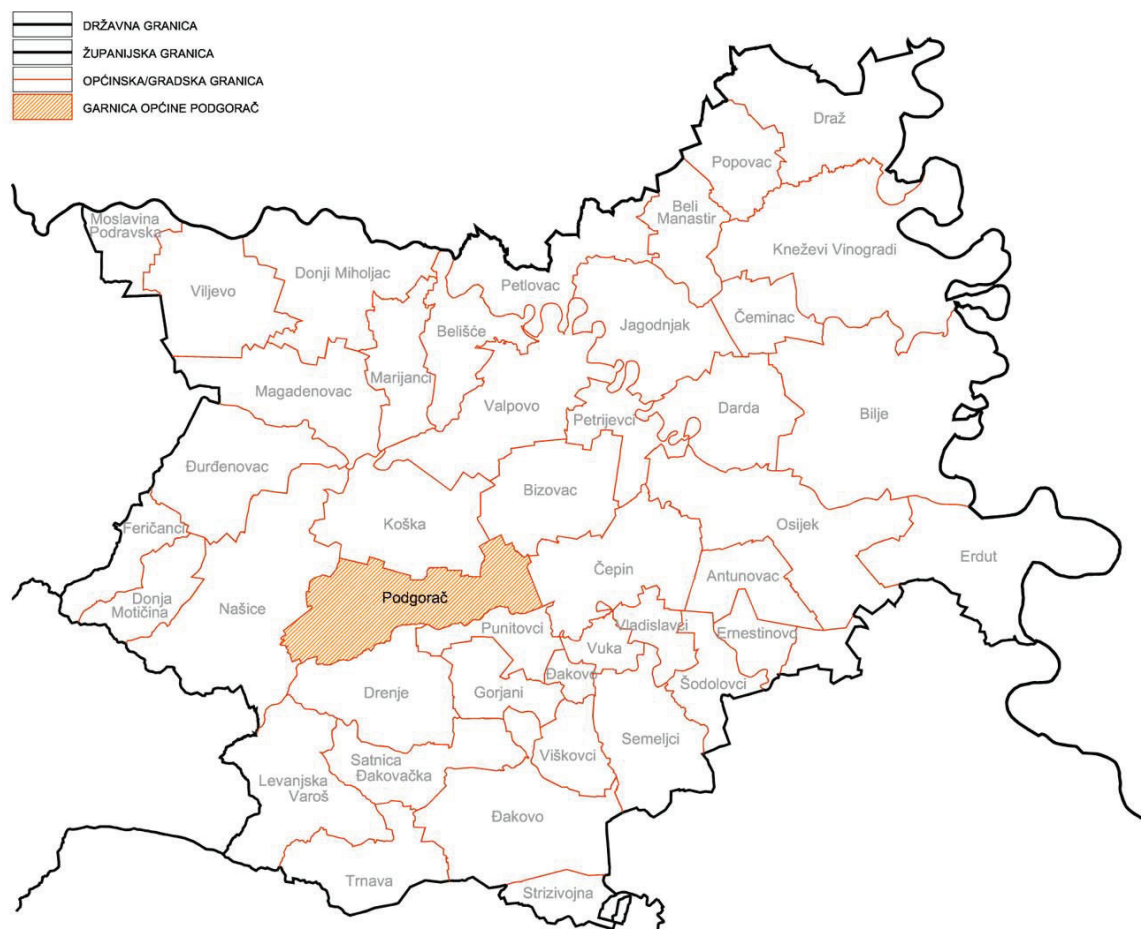
Po završetku javne rasprave i stručnoj obradi primjedbi, te prikupljanju suglasnosti i mišljenja propisanih Zakonom o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) i Zakonom zaštititi i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99), biti će pribavljene sljedeće suglasnosti i mišljenja:

- suglasnost Ureda državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Službe za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove, koja se izdaje na temelju prethodno pribavljenog mišljenja Županijskog zavoda za prostorno uređenje o usklađenosti sa Prostornim planom Županije (članak 24. i 26. Zakona o prostornom uređenju, NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04)
- suglasnost Ministarstva kulture, Konzervatorski odjel u Osijeku (članak 56. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, NN 69/99, 151/03 i 45/04)
- suglasnost Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu prirodne baštine (članak 124. Zakona o zaštiti i prirode, NN 70/05)
- suglasnost Ministarstva poljoprivrede i šumarstva (članak 17. Zakona o poljoprivrednom zemljištu, NN 66/01)
- suglasnost Ureda za gospodarstvo Osječko - baranjske županije (članak 2.a. Zakona o tržištu plina, NN 68/01 i 87/05).

Podgorač - centar naselja

Položaj Općine Podgorač u Osječko-baranjskoj županiji

1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE PODGORAČ U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAVE ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.0. UVODNI PODACI O OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI

Osječko-baranjska županija se nalazi u istočnom dijelu Republike Hrvatske. Sa sjevera graniči s Republikom Mađarskom, s istoka SR Jugoslavijom, a četiri susjedne županije su: Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska i Vukovarsko-srijemska. S gledišta globalnog planskog pristupa pripada skupini županija sjeveroistočne Hrvatske, s kojima čini prostorno-plansku cjelinu Istočne Hrvatske. Za ovu cjelinu osobito su značajni riječni tokovi Dunava, Drave i Save koji uvjetuju uređenje prostora i određuju koridore velike državne i međunarodne infrastrukture, osobito transeuropske magistralne i regionalne prometne pravce.

Površina Osječko-baranjske županije iznosi 4.149 km² što čini 7,3% kopnenog državnog teritorija, a 330.506 stanovnika (koliko je živjelo na ovom području 2001. godine) činilo je 7,7% ukupnog stanovništva Hrvatske. Teritorijalno-političkim ustrojstvom, uređenim Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 10/97, 124/97, 68/98, 22/99, 117/99, 128/99, 40/00, 129/00, 92/01, 79/02, 83/02, 25/03, 107/03 i 175/03), područje Osječko-baranjske županije organizirano je u 42 jedinice lokalne samouprave: 7 gradova i 35 općina, među kojima je i **Općina Podgorač**.

Osobitu vrijednost područja Županije čini kvalitetno poljoprivredno zemljište, te njezine sačuvane prirodne vrijednosti. Prirodni resursi, povoljan prometno-geografski položaj, demografski potencijal, relativno povoljna mreža naselja, stupanj razvijenosti infrastrukturnih sustava i očuvanost prirodne i graditeljske baštine, osnove su budućeg razvoja, a ovome treba dodati iskustvo, znanje i umješnost stanovništva u tradicionalno razvijenim gospodarskim granama, poljoprivrednoj i industrijskoj proizvodnji.

1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

1.1.1. Teritorijalni obuhvat

Prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 10/97, 124/97, 68/98, 22/99, 117/99, 128/99, 40/00, 129/00, 92/01, 79/02, 83/02, 25/03, 107/03 i 175/03), Općina Podgorač je dio Osječko-baranjske županije. Općina Podgorač ima površinu od 130,84 km², a prema popisu stanovništva 2001. godine imala je 3.314 stanovnika i 1.206 kućanstava u 9 naselja (Bijela Loza, Budimci, Kelešinka, Kršinci, Ostrošinci, Podgorač, Poganovci, Razbojište i Stipanovci).

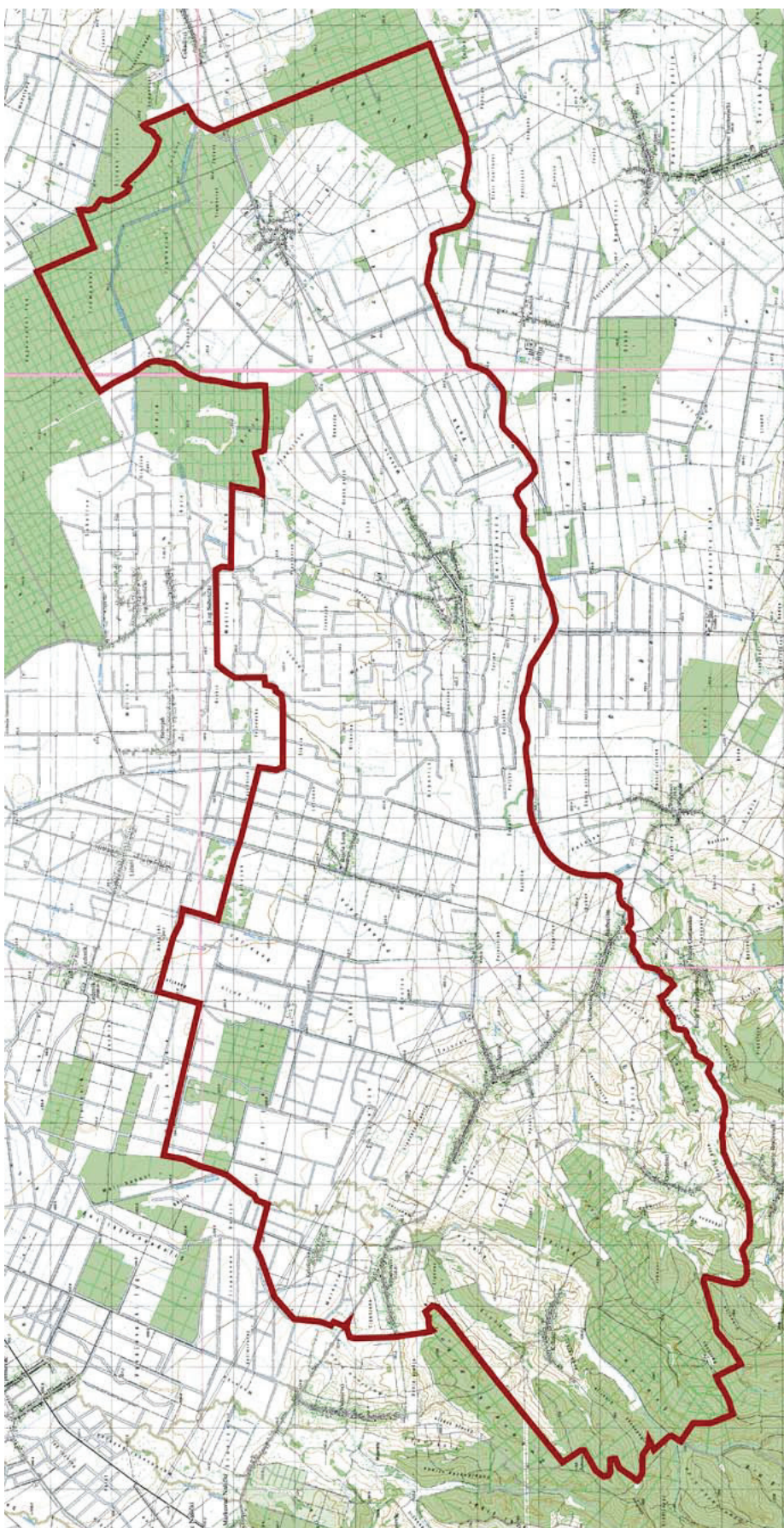
1.1.2. Numerički pokazatelji

Na temelju priloženog iskaza numeričkih pokazatelja proizlazi da na području obuhvata PPU-a Općine Podgorač, koja zauzima cca 3,1% površine Osječko-baranjske županije, 2001. godine živjelo oko 1,0% od ukupnog broja stanovnika Županije.

Tablica 1. – Statistički podaci za područje Općine Podgorač * 1991.-2001. godine

Broj stanovnika		Broj stanova za stalno stanovanje		Broj kućanstava		Gustoća naseljenosti (st/ha)	
1991.	2001.	1991.	2001.	1991.	2001.	1991.	2001.
4.011	3.314	1.505	1.468	1.408	1.206	30,7	25,3

podaci iz publikacije "Popis stanovništva 2001.godine", Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2002. godine

PPUO PODGORAČ – obuhvat plana

OBRAZLOŽENJE

Područje Općine Podgorač čini 9 naselja (Bijela Loza, Budimci, Kelešinka, Kršinci, Ostrošinci, Podgorač, Poganovci, Razbojište i Stipanovci), a sjedište lokalne samouprave nalazi se u naselju Podgorač. Najveće naselje na području obuhvata PPU-a Općine Podgorač je naselje Podgorač (1.691 stanovnika prema popisu 2001. godine).

Kako bi se omogućila međusobna komparacija pokazatelja u prostornim planovima Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04 i 45/04) propisano je da sastavni dio prostornih planova moraju biti tablice koje sadrže slijedeće podatke o stanovnicima, stanovima, kućanstvima i gustoćama naseljenosti:

Tablica 2. – Usporedni prikaz statističkih podataka Osječko-baranjske županije i Općine Podgorač 1991.-2001. godine

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	Površina		Stanovnici				Stanovi (stalno stanovanje)		Kućanstva		Gustoća naseljenosti (st/km ²)
			1991.		2001.		1991.	2001.	1991.	2001.	
			broj	%	broj	%	broj	broj	broj	broj	
Naselje	km ²	%	broj	%	broj	%	broj	broj	broj	broj	st/ha
Ukupno Županija	4.152,4	100,0	367.193	100,0	330.506	100,0	128.896	124.115	123.336	113.583	78,6
Općina Podgorač	130,8	3,1	4.011	1,1	3.314	1,0	1.505	1.468	1.408	1.206	25,3
Općina Podgorač	13.084	100,0	4.011	100,0	3.314	100,0	1.505	1.468	1.408	1.206	25,3
Bijela Loza	990	7,5	280	6,9	207	6,2	121	128	106	86	20,9
Budimci	3.356	25,5	880	21,9	723	21,8	362	349	329	264	21,5
Kelešinka	253	1,9	83	2,0	67	2,0	31	34	29	26	26,4
Kršinci	1.150	8,7	152	3,8	138	4,1	80	55	67	54	12,0
Ostrošinci	984	7,4	190	4,7	129	3,9	67	73	68	54	13,1
Podgorač	3.014	22,9	1.171	29,2	956	28,8	394	397	385	331	31,7
Poganovci	2.546	19,3	365	9,1	295	8,9	169	163	140	122	11,5
Razbojište	592	4,5	414	10,3	354	10,7	125	123	127	120	59,8
Stipanovci	254	1,9	476	11,8	445	13,4	156	146	157	149	175,2

Tablica 3. – Usporedni podaci o Općini Podgorač 1991.-2001. godine

OPĆINA PODGORAČ PODRUČJE OPĆINE	POVRŠINA		STANOVNICI				GUSTOĆA NASELJENOSTI	
	km ²	udio u površini Općine (%)	Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.	Popis 2001.
			broj	%	broj	%	broj stan / km ²	broj stan / km ²
OBALNO	-	-	-	-	-	-	-	-
KONTINENTALNO GRANIČNO	130,8	100,0	4.011	100,0	3.314	100,0	30,7	25,3
OSTALO	-	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO OPĆINA PODGORAČ	130,84	100,0	4.011	100,0	3.314	100,0	30,7	25,3

1.2. PROSTORNO RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

1.2.1. Geoprometni položaj Općine Podgorač u Osječko-baranjskoj županiji

Područje Općine Podgorač se nalazi u zapadnom dijelu Osječko-baranjske županije, na geoprometnom položaju koji karakterizira važan cestovni pravac (državna cesta D515 Našice (D2) - Đakovo (D7), dionica 1, koja od Varaždina, preko Virovitice i Našica, ide prema Osijeku.

1.2.2. Povijesni razvoj i oblici naseljenosti područja Općine Podgorač

Naseljenost područja Podgorača datira još iz rimskih vremena, iako je većina tih tragova nestala za razdoblja velikih seoba. Slaveni naseljavaju ovo područje u 6. stoljeću i uspostavljaju novu prostornu organizaciju života.

Tokom srednjeg vijeka je područje dosta gusto naseljeno, o čemu govore podaci popisa papske desetine iz prve polovice 14. stoljeća, te se tada spominje veliki broj naselja, od kojih većina i danas postoji. Izgled kraja oblikovan je ekstenzivnim poljodjelstvom u okviru velikog feudalnog našičkog posjeda i relativno velikim prostranstvima tada još gotovo nedirnutih šuma.

Prodor Turaka polovicom 16. stoljeća izazvao je velike političke, društveno-gospodarske i etničke promjene. Turci na ovom području naseljavaju muslimansko i srpsko stanovništvo umjesto izbjeglog hrvatskog. U to se doba papučko-krndijsko podgorje naseljava velikim brojem Srba, koji su se na tim područjima većinom zadržali do danas.

Nakon povlačenja Turaka krajem 17. stoljeća i odlaska muslimanskog stanovništva, ponovno nastupa val naseljavanja, i to pretežito Hrvatima iz Gornje Podravine, Like i Gorkog Kotara. Tijekom 19. stoljeća na području se naseljava i strano stanovništvo (Nijemci, Slovaci i Mađari).

Tijekom 18. stoljeća širi prostor Slavonske Podravine bilježi i gospodarski razvitak (trgovina stokom, uvodi se kukuruz kao poljodjeljska kultura, osnivaju se manufakture (staklane, pepeljika i drugo). Međutim, zbog slabih prometnih veza i nedostatka kapitala male manufakturne tvrtke ubrzo propadaju.

1.2.3. Utvrđene i zatečene vrste i oblici objekata

Konzervatorski odjel u Osijeku posjeduje popis registriranih spomenika kulturne baštine na području Općine Podgorač.

1.2.4. Prirodno-geografska obilježja

Geografski položaj

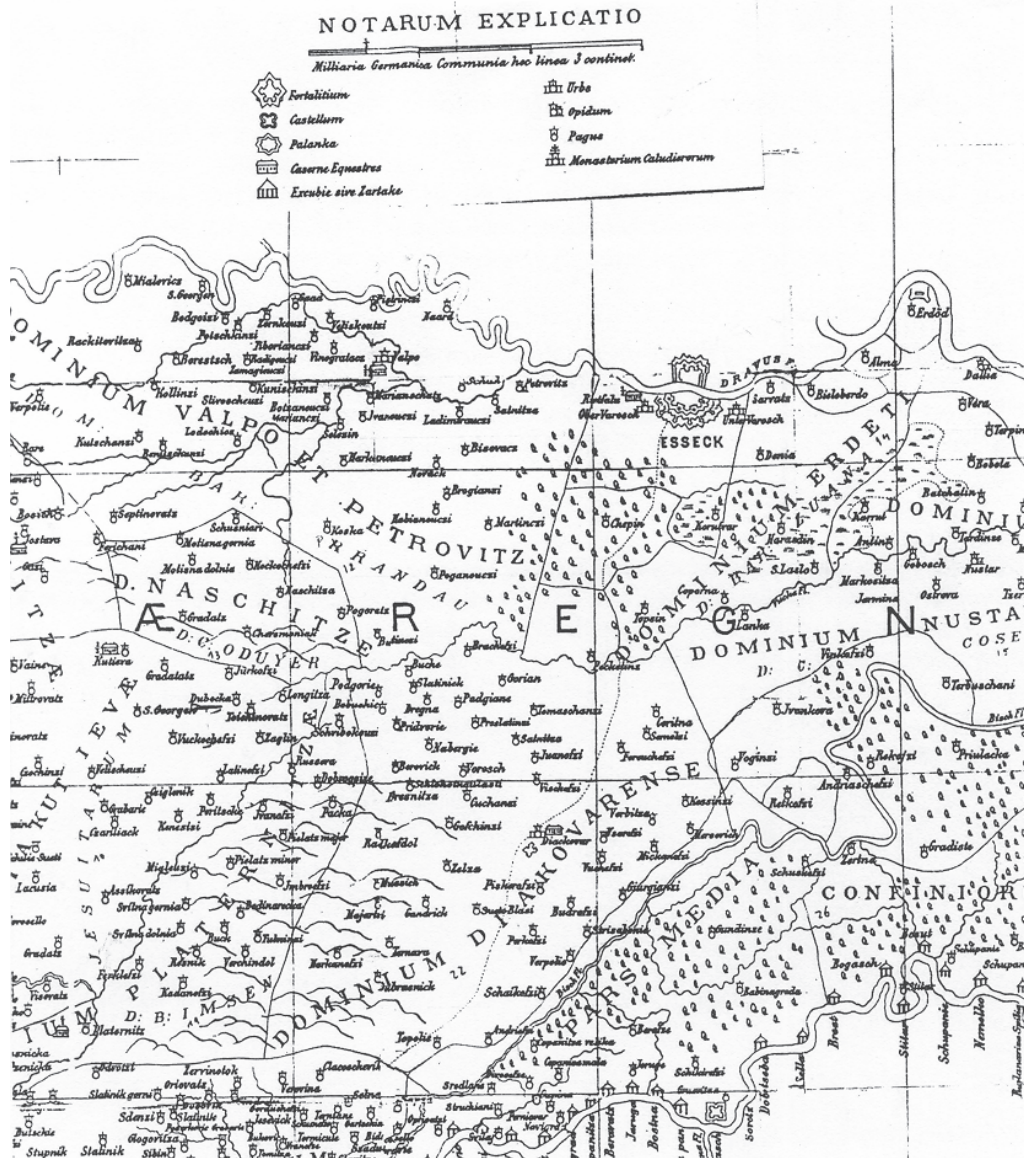
Područje Općine Podgorač dio je istočno-hrvatske makroregije, kojoj je rijeka Drava prirodna granica prema sjeveru i sjeveroistoku.

Geološke osobine

Područje je dio istočno-hrvatske potolinske zone, koja u širem smislu ulazi u okvire geotektonske cjeline Panonskog bazena. Potolinska je zona ispunjena s nekoliko kilometara debelim naslagama neogenog mora i jezera i sedimentima fluvijalnog i eolskog porijekla kvartarne starosti. Morski i jezerski sedimenti mlađeg tercijara predstavljeni su uglavnom klastičnim razvojem s dominacijom pijeska, pješčenjaka, lapora i glina.

Uz navedene, u sastavu dubljih partija litostratigrafskog stuba dolaze i biogeni i laporoviti vapnenci. Debljina neogenih naslaga kreće se od 1.300 do 2.750 m, a podlogu im čini kristalinska masa paleozojske starosti.

Kvartalne naslage (pleistocen i holocen) posvuda pokrivaju neogenu podlogu, a debljina im je znatna s obzirom na potolinski karakter područja. Mjestimice je i veća od 100, pa čak i od 300 m. U površinskom sastavu prevladavaju les i lesu slične naslage (preko 90% područja). Šljučane naslage su na dubinama većim od 20 ili 30 m.

Slavonija u vrijeme Požarevačkog mira 1718. godine

Geomehaničke osobine

Fluvijalne naslage pleistocenske i holocenske starosti su debljine sloja preko 300 m, a često se izmjenjuju s glinovitim slojevima. Fluvijalni nanosi pojavljuju se na podlozi lesa. To su najčešće pretaloženi les, finopjeskoviti, ilovastopjeskoviti, ilovasti i ilovastoglinoviti slojevi, a šljunci i grublji pijesci se pojavljuju na dubinama većim od 20 m. S obzirom na pretežno kvarcni sastav, pijesci su pogodan građevinski materijal.

Organogeno-močvarni sedimenti su predstavljeni muljem, glinovito-ilovastim materijalom i tresetom.

Hidrogeološke osobine

U geografsko regionalnoj podjeli Hrvatske Osječko-baranjska županija smještena je u Istočnoj Hrvatskoj u subregiji poznatoj kao Istočnohrvatska Ravnica, a u stratigrafsko-geološkom smislu osnovu čine slojevi širokog raspona starosti. Razlike u sastavu i reljefna slika Istočne Hrvatske odražavaju građu "šahovske ploče", koja karakterizira staru panonsku podlogu. Podloga je duž brojnih pukotina razbijena u blokove koji se ponašaju različito. Elementi reljefa i smjerovi tekućica upućuju na to da su za građu posebno važne pukotine smjera zapad-istok i gibanja duž njih. Te osobine u građi podloge utječu na egzogeno modeliranje. Hidrogeološki valja lučiti stijene starije od tercijara, zatim tercijarno-kvartarni sedimentni kompleks rebrasto brežuljkastih predjela i na kraju vodonosne slojeve ravnicačkih predjela kvartarne starosti.

Stijene starije od tercijara izgrađuju pretežito temeljna gorja. U tim sredinama vodne su prilike ograničene na izvore malih kapaciteta.

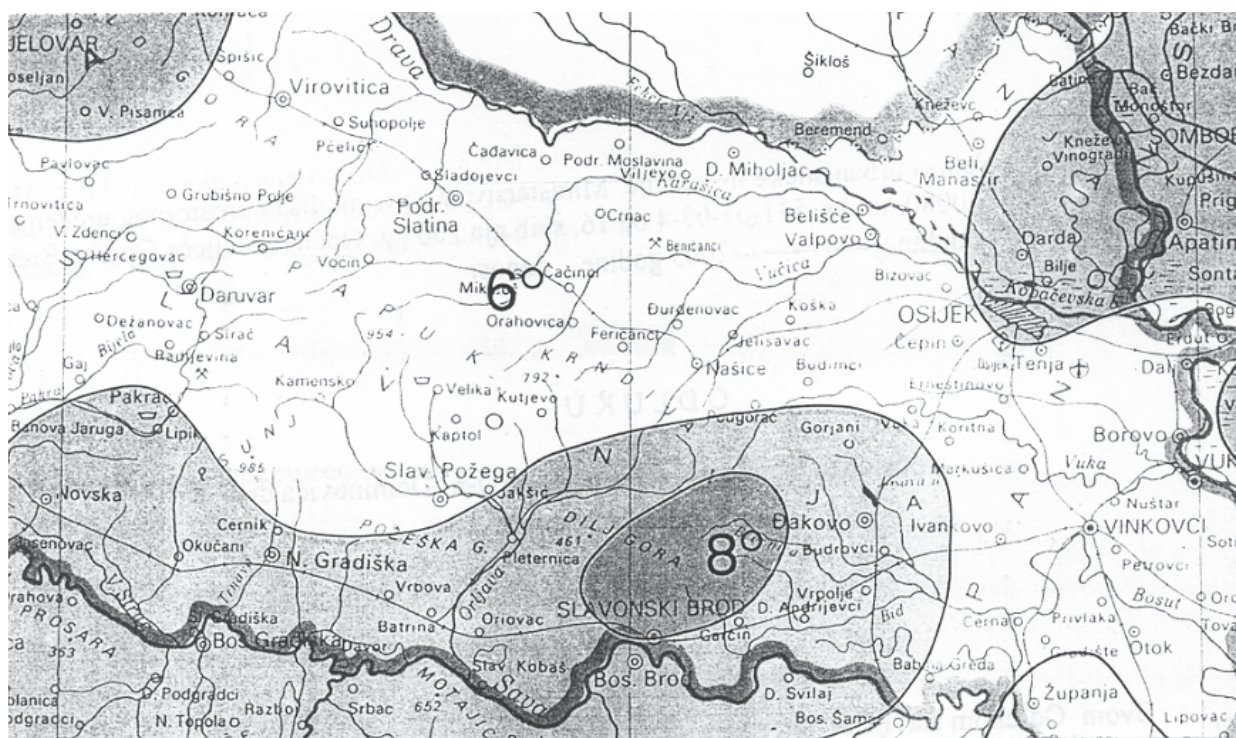
Tercijarno-kvartarni sedimentni kompleks, hidromorfološki je izražen na pojedinim prigorjima u padinskim pejzažima, ali obuhvaća i relativno izdignute zaravnjene prostore u prapornim naslagama. Hidrogeološki ima veće značenje jer su vodne prilike znatno pogodnije. Različitost litološkog sastava tla i tektonski položaj pojedinih stijena određuju veličinu i važnost vodnog lica. Dubine do vode zbog toga najčešće kolebaju od 20 do 80 m, a najveći kapacitet kreće se od 7 l/s. Za razliku od Središnje Hrvatske, gdje se voda u podzemlju kreće slobodno, u Istočnoj Hrvatskoj nalazi se pod manjim (subarteška) ili većim tlakom (arteška).

Ravničasti krajevi pokriveni su, mimo recentnih naplavina, i debelim nanosima kvartarne starosti. Taj sedimentni kompleks ima vrlo širok raspon postanka jer su novijim istraživanjima izdiferencirani tragovi fluvijalnih procesa od jezerskih sedimenata, naslage močvarnih facijesa od izrazitih i tipičnih ostataka eolskog modeliranja. Vodne prilike u litološki toliko različitim stijenama podložene su velikim oscilacijama primjerice, od 4-8 m u praporu i pješčano-glinovitim poslojcima, pa do 10 m u ostalim taloženjima. Prvi vodonosni sloj najčešće nije pogodan za piće te se za vodoopskrbu iskorištavaju redovito dublji horizonti.

Vodoopskrba naselja bazira se na eksploataciji vodonosnih slojeva kvartarnih naslaga. Osnovna litološka značajka kvartarnih slojeva je mnogostuka (horizontalna i vertikalna) izmjena klastičnog materijala, od glina do krupnog pijeska i sporadično šljunka, izuzev u samom površinskom dijelu, u kojem prevladava les i lesu slični sedimenti. S aspekta litoloških osobina, a u odnosu na izdašnost i kvalitet vode, moguće je govoriti o jednoj hidrogeološkoj cjelini, koja se dijeli na tri vodonosna horizonta. Prvi vodonosni kompleks ima izdašnost 0,16-12,1 l/sec (prosjeck oko 4,4 l/sec). Ovi podaci upućuju da su velike razlike u litološkom sastavu na pojedinim lokalitetima, te da je protok podzemne vode mali, kao što su i male mogućnosti količinske obnove vode.

Seizmika

U usporedbi s ostalim dijelovima Hrvatske, seizmička, a i tektonska aktivnost slabije je izražena. Općina Podgorač po svojoj seizmičnosti ulazi u kategoriju VI / VII stupnja MSK ljestvice (podaci prema Seizmološkoj karti za povratni period od 100 godina, GZ A.Mohorovičić).

Slika 1. - Seizmološka karta područja Općine Podgorač

Reljef

Na modeliranje i izgled današnjeg reljefa presudnu su ulogu imali riječni tokovi. Na tipu reljefa pripada područje Općine Podgorač, u tom na izgled jednoličnom i geološki mladom reljefu mogu se izdvojiti međusobno različiti geomorfološki oblici.

Pedološka obilježja

Pedološka obilježja prostora obrađena su na temelju Namjenske pedološke karte Republike Hrvatske, izrađene u Zavodu za pedologiju Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1996. Sve navedene sistematske jedinice tla su prikazane u složenim pedološkim kombinacijama (kartiranim jedinicama), sastavljene od više jedinica, a na temelju dominantne jedinice izvršena je procjena pogodnosti tala za obradu. Valorizacija tla, procjena pogodnosti tala za obradu izvršena je prema modificiranim kriterijima procjene zemljišta (FAO 1976., Vidaček, Ž. 1976.), prema kojoj su osim relevantnih značajki tla (dubina, skeletnost, kiselost, slanost/alkaličnost, matičnost, kapacitet za vodu), predmet procjene stjenovitost, nagib terena, poplave i/ili stagnirajuće površinske vode i dreniranost kao izraz režima vlažnosti tala.

Procjena pogodnosti tala za korištenje temelji se na načelu potencijalne plodnosti tla, s obzirom da su drugi faktori (klimatski i ekonomski) ujednačeni. Na pedoekološkoj karti prikazan je postojeći fond poljoprivrednih površina (jedinice 1-11), te fond šumskih površina (kartografska jedinica 12), s prikazom pogodnosti za različite namjene (u poljoprivredi, u šumarstvu i za inženjersko korištenje). Posebno su iskazani utvrđeni bonitetni brojevi tala, pri čemu veći bonitetni broj ima tlo veće proizvodne sposobnosti. Pri utvrđivanju bonitetnih brojeva uzeti su u obzir mehanički sastav, struktura, propusnost za vodu, dubina, humus i hraniva). Analizom podataka se može zaključiti da su za poljoprivredu najvrednije kartografske jedinice **ESpi, ESi, I, L i RG**, a vrlo dobre su i jedinice **PS, PSG, HG i A**.

Opis pedokartografskih jedinica

Na temelju podataka iz morfofenetske analize, podataka o trajnim svojstvima tala (mehanički sastav, dubina, struktura, sadržaj humusa i hraniva), te uz uvažavanje osnovnih postavki pedoekološke obrade prostora, utvrđene su i na karti predočene pedokartografske jedinice, a njihove temeljne karakteristike su prikazane u tabeli. Općenito, za područje Općine Podgorač može se zaključiti:

- cjelokupno područje nalazi se pod utjecajem umjereno kontinentalne klime, s prosječno 800-820 mm oborina godišnje,
- područje se odlikuje općenito zaravljanim reljefom, a detaljna analiza pokazuje da su izraženi mezzo i mikro oblici reljefa, koji imaju posebni utjecaj na genezu tla, jer uvjetuju različite načine i intenzitete vlaženja,
- geološku podlogu tala u najvećoj mjeri čine sedimenti kvartarne starosti, a uski pojas uz Vučicu čine recentni aluvijalni sedimenti sastavljeni od pijesaka na podlozi i plitkog površinskog sloja ilovače. Na ostalim dijelovima tla su formirana na sedimentima mlađe virmske terase, izgrađene od lesa i lesolikog materijala, taloženog u vodi.
- hidrografska-hidrološke karakteristike područja imaju veliki utjecaj na pedogenezu i proizvodnu sposobnost tala. Vodotoci i kanalska mreža, koji bi trebali drenirati područje u vlažnom dijelu godine nisu u stanju primiti viškove vode, što uvjetuje povremeno stagniranje donjih voda u biljnofiziološki aktivnom dijelu tla,
- pedološkim istraživanjem su izdvojene pedosistematske jedinice. Automorfna tla (tla s uređenim vodnim režimom) zahvaćaju manji dio površine, a njihovi su predstavnici euterično smeđe i lesivirano semiglejno tlo (jedinice ESpi, ESi i I), a sva ostala tla pripadaju hidromorfnim tlima, koja zauzimaju oko 75% područja, dok manji dio zauzimaju humoglejna (ritska crnica) i semiglejna (livadska) tla,
- osnovni problem hidromorfnih tala je nedovoljni vodozračni režim, koji se može poboljšati primjenom kompleksnih meliorativnih zahvata, čime bi se znatno unaprijedila biljna proizvodnja, s obzirom da su svi drugi faktori u kategoriji vrlo dobri i odlični.

Klima

Klimatska obilježja prostora Osječko-baranjske županije dio su klime šireg prostora Istočne Hrvatske, gdje prevladava umjereno kontinentalna klima, koja se s obzirom na prostorni položaj javlja u cirkulacijskom pojasu umjerenih širina, gdje su promjene vremena česte i intenzivne. Prema Köppenovoj klasifikaciji to je područje koje se označava klimatskom formulom Cfbwx, što je oznaka za umjereno toplu, kišnu klimu, kakva vlada u velikom dijelu umjerenih širina. Osnovne karakteristike ovog tipa klime su srednje mjesečne temperature više od 10°C, tijekom više od četiri mjeseca godišnje, srednje temperature najtoplijeg mjeseca ispod 22°C, te srednje temperature najhladnijeg mjeseca između - 3°C i +18°C.

OBRAZLOŽENJE

Obilježje ove klime je nepostojanje izrazito suhih mjeseci, a oborina je više u toplom dijelu godine, a prosječne godišnje količine se kreću od 700-800 mm. Od vjetrova najčešći su slabi vjetrovi i tišine, dok su smjerovi vjetrova vrlo promjenjivi.

Na cijelom području Općine Podgorač izražena je homogenost klimatskih prilika, što je posljedica reljefnih obilježja. Klimatske prilike na prostoru Općine Podgorač okarakterizirane su na osnovu izvršenih mjerenja osnovnih klimatskih elemenata na meteorološkoj i klimatološkoj postaji Našice, kao što je vidljivo iz priložene tablice, s obzirom da u Podgoračma nema meteorološke postaje.

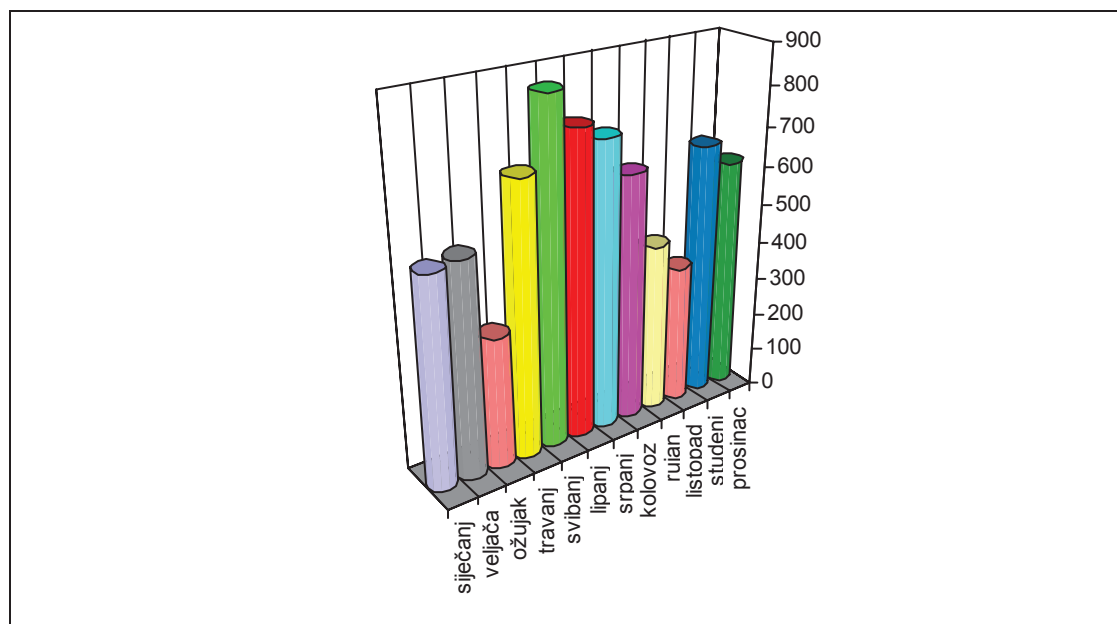
Tablica 4. - Srednje mjesečne i godišnje temperature zraka i količine oborina
(Mjerna postaja Našice)

	Srednje mjesečne i godišnje temperature zraka (°C)	Srednje mjesečne i godišnje količine oborina (mm)
mjeseci	1957.- 1963.	1957.- 1963.
I	-1,1	54
II	0,3	55
III	4,6	34
IV	11,0	70
V	14,7	87
VI	18,4	78
VII	19,5	74
VIII	18,8	64
IX	16,7	44
X	10,9	36
XI	6,6	66
XII	1,2	60
Ukupno godišnje	10,3	722

Padaline

Prosječna godišnja količina oborine na prostoru Općine Podgorač kreće se do 722 mm (Mjerna postaja Našice). Glavni maksimum se javlja početkom ljeta (najčešće u V. mjesecu), a sporedni krajem jeseni, u XI. mjesecu. Glavni minimum oborine je u proljeće (u III. mjesecu), a sporedni početkom jeseni (u IX. mjesecu). Maksimalne dnevne količine oborina također ukazuju na veliku varijabilnost oborine, koja varira iz godine u godinu. Od velikog je značaja raspored oborina u vegetacijskom razdoblju. Prema raspoloživim mjerenjima zabilježen je optimalan raspored oborina u vegetacijskom razdoblju od 407 mm.

Graf 2. - Raspored padalina po mjesecima

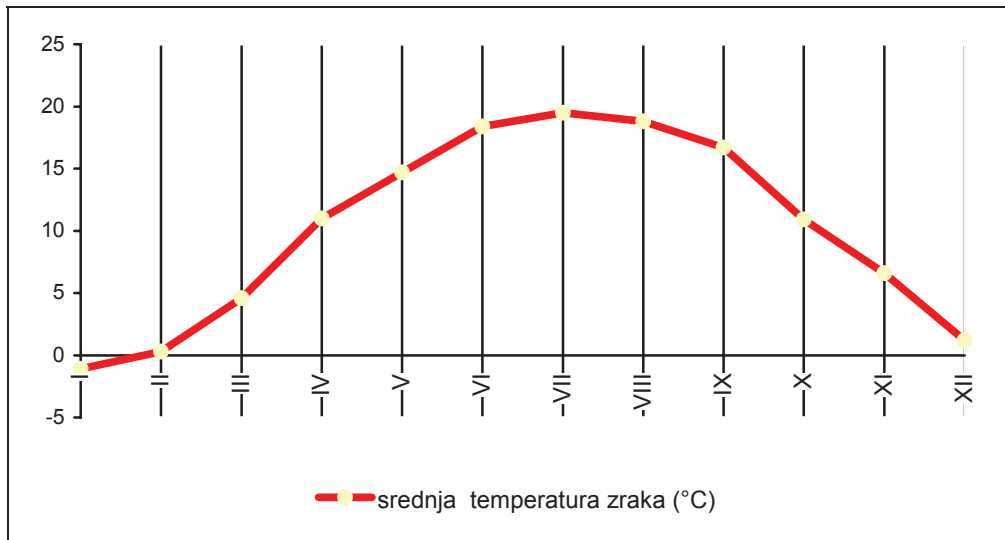
Mras i magla

Broj dana s maglom javlja se u prosjeku 30-50 dana godišnje. Najveći broj magli u nizinama su radijacijskog porijekla, tj. prizemne magle koje nastaju izgaravanjem tla u vedrim noćima. Najveći broj dana s mrazom imaju zimski mjeseci, osobito prosinac. Međutim, pojave mraza su nepovoljne ukoliko se pojave u vegetacijskom razdoblju, a osobito u travnju na početku vegetacijskog razdoblja. Ponekad se mraz može javiti i u svibnju i lipnju, zbog utjecaja polarnih zračnih masa. U jesen se također javljaju mrazovi ali ne u tolikoj mjeri kao u proljeće, dok se jaki mrazovi javljaju tek u studenom.

Temperatura

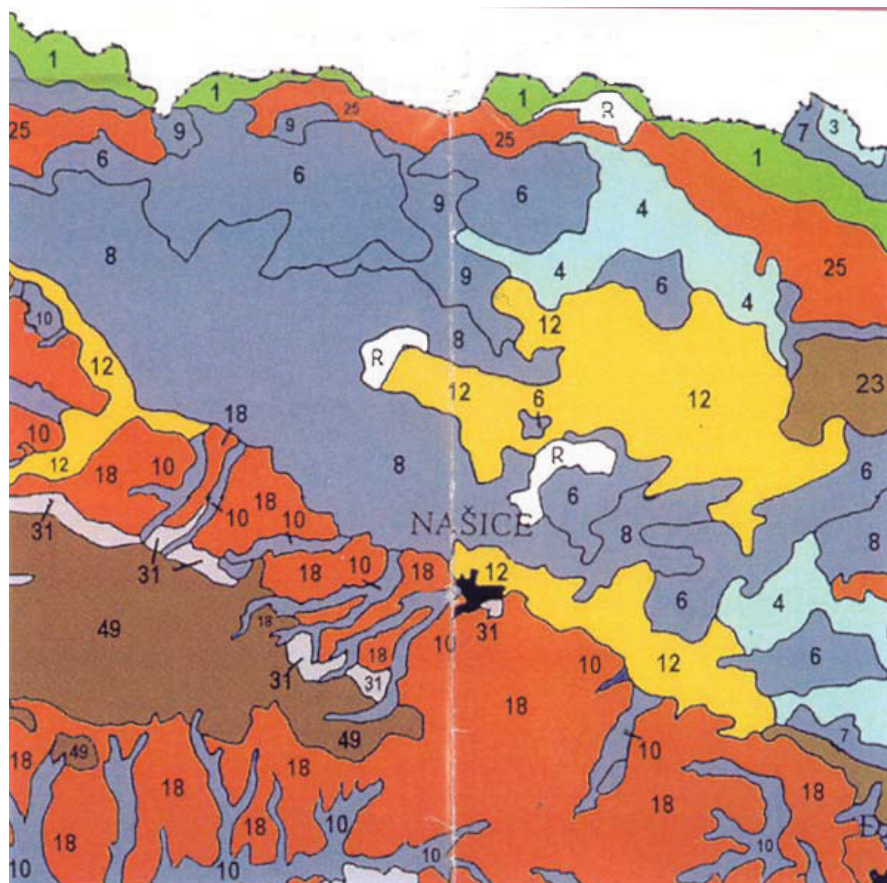
Prosječna temperatura zraka iznosi 10,3°C. Srednje mjesečne temperature su u porastu do srpnja, kada dostižu maksimum s prosječnom mjesečnom temperaturom od 19,5°C. Najhladniji mjesec je siječanj sa srednjom temperaturom od -1,1°C. Srednja godišnja amplituda temperature, između najhladnijeg i najtoplijeg mjeseca iznosi za preko 20°C, što je odlika kontinentalnih osobina područja.

Graf 1. - Srednje mjesečne i godišnje temperature zraka i količine oborina

Naselje Stipanovci

OBRAZLOŽENJE

	Pseudoglej	12, 21, 22
	Semiglejna tla	3, 4, 5
	Amfiglej	6, 7, 8, 9, 10, 11
	Antropogena tla	16, 17, 27, 29, 34, 42
	Tla naselja	

Broj kartografske jedinice	Naziv i sastav pedokartografske jedinice	Inkluzije
8	Euglej i pseudoglej-glej djelomično odvodnjeni (70:30)	aluvijalno tlo, aluvijalno koluvijalno, semiglej
10	Euglej i koluvijalno tlo oglejeno i neoglejeno djelomično odvodnjena (60:20:20)	pseudoglej, aluvijalno koluvijalno i lesivirano tlo
12	Pseudoglej na zaravni, pseudoglej-glej i euglej (70:20:10)	semiglej
18	Lesivirano tlo, pseudoglej obronačni i distrično smeđe tlo na praporu i ilovinama (60:30:10)	rendzina, sirozem, rigo-sol, eutrično smeđe tlo
19	Lesivirano tlo, pseudoglej na zaravni i euglej (50:30:20)	
20	Lesivirano tlo, semiglej i pseudoglej na zaravni (50:30:20)	euglej
21	Pseudoglej obronačni, lesivirano i distrično smeđe tlo na ilovinama i praporu (70:20:10)	

Slika 2. - Pedoekološka karta Općine Podgorač

Naselje Kršinci

Naselje Podgorač

OBRAZLOŽENJE

PEDOLOŠKA KARTA

Pogodnosti tla za korištenje za različite namjene prema njegovim potencijalnim mogućnostima

Simbol kartografske jedinice	Naziv kartografske jedinice	Bonitetni broj tla	Pogodnost tla za korištenje									
			U POLJOPRIVREDI					Pogodnost tla za korištenje u šumarstvu				
			ratarske kulture	livade	povrtlarske kulture	vinogradi i voćnjaci	furnir	tehnička oblovinina	celulozno drvo	lagune za otpadne vode	stambeni objekti	igrališta
ESpi	Eutrično smeđe pjeskovito i ilovasto	81	B	C	C	A	ostaje za poljoprivredu	C	A	A	A	
ESi	Eutrično smeđe tlo ilimerizirano i pseudoglejeno	85	B	B	B	A	ostaje za poljoprivredu	B	B	A	A	
I	Lesivirano semiglejno ilovasto tlo	83	A	B	A	C	ostaje za poljoprivredu	A	B	A	A	
PS	Pseudoglej ilovasti	74	A	A	B	B	ostaje za poljoprivredu	A	B	B	B	
PSG	Pseudoglej-glej ilovasti	72	B	A	C	C	ostaje za poljoprivredu	B	B	B	B	
L	Semiglej ilovasti i glinasto ilovasti	76	A	A	C	C	ostaje za poljoprivredu	B	B	B	B	
RG	Humoglej glinovito ilovasti i ilovasti	78	A	B	A	C	ostaje za poljoprivredu	C	C	C	C	
HG	Hipoglej glinasto ilovasti i ilovasti	69	B	A	B	C	ostaje za poljoprivredu	B	C	C	C	
AG	Amfiglej glinasto ilovasti	60	C	B	-	-	B	C	C	C	C	
A	Aluvij ilovasti karbonatni	69	B	B	A	C	C	A	C	A	B	
A_{HG}	Aluvij ilovasti karbonatni hipoglejni	64	C	B	B	C	C	A	C	B	B	
ŠMG_a	Hidromorfna šumska tla	69	ostaje pod šumskom vegetacijom				C	B	A	B	B	A
ŠMG_b		77	ostaje pod šumskom vegetacijom				C	A	C	B	B	A
ŠMG_c		75	ostaje pod šumskom vegetacijom				A	B	C	B	B	A

Tumač simbola: pogodno (**A**), ograničeno pogodno (**B**), slabo pogodno (**C**), nepogodno (-)

1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

1.3.1. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) predstavlja temeljni dokument prostornog uređenja države. Programom su pobliže određeni osnovni ciljevi razvoja u prostoru, kriteriji i smjernice za uređenje prostornih i drugih cjelina, te prijedlozi prioriteta za ostvarivanje ciljeva prostornog uređenja.

Prostor Republike Hrvatske podijeljen je u tri velika područja, koje čine grupe županija, pri čemu se Osječko-baranjska županija nalazi u grupi županija Istočne Hrvatske, zajedno sa Virovitičko-podravskom, Požeško-slavonskom, Brodsko-posavskom i Vukovarsko-srijemskom županijom). Utvrđen je sustav središnjih naselja Republike Hrvatske, u sklopu kojeg su definirana i središnja naselja Osječko-baranjske županije, pri čemu je Osijek makroregionalno središte. Programom je utvrđen i niz novih objekata infrastrukture koji prolaze područjem Osječko-baranjske županije i objekata koji se planiraju izgraditi na njezinom području.

Razvoj **telekomunikacijskog sustava** Države temelji se na unapređenju već postignutog relativno visokog stupnja razvijenosti i pratit će dostignuća razvijenih država Zapada. Pri tome se naglašava potreba pojačavanja koridora koji Hrvatsku povezuju (kabelski) sa susjednim zemljama (prvenstveno Mađarskom), na obnovu ratom uništene mreže i integriranje u sustav Republike Hrvatske. Za **RTV difuziju** na području Hrvatske potrebno je da se postojeća mreža dopuni na područjima zasjenjenja i oslobođenim područjima.

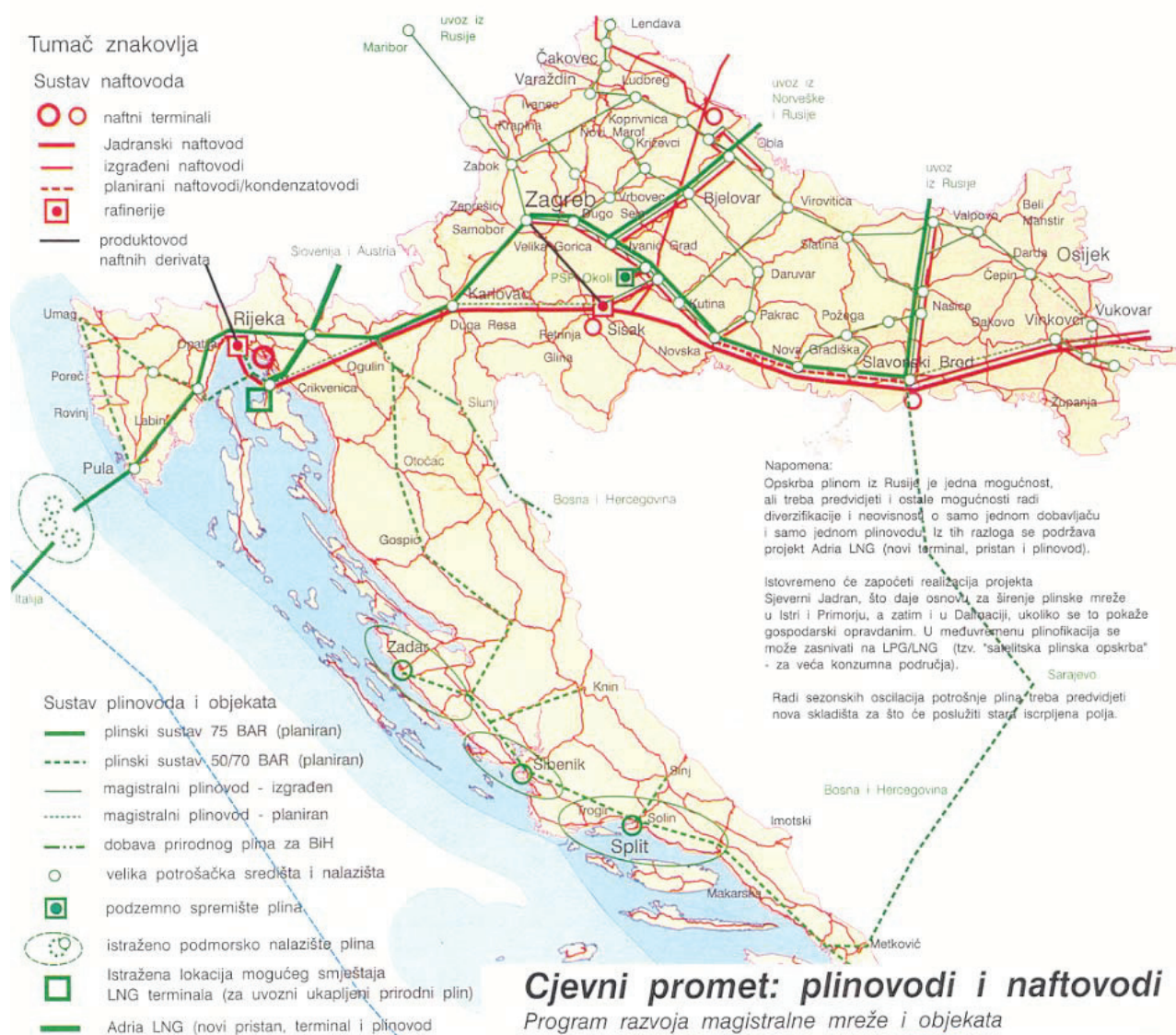
Daljnji razvitak **energetskih sustava** polazi od postojećeg stanja i okolnosti, predviđenih potreba proizvodnje za opskrbu stanovništva i djelatnosti te težnje da se postigne potrebna sigurnost i europski standardi. Programske osnove proizvodnje energije polaze od težnje da Hrvatska postigne 90% zadovoljenja potreba iz izvora na vlastitom teritoriju, modernizacijom i proširenjem postojećih te izgradnjom novih kapaciteta. Na području županije stupanj definiranosti pojedinih energetskih objekata nije ujednačen i kreće se od pripremljenosti za projektiranje do istraživanja, odnosno ispitivanja mogućnosti i opravdanosti izgradnje energetskih postrojenja.

Prioriteti izgradnje konačno će se utvrditi u okviru Strategije energetskog razvoja. Tijek gospodarskog i tehničko-tehnološkog razvoja zahtijeva preispitivanje postojećih kriterija za odabir potencijalnih područja i izgradnju energetskih objekata, uz potrebu uvođenja dodatnih kriterija za odabir i izgradnju, koji proizlaze iz novih razvojnih, gospodarskih i tehničko-tehnoloških saznanja kao i pojačane skrbi o prostoru i zaštiti okoliša. U planiranju razvoja prijenosnih energetskih sustava polazi se od potrebe zadržavanja svih koridora koji se koriste za povezivanje sa susjednim državama, što se odnosi na magistralnu elektroenergetsku i plinsku mrežu.

Smanjenje količina i **zbrinjavanje otpada** postavlja se kao neodgodiva zadaća u zaštiti i unapređenju stanja okoliša i zdravlja ljudi. Na području Općine Podgorač nije utvrđena obveza izgradnje građevina za prikupljanje i skladištenje, odnosno odlaganje posebnog otpada. Glavne smjernice za planiranje i uređenje prostora kontinentalnih dijelova Hrvatske odnose se na:

- identifikacija i očuvanje krajobraznih značajki s regionalnim obilježjima, s posebnom pažnjom na oblikovanje mješovitih krajobraznih struktura,
- očuvanje cjelovitosti kompleksa poljoprivrednog zemljišta,
- zaustavljanje procesa stvaranja neprekinutih poteza izgradnje uz prometnice,
- osiguranje kvalitete nadzemnih i podzemnih voda mjerama zaštite od onečišćenja,
- usmjeravanje i kontrola iskorištavanja rudnih bogatstava,
- zaštita i očuvanje prirodne strukture i vrijednosti prostora uz vodotoke i jezera.

Slika 3. - Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

1.3.2. Prostorni plan Osječko-baranjske županije

U skladu sa Zakonom o prostornom uređenju (30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) Osječko-baranjska županija je Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Županije Osječko-baranjske (ŽG 6/99.) utvrdila potrebu izrade Prostornog plana Osječko-baranjske županije. U pripremnim aktivnostima za izradu PPŽ-a izrađene su četiri studije kojima je detaljnije razmatrano stanje i problemi te utvrđene koncepcije razvitka prometa, pojedinih infrastrukturnih sustava (vodoopskrba, odvodnja i plinoopskrba) i zbrinjavanja otpada.

U izradi Prostornog plana korišteni su svi važeći prostorni planovi za područje nekadašnjih općina, generalni urbanistički planovi, planovi uređenja manjih naselja te Osnove korištenja i zaštite prostora. Informacijsku bazu za izradu Prostornog plana čine u osnovi statistički podaci Ureda za statistiku Osječko-baranjske županije, te podaci prikupljeni u ustanovama s javnim ovlaštenjima. Također je korištena obimna projektna, studijska i druga dokumentacija izrađena za potrebe razvoja pojedinih segmenata infrastrukturnih i drugih prostornih sustava.

Prostornim planom Osječko-baranjske županije određeni su sljedeći specifični ciljevi razvoja županije:

Demografski razvoj

- demografska obnova najugroženijih dijelova Županije
- demografska revitalizacija pograničnog područja,
- usklađeni razvoj gradova i općinskih središta
- demografska konsolidacija u ruralnim područjima.

Odabir prostorne i gospodarske strukture

- racionalno korištenje prirodnih potencijala i razvoj stvorenih struktura na način održivog razvoja, odnosno razvoja usklađenog s mogućnostima, ograničenjima i obvezama zaštite prostora.
- zadržavanje i povećanje šumskih površina njihovim proširenjem na ostala zemljišta,
- očuvanje vrlo vrijednog i vrijednog poljoprivrednog zemljišta ograničavanjem širenja građevinskih područja i grupiranjem infrastrukture u jedinstvene koridore,
- očuvanje postojećih vodnih površina,
- smanjivanje prevelikih građevinskih područja i ograničavanje disperzne izgradnje izvan građevinskih područja, racionalnijim korištenjem građevinskog zemljišta i utvrđivanjem uvjeta kojima će se omogućiti poljoprivredna proizvodnja i razvoj seoskog turizma, a ograničiti širenje stambene i druge izgradnje,
- grupiranje infrastrukturnih koridora i korištenje postojećih trasa uz povećanje njihovih kapaciteta dogradnjom ili zamjenom,
- povećavanje turističko-rekreacijskih područja formiranjem novih prvenstveno uz vodne površine i prometne koridore.

Razvoj naselja

Na području Županije odvija se proces urbanizacije, koji je praćen pojačanim rastom gradova i urbanizacijom jednog dijela općinskih središta i prigradskih naselja, te smanjivanjem broja stanovnika u velikom broju seoskih naselja. Kao osnovni ciljevi razvoja naselja utvrđuje se policentrični razvoj mreže naselja, koji osim daljnjeg razvoja gradova podrazumijeva i razvoj seoskih naselja.

Razvoj društvene infrastrukture

- razvoj društvene infrastrukture uskladiti s razvojem i razmještajem stanovništva,
- uskladiti mrežu i hijerarhiju pojedinih skupina javnih službi s razvojem sustava središnjih naselja Županije,
- podizati i poboljšavati standard i kvalitetu usluga koje društvena infrastruktura pruža stanovništvu.

Razvoj prometne i ostale infrastrukture

Utvrđeni su ciljevi razvoja prometnog sustava po pojedinim podsustavima Županije, što podrazumijeva:

- poboljšanje prometne povezanosti Županije s ostalim područjima Hrvatske,
- poboljšanje stanja i služnosti cestovne mreže Županije,
- rješavanje konfliktnih točaka tranzitnog prometa i naselja,
- poboljšanje signalnih i telekomunikacijskih sustava i sigurnosti putnih prijelaza,
- uređenje letilišta za poljoprivrednu avijaciju,
- dostizanje više razine razvijenosti poštanske mreže i prometa, a najmanje do prosjeka na razini Države.

Telekomunikacijski sustav

- održavati i poboljšavati dostignutu razinu razvoja telekomunikacija,
- održati ujednačeni visoki stupanj razvoja telekomunikacijske mreže svih dijelova radi postizavanja visokog standarda u opsegu, asortimanu i brzini pružanja usluga.

Energetski sustav

- sustavom plinoopskrbe ravnomjerno obuhvatiti cjelokupno područje Županije,
- osigurati dopremu dostatne količine plina za potrebe svih potrošača,
- osigurati potrebne količine električne energije,
- dograditi prijenosnu mrežu,
- razvijati distribucijsku mrežu i omogućiti kvalitetnu opskrbu krajnjih potrošača,
- uskladiti razvoj elektroenergetskog sustava s razvojem naselja i gospodarstva,
- podsticati korištenje alternativnih energetske izvora gdje god za to postoji ekonomski interes.

Vodnogospodarski sustav

- javnom vodoopskrbom obuhvatiti 90% stanovništva i podmiriti potrebe gospodarstva,
- podići standard opskrbljenosti vodom na nivo potrošnje od 200 l/stan/dan,
- podići tehničko-tehnološku spremu postojećih sustava radi smanjenja gubitaka u mreži,
- prići reorganizaciji vodoopskrbe ustanovljenjem 7 vodoopskrbnih područja i 12 distribucijskih područja,
- prići tehničko-tehnološkom uključivanju malih vodovoda koji neće moći ispuniti zahtjeve Pravilnika o posebnim uvjetima za obavljanje vodoopskrbne djelatnosti (NN 82/96) u odgovarajuća distribucijska područja,
- definirati zone sanitarne zaštite crpilišta i vodozahvata,
- povećanjem instaliranih kapaciteta crpljenja i prerade iskoristiti maksimalnu izdašnost postojećih izvorišta,
- izgradnjom dodatnih rezervoarskih kapaciteta uticati na poboljšanje kvaliteta i eksploatacijskog vijeka crpilišta,
- angažirati nova crpilišta,
- prići izgradnji i dogradnji potrebne transportne i distribucijske mreže.

Uređenje vodotoka i voda

- zaštita od poplava,
- provesti radove na regulacijama vodotokova,
- vodograđevne objekte održavati u tehnički i hidrološki ispravnom stanju,
- odvodne melioracijske kanale čišćenjem i rekonstrukcijom uvesti u funkciju.

Uređenje poljoprivrednog zemljišta

- **osigurati funkcioniranje melioracijskih sustava, razvijati sustav navodnjavanja.**
- detaljnu melioracijsku mrežu prilagoditi i rekonstruirati u skladu s razvojem glavne kanalske mreže i uređenjem recipijenata,
- povećati kapacitet crpnih postaja,
- osigurati vodozahvate za proširenje navodnjavanih površina (vodne stepenice, akumulacije, reverzibilne crpne postaje).

Zaštita krajobraznih vrijednosti

- raznolikosti poljoprivrednih kultura,
- vizualne kvalitete sudjelovanja poljoprivrednih površina sa šumama,
- povezivanja ravničarskog krajobraza na predjele prekrivene šumama,
- područja s karakterističnim uzorcima naselja,
- pojedinačnih markera karakterističnih za Slavoniju (crkve, spomenici).

Zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

- poljoprivrednih i šumskih površina,
- podzemnih voda,
- prirodne i graditeljske baštine.

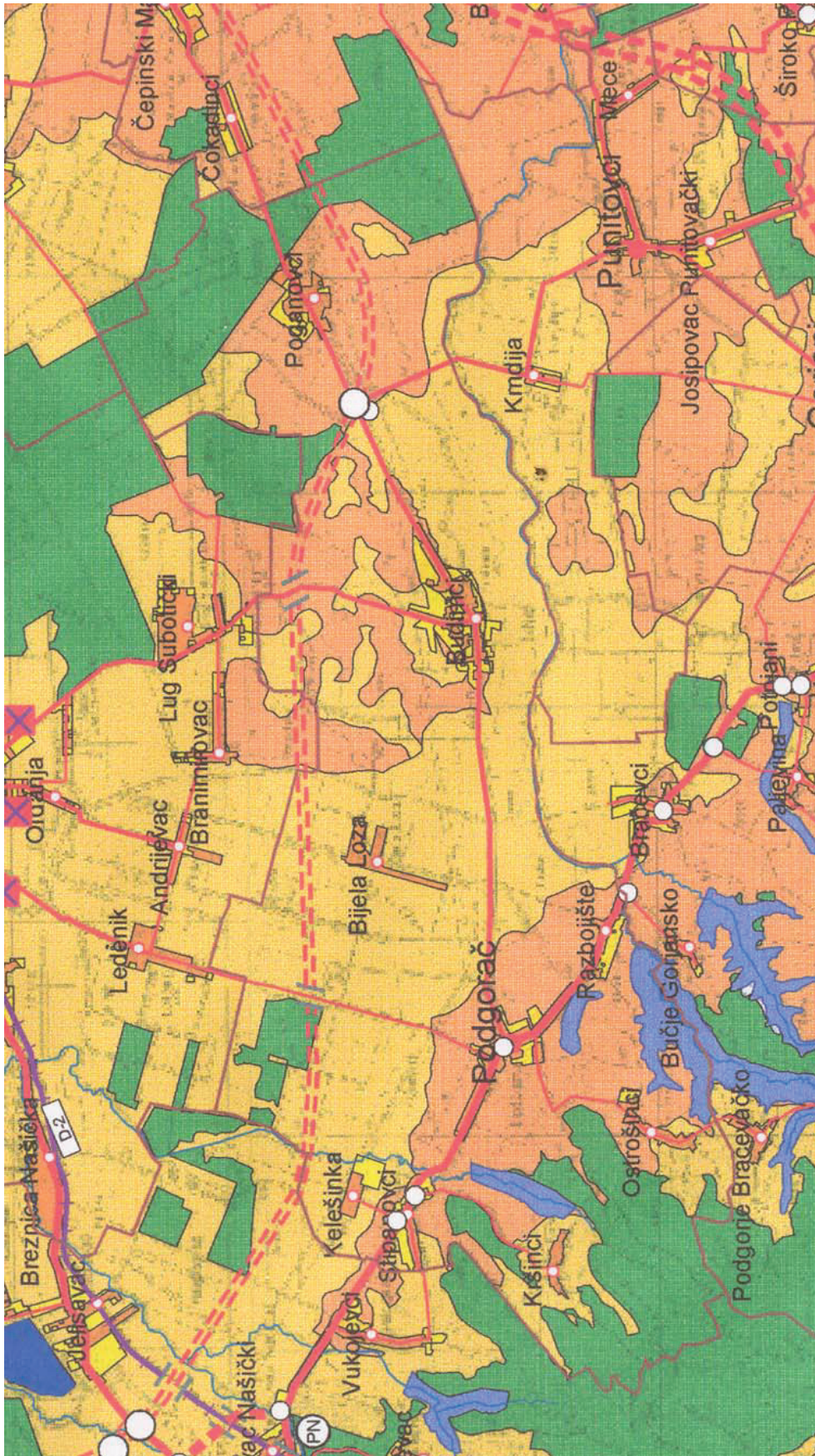
Uređenje poljoprivrednog zemljišta

- osigurati funkcioniranje melioracijskih sustava, razvijati sustav navodnjavanja.
- detaljnu melioracijsku mrežu prilagoditi i rekonstruirati u skladu s razvojem glavne kanalske mreže i uređenjem recipijenata,
- povećati kapacitet crpnih postaja,
- osigurati vodozahvate za proširenje navodnjavanih površina (vodne stepenice, akumulacije, reverzibilne crpne postaje).

Zaštita krajobraznih vrijednosti

- raznolikosti poljoprivrednih kultura,
- vizualne kvalitete sudjelovanja poljoprivrednih površina sa šumama,
- povezivanja ravničarskog krajobraza na predjele prekrivene šumama,
- područja s karakterističnim uzorcima naselja,
- pojedinačnih markera karakterističnih za Slavoniju (crkve, spomenici),

Slika 3. - Prostorni plan Osječko-baranjske županije
(namjena površina - izvadak za područje Općine Podgorač)

Zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

- poljoprivrednih i šumskih površina,
- podzemnih voda,
- prirodne i graditeljske baštine.

Racionalno korištenje i zaštita prostora

- optimalno korištenje građevinskog područja,
- smanjivanje predimenzioniranih građevinskih područja,
- usmjeravanje izgradnje na dijelove koji su već opremljeni komunalnom infrastrukturom.
- očuvanje zaštićenih i posebno vrijednih dijelova naselja
- očuvanje i revitalizacija zaštićenih urbanih cjelina, građevina i prirodnih dobara,
- zaštita postojećih i stvaranje novih ambijentalnih vrijednosti.

Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

- poboljšanje unutarnje organizacije naselja,
- razvijanje mreže sadržaja društvenih djelatnosti u skladu s razvojem naselja,
- osiguranje prostora za zelenilo, šport, rekreaciju i zajedničke potrebe, uređivanjem neuređenog građevinskog zemljišta planski usmjeravati prostorni razvoj naselja,
- podizanje razine uređenosti naselja, uređivanje i održavanje javnih prostora,
- obnavljanje i uređivanje zaštićenih i posebno vrijednih cjelina i građevina,
- usklađivanje namjene i načina izgradnje sa značajem i vrijednostima dijelova naselja.
- podizanje razine komunalne opremljenosti naselja,
- izgradnja hijerarhijski sređene i funkcionalne prometne mreže za pješački, biciklistički i motorni tekući promet koja zadovoljava zahtjeve prometa u naselju,
- izgradnja i organiziranje površina i objekata za promet u mirovanju,
- organiziranje javnog prijevoza putnika u skladu s potrebama,
- izgradnja terminala i objekata za ostale vidove prometa,
- razvijanje vodoopskrbnih sustava, sustava odvodnje otpadnih voda te elektroenergetskog, plinoopskrbnog i telekomunikacijskog sustava u skladu s razvojem naselja,
- osiguranje organiziranog prikupljanja otpada u svim naseljima.

1.3.3. Ocjena postojećih prostornih planova na području Općine Podgorač

Prostorni plan (bivše) Općine Našice

(“Službeni glasnik Općine Našice” 11/79, 1/84, 6/85, 7/90, 8/90 i 1/93, “Županijski glasnik” 5/98 i 5/00)

Prostor obuhvaćen Prostornim planom (bivše) Općine Našice danas obuhvaća prostor na kojemu se novim teritorijalnim ustrojem Republike Hrvatske (NN 10/97, 124/97, 68/98, 22/99, 117/99, 128/99, 44/00, 129/00, 92/01, 72/02, 83/02, 25/03, 107/03 i 175/03) nalazi pet novih područja lokalne samouprave. To su Grad Našice i Đurđenovac, te Općine Donja Motičina, Feričanci, Koška i Podgorač.

1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

1.4.1. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske pokazatelje

Za ocjenu demografske slike bitni su podaci o kretanju ukupnog stanovništva, njegovu razmještaju i strukturi, a moguće ih je pratiti na temelju službenih popisa stanovništva. Kretanje ukupnog stanovništva Županije u razdoblju 1961.-1991. godine je imalo oscilirajuću dinamiku s prosječnom godišnjom stopom rasta 0,38 što je bilo sporije od Republike Hrvatske (0,50) u istom razdoblju. U kretanju po prostornim jedinicama (lokalne samouprave) bile su ispoljene dvije krajnosti: progresija i depopulacija, pri čemu ova potonja dominira. Slika razmještaja pokazuje koncentraciju stanovništva oko malog broja središta i depopulaciju čak 57% područja Županije. Demografsku sliku Županije karakterizirao je nepovoljan razmještaj stanovnika i duboka demografska starost.

U razdoblju između dva posljednja popisa stanovništva (1991.-2001. godine) su se dogodile značajne demografske promjene. Dogodio se ratni egzodus stanovništva u područjima koja su bila sedam godina privremeno okupirana, a u područjima koja nisu bila zahvaćena ratom, privremeno su bili smješteni ratni migranti i iz susjedne države Bosne i Hercegovine. U inače slabo razvijenim dijelovima Županije nastavili su se negativni demografski procesi. Obnova ratom zahvaćenih područja i povratak stanovništva su u tijeku, te nije moguće utvrditi današnje demografske karakteristike tih područja.

Može se konstatirati da su na većem dijelu prostora Županije bili prisutni negativni demografski procesi u kvantitativnom i kvalitativnom smislu, što pokazuje da Županija populacijski slabi. Na području Općine Podgorač je broj stanovnika smanjen (s 4.011 stanovnika 1991.godine na 3.314 stanovnika 2001. godine). S obzirom na ovu činjenicu, može se ustvrditi da se Općina Podgorač suočava, odnosno da će se uskoro suočiti (ukoliko se ovo stanje u širem području ne promijeni) s problemom nedovoljnih demografskih resursa kao osnovnog čimbenika razvoja.

1.4.2. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na gospodarske i prostorne pokazatelje

Gospodarski pokazatelji

Među djelatnostima gospodarskih subjekata najzastupljenije su djelatnosti poljoprivrede (prvenstveno ratarstvo i stočarstvo), što je uzrokovano dobrim prirodnim potencijalima kojima raspolaže ovo područje.

Prirodni resursi

Najznačajniji prirodni resursi Općine Podgorač je poljoprivredno zemljište, koje se koristi za uzgoj poljoprivrednih kultura. U pogledu korištenja poljoprivrednog zemljišta postoje ograničenja, koja proizlaze iz prirodno-fizičkih karakteristika prostora, ili su nastala kao rezultat dosadašnjeg društveno-gospodarskog i prostornog razvoja:

- neracionalno rasparcelirano poljodjelsko zemljište i šume, a naročito dijelovi koji pripadaju privatnom sektoru,
- gospodarsko osiromašenje ruralnog prostora, prostori izvrgnuti depopulaciji,
- nedostatna komunalna i društvena infrastruktura,
- poljoprivredna proizvodnja suočena je s jakom konkurencijom na tržištu,
- nepovoljna struktura poljoprivrednih gospodarstava.

Iako su ograničavajući čimbenici brojni, treba naglasiti da postoji značajan potencijal (prirodni i izgrađeni) koji je do sada u velikoj mjeri korišten, ali za čije korištenje postoje još veće mogućnosti. Uz primjenu odgovarajuće tehnologije, očuvanje kvalitete zemljišta i poticajne mjere ovo područje može postati veći proizvođač hrane nego što je bilo do sada.

Društvene djelatnosti

Osnovni sustav društvenih djelatnosti i mreža društvene infrastrukture daje solidnu osnovu za daljnji razvoj društvenih djelatnosti i dobro je polazište za društveni razvoj u cjelini. Mreža osnovnih škola omogućuje svim osnovnoškolskim obveznicima redovito pohađanje škole pod najpovoljnijim uvjetima, a u pogledu prostornih uvjeta kvaliteta je zadovoljavajuća.

Prometni sustav

Glavni cestovni pravac Općine Podgorač je državna cesta D515, na koju se vežu sve ostale županijske i lokalne ceste. Gustoća zemaljske cestovne mreže u principu zadovoljava. Drugačija je slika, ako se analiziraju podaci o širinama, vrsti i stanju kolnika. Ocjena stanja upućuje na potrebu modernizacije i rekonstrukcije županijskih i lokalnih cesta radi podizanja tehničkih parametara (posebno širina kolnika), te na potrebu podizanja standarda održavanja svih, a naročito županijskih i lokalnih cesta radi povećanja sigurnosti učesnika u prometu.

Prema podacima o prosječnom broju km² koji otpada na jedan poštanski ured i prosječnom broju stanovnika koji dolazi na jedan poštanski ured, područje Središta pošta Osijek je po gustoći poštanskih ureda ispod prosjeka Republike Hrvatske.

Ocjena stanja telekomunikacijske mreže ukazuje na visoki i ujednačeni stupanj razvijenosti telekomunikacijskog sustava. Analiza mogućnosti razvoja telekomunikacija pokazuju da ugradnjom suvremene tehnologije postoje velike mogućnosti u opsegu, kvaliteti, asortimanu i brzini usluga. Također, na području općine su trenutno izgrađene dvije bazne stanice za mobilnu telefoniju, koncesionara Htmobile u naseljima Podgorač i Poganovci.

Izgrađena mreža odašiljača i veza funkcionira dobro, te omogućava kvalitetni prijam emitiranih signala HRT-a i lokalnih radio i TV programa.

Energetski sustav

Plinska mreža na području Općine Podgorač nije još izgrađena.

Stanje opskrbe električnom energijom i mogućnosti postojeće elektroenergetske mreže u prijenosnom i distribucijskom sustavu podmiruje sadašnje potrebe potrošača za električnom energijom. Prioriteti razvitka su rekonstrukcija i dogradnja prijenosnog sustava uz povezivanje s okruženjem, te istovremena rekonstrukcija, obnova i dogradnja distribucijskog sustava.

TS 35/10 kV Budimci

Vodnogospodarski sustav

Temeljne analize ukazuju da na području županije ima dovoljno raspoloživih rezervi vode koja osigurava dugoročnu osnovu za razvitak kvalitetne vodoopskrbe. To su u prvom redu resursi podzemnih voda koje je nužno koristiti na način da se zaštite postojeći zahvati vode u krajnjem proširenom prostoru i potrošnji, ali i rezervira budući prostor za nova crpilišta.

Najveći problem predstavlja činjenica da samo dva naselja (Stipanovci i Kelešinka) Općine Podgorač imaju riješeno pitanje vodoopskrbe iz javnog vodoopskrbnog sustava (Našički vodovod), dok se ostala naselja opskrbljuju vodom iz vlastitih bunara. Činjenica je da je uporaba vode za piće iz prvog vodonosnog horizonta vrlo upitna sa zdravstveno-higijenskog stajališta, s obzirom na mogućnost zagađenja i onečišćenja s površine.

Osnovna koncepcija odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda naselja Općine Podgorač zacrtana je u okviru posebne Prostornog plana Osječko-baranjske županije. Trenutno, niti jedno naselje nema riješeno pitanje odvodnje putem javnog kanalizacijskog sustava, što uzrokuje poznate probleme, koji su naročito izraženi u naseljima koja se vodom opskrbljuju iz kopanih bunara. Pojedinačna rješenja; septičke jame i drugi manji uređaji obično su građeni nestručno, ne držeći se osnovnih sanitarno tehničkih principa.

Uređenje vodotoka i voda

Kroz područje Općine Podgorač protječu vodotoci Breznica, Podgorački Dubovik i Piljevo, koji pripadaju području sliva rijeke Vučice. Na uređenju bujičnih tokova izvođeni su radovi u smislu djelomičnih regulacija i izgradnji manjeg broja regulacijskih građevina (pragova, stuba), te objekti zaštite dna i pokosa.

Melioracijska odvodnja

Na području Općine Podgorač melioracijska odvodnja je rješavana u okviru odvodnje poljoprivrednog zemljišta na k.o.Podgorač i k.o. Stipanovci. Pored površinske, izvedena je i podzemna odvodnja (drenaža) na 1.486 ha.

Zbrinjavanje otpada

U naselju Podgorač ne postoji deponija za prikupljanje komunalnog otpada. S obzirom na ovu situaciju, potrebno je hitno pristupiti rješavanju problema sa zbrinjavanjem komunalnog otpada u skladu sa zakonskim propisima.

Park u Podgoraču

1.4.3. Zaštita prirode i okoliša

Zaštićena prirodna baština

Temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) na području obuhvata Općine Podgorač nema zaštićenih dijelova prirode niti u jednoj kategoriji zaštite.

Zaštićena kulturna baština

Stanje nepokretnih kulturnih dobara je relativno zadovoljavajuće. Zaštita i obnova nepokretnih kulturnih dobara provodi se u skladu sa mogućnostima, prvenstveno financijskim.

Na temelju dostavljene dokumentacije Konzervatorskog odjela u Osijeku, na području Općine Podgorač su ovim Planom evidentirani i registrirani spomenici kulturne baštine, navedeni u točki 3.4.3. - Kulturna baština.

Crkva u Budimcima

Stanje okoliša

Na području Općine Podgorač mjerenje kakvoće zraka se ne provodi.

Zaštita voda propisana je Zakonom o vodama (NN 107/95). Zaštita voda ostvaruje se nadzorom nad stanjem kakvoće voda i izvorima onečišćenja, sprečavanjem, ograničavanjem i zabranjivanjem radnji i ponašanja koji mogu utjecati na onečišćenje voda i stanja okoliša u cjelini te drugim djelovanjima usmjerenim očuvanju i poboljšanju kakvoće i namjenske uporabljivosti voda. Svrstavanje voda u vrste obavlja se temeljem Uredbe o klasifikaciji voda (NN 77/98) na osnovi izračunate mjerodavne vrijednosti parametara analiziranih uzoraka vode. Područja na kojima se nalaze izvorišta moraju biti zaštićena od namjernog ili slučajnog zagađenja i od drugih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na zdravstvenu ispravnost voda ili na njenu izdašnost.

Kod utjecaja na tlo potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavati oštećenja njegovih prirodnih funkcija, te njegovih funkcija arhiviranja prirodne i kulturne povijesti. Sve površine tla sposobne za poljoprivrednu proizvodnju raspoređene su prema plodnosti u osam bonitetnih klasa i dvije potklase u svakoj klasi (Pravilnik o bonitiranju zemljišta, NN 47/82 i 50/82). Procjena kakvoće šumskih tala utvrđuje se bodovanjem trajnih svojstava njihove plodnosti. Uzme li se u obzir podjela tala između poljoprivrede i šumarstva, tada šumarstvu pripadaju V., VI. i VII. bonitetna klasa.

OBRAZLOŽENJE

Procjenjeni oblici i uzroci oštećenja tala pokazuju da je na području istočne Hrvatske prisutno srednje i jako oštećenje tala uzrokovano pesticidima i drugim biocidima, komunalnim i industrijskim otpadnim vodama, smanjenjem humusa, stagnacijom vode u tlu, kvarenjem strukture i zbijanjem tla, izgradnjom naselja, tvornica te trajnih građevinskih objekata. Radi očuvanja tala mora se uspostaviti sustav trajnog motrenja kojim bi se prikupile detaljne informacije o stanju tala i utjecaju prirodnih čimbenika i ljudskih aktivnosti na tlo kao i procesima oštećenja i onečišćenja tala.

Crkva u Stipanovcima

Primjer stare gradnje - Stipanovci

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja definirani su Prostornim planom Osječko-baranjske županije, kao i sektorskim studijama izrađenim za potrebe istog plana. S obzirom da je Prostorni plan županije plan višeg reda u odnosu na PPUO Podgorač, navedeni ciljevi uvršteni su, u svom sublimiranom obliku, u PPU Općine Podgorač kao ciljevi prostornog razvoja.

2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Razvoj naselja

Na području Općine Podgorač odvija se proces urbanizacije karakterističan za cijelu Hrvatsku, koji je praćen pojačanim rastom gradova i urbanizacijom jednog dijela naselja te smanjivanjem broja stanovnika u velikom broju seoskih naselja. Imajući u vidu navedene procese, kao osnovni ciljevi razvoja naselja utvrđuju se:

- poticanje gospodarskog jačanja lokalnih središta,
- revitalizirati ruralna naselja na područjima demografske stagnacije,
- u ruralnim naseljima poticati usmjerenje u pravcu turističkog razvoja,
- povećati razinu infrastrukturne opremljenosti i prometne dostupnosti ruralnih naselja,
- osnažiti povezanost poljoprivredne proizvodnje u ruralnim područjima.
- razvoj društvene infrastrukture uskladiti s razvojem i razmještajem stanovništva,
- uskladiti mrežu i hijerarhiju javnih službi s razvojem sustava središnjih naselja,
- podizati i poboljšavati standard i kvalitetu usluga koje društvene infrastrukture.

Razvoj infrastrukturnih sustava

U utvrđivanju ciljeva razvoja prometnog sustava potrebno je podržati razvojne ciljeve, te promovirati ciljeve i programe županijskog nivoa i uklopiti ih u cjelinu prometnog sustava.

Cestovni promet

- rješavanje konfliktnih točaka tranzitnog prometa i naselja,
- poboljšanje prometne povezanosti s ostalim dijelovima Županije.

Poštanska mreža

- dostizanje više razine razvijenosti poštanske mreže i prometa,

Telekomunikacijski sustav

- održavati i poboljšavati dostignutu razinu razvoja telekomunikacija,

Elektroenergetika

- osigurati potrebne količine električne energije,
- dograditi prijenosnu mrežu,
- razvijati distribucijsku mrežu i omogućiti kvalitetnu opskrbu krajnjih potrošača,
- podsticanje na korištenje alternativnih energetske izvora.

Vodopskrba

- javnom vodoopskrbom obuhvatiti 90% stanovništva i podmiriti potrebe gospodarstva, a realni i dostižni cilj je 81% opskrbljenosti u I. fazi,
- podići standard opskrbljenosti vodom na nivo prosječno 150 l/stan/dan,

Uređenje vodotoka i voda

- zaštititi područje od poplava.

Uređenje poljoprivrednog zemljišta

- osigurati funkcioniranje melioracijskih sustava,
- razvijati sustav navodnjavanja.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

- Problematika racionalnog korištenja prirodnih izvora utvrđuje se sljedećim ciljevima,
- čuvanje izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i ekološke stabilnosti,
  - čuvanje kakvoće žive i nežive prirode, te je racionalno koristiti,
  - sprečavanje umanjivanja vrijednosti prirodnih izvora, vode, zraka, tla i šuma,
  - prirodne izvore očuvati na razini koja nije štetna za čovjeka, biljni i životinjski svijet,
  - čuvanje produktivnost tla uz razumno korištenje,
  - izbjegavati svaki zahvat koji ima štetan učinak na biološku raznolikost, te očuvati prirodni genetski sklad i sklad prirodnih zajednica, živih organizama i neživih tvari.
  - čuvanje i obnavljanje kulturne i estetske vrijednosti krajolika,
  - unapređenje stanja okoliša i osiguranje boljih uvjeta života,
  - čuvanje podzemne vode visoke kakvoće od mogućeg zagađenja.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Prostor Općine Podgorač po tipu krajolika pripada agrarnom krajoliku s kompleksima šuma. Osnovni cilj u zaštiti krajobraznih vrijednosti je očuvanje krajobraznog identiteta. U tom cilju potrebno je zaštititi:

- raznolikost poljoprivrednih kultura,
- vizualne kvalitete sudjelovanja nepreglednih poljoprivrednih površina sa šumama,
- povezivanje ravničarskog krajobraza s predjelima prekrivenih šumama,

U pogledu zaštite navedenih osobito vrijednih resursa postavljaju se sljedeći ciljevi:

- sustavna zaštita vrijednog poljoprivrednog i šumskog zemljišta,
- zaštita područja na kojima se nalaze zalihe pitke podzemne vode,
- zaštita prirodne i graditeljske baštine integrirane u razvojne programe.

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

2.2.1. Demografski razvoj

Popisom stanovništva 2001. godine je bilo utvrđeno da je na području Osječko-baranjske županije bilo ukupno 330.506 stanovnika. Kretanje stanovništva Županije u razdoblju 1961.-2001. godine bilo je pozitivno s oscilirajućom dinamikom u međupopisnim razdobljima. Prostori progresije ili povećanja broja stanovnika do 1991. godine su bili svi gradovi, dok je Općina Podgorač imala trend smanjivanja broja stanovnika. Prema uobičajenim demografskim mjerilima, stanovništvo Osječko-baranjske županije ima obilježja duboke starosti kao i stanovništvo Republike Hrvatske u cjelini. S obzirom da je u veoma kratkom roku došlo do velikih političkih i demografskih promjena u ovom dijelu Hrvatske, teško je utvrditi i opisati sadašnju demografsku sliku.

Za potrebe PPUO Podgorač korišteni su podaci iz knjige "Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001. godine" (Statističko izvješće 1137, Zagreb 2002., izdavač Državni zavod za statistiku).

Popis stanovništva 2001. godine

U 9 naselja na području Općine Podgorač je, prema popisu stanovništva 2001. godine, živjelo ukupno **3.314 stanovnika**. Najveće naselje je bilo Podgorač s **956 stanovnika**.

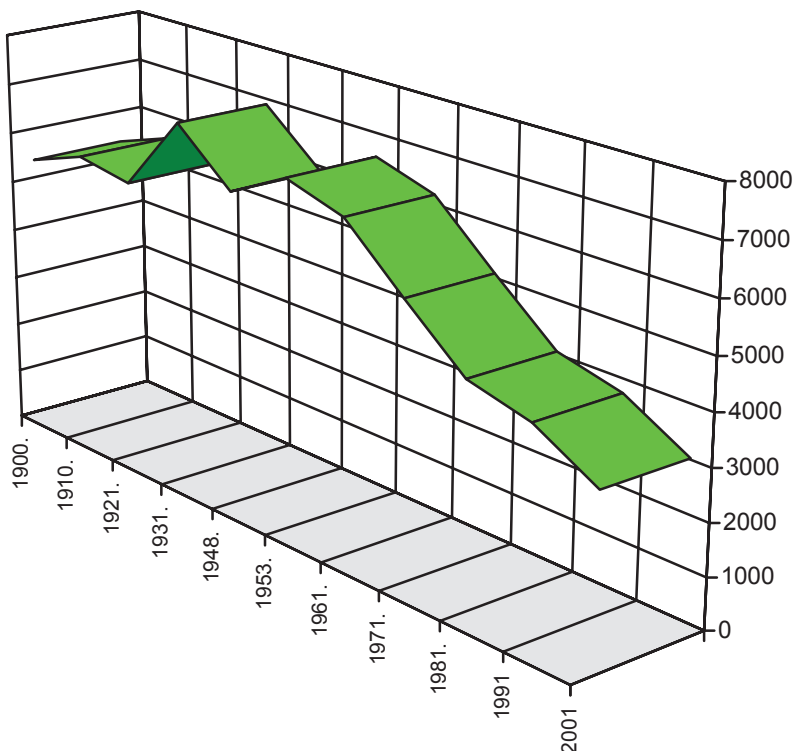
Kretanje broja stanovnika Općine Podgorač u razdoblju 1900. – 2001. godine

Naselje	Godina popisa										
	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
Bijela Loza	-	27	77	913	796	860	765	503	354	288	207
Budimci	1.410	1.435	1.431	1.838	1.460	1.518	1.396	1.169	974	880	723
Kelešinka	89	154	69	47	184	201	188	134	80	83	67
Kršinci	325	359	384	479	413	403	403	335	207	152	138
Ostrošinci	318	322	357	399	366	377	339	309	217	190	129
Podgorač	1.671	1.682	1.557	1.525	1.444	1.618	1.585	1.351	1.171	1.171	956
Poganovci	754	688	651	736	317	659	591	492	428	365	295
Razbojište	432	671	612	659	603	548	545	475	401	414	354
Stipanovci	355	429	461	518	570	589	603	572	484	476	445
Općina Podgorač	5.354	5.767	5.599	7.114	6.153	6.773	6.415	5.340	4.316	4.011	3.314

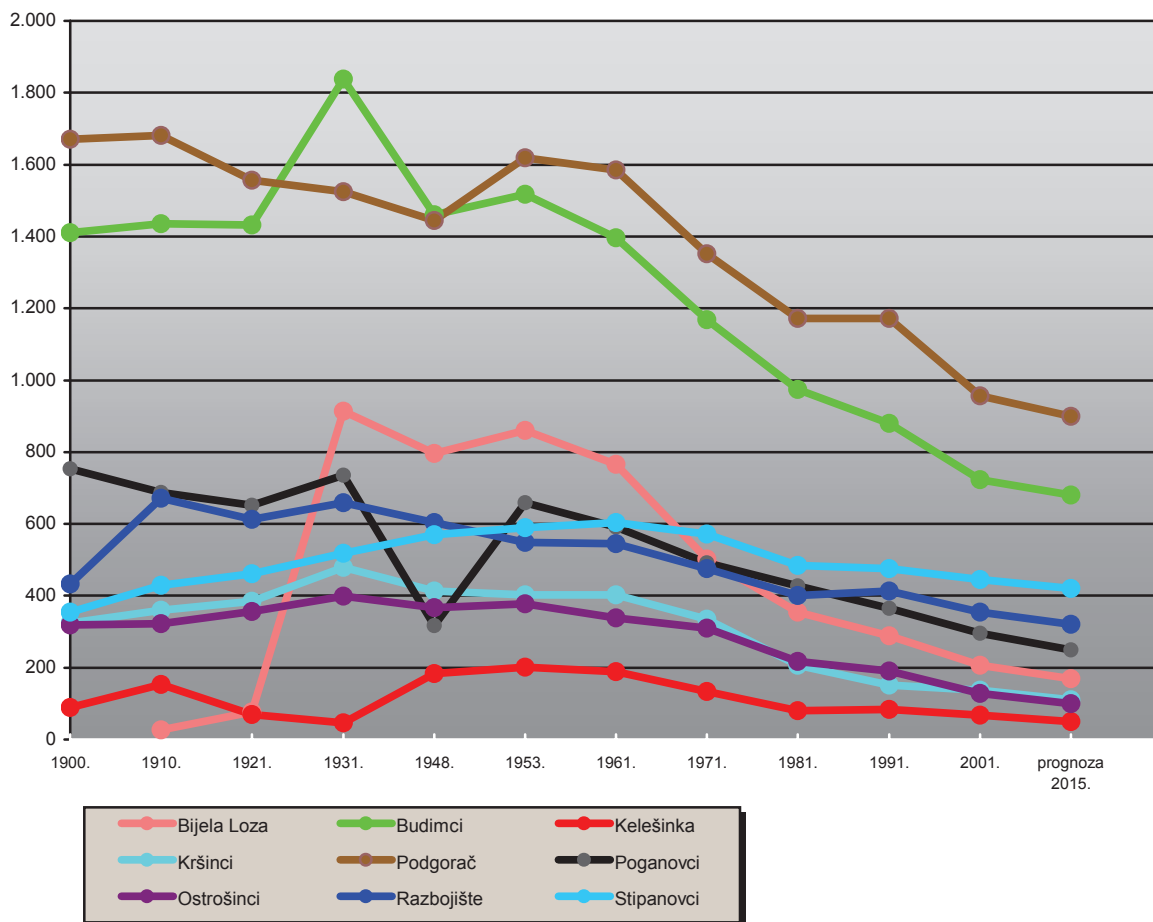
Kretanje broja stanovnika

Prema do sada obavljenim popisima stanovništva, broj stanovnika na području današnje Općine Podgorač pokazuje tendenciju rasta do 1931. godine, kada je zabilježen i najveći broj stanovnika (7.114 stanovnika). Nakon toga broj stanovnika je u padu (II. svjetski rat), te opet u laganom porastu (do 1953.). Nakon toga broj stanovnika konstantno opada, a u zadnjem popisnom razdoblju (1991.–2001. godina), broj stanovnika se smanjio za čak 697 stanovnika, te niti jedno naselje nije zabilježilo porast broja stanovnika.

Kretanje broja stanovnika Općine Podgorač u razdoblju 1900.-2001.godine

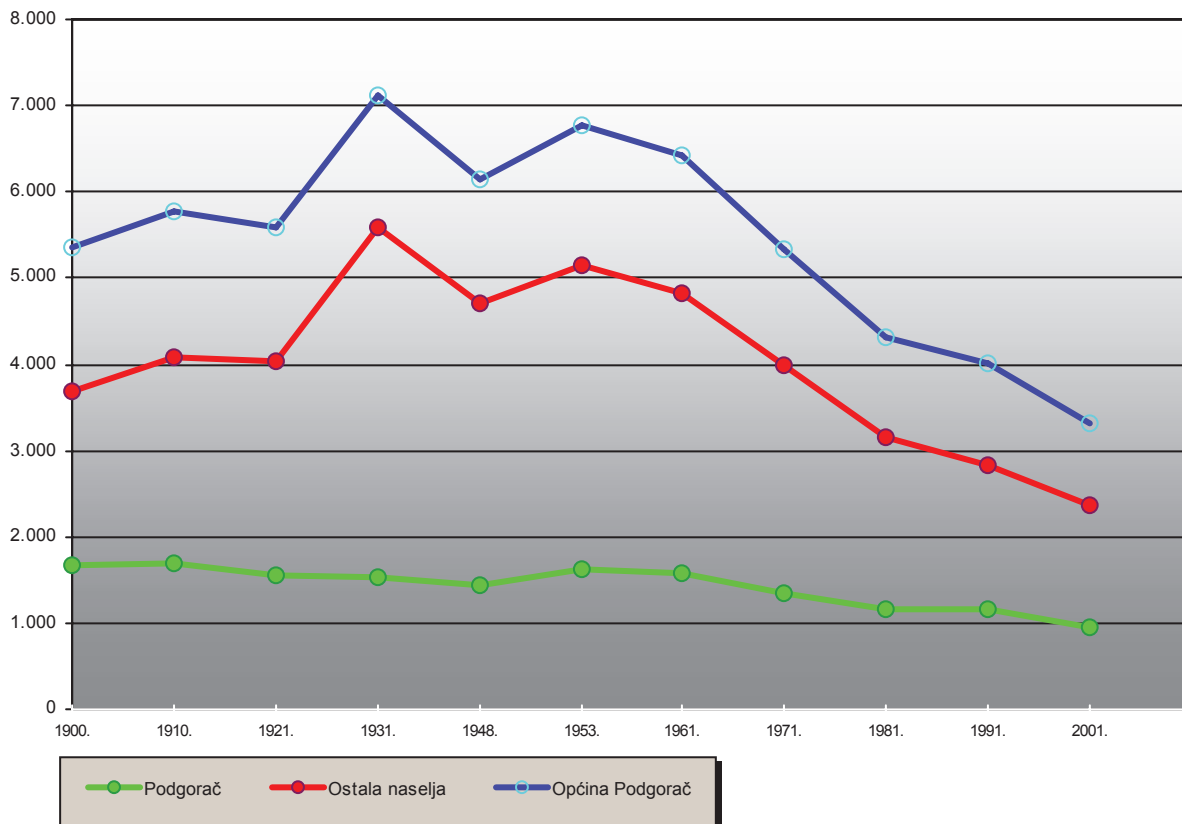
Kretanje broja stanovnika Općine Podgorač u razdoblju 1900.-2001.godine

Kretanje broja stanovnika Općine Podgorač i naselja Podgorač od 1900. do 2001.godine

Godina popisa	Broj stanovnika naselja Podgorač	Ukupni broj stanovnika ostalih naselja	Sveukupni broj stanovnika Općine Podgorač (Podgorač s ostalim naseljima)	% učešća naselja Podgorač u ukupnom broju stanovnika Općine Podgorač
1900. god.	1.671	3.683	5.354	31,2
1910. god.	1.682	4.085	5.767	29,1
1921. god.	1.557	4.042	5.599	27,8
1931. god.	1.525	5.589	7.114	21,4
1948. god.	1.444	4.709	6.153	23,4
1953. god.	1.618	5.155	6.773	23,9
1961. god.	1.585	4.830	6.415	24,7
1971. god.	1.351	3.989	5.340	25,3
1981. god.	1.171	3.145	4.316	27,1
1991. god.	1.171	2.840	4.011	29,2
2001. god.	956	2.358	3.314	28,9

Kretanje broja stanovnika Općine Podgorač, naselja Podgorač i ostalih naselja od 1900. do 2001.godine

Prirodno kretanje stanovništva ¹

U razdoblju 1991 - 2001. godine došlo je do smanjenja broja stanovnika Općine Podgorač, a i poslije popisa 2001. godine Općina Podgorač bilježi prirodni prirast stanovništva (broj živorođenih veći je od broja umrlih stanovnika). Za razliku od Županije koja u protekle tri godine bilježi smanjenje vitalnog indeksa (broj živorođenih na 100 umrlih), vitalni indeks za Općinu Podgorač je u navedenom razdoblju stabilan i iznosi prosječno 113,43.

Osnovni podaci prirodnog kretanja stanovništva za Općinu Podgorač

godina	živorođeni	mrtvorodeni	umrli	umrla dojenčad		prirodni prirast	brakovi		stope na 1.000 stanovnika			vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)
				ukupno	0-6 dana		sklopljeni	rastavljeni	živorođeni	umrli	prirodni prirast	
2000.	31	1	53	-	-	- 22	19	2	9,4	16,1	- 6,7	58,5
2001.	24	-	57	-	-	- 33	18	2	7,2	17,2	- 10,0	42,1
2002.	23	1	55	-	-	- 32	13	5	5,7	13,7	- 7,2	41,8
2003.	30	-	72	-	-	- 42	15	2	9,0	21,7	- 12,6	62,8

¹ izvori:

Prirodno kretanje stanovništva u 2000. po županijama, gradovima i općinama, Priopćenje Državnog zavoda za statistiku broj 7.1.1., Zagreb, 10. listopada 2001. godine

Prirodno kretanje stanovništva u 2001. po županijama, gradovima i općinama, Priopćenje Državnog zavoda za statistiku broj 7.1.1., Zagreb, 12. kolovoza 2002. godine

Prirodno kretanje stanovništva u 2002. po županijama, gradovima i općinama, Priopćenje Državnog zavoda za statistiku broj 7., Zagreb, 11. lipnja 2002. godine

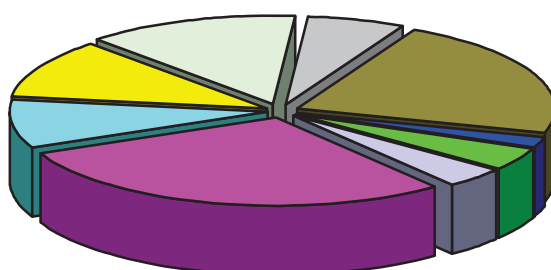
Broj i struktura stanovništva na području Općine Podgorač 2001. godine

Naselje	Broj stanovnika			Broj kućanstava		Broj stanova	
	ukupno 1991.	ukupno 2001.	index 2001/1991	broj 2001.	prosječni broj članova	stalno stanovanje	ostali stanovi
Bijela Loza	288	207	0,71	86	2,40	128	-
Budimci	880	723	0,82	264	2,73	349	9
Kelešinka	83	67	0,80	26	2,57	34	1
Kršinci	152	138	0,90	54	2,55	55	30
Ostrošinci	190	129	0,67	54	2,38	73	11
Podgorač	1.171	956	0,81	331	2,88	397	12
Poganovci	365	295	0,80	122	2,41	163	9
Razbojište	414	354	0,85	120	2,95	123	15
Stipanovci	476	445	0,93	149	2,95	146	31
UKUPNO OPĆINA PODGORAČ	4.011	3.314	0,82	1.206	2,74	1.468	118

Iz tabličnih podataka uočljivo je nekoliko činjenica koji karakteriziraju demografsku situaciju na području Općine Podgorač, što naravno ima posljedice i na ukupni godopodarski razvitak općine.

- u razdoblju od 1900. do 1921.godine broj stanovnika općine je bio uglavnom ujednačen i kretao se prosječno oko 5.500 stanovnika,
- najveći broj stanovnika općine je registriran popisom 1931. godine (7.114 stanovnika),
- broj stanovnika općine se nakon 1953. godine konstantno smanjuje (najveće je smanjenje u razdoblju 1961. - 1971. godina od čak 1.075 stanovnika),
- u razdoblju 1991.- 2001.godine smanjenje je iznosilo 258 stanovnika ili 9,6%,
- naselje Podgorač također od 1953. godine, dakle već skoro 50 godina ima također negativni trend (smanjenje broja stanovnika), izuzev u razdoblju 1981. - 1991. godina,
- prosječna veličina kućanstva iznosi 2,74 članova, što znači da na području općine ima veliki broj staračkih kućanstava,
- na području općine ima 1.468 stambenih jedinica stalnog stanovanja, što je višak u odnosu na broj kućanstava od 262 stambenih jedinica, a što samo potvrđuje trend smanjenja broja stanovnika, a time i povećanje broja nenaseljenih kuća.

Učešće pojedinih naselja u ukupnom broju stanovnika Općine Podgorač 2001. godine

Bijela Loza   Budimci   Kelešinka   Kršinci
 Ostrošinci   Podgorač   Razbojište   Stipanovci

Dobna obilježja stanovništva

Analiza dobnih obilježja stanovništva 2001. godine ukazuje da je cijelo područje imalo staru populaciju s indeksom starosti od 1,14. Stanovništvo područja Općine Podgorač ima dakle karakteristike **izrazite starosti**.

OBRAZLOŽENJE

Stanovništvo ima karakteristike **izrazito duboke starosti** ako je indeks starosti (odnos dobne skupine "60 i više stanovnika" i dobne skupine "0 - 19 godina" veći od 1,2. Prema tim pokazateljima, indeks izrazito duboke starosti imaju naselja Bijela Loza (1,62), Budimci (1,58), Kelešinka (2,45), Kršinci (1,54), Ostrošinci (2,20) i Poganovci (1,88). Ostala naselja imaju dobar demografski potencijal – Podgorač (0,76), Razbojište (0,80) i Stipanovci (0,87).

Dobna obilježja stanovništva Općine Podgorač (kontingenti stanovništva)

	Spol	Ukupno	0-6	0-14	0-17	0-19	Fertilno žensko stanovništvo		Radni kontingent žene (15-59), muški (15-65)	60 i više	65 i više	75 i više	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
							svega (15-49) godina	od toga 20-29 godina							
Općina Podgorač	sv.	3.314	223	565	715	799	-	-	1.917	897	687	233	41,1	112,3	27,2
	m	1.599	106	271	348	385	-	-	1.076	328	245	78	38,9	85,2	20,6
	ž	1.715	117	294	367	414	690	162	841	569	442	155	43,2	137,4	33,4

Dobna obilježja stanovništva Općine Podgorač 2001.godine

	DOBNE SKUPINE							tip stanovništva po dobnom sastavu (5 / 3)
	UKUPNO	0 – 19		20 – 59		60 i više		
		broj	%	broj	%	broj	%	
1	2	3	4	5	6			
Bijela Loza	207	43	20,7	94	45,4	70	33,9	1,62
Budimci	723	154	21,3	325	44,9	244	33,8	1,58
Kelešinka	67	11	16,4	29	43,2	27	40,4	2,45
Kršinci	138	33	23,9	54	39,1	51	37,0	1,54
Ostrošinci	129	20	15,5	65	50,3	44	34,2	2,20
Podgorač	956	264	27,6	489	51,1	203	21,3	0,76
Poganovci	295	54	18,3	139	47,1	102	34,6	1,88
Razbojište	354	101	28,5	172	48,5	81	23,0	0,80
Stipanovci	445	113	25,4	233	52,3	99	22,3	0,87
OPĆINA PODGORAČ	3.314	799	24,1	1.600	48,2	915	27,7	1,14

Dobna je struktura stanovništva jedna od temeljnih demografskih struktura, jer pokazuje i određuje vitalnost, biodinamiku i ekonomski potencijal populacije. Poznavanje dobne strukture stanovništva osnovni je preduvjet za označavanje nekog stanovništva mladim, zrelim ili starim. U metodičkom smislu to se najčešće postiže raščlambom dobne strukture po velikim dobnim skupinama - mlada (od 0 do 19 godina), zrela (od 20 do 59 godina), stara (60 godina i više).

Analiza dobnih obilježja stanovništva Općine Podgorač 2001. godine ukazuje da je područje općina imalo populaciju s prosječnom starosti od 41,1 godine. Indeks starenja (odnos broja stanovnika starijih od 60 godina i mlađih od 19 godina) za Općinu Podgorač 1,14 što ukazuje na nezadovoljavajuću prisutnost mlađeg stanovništva u starosnoj strukturi. Postotak, odnosno udjel staračkog kontingenta u ukupnom stanovništvu za Općinu Podgorač je velik i iznosi čak 27,7 %.

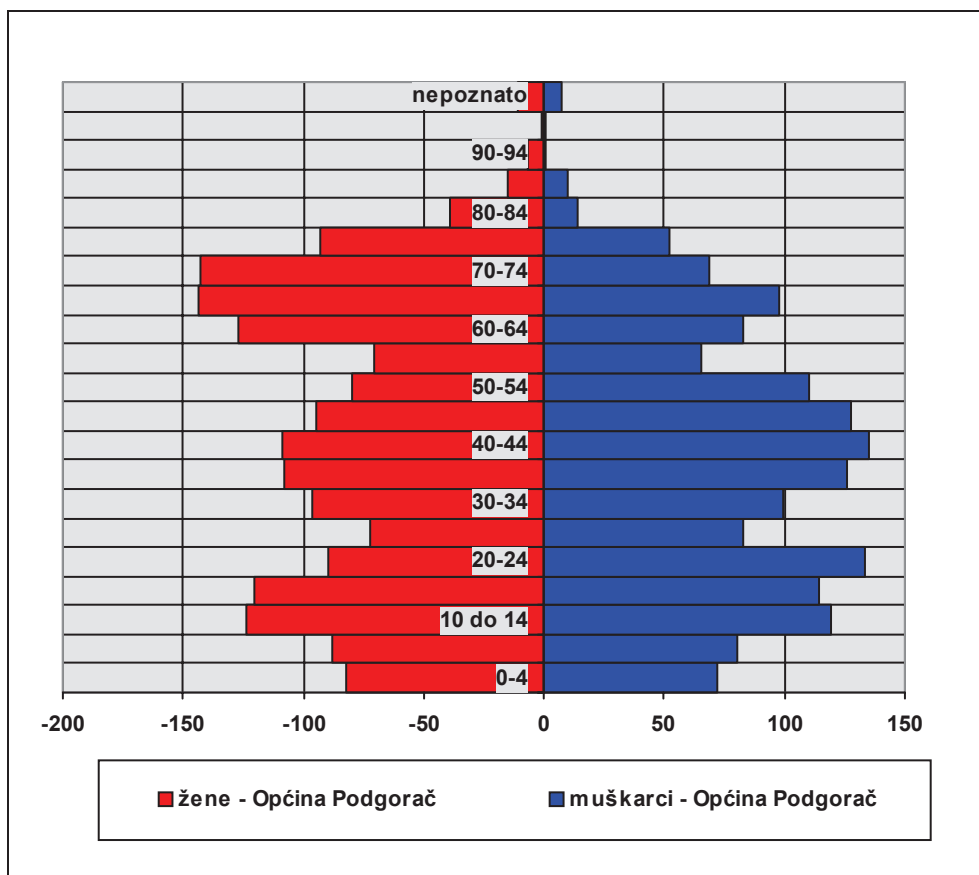
Među naseljima se izdvajaju neka koja imaju indeks starenja veći od 2 (Kelešinka i Ostrošinci), što ukazuje na vrlo veliki udio starog stanovništva u ukupnoj populaciji, te se stoga ne može govoriti o demografskoj perspektivi tih naselja.

Temeljni demografski pokazatelj spolne strukture stanovništva jest **koeficijent feminiteta (K_f)**, koji označuje broj ženskih na tisuću (ili stotinu) muških stanovnika. Iako se u prosjeku rađa više muške negoli ženske djece (5-6%), u stabilnim populacijama ipak nešto više prevladava žensko stanovništvo.

Na području Općine Podgorač 2001. godine je živjelo više ženskog (1.715 ili 51,7 %) nego muškog (1.599 ili 48,3 %) stanovništva, tako da je koeficijent feminiteta K_f iznosio 1.072,5. Višak ženskog stanovništva naročito je izražen u starijoj populaciji, gdje žene čine gotovo 2/3 stanovništva (u dobnoj skupini starijih od 65 i više godina je 64% žena u odnosu na 36% muškaraca, dok je u dobnoj skupini starijih od 75 godina 66% žena i 34% muškaraca. Nasuprot tome, broj žena u fertilnoj dobi života (15 do 45 godina), manji je od broja muškaraca (595 ili 47% žena u odnosu na 690 ili 53% muškaraca). Odnos ženskih kontingenata stanovništva, je znakovit pokazatelj stanja i potencijala biodinamičke aktivnosti i snage same populacije te je značajan pokazatelj za budući demografski razvoj. Visok udio žena u postfertilnoj dobi također ukazuje da sve veći dio ženskog stanovništva Općine Podgorač više ne sudjeluje u biodinamičkim procesima.

OBRAZLOŽENJE

Starosna piramida za Općinu Podgorač
(izvor: DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU - Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001.)

Stanovništvo prema spolu i starosti (0 – 59 godina), po naseljima

	Spol	Ukupno	Starost											
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59
Općina Podgorač	sv.	3.314	154	168	243	234	223	155	195	234	244	223	190	136
	m	1.599	72	80	119	114	133	83	99	126	135	128	110	65
	ž	1.715	82	88	124	120	90	72	96	108	109	95	80	71
Bijela Loza	sv.	207	3	5	20	15	10	7	14	13	19	15	8	8
	m	109	-	2	11	8	9	4	8	7	12	9	5	5
	ž	98	3	3	9	7	1	3	6	6	7	6	3	3
Budimci	sv.	723	30	31	54	39	27	27	41	59	52	35	51	33
	m	340	13	17	26	18	14	14	18	31	28	20	27	16
	ž	383	17	14	28	21	13	13	23	28	24	15	24	17
Kelešinka	sv.	67	2	2	7	6	5	2	3	3	8	3	1	4
	m	32	1	1	3	3	3	2	2	-	3	2	1	2
	ž	35	1	1	4	3	2	-	1	3	5	1	-	2
Kršinci	sv.	138	4	10	11	8	7	7	14	8	8	5	1	4
	m	61	3	4	5	5	2	4	5	6	5	4	1	1
	ž	77	1	6	6	3	5	3	9	2	3	1	-	3
Ostrošinci	sv.	129	6	5	5	4	8	6	12	9	3	6	8	13
	m	64	3	3	4	1	6	2	7	5	3	3	2	4
	ž	65	3	2	1	3	2	4	5	4	-	3	6	9
Podgorač	sv.	956	47	63	80	74	79	40	58	63	82	81	58	28
	m	482	25	31	39	40	52	20	29	35	46	47	37	14
	ž	474	22	32	41	34	27	20	29	28	36	34	21	14
Poganovci	sv.	295	16	12	13	13	21	18	13	20	17	19	16	15
	m	139	8	7	7	6	12	10	7	12	9	11	10	6
	ž	156	8	5	6	7	9	8	6	8	8	8	6	9
Razbojište	sv.	354	24	20	25	32	30	23	16	19	22	26	21	15
	m	168	13	7	13	14	17	13	9	10	11	12	14	9
	ž	186	11	13	12	18	13	10	7	9	11	14	7	6
Stipanovci	sv.	445	22	20	28	43	36	25	24	40	33	33	26	16
	m	204	6	8	11	19	18	14	14	20	18	20	13	8
	ž	241	16	12	17	24	18	11	10	20	15	13	13	8

OBRAZLOŽENJE

Stanovništvo prema spolu i starosti (60 – 95 i više godina), po naseljima

	Spol	Ukupno	Starost								Nepoznato
			60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više	
Općina Podgorač	sv.	3.314	210	242	212	145	53	25	8	2	18
	m	1.599	83	98	69	52	14	10	1	1	7
	ž	1.715	127	144	143	93	39	15	7	1	11
Bijela Loza	sv.	207	13	21	19	14	-	2	-	-	1
	m	109	5	6	9	8	-	1	-	-	-
	ž	98	8	15	10	6	-	1	-	-	1
Budimci	sv.	723	68	72	42	36	15	8	2	1	-
	m	340	26	27	20	14	6	3	1	1	-
	ž	383	42	45	22	22	9	5	1	-	-
Kelešinka	sv.	67	1	1	11	6	1	-	-	-	1
	m	32	-	-	4	3	1	-	-	-	1
	ž	35	1	1	7	3	-	-	-	-	-
Kršinci	sv.	138	13	15	5	9	3	2	-	-	4
	m	61	4	7	2	2	-	-	-	-	1
	ž	77	9	8	3	7	3	2	-	-	3
Ostrošinci	sv.	129	16	12	5	7	1	3	-	-	-
	m	64	6	9	-	4	-	2	-	-	-
	ž	65	10	3	5	3	1	1	-	-	-
Podgorač	sv.	956	33	49	60	32	12	5	2	1	9
	m	482	14	21	16	8	3	1	-	-	4
	ž	474	19	28	44	24	9	4	2	1	5
Poganovci	sv.	295	22	32	22	14	9	3	-	-	-
	m	139	10	9	8	5	1	1	-	-	-
	ž	156	12	23	14	9	8	2	-	-	-
Razbojište	sv.	354	20	18	24	11	3	1	2	-	2
	m	168	8	9	4	3	-	1	-	-	1
	ž	186	12	9	20	8	3	-	2	-	1
Stipanovci	sv.	445	24	22	24	16	9	1	2	-	1
	m	204	10	10	6	5	3	1	-	-	-
	ž	241	14	12	18	11	6	-	2	-	1

Stanovništvo prema prisutnosti / odsutnosti

Od ukupnog broja od 3.314 stanovnika Općine Podgorač 31. ožujka 2001. bilo je odsutno 242 ili 7,3 % stanovnika, od toga najviše:

- radnika u inozemstvu - 68 stanovnika,
- na boravku u inozemstvu - 39 stanovnika,
- na školovanju u zemlji - 36 stanovnika,
- radnika u zemlji - 29 stanovnika.

Stanovništvo prema prisutnosti / odsutnosti u naselju popisa, po naseljima

Naselje popisa	Ukupno popisane osobe	Ukupan broj stanovnika	Stanovnici naselja popisa													Stanovnici naselja popisa					
			svoga	prisutni u vrijeme popisa	Odsutni iz naselja popisa										svoga	rad	boravak	školovalanje	ostalo	izbjeglice u Republici Hrvatskoj	Privremeno prisutni u mjestu popisa
					U zemlji					U inozemstvu											
					svoga	školovalanje	rad	boravak	obiteljski azilozli	ostalo	svoga	rad	boravak	školovalanje							
Općina Podgorač	3.375	3.314	3.307	3.065	242	118	36	29	11	9	33	124	68	39	3	14	6	1			
Bijela Loza	218	207	203	184	19	6	1	2	-	-	3	13	4	7	1	1	4	-			
Budimci	737	723	723	688	35	17	4	3	6	-	4	18	9	4	1	4	-	-			
Kelešinka	67	67	67	67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Kršinci	138	138	138	134	4	2	-	2	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-			
Ostrošinci	139	129	129	122	7	5	2	1	-	2	-	2	2	-	-	-	-	-			
Podgorač	970	956	955	850	105	55	17	9	5	4	20	50	30	18	1	1	-	1			
Poganovci	297	295	295	288	7	7	2	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-			
Razbojište	360	354	352	310	42	12	4	4	-	-	4	30	17	7	-	6	2	-			
Stipanovci	449	445	445	422	23	14	6	5	-	3	-	9	6	1	-	2	-	-			

Odsutno stanovništvo iz naselja popisa u zemlji prema vremenu i razlogu odsutnosti

	Ukupno odsutni	U zemlji					
		odsutni do 1 godine / razlog			odsutni 1 godinu i duže / razlog		
		na školovanju	na radu	ostalo	na školovanju	na radu	ostalo
Općina Podgorač	242	27	13	33	9	16	20

Odsutno stanovništvo iz naselja popisa u inozemstvu prema vremenu i razlogu odsutnosti

	Ukupno odsutni	U inozemstvu									
		odsutni do 1 godine (razlog)					odsutni 1 godinu i duže (razlog)				
		na radu	članovi obitelji	na školovanju	izbjeglice	ostalo	na radu	članovi obitelji	na školovanju	izbjeglice	ostalo
Općina Podgorač	242	9	4	3	-	14	59	35	-	-	-

Stanovnici drugih naselja (država) prisutni u naselju popisa
prema vremenu i razlogu prisutnosti

	Ukupno prisutni	Trajanje prisutnosti									
		razlog prisutnosti za prisutne do 1 godine					razlog prisutnosti za prisutne 1 godinu i duže				
		na školovanju	na radu	izbjeglice	obiteljski razlozi	ostalo	na školovanju	na radu	izbjeglice	obiteljski razlozi	ostalo
Općina Podgorač	37	2	2	-	4	12	-	-	6	10	1

Stanovništvo po aktivnosti

Demografski razvoj nekog prostora i društveno - gospodarstveni procesi koji se na njemu odvijaju nalaze u uzročno - posljedičnom odnosu. Potonja se međuovisnost najbolje opaža na značajkama ekonomske strukture stanovništva, kao razmjerno najpouzdanijeg pokazatelja razvijenosti prostora. U demografskoj je teoriji poznato da veća ekonomska aktivnost stanovništva ukazuje i na njegovu jaču gospodarstvenu aktivnost i razvijenost.

Aktivnim se osobama smatraju oni stanovnici koji obavljaju zanimanje, odnosno koji svojim radom zarađuju za život. Uz njih treba razlikovati i ekonomski neaktivno stanovništvo, koje se sastoji iz dvije skupine - osobe s osobnim prihodima (uglavnom umirovljenici) i uzdržavane osobe. Upravo odnos između te tri skupine stanovništva određuje ekonomsku snagu populacije.

Stopa aktivnosti stanovništva Općine Podgorač (udjel aktivnog u ukupnom stanovništvu) bila je 2001. godine 43,69%, slično hrvatskom prosjeku (44,0%). Uzdržavano je bilo 35,5 %, a s osobnim prihodima samo 20,7 % stanovništva. Kako je udjel ekonomski aktivnog stanovništva (43%) znatno manji od udjela ekonomski neaktivnog stanovništva (57%), opterećenost ekonomski aktivnog stanovništva je vrlo velika, pa i ograničavajuća za buduću gospodarstvenu razvoj.

U Općini Podgorač bilo je 2001.godine 1.448 ili 43,7% aktivnih stanovnika, 687 ili 20,7% osoba s osobnim prihodom i 1.179 ili 35,5% uzdržavanih osoba.

OBRAZLOŽENJE

Stanovništvo Općine Podgorač prema aktivnosti i spolu 2001. godine

	Ukupno stanovništvo		Aktivno stanovništvo				Osobe s osobnim prihodima		Uzdržavano stanovništvo				Udio u postotcima	
			svoga	obavlja zanimanje	žensko		svoga	žensko	svoga	žensko	od osoba u zemlji	od osoba u inozemstvu	aktivno stanovništvo u ukupnom stanovništvu	aktivno žena u ukupnom ženskom stanovništvu
	svoga	obavlja zanimanje			svoga	žensko								
Općina Podgorač	3.314	1.715	1.448	1.238	525	432	687	422	1.179	768	884	32	43,69	30,61

Ekonomsku strukturu stanovništva po djelatnosti možemo promatrati prema sektorima i vrsti djelatnosti kao valjan pokazatelj gospodarstvene orijentacije stanovništva i prostora. U Općini Podgorač najveći je broj aktivnog stanovništva zaposlen u poljoprivredi (642 stanovnika), zatim u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji (190 stanovnika), te u uslužnim i trgovačkim djelatnostima (143 stanovnika).

Aktivno stanovništvo Općine Podgorač prema pretežitoj aktivnosti po zanimanju - zaposleni, stanje 2001. godine

	Ukupno	Zaposleni prema položaju u zaposlenju									
		Svega	zaposleni u bilo kojem sektoru vlasništva	samozaposleni, ne zapošljavaju radnike	individualni poljoprivrednici ne zapošljavaju radnike	samozaposleni, zapošljavaju radnike	individualni poljoprivrednici, zapošljavaju radnike	rade samo po ugovoru o djelu, autorskom ugovoru ili dobivaju naknadu u gotovini	pomažući član obitelji u poduzeću, obrtu i sl. nekog od članova kućanstva	ostali zaposleni	
Općina Podgorač	1.448	1.238	572	30	531	4	1	6	1	90	
Čelnici i članovi zakonodavnih tijela, čelnici i dužnosnici državnih tijela, direktori	9	9	5	1	-	3	-	-	-	-	
Stručnjaci i znanstvenici	18	16	15	1	-	-	-	-	-	-	
Inženjeri, tehničari i srodna zanimanja	52	36	33	-	-	-	-	2	-	-	
Uredski i šalterski službenici	59	46	46	-	-	-	-	-	-	-	
Uslužna i trgovačka zanimanja	143	98	93	4	-	1	-	-	-	-	
Poljoprivredni, lovno-uzgojni, šumski radnici i ribari	642	634	17	-	530	-	1	-	-	86	
Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	190	136	126	7	-	-	-	2	1	-	
Rukovatelji strojevima, vozilima i sastavljači proizvoda	105	93	90	3	-	-	-	-	-	-	
Jednostavna zanimanja	148	120	97	14	1	-	-	2	-	4	
Vojna zanimanja	27	27	27	-	-	-	-	-	-	-	
Nepoznato zanimanje	55	23	23	-	-	-	-	-	-	-	

OBRAZLOŽENJE

Aktivno stanovništvo Općine Podgorač prema pretežitoj aktivnosti po zanimanju
- nezaposleni, stanje 2001. godine

	Nezaposleni		
	svega	nezaposleni, traže prvo zaposlenje	nezaposleni, traže ponovo zaposlenje
Općina Podgorač	210	99	111
Čelnici i članovi zakonodavnih tijela, čelnici i dužnosnici državnih tijela, direktori	-	-	-
Stručnjaci i znanstvenici	2	1	1
Inženjeri, tehničari i srodna zanimanja	16	8	8
Uredski i šalterski službenici	13	8	5
Uslužna i trgovačka zanimanja	45	17	28
Poljoprivredni, lovno-uzgojni, šumski radnici i ribari	8	4	4
Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	54	19	35
Rukovatelji strojevima, vozilima i sastavljači proizvoda	12	1	11
Jednostavna zanimanja	28	16	12
Vojna zanimanja	-	-	-
Nepoznato zanimanje	32	25	7

Stanovništvo Općine Podgorač prema glavnim izvorima sredstava za život

	Ukupan broj stanovnika	Glavni izvori sredstava za život											
		prihodi od rada	prihodi od rada i mirovine	prihodi od rada i ostali prihodi (soc. nak., prihodi od imovine i sl.)	samo mirovina	mirovina i ocijalna naknada	mirovina i ostali prihodi (naknada od imovine i sl.)	samo socijalna naknada	samo prihodi od imovine	samo povremena potpora drugih	ostali prihodi	bez prihoda	nepoznato
Općina Podgorač	3.314	1.065	171	86	471	3	20	100	8	13	24	1.339	14
%	100,00	32,14	5,16	2,60	14,21	0,09	0,60	3,02	0,24	0,39	0,72	40,40	0,42

Poljoprivredno stanovništvo prema aktivnosti i spolu

	Spol	Ukupno poljoprivredno stanovništvo	svega	obavljaju zanimanje na svom poljoprivrednom gospodarstvu i ne zapošljavaju radnike	obavljaju zanimanje na svom poljoprivrednom gospodarstvu i zapošljavaju radnike	pomažući članovi	svega	kućanice	djeca od 0-6 godina	djeca od 7-14 godina koja se ne školuju	osnovnih škola	srednjih škola	studenti	Nesposobni za rad
Općina Podgorač	sv.	1.006	672	531	1	88	334	113	47	1	93	41	7	26
	m	497	390	326	1	22	107	-	26	-	45	19	6	10
	ž	509	282	205	-	66	227	113	21	1	48	22	1	16

Stanovništvo prema državljanstvu i narodnosti

Stanovništvo Općine Podgorač prema državljanstvu

	Ukupno	Hrvatsko		Strano	Bez državljanstva	Nepoznato
		svega	hrvatsko i drugo			
Općina Podgorač	3.314	3.274	10	21	17	2
Postotak	100,00	98,79	0,30	0,63	0,51	0,06

Kućanstva

Analiza kućanstava ukazuje da je prosječna veličina kućanstva 2001. godine u Općini Podgorač iznosila 2,74 člana. Na području Općine Podgorač 2001.godine izrazito prevladavaju dvočlana, a zatim četveročlana te tročlana kućanstva.

Kućanstva prema veličini, tipu i broju članova

	ukupno	Privatna kućanstva prema broj članova												Institucionalna kućanstva
		svega	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više	
Broj kućanstava	1.207	1.206	347	304	175	190	121	43	15	5	4	2	-	1
Broj osoba	3.314	3.304	347	608	525	760	605	258	105	40	36	20	-	10

Kućanstva prema obiteljskom sastavu i obiteljska kućanstva prema broju članova

Naselje popisa	Kućanstva																	
	ukupno	obiteljska kućanstva prema broju članova														neobiteljska kućanstva		
		svega	2	3	4	5	6	7	8 i više		od toga uže obitelji							
									broj kućanstava	ukupno članova	svega	bračni par bez djece	bračni par s djecom	majka s djecom	otac s djecom	svega	1 član	više članova
Općina Podgorač	1.206	828	278	170	190	121	43	15	11	96	897	289	474	103	31	378	347	31
Bijela Loza	86	56	24	11	11	9	1	-	-	-	60	23	21	11	5	30	29	1
Budimci	264	188	67	47	36	21	12	1	4	35	210	79	97	27	7	76	68	8
Kelešinka	26	20	7	7	4	2	-	-	-	-	20	5	10	4	1	6	6	-
Kršinci	54	38	20	6	4	4	2	1	1	9	40	16	17	6	1	16	16	-
Ostrošinci	54	36	18	7	7	2	1	1	-	-	39	16	18	4	1	18	16	2
Podgorač	331	221	60	43	53	44	12	5	4	36	237	59	144	25	9	110	100	10
Poganovci	122	70	25	13	18	8	4	1	1	8	76	26	41	6	3	52	49	3
Razbojište	120	84	24	18	16	14	7	4	1	8	92	28	53	10	1	36	33	3
Stipanovci	149	115	33	18	41	17	4	2	-	-	123	37	73	10	3	34	30	4

Kućanstva prema broju članova i osnovi korištenja stana

	ukupno	Broj članova										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više
Općina Podgorač	1.206	347	304	175	190	121	43	15	5	4	2	-
Privatno vlasništvo ili suvlasništvo	1.088	311	276	158	168	109	41	15	5	3	2	-
Najmoprimac sa zaštićenom najamninom	39	8	7	10	9	4	-	-	-	1	-	-
Najmoprimac sa slobodno ugovorenim najamninom	57	22	13	4	11	5	2	-	-	-	-	-
Najam dijela stana (podstanar)	6	-	3	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Srodstvo s vlasnikom ili najmoprimcem stana	4	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Nepoznato	12	5	3	1	2	1	-	-	-	-	-	-

OBRAZLOŽENJE

Kućanstva Općine Podgorač prema ukupnoj raspoloživoj površini zemljišta, te ukupni broj stoke, peradi i košnica pčela

	Ukupan broj stoke, peradi i košnica pčela						
	konji	mazge i mule	goveda	ovce i koze	svinje	perad	košnice pčela
Ukupno	14	1	394	1.191	3.311	15.971	30
bez zemlje	0	0	2	0	25	147	0
do 0,10 ha	0	0	0	5	50	478	0
0,11 do 0,50 ha	0	0	5	38	283	3.220	4
0,51 do 1,00 ha	0	0	1	25	163	1.243	0
1,01 do 3,00 ha	4	0	75	353	976	4.744	3
3,01 do 5,00 ha	1	0	77	394	672	2.232	0
5,01 do 8,00 ha	0	0	111	135	769	2.717	10
8,01 do 10,00 ha	0	0	33	23	163	526	12
preko 10,00 ha	9	1	90	218	210	664	1

Kućanstva prema obiteljskom sastavu i obiteljska kućanstva prema broju članova po osnovi korištenja stana

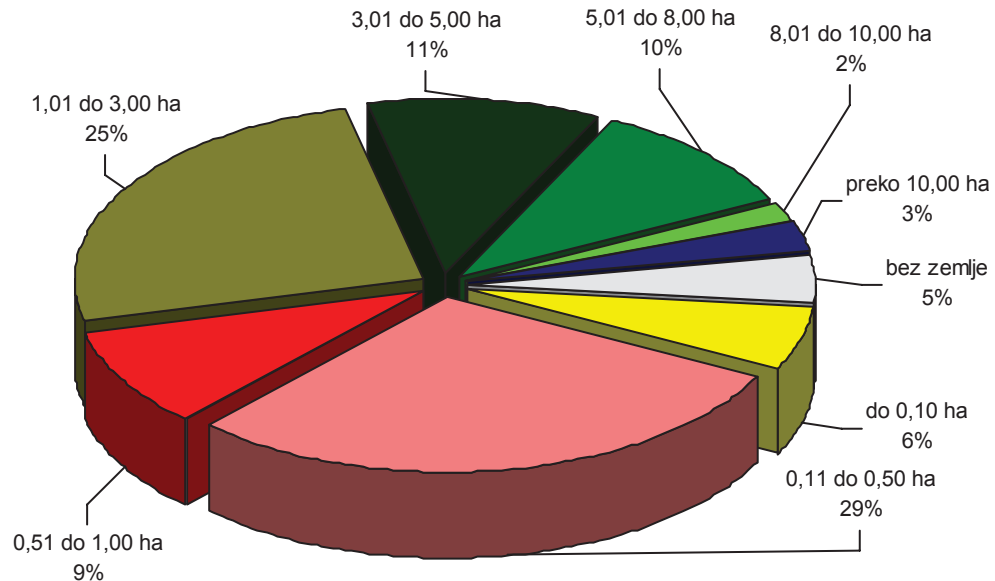
	Kućanstva																	
	Ukupno	obiteljska kućanstva prema broju članova										neobiteljska kućanstva						
		svoga	2	3	4	5	6	7	8 i više		od toga uže obitelji				svoga	1 član	Više članova	
								broj kućanstava	ukupno članova	svoga	bračni par bez djece	bračni par s djecom	majka s djecom	otac s djecom				
Općina Podgorač	1.206	828	278	170	190	121	43	15	11	96	897	289	474	103	31	378	347	31
Privatno vlasništvo ili suvlasništvo	1.088	748	252	153	168	109	41	15	10	87	816	269	425	94	28	340	311	29
Najmoprimac sa zaštićenom najamninom	39	31	7	10	9	4	-	-	1	9	32	6	21	3	2	8	8	-
Najmoprimac sa slobodno ugovorenom najamninom	57	33	11	4	11	5	2	-	-	-	33	11	20	2	0	24	22	2
Najam dijela stana (podstanar)	6	6	3	2	-	1	-	-	-	-	6	0	3	2	1	-	-	-
Srodstvo s vlasnikom ili najmoprimcem stana	4	3	2	-	-	1	-	-	-	-	3	1	1	1	0	1	1	-
Ostalo	12	7	3	1	2	1	-	-	-	-	7	2	4	1	0	5	5	-

Kućanstva Općine Podgorač prema vrsti poljoprivredne proizvodnje

	Broj kućanstava	Broj kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje					
		uzgoj žitarica, industrijskog bilja i krmnog bilja	uzgoj povrća, cvijeća, ukrasnog bilja, sjemenja i sadnog materijala	uzgoj voća i grožđa	uzgoj puževa, kunića, fazana, činčila i dr.	uzgoj riba	uzgoj šuma
Ukupno	1.206	625	914	487	25	1	4
bez zemlje	55	3	4	6	1	-	-
do 0,10 ha	69	1	45	24	-	-	-
0,11 do 0,50 ha	354	31	250	114	6	1	1
0,51 do 1,00 ha	112	53	84	41	3	-	-
1,01 do 3,00 ha	306	244	263	151	9	-	-
3,01 do 5,00 ha	130	123	110	58	3	-	1
5,01 do 8,00 ha	124	121	109	68	2	-	1
8,01 do 10,00 ha	24	23	22	10	-	-	1
preko 10 ha	32	26	27	15	1	-	-

Struktura poljoprivrednog posjeda je nepovoljna, te značajno prevladavaju gospodarstva površine manje od 1,0 ha (ukupno 590 kućanstava ili 48,9% od ukupnog broja), dok samo 2,6% kućanstava ima površinu zemljišta veću od 10,0 ha.

Kućanstva Općine Podgorač prema ukupnoj raspoloživoj površini zemljišta i vrsti poljoprivredne proizvodnje

Stanovi i stambene jedinice

Stanovi Općine Podgorač prema načinu korištenja

		Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi koji se koriste povremeno		
			ukupno	nastanjeni	privremeno nastanjeni	napušteni	stanovi za odmor	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	samo za privremene aktivnosti
Općina Podgorač	broj	1.584	1.530	1.178	292	60	50	3	1
	m ²	98.446	95.482	76.265	16.634	2.583	2.752	112	100

Stambene jedinice Općine Podgorač prema broju kućanstava, članova kućanstava i ukupnom broju osoba

	Nastanjeni stanovi									
	ukupno			stanovi u kojima stanuju kućanstva					stanovi u kojima stanuju samo privremeno prisutne osobe	
	broj stanova	m ²	ukupni broj osoba	broj stanova	m ²	broj kućanstava	broj članova kućanstava	ukupni broj osoba	broj stanova	broj osoba
Općina Podgorač	1.178	76.265	3.270	1.178	76.265	1.200	3.232	3.251	-	19

OBRAZLOŽENJE

Nastanjeni stanovi Općine Podgorač prema broju soba i vlasništvu

		Ukupno	1-sobni	2-sobni	3-sobni	4-sobni	5-sobni	6-sobni	7-sobni	8 i više soba	Stanovi prema vlasništvu	
											fizičke osobe	pravne osobe
Općina Podgorač	broj	1.178	139	524	298	167	37	10	3	-	1.164	14
	m ²	76.265	4.524	26.258	21.967	16.571	4.603	1.448	894	-	75.326	939

Prognoza budućih demografskih kretanja

Prognoza kretanja broja stanovnika na području Općine Podgorač do 2015.godine

N a s e l j e	Broj stanovnika 1981.godine	Broj stanovnika 1991.godine	Broj stanovnika 2001. godine	Index 2001/1981	Index 2001/1991	Broj stanovnika 2015. godine (prognoza)
Bijela Loza	354	288	207	0,58	0,72	170
Budimci	974	880	723	0,74	0,82	680
Kelešinka	80	83	67	0,83	0,80	50
Kršinci	207	152	138	0,67	0,90	110
Ostrošinci	217	190	129	0,59	0,67	100
Podgorač	1.171	1.171	956	0,81	0,81	900
Poganovci	428	365	295	0,68	0,80	250
Razbojište	401	414	354	0,88	0,85	320
Stipanovci	484	476	445	0,92	0,93	420
OPĆINA PODGORAČ	4.316	4.011	3.314	0,76	0,82	3.000

S obzirom na veliki broj nepoznanica, veoma je teško i nerealno dati egzatnu demografsku procjenu broja stanovnika u budućnosti. Dosadašnje procjene broja stanovnika iz prijašnjih prostorno-planskih dokumenata nisu prihvatljive, jer u sebi nisu sadržavale sve novonastale okolnosti koje su zadesile ovo područje pa i cijelu državu. Povezanost i uvjetovanost gospodarskog, demografskog i prostornog razvitka temelj je razvojnog planiranja.

Za gospodarsku revitalizaciju područja potrebni su radni kontigenti stanovništva na ukupnoj razini, ali i za inovacije potrebni kadrovi, odnosno nositelji procesa koje se samo dodatnim stimulansima može vratiti u mjesta rođenja ili u neka druga područja. Model demografske obnove ne može se stoga ograničiti samo na klasično stimuliranje reprodukcije stanovništva, koje ne daje sigurnost da se mlađe generacije, iako brojnije, neće iseljavati u atraktivnija područja.

Demografska obnova se može provoditi samo u sklopu gospodarske obnove kao njen integralni dio i važna pretpostavka svakog planiranja i inovacija u prostoru. Stoga je u model demografske obnove potrebno uključiti i različite oblike gospodarske i općenito ukupne revitalizacije:

- potrebno je postaviti okvire gospodarske revitalizacije čime se posredno ostvaruju uvjeti za veću reprodukciju fertilnog dijela domicilnog i doseljavanje novog stanovništva;
- emigracija mlađeg, obrazovanijeg i reprodukcijski sposobnog dijela stanovništva najveća je prepreka svakoj demografskoj obnovi, te je gospodarskim razvojem potrebno omogućiti uvjete za njihov ostanak;
- moguće mjere revitalizacije morale bi omogućiti zapošljavanje i stambeno zbrinjavanje najugroženijih slojeva stanovništva iz sredstava socijalnog i gospodarskog programa;
- povratak stanovnika s rada u inozemstvu, kao niti povratak hrvatskih iseljenika iz raznih dijelova svijeta nije intenzivan, te neće bitnije utjecati na promjene postojećih trendova.

Ukupno gledajući, razvojne mogućnosti su znatno veće kroz prirodne resurse, prometno povezivanje i gospodarsku infrastrukturu, nego kroz demografski potencijal koji već duže vremena pokazuje tendenciju smanjenja. Negativnost procesa posebno se očituje u činjenici da je takve demografske trendove vrlo teško zaustaviti standardnim mjerama demografske politike, dok je radikalna promjena trendova s ovakvim demografskim strukturama još teža.

Prostorni plan županije procjenjuje samo broj stanovnika županije i broj stanovnika u gradskim naseljima. Smatramo da je realna pretpostavka da će 2015. godine područje Općine Podgorač imati ukupno **3.000 stanovnika**, dok će naselje Podgorač (općinski centar) imati **900 stanovnika**, kao što je vidljivo iz gornje priložene tablice.

2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture

Prostornim planom uređenja Općine Podgorač određeno je da je unutar građevinskih područja naselja dominantna stambena gradnja, što međutim ne isključuje izgradnju:

- manjih prostora za rad bez štetnih utjecaja na okoliš,
- prostora za javne i prateće, trgovačke i uslužne, turističke i ugostiteljske sadržaje,
- vjerskih građevina,
- infrastrukturnih i komunalnih građevina i uređaja bez štetnih utjecaja na okoliš,
- športsko-rekreacijskih površina, dječjih igrališta i zelenih površina.

Način gradnje u zonama mješovite namjene detaljno je definiran provedbenim odredbama u sklopu Odluke o donošenju PPU-a Općine Podgorač. Povijesne i prirodne vrijednosti obvezuju na sistemski pristup kojime će se postojeće vrijednosti prostora ne samo zaštititi i sačuvati, već i dostojno prezentirati i obogatiti. PPU-om Općine Podgorač potrebno je stvoriti preduvjete za razvitak djelatnosti:

- u kojima se najbolje valorizira ljudski potencijal,
- u kojima se najbolje mogu iskoristiti pogodnosti prostora,
- koje što racionalnije koriste prostor i nisu energetske zahtjevne,
- koje nisu u suprotnosti sa zaštitom okoliša.

Gospodarske strukture na području Općine Podgorač trebaju osigurati sljedeće ciljeve u poljodjelstvu:

- osnovni cilj politike u poljodjelstvu je razvijanje suvremenog, djelotvornog, konkurentnog i ekološki čistog poljodjelstva, te proizvodnja poljodjelskih proizvoda na način da se u najvećoj mjeri zaštite prirodni potencijali zemlje.
- zbog potražnje za zemljištem (građevinsko zemljište) valja štititi vrijedna obradiva zemljišta od moguće nekontrolirane izgradnje. Stoga treba u najvećoj mogućoj mjeri čuvati i koristiti zemljišta za poljodjeljsku svrhu, a trenutačno neobrađene i zapuštene poljodjelske površine privesti njihovoj svrsi,
- poticati i provoditi komasaciju i melioraciju poljoprivrednog zemljišta.

proizvodne djelatnosti

- prostorni razmještaj proizvodnih kapaciteta temeljiti na uspostavljanju mreže manjih i raznolikih proizvodnih jedinica i daljnjem razvoju već formiranih gospodarskih cjelina, a koje su od posebnog značenja za područje općine,

turizam

- turistički aktivirati područja s vrijednim dijelovima prirodne baštine,
- afirmirati lovstvo i ribolovstvo, te ostale aktivnosti u sklopu turističke ponude.

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Razvoj naselja

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, na području Općine Podgorač nalaze se 9 naselja, od koji niti jedno nije naselje nema urbani karakter (naselje Podgorač spada u prijelazna - slabije urbanizirana naselja). Prema planiranom sustavu središnjih naselja Osječko-baranjske županije kao lokalno (inicijalno razvojno) središte predviđeno je naselje Podgorač (općinski centar).

Stanovanje i stanovi

Stanovanje je osnovna funkcija naselja i najveći je korisnik građevinskog područja. Osnovnu komponentu sustava stanovanja čine stanovi, kojih je na području Općine Podgorač prema popisu stanovništva i stanova iz 2001. godine bilo 1.530 (stanovi za stalno stanovanje), ukupne površine oko 95.000 m², što je iznosilo 28,7 m²/stanovniku. Prosječna površina stana je iznosila 62,4 m², što ukazuje na veliku zastupljenost tradicionalnog načina stanovanja u obiteljskim kućama. Odnos broja stanova za stalno stanovanje i kućanstava (1,26) pokazuje da je broj stanova za stalno stanovanje veći od broja kućanstava (324 stana više od broja kućanstava).

Razvoj prometne i komunalne infrastrukture

Sustav prometne i komunalne infrastrukture je jedan od ključnih čimbenika, koji se ogleda u sljedećim elementima:

- u odnosu na prometno značenje i u skladu s prometnim opterećenjima, potrebno je izvršiti uređenje lokalnih cesta i uklopiti ih u prometnu mrežu,
- osigurati i omogućiti alternativno povezivanje naselja radi veće fleksibilnosti i sigurnosti funkcioniranja prometa u svim uvjetima,
- omogućiti veće korištenje informacijske tehnologije omogućenjem konkurencije u nuđenju telekomunikacijskih usluga,
- osigurati dovoljne količine plina,
- u naseljima zamijeniti zračnu električnu mrežu podzemnim energetskim kablovima,
- osigurati pravovremenu izgradnju novih trafostanica u novim dijelovima naselja i drugdje gdje se planira povećani intenzitet potrošnje,
- distribucijski sustav uključivo sa centrom za nadzor i upravljanje izgrađivati odnosno prilagođavati tako da se sustav srednjeg napona postupno prebaci sa 10 kV na 20 kV,
- povećati sigurnost snabdijevanja pitkom vodom iz vodoopskrbnog sustava izgradnjom novih cjevovoda,
- u rekonstrukcijama i novoj izgradnji vodoopskrbnog sustava osigurati kvalitetnu protupožarnu zaštitu ugradnjom dovoljnih profila cjevovoda i hidranata,
- graditi mjesne kanalizacijske kolektore i mreže povezujući ih na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

Zaštita krajobraznih vrijednosti

Težište zaštite krajobraznih vrijednosti je na integralnom vrednovanju prostora kao kulturnog krajolika. Unutar kulturnog krajolika definiraju se regionalne cjeline na temelju slijedećih parametara: prirodnih i zemljopisnih karakteristika, reljefnih obilježja, vrste, tipa i oblika naselja, tipologije tradicijske arhitekture, karakterističnih arhitektonskih obilježja i detalja. Svrha definiranja krajobraznih regija je na prepoznavanju, njegovanju i unapređenju specifičnosti, regionalnih raznolikosti. To podrazumijeva čuvanje prostornih i pejzažnih vrijednosti, planiranje gospodarskih djelatnosti koje imaju tradiciju i temelje na određenom prostoru, organiziranje građevinskih područja i arhitektonskih oblika u suglasju s karakteristikama regije.

U vrijednim prirodnim prostorima planiranje novih cesta treba uvažiti prostorne i morfološke značajke terena, što znači da se koriste njegove prirodne značajke, a da se zahvati u terenu, kojima se mijenja izgled krajolika, kao što su nadvožnjaci, usjeci i zasjeci izbjegnu, ili svedu na minimum. Dalekovodi i ostali infrastrukturni koridori ne smiju se voditi trasama kojima bi došlo do većih prosjeka šuma. Na području Općine Podgorač zastupljeni su svi resursi koji se prema Prostornom planu Osječko-baranjske županije smatraju posebnim vrijednostima županijskog prostora, kao što su:

- poljoprivredne i šumske površine,
- prirodna i graditeljska baština.

Ciljevi zaštite prirodnih vrijednosti i posebnosti su:

- zaštita vrijednog poljoprivrednog i šumskog zemljišta,
- zaštita prirodne i graditeljske baštine, uz integriranje u razvojne programe,
- proširenje zaštite na vrijedne dijelove prirode,
- zaštićene dijelove prirode integrirati u turističku ponudu,
- saniranje neprimjerenih zahvata na zaštićenim dijelovima prirode.

Jedno od temeljnih načela na kojem se zasniva suvremena teorija zaštite kulturne baštine je spoznaja da je arhitektonski spomenik, bilo koje vrste i značenja, nedjeljivo povezan s okolinom, a time i širim regionalnim prostorom. Jedna od osnovnih zadaća zaštite kulturne baštine, osim zaštite i očuvanja fizičke strukture arhitektonskog spomenika, je težnja da se spriječi devastacija neposrednog prostora, kako bi on očuvao svoje autentično okruženje, a time i svoje prostorne vrijednosti i značenje. Na navedenim je principima definiran i novi segment zaštite kulturne baštine, a to je pojam kulturno-povijesnih cjelina. Smatrajući da kulturno i prirodno nasljeđe predstavlja harmoničnu cjelinu, čiji su elementi nedjeljivi, nametnula se potreba integralnog pristupa analizi i vrednovanju prostora.

Načela zaštite kulturne baštine su slijedeća:

- kulturna i prirodna baština predstavlja temelj identiteta i dokaz kontinuiteta sredine, te ju treba zaštititi od devastacije i degradacije njenih temeljnih vrijednosti,
- osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština, bilo da je rezultat ljudskog djelovanja kroz povijest, ili je djelo prirode i čovjeka,
- osim vrednovanih građevina - reprezentativnih primjera određenog stila, kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene gradnje,
- u cilju cjelovite zaštite kulturne i prirodne baštine potrebno je uvoditi poticajne mjere za zaštitu ruralne graditeljske baštine,
- potrebno je naročito inzistirati na primjeni suvremenog pristupa arheološkoj znanosti koja uključuje neposrednu suradnju prostornih planera i arheologa,
- prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevinskih zona u kvalitetne pejzažne prostore znači osiromašenje i gubitak za cijelu zajednicu.

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE PODGORAČ

Promjena odnosa prema prirodnim resursima (pitka voda, vrijedne prirodne cjeline, poljoprivredne i šumske površine itd.) je nužna i postala je osnovni postulat u najnovijoj generaciji dokumenata prostornog uređenja. Kako je načelno jasno da su resursi ograničeni, u idućem planskom razdoblju potrebno je predložiti selektivne alternative. Promjena odnosa prema resursima, naime omogućuje intenzivniji razvoj komplementarnih djelatnosti, te razvojno aktiviranje društvenih djelatnosti.

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Jedna od temeljnih zadaća prostornog uređenja je zaštita prostora kao potrošne kategorije, što nameće obziran način korištenja. Društveni odnos prema problematici korištenja prostora u novije je vrijeme bitno promijenjen, te se Republika Hrvatska i Ustavom, a potom i donošenjem Strategije i Programa prostornog razvitka odredila za politiku održivog razvoja, što je ugrađeno i u Prostorni plan Osječko-baranjske županije. U fazi određivanja razvojnih preduvjeta nužno je afirmirati ustavnu odrednicu o prostoru kao dijelu nacionalnog bogatstva, ograničenog i u kvalitativnom i u kvantitativnom pogledu, kroz niz mjera, koordiniranih planskih akcija i zabrana, kako bi neposredni i dugoročni ciljevi i interesi postali konkretnim elementima razvoja.

Ciljevi racionalnog korištenja i zaštite prostora su:

- preispitivanje važećih građevinskih područja u odnosu na izgrađenost u prostoru;
- racionalno planiranje novih površina za razvoj naselja i gospodarskih pogona;
- poboljšavanje efikasnosti korištenja svih postojećih već angažiranih prostora;
- gašenje neprimjerenih sadržaja u prostoru uz njegovu sanaciju i revitalizaciju;
- određivanje prostora vrijednih resursa na kojima je isključena prenamjena prostora;
- prilikom planiranja trasa prometne i komunalne infrastrukture prioritetno ispitati mogućnosti korištenja postojećih koridora i izbjegavati zauzimanje novih površina (posebice poljoprivrednih i šumskih).

Kako se, vezano na demografske i društvene promjene, ukidanje društvenog vlasništva, te očekivani razvoj malih i srednjih poduzeća očekuju novi zahtjevi za gradnjom stambenih i gospodarskih sadržaja, Prostornim planom utvrđuje se preraspodjela građevinskih područja na način da se, zadržavajući ukupnu površinu građevinskog područja, zadovolje slijedeći kriteriji:

- povećanje građevinskih područja u demografski aktivnim naseljima, te njihovo smanjenje u naseljima s negativnim demografskim pokazateljima;
- uključenje postojećih izgrađenih poteza u građevinsko područje gdje god je to moguće;
- utvrđivanje provedbenim odredbama smjernica za rekonstrukciju i nadogradnju postojećih zgrada izvan građevinskih područja;
- sustavno respektiranje svih kriterija za ograničenja građevinskih područja (klizišta, strma područja, zemljišta nedovoljne nosivosti, plavljena područja, zone intenzivne poljoprivrede, oranice 1. i 2. kategorije, postojeći i planirani prometni i infrastrukturni koridori, šumsko zemljište, zaštitni pojas spomenike prirodne i kulturne baštine, vrhovi uzvisina, zaštita vodocrpilišta, zaštita okoliša, zaštita koridora u kojima je posebnim gradskim odlukama zabranjena gradnja i sl.);
- u ukupnom bilansu površine građevinskog područja ne povećati, već samo preraspodijeliti na drugi način, u skladu sa stvarnim potrebama na terenu.

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina

Pri utvrđivanju građevinskih područja potrebno je voditi računa o očuvanju i zaštiti vrijednih i osobito vrijednih poljoprivrednih površina, šuma, te zaštićenih objekata prirodne baštine, kao i o slijedećim ograničavajućim faktorima:

- nepovoljni mikroklimatski uvjeti stanovanja,
- zemljišta slabe nosivosti,
- poplavna zemljišta i zemljišta s visokom podzemnom vodom,
- retencije,
- zone obuhvaćene zagađenjem određenim privrednim i drugim aktivnostima,
- infrastrukturni koridori...

Unutar građevinskog područja treba predvidjeti površine potrebne za organiziranje zona male privrede, odnosno zona mješovitih namjena (stambeno-poslovna). Također, iz dosadašnjim planom utvrđenih građevinskih područja treba isključiti znatne "zelene" (poljoprivredne i šumske) površine, te površine namijenjene za strukture koje se Zakonom o prostornom uređenju mogu graditi izvan građevinskog područja. Planom treba spriječiti linearni rast naselja duž županijskih i državnih cesta, te poticati razvoj naselja po dubini prostora, a mjerama porezne politike potrebno je stimulirati korištenje zemljišta opremljenog infrastrukturom unutar građevinskog područja kao građevinsko, a ne kao poljoprivredno ili ono neprivedeno osnovnoj namjeni. Na taj način doprinijet će se svrsishodnijem korištenju građevinskog zemljišta, te prometne i komunalne infrastrukture unutar granica građevinskog područja.

Pri utvrđivanju građevinskog područja treba preispitati mogućnost korištenja neiskorištenog prostora za moguću izgradnju interpolacijama ili adaptacijama i zamjenama starih građevina s novima. Treba zaustaviti daljnje širenje naselja na nove neizgrađene površine (pretežito poljoprivredne), tako da se pri određivanju građevinskih područja obuhvate i objedine samo već izgrađeni dijelovi naselja i oni načeti izgradnjom.

Građevinsko područje sastoji se od skupa već izgrađenih čestica (izgrađeni dio građevinskog područja) te površina za daljnji razvoj naselja (neizgrađeni dio građevinskog područja). Za potrebe izrade Prostornog plana uređenja Općine Podgorač izvršena je detaljna analiza građevinskih područja naselja koja su bila planirana Prostornim planom (bivše) općine Našice.

Prema podacima iz PPOBŽ-a, Općina Podgorač imala je 2001. godine sljedeće pokazatelje koji se odnose na građevinska područja naselja (podaci su korigirani prema PP bivše Općine Našice - izmjene i dopune):

- (1) ukupna površina građevinskog područja	752,6 ha (100,0 %)
- (2) izgrađeni dio građevinskog područja	415,6 ha (55,2 %)
- (3) neizgrađeni dio građevinskog područja	337,0 ha (44,8 %)
- (4) broj stanovnika 2001.godine	3.314
- (5) gustoća naseljenosti građevinskog područja - (4/1)	4,40 st/ha
- (6) zauzetost prostora - $2 \times 10^4 / 4$	1.254 m ² /st
- (7) rezervirani prostor građevinskog područja $1 \times 10^4 / 4$	2.270 m ² /st
- (8) iskorištenost postojećeg građevinskog područja $2/1 \times 100$	0,55

Površine građevinskih područja naselja Općine Podgorač, prema PPO Našice (SG Općine Našice 11/79, 1/84, 6/85, 7/90, 8/90 i 1/93, ŽG 5/98 i 5/00), po naseljima, bila su slijedeća:

Građevinska područja Općine Podgorač (stanje 2005. godine)

Naselje	ukupna površina građevinskog područja prema PPO Našice	izgrađeni dio građevinskog područja stanje 2003.god.		neizgrađeni dio građevinskog područja stanje 2003.god.		broj stanovnika 2001.	bruto gustoća naseljenosti građevinskog područja	gustoća izgrađenog dijela građevinskog područja	rezervirana (neizgrađena) površina građevinskog područja po stanovniku	površina građevinskog područja po stanovniku prema PPO Našice
	ha	ha	(3/2x100) %	ha	(5/2x100) %					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bijela Loza	53,4	40,4	75,6	13,0	24,4	207	3,87	1.951	628	2.579
Budimci	229,3	93,1	40,6	136,2	59,4	723	3,15	1.287	1.883	3.171
Kelešinka	15,6	8,7	55,7	6,9	44,3	67	4,29	1.298	1.029	2.328
Kršinci	25,1	19,6	78,1	5,5	21,9	138	5,49	1.420	398	1.818
Ostrošinci	45,5	25,8	56,7	19,7	43,3	129	2,83	2.000	1.527	3.527
Podgorač	150,8	107,2	71,1	43,6	28,9	956	6,33	1.121	456	1.577
Poganovci	101,3	46,0	45,4	55,3	44,1	295	2,91	1.559	1.874	3.433
Razbojište	58,1	32,5	55,9	25,6	44,1	354	6,09	918	278	1.641
Stipanovci	73,5	42,3	57,5	31,2	42,5	445	6,05	950	701	1.651
Ukupno Općina Podgorač	752,6	415,6	55,2	337,0	44,8	3.314	4,40	1.254	1.016	2.270

Iz priloženog je vidljivo da prosječna planirana veličina građevinskog područja Općine Podgorač 2001. godine iznosi čak 2.405 m²/st.

Prostornim planom Osječko-baranjske županije određeno je da se:

- površina građevinskog područja naselja utvrđuje na temelju projekcije demografskog razvitka naselja u planiranom razdoblju PPUO Podgorač, planiranog razvoja društvenih i gospodarskih djelatnosti, prometa i infrastrukturnih sustava, te osobitosti urbane strukture, funkcionalne organizacije naselja i prirodnih uvjeta okruženja,
- pri utvrđivanju prostornih potreba za planirano povećanje stanovništva **odnos planirane površine i planiranog broja stanovništva (m²/st) ne može biti veći od odnosa izgrađene površine i postojećeg broja stanovnika,**
- ukupna površina građevinskog područja pojedinačnog naselja može biti **najviše za 25% veća od zbroja površine izgrađenog područja i površine određeno za planirano povećanje stanovništva,**
- ako je površina postojećeg građevinskog područja naselja veća od maksimalne površine utvrđene na gore opisani način, PPUO-om Podgorač se takve cjelovite površine trebaju izuzeti iz građevinskog područja, te se mogu odrediti kao rezervne površine za budući razvoj naselja.
- u PPUO Podgorač nužno je dokazati da je građevinsko područje utvrđeno sukladno utvrđenim smjernicama i kriterijima iz PPOBŽ.

Svako novo zauzimanje prostora za širenje građevinskog područja zahtijeva istovremeno smanjivanje građevinskog područja u dijelovima naselja u kojima se ne očekuje izgradnja. Samo izuzetno, u cilju poticanja gospodarskog i urbanog razvitka područnih i lokalnih središta, omogućava se i u takvim slučajevima povećanje građevinskog područja, ali isključivo s ciljem formiranja gospodarskih, turističko-rekreacijskih i športsko-rekreacijskih zona.

Također se zabranjuje širenje građevinskih područja naselja uz državne i županijske ceste, te spajanje naselja odnosno smanjivanje razmaka između naselja na manje od 500 m. Time se osiguravaju koridori za eventualne buduće potrebe razvoja infrastrukture i funkcioniranje postojećih cestovnih prometnica.

2.3.3. Unapređenje razvoja naselja i komunalne infrastrukture

---

Unapređenje razvoja naselja

- voditi aktivnu politiku uređenja seoskih naselja povećanjem stambenih, komunalnih i drugih standarda,
- uređivati povijesna središta naselja, te objekte graditeljske baštine i njihovu okolicu kao mjesta tradicijskog graditeljskog identiteta,
- usmjeravati novu stambenu i drugu gradnju u nedovoljno izgrađene dijelove naselja, te u prostorne cjeline naselja već opremljene komunalnom,
- osigurati prostorne preduvjete za gradnju obiteljskih kuća u seoskim naseljima s racionalnim gustoćama naseljenosti primjerenim naselju.

Unapređenje razvoja komunalne infrastrukture

- u naseljima komunalnu infrastrukturu prilagođavati potrebama, vodeći pritom stimulative mjere podsticanja interesa za stambenom izgradnjom u zonama koje su u prioritetu prema razvojnim planovima pojedinih naselja,
- cjenovnom politikom stimulirati ulaganja u proizvodne pogone sa novim zapošljavanjem u područjima sa već izgrađenom infrastrukturom,
- nastaviti i dovršiti modernizaciju telekomunikacijskih mreža u dijelovima naselja gdje još nisu modernizirane.

Nova crkva u Budimcima

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE PODGORAČ U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Pored županijskog plana, uvažavajući obveze i usmjerenja iz Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, ovim Planom je predložen cjelovit sustav prostornog uređenja koji bi trebao omogućiti daljnji razvitak Općine Podgorač. To se postiže određivanjem organizacije i namjene, te korištenja prostora, sustava naselja i razvojnih središta, gospodarskih i društvenih djelatnosti od šireg značenja, propisivanjem učinkovitih uvjeta korištenja, uređenja i zaštite prostora, prostornih uvjeta za razvoj infrastrukturnih sustava i gospodarenje otpadom, te osobitim vođenjem računa o sprečavanju nepovoljnog utjecaja na okoliš. Konceptija prostornog uređenja može se izraziti u nekoliko sljedećih točaka:

- razvitak općinskog centra Podgorač kao manjeg lokalnog (inicijalnog razvojnog) središta, uz očuvanje identiteta naselja,
- modernizacija i unapređenje ostale prometne i komunalne infrastrukture,
- poticanje osnivanja gospodarstvenih zona,
- razvitak turističke djelatnosti (lovstvo, ribnjačarstvo, ugostiteljstvo, šport i rekreacija, seoski turizam i sl.),
- restrukturiranje poljoprivredne proizvodnje putem okrupnjavanja posjeda, te stimuliranjem specijalizirane proizvodnje i proizvodnje zdrave hrane,
- očuvanje vrijednih dijelova prirodne baštine i kulturnih dobara.

Demografski razvoj

Jedan od najznačajnijih čimbenika društveno-gospodarskog razvitka i korištenja prostora je stanovništvo. Ocjena demografskih prilika na području Općine Podgorač ukazuje na demografske poremećaje, jer područje karakterizira visoka demografska starost, što u budućnosti ne može osigurati jednostavnu reprodukciju stanovništva. Procjena je da će se u planiranom razdoblju ostvariti pad broja stanovnika, te da će 2015. godine Općina Podgorač imati najviše **3.000 stanovnika**, a općinsko središte, naselje Podgorač, oko **900 stanovnika**.

Prostorni uvjeti za razvoj gospodarstva i društvenih djelatnosti

Temeljno opredjeljenje u razvoju gospodarstva je optimalno korištenje komparativnih prednosti uz izgradnju infrastrukture. Pri tome je poljoprivreda osnovna grana, koja treba predstavljati okosnicu razvitka. Planom se stvaraju preduvjeti za razvoj poljoprivrede putem zaštite poljoprivrednog zemljišta i omogućavanja prostornih uvjeta za gradnju gospodarskih sadržaja u funkciji poljoprivrede. Mreža sadržaja društvenih djelatnosti usklađuje se s mrežom središnjih naselja, čime se stvaraju preduvjeti za podizanje kvalitete života.

Razvoj prometa i infrastrukturnih sustava

Planom se rezervira prostor za smještaj koridora prometne i komunalne infrastrukture državnog i županijskog značaja, koje su definirani dokumentima prostornog uređenja više razine.

Planom je predviđen daljnji razvoj vodoopskrbnog sustava, koji će se realizirati daljnjim razvojem distribucijskog sustava. Osnovni cilj koji se odnosi na intenziviranje realizacije odvodnih sustava jedan je od prioritarnih zadataka u razvoju infrastrukturnih sustava.

Komunalna infrastruktura uključuje vodovodnu, kanalizacijsku, elektroenergetsku, plinsku i telekomunikacijsku mrežu. Obzirom na očekivanu dinamiku razvoja u narednom razdoblju investicije u komunalnu infrastrukturu uglavnom će biti usmjerene prvenstveno u izgradnju vodoopskrbne mreže, te na povećanje standarda i poboljšanje razine opskrbe električnom energijom.

Postojeća razina razvoja telekomunikacijskog sustava omogućava da se budući razvoj u većoj mjeri usmjeri na izgradnju telekomunikacijske osnovice za pružanje širokog skupa telekomunikacijskih usluga za zadovoljavanje potreba stanovništva.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

3.2.1. Organizacija prostora

Organizacija, namjena i korištenje prostora Općine Podgorač temelje se na prirodnim obilježjima prostora, mreži naselja i infrastrukturnih sustava, utvrđenim prostornim mogućnostima, ograničenjima i ciljevima budućeg razvoja, očekivanom demografskom razvoju i utvrđenim osnovnim procesima gospodarskog razvoja. U sustavu naselja središnje mjesto zauzimaju općinsko središte Podgorač i naselje Budimci, dok ostala naselja koja gravitiraju Podgoraču kao općinskom centra nemaju izraženi značaj. Prostor namijenjen poljoprivrednim djelatnostima nalazi se između naselja, te vrijednih pretežito šumskih površina. Ovaj prostor je i u budućnosti funkcionalno čvrsto povezan s razvojnim središtima i osovinama razvoja, pri čemu se predviđa revitalizacija ruralnog područja uz jačanje lokalnih i područnih središta izvan osovina razvoja.

U skladu s temeljnom organizacijom prostora definirana je i namjena prostora. Prostornim planom se dio površina namjenjuje za izgradnju (naselja, proizvodno-gospodarske zone, turističko-rekreacijske i športske zone izvan naselja). Ostale površine definirane kao površine osnovne namjene, su poljoprivredno zemljište, šume i vodne površine, koje se u Prostornom planu strukturiraju u odnosu na vrste, bonitet i način korištenja. U okviru površine građevinskih područja sadržane su površine naselja stalnog stanovanja i gospodarskih zona, za koja su utvrđena građevinska područja. U ostale poljoprivredne i šumske površine uključeni su i infrastrukturni sustavi, te manje vodne površine. Ostale površine navedene u tablici su utvrđene na temelju kartografskog prikaza br. 1. Korištenje i namjena površina.

3.2.2. Osnovna namjena i korištenje površina

Na području Općine Podgorač nalazi se 9 naselja. Procjenjeni broj stanovnika Općine Podgorač 2015.godine je 3.000, iz čega proizlazi prosječna (planirana) veličina naselja od svega cca 330 stanovnika, što je manje od prosječne veličine naselja u Županiji. Prostornim planom Županije stupnjevana su razvojna središta od razine makroregionalnog (velikog razvojnog) središta do razine manjeg lokalnog (inicijalno razvojnog) središta, u ukupno 9 kategorija, pri čemu je naselje Podgorač svrstano tek u 7. kategoriju naselja – **veće lokalno (inicijalno razvojno) središte** (u ovoj se grupi nalazi 31 naselje s područja županije).

Vatrogasni dom u Stipanovcima

3.2.3. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja, poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine) – tablica 3.

redni broj	OPĆINA PODGORAČ	oznaka	ukupno (ha)	% od površine Općine	stan. / ha ¹ ha / stan. ²
I. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
1.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA ukupno	GP	440,5	3,36	6,81¹
1.1.	izgrađeni dio građevinskih područja naselja		415,6	3,17	7,21 ¹
1.2.	neizgrađeni dio građevinskih područja naselja		24,9	0,19	120,48 ¹
2.	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA ukupno	+	11,7	0,08	-
2.1.	izdvojeno građevinsko područje gospodarske zone Podgorač		4,6	0,03	-
2.1.	izdvojena građevinska područja - groblja		7,1	0,05	-
3.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE ukupno	P	9.805,4	74,9	3,26²
3.1.	vrijedno obradivo tlo	P 2	3.925,0	30,0	1,30 ²
3.2.	ostala obradiva tla	P 3	5.880,4	44,9	1,96 ²
4.	ŠUMSKE POVRŠINE ukupno	Š	2.357,0	18,01	0,78²
4.1.	gospodarske šume	Š 1	2.357,0	18,01	0,78 ²
5.	VODNE POVRŠINE ukupno	V	190,0	1,45	0,06²
5.1.	vodotoci		32,0	0,25	-
5.2.	retencije		158,0	1,20	-
6.	INFRASTRUKTURNI SUSTAVI ukupno		56,3	0,43	0,02²
6.1.	površine infrastrukturnih sustava	I S	56,3	0,43	0,02 ²
7.	OSTALE POVRŠINE ukupno		222,5	1,70	0,07²
	OPĆINA PODGORAČ sveukupno		13.084,0	100,00	0,23¹

¹ - prognozirani broj stanovnika 2015.godine – 3.000

3.2.4. Razvoj i uređenje prostora naselja - građevinska područja

Građevinska područja naselja

Površine za razvoj i uređenje naselja određene su građevinskim područjima naselja. Unutar građevinskog područja razlučuju se neizgrađeni dijelovi predviđeni za potrebe daljnjeg širenja i razvoja naselja, te izgrađeni kompaktni dijelovi unutar kojih je predviđeno popunjavanje i dopunjavanje izgrađene strukture. Pod neizgrađenim površinama podrazumijevaju se površine građevinskog područja koje su zaposjednute sa sporadičnom izgradnjom ili bez ikakve izgradnje (zauzetost od 0-5%). Pod izgrađenosti građevinskog područja koje je prikazano u analitičkim tablicama, te informativno na kartografskom prikazu br. 1. Korištenje i namjena površina podrazumijevaju se izgrađene cjeline i kompaktni dijelovi naselja (iskorištenost zemljišta iznad 80%). Građevinska područja seoskih naselja predviđena su za pretežito stambenu izgradnju i to obiteljskim kućama manjih visina. Uz ovu osnovnu namjenu predviđena je i izgradnja građevina drugih namjena (proizvodne, poslovne, ugostiteljsko-turističke, javne i društvene, športsko-rekreacijske, infrastrukturne i posebne namjene, te groblja). Građevinska područja naselja utvrđivana su u skladu s obvezama iz planova šireg područja i ciljevima prostornog razvoja i uređenja ovog prostora, a u odnosu na demografske podatke, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja pojedinog naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina.

Analizom dosadašnjih demografskih kretanja uočena je tendencija smanjenja broja stanovnika i broja članova kućanstva. Prema tome, za očekivati je i smanjenje gustoće stanovanja u građevinskim područjima naselja. Također je izvršena i analiza izgrađenosti i iskorištenosti dosadašnjih građevinskih područja, te je zaključeno da su građevinska područja utvrđena dosadašnjim planom imala veliku prostornu pričuvu.

OBRAZLOŽENJE

Uz predviđenu pojačanu gospodarsku aktivnost (mala privreda, poljoprivreda, uslužne djelatnosti) javlja se potreba za izmještanjem takvih sadržaja iz pretežito stambenih zona u zone isključive namjene za navedene sadržaje, ili pak objedinjavanje stanovanja i rada na jednoj parceli prikladnije veličine. Slijedom navedenih analiza, kao i odredbi Prostornog plana Osječko-baranjske županije u sljedećim tablicama prikazan je detaljni obračun površina građevinskih područja naselja Općine Podgorač, za plansko razdoblje do 2015. godine.

Određivanje površina građevinskih područja naselja
Općine Podgorač (plan 2015. godine)

Naselje	Planirana površina građevinskih područja naselja prema PPUO Podgorač	Planirani broj stanovnika 2015. godine	Odnos izgrađene površine g.p. i postojećeg broja stanovnika 2001.godine	Odnos planirane površine g.p. i planiranog broja stanovnika 2015.godine ($1 \times 10^4 / 2$)	Povećanje ili smanjenje površine građevinskog područja u odnosu na stanje 2005. godine
	ha		m ² /stanovniku	m ² /stanovniku	
	1	2	3	4	5
Bijela Loza	44,6	170	1.951	2.623	- 8,8
Budimci	100,9	680	1.287	1.483	- 128,4
Kelešinka	10,0	50	1.298	2.000	- 5,6
Kršinci	19,9	110	1.420	1.809	- 5,2
Ostrošinci	27,9	100	2.000	2.790	- 17,6
Podgorač	112,3	900	1.121	1.247	- 38,5
Poganovci	48,0	250	1.559	1.920	- 53,3
Razbojište	32,5	320	918	1.015	- 25,6
Stipanovci	44,4	420	950	1.057	- 29,1
UKUPNO OPĆINA PODGORAČ	440,5	3.000	1.254	1.468	- 312,1

Prostornim planom Osječko-baranjske županije određeno je da ukupna površina građevinskog područja pojedinačnog naselja može biti **najviše za 25% veća od zbroja površine izgrađenog područja i površine određene za planirano povećanje stanovništva.**

Imajući dakle u vidu:

- izgrađenu površinu građevinskog područja,
- postojeću netto gustoću naseljenosti,
- planirano povećanje broja stanovnika,

moguće je odrediti maksimalno dopuštenu površinu granica građevinskih područja naselja, što je prikazano u sljedećoj tablici:

Maksimalno dozvoljena površina građevinskih područja prema PPOBŽ

Naselje	izgrađena površina građevinskog područja (stanje 2005.godine)	postojeća netto gustoća naseljenosti	planirano povećanje ili smanjenje broja stanovnika do 2015.godine	dozvoljena površina građevinskog područja za povećani broj stanovnika	ukupno (1 + 4)	dozvoljeno povećanje površine građevinskog područja od 25% (pr,25)	sveukupna dozvoljena površina građevinskog područja prema a PPOBŽ (5 + 6)
	1	2	3	4	5	6	7
Bijela Loza	40,4	1.951	- 37	-	40,4	10,1	50,5
Budimci	93,1	1.287	- 43	-	93,1	23,3	116,4
Kelešinka	8,7	1.298	- 17	-	8,7	2,2	10,9
Kršinci	19,6	1.420	- 28	-	19,6	4,9	24,5
Ostrošinci	25,8	2.000	- 29	-	25,8	6,4	32,2
Podgorač	107,2	1.121	- 56	-	107,2	26,8	134,0
Poganovci	46,0	1.559	- 45	-	46,0	11,5	57,5
Razbojište	32,5	918	- 34	-	32,5	8,1	40,6
Stipanovci	42,3	950	- 25	-	42,3	10,6	52,9
OPĆINA PODGORAČ	415,6	1.254	- 314	-	415,6	103,9	519,5

OBRAZLOŽENJE

Ostvarena površina građevinskih područja prema PPUO Podgorač

N a s e l j e	Ukupna dozvoljena površina građevinskog područja prema PPOBŽ (ha)	Ukupna planirana površina građevinskog područja prema PPUO Podgorač (ha)	Povećanje ili smanjenje građevinskog područja u odnosu na odredbe PPOBŽ (ha)	Ostvarena bruto gustoća stanovanja (m ² / st)
1	2	3	4	5
Bijela Loza	50,5	44,6	- 5,9	2.623
Budimci	116,4	100,9	- 15,5	1.516
Kelešinka	10,9	10,0	- 9,9	1.840
Kršinci	24,5	19,9	- 4,6	1.736
Ostrošinci	32,2	27,9	- 4,3	2.790
Podgorač	134,0	112,3	- 21,7	1.247
Poganovci	57,5	48,0	- 9,5	1.920
Razbojište	40,6	32,5	- 8,1	1.015
Stipanovci	52,9	44,4	- 8,5	1.057
OPĆINA PODGORAČ	519,5	440,5	- 78,7	1.485

Budući razvoj naselja temeljiti će se na njihovoj razini centraliteta, demografskoj strukturi, mogućnostima građevinske obnove naselja, kao i mogućnostima osiguranja osnovnih komunalnih sustava (promet, vodoopskrba, elektroopskrba, plinska mreža i telekomunikacije). S obzirom na demografsku strukturu naselja nije realno očekivati da će se ovi procesi, bitno uvjetovani ekonomskim mogućnostima odvijati brzo i u skladu s potrebama i željama. Prostorne pretpostavke, kojima će takav razvoj biti sankcioniran, osigurane su prvenstveno formiranjem granica građevinskih područja unutar kojih će se pojedina naselja razvijati.

Razvojni i demografski potencijali moraju biti jedan od glavnih kriterija za dimenzioniranje građevinskih područja naselja. Pri tome za dio naselja, za koja se ne očekuje demografski porast, građevinsko područje mora biti svedeno samo na izgrađeni dio naselja (bez planiranih proširenja), dok su samo za naselja s pozitivnim trendovima razvoja može planirati povećanje građevinskih područja na neizgrađene dijelove naselja. Ukupno uzevši, kao rezultat aktualne situacije i realno utemeljenih razvojnih koncepcija građevinska područja moraju biti usklađena s odredbama Prostornog plana županije. U skladu s demografskim i gospodarskim pokazateljima potrebno je smanjiti površinu građevnog područja i to:

- preraspodjelom neizgrađenog dijela građevinskog područja,
- zadržavanjem izgrađenog dijela, uz smanjenje neizgrađenog dijela građevinskog područja,
- zadržavanjem samo izgrađenog dijela građevinskog područja naselja.

Građevinska područja naselja na cijelom području Općine Podgorač smanjena su u odnosu na ona koja su bila planirana Prostornim planom (bivše) općine Našice i nalaze se u okviru preporuka koje je dao Prostorni plan Osječko-baranjske županije.

U sustavu naselja Općine Podgorač dominiraju naselja Budimci i Podgorač. Ukupno, 2001.godine je u ovom naselju živjelo čak 50,6% stanovnika Općine Podgorač. U razvoju cjelokupnog područja potrebno je u budućnosti, uz daljnji razvoj naselja Podgorač, stimulirati model u sklopu kojeg bi se razvijalo i naselje Budimci.

Brojčani prostorni pokazatelji

G_{bst} - bruto gustoća stanovanja
odnos broja stanovnika i površine građevinskih područja

$$G_{bst} = \frac{3.000 \text{ stanovnika}}{440,5} = 6,81 \text{ st/ha}$$

G_{nst} - gustoća stanovništva
odnos broja stanovnika i površine obuhvata prostornog plana

$$G_{nst} = \frac{3.000 \text{ stanovnika}}{13.084 \text{ ha}} = 0,229 \text{ st/ha (22,9 st/km}^2\text{)}$$

3.2.5. Razvoj i uređenje prostora izvan naselja

Površine za razvoj i uređenje prostora izvan naselja manjim dijelom su određene za izgradnju, a većim dijelom kao negradive površine za potrebe poljoprivredne proizvodnje i gospodarenje šumama. Odredbama članka 42. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) određene su građevine koje je moguće graditi van naselja, odnosno građevinskih područja. To su infrastrukturne, zdravstvene i rekreacijske građevine, građevine posebne namjene, za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, te stambene i gospodarske građevine za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma, ali isključivo u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti. Dapače, neke građevine je moguće locirati isključivo izvan naselja obzirom na karakter djelatnosti koje se u tim građevinama odvijaju.

Najveći dio područja Općine Podgorač otpada na poljoprivredne površine - ukupna površina poljoprivrednog zemljišta na području Općine Podgorač 9.813 ha. U ovu kategoriju su uključene površine oranica i vrtova, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci, tršćaci i bare.

IZDVOJENA GOSPODARSKA ZONA PODGORAČ

Izvan građevinskog područja naselja Podgorač, uz cestu prema planirano je izdvojeno građevinsko područje za potrebe gospodarske zone Podgorač u površini 4,6 ha.

P₂ - POLJOPRIVREDNA TLA ISKLJUČIVO OSNOVNE NAMJENE - VRIJEDNO OBRADIVO TLO

Poljoprivredno tlo Općine Podgorač u kategoriji vrijedno obradivo tlo zauzima oko 3.925 ha.

P₃ - POLJOPRIVREDNA TLA ISKLJUČIVO OSNOVNE NAMJENE - OSTALA OBRADIVA TLA

Poljoprivredno tlo Općine Podgorač u kategoriji ostala obradiva tlo zauzima oko 5.888 ha.

+ - GROBLJE

Održavanje groblja vrše Mjesni odbori, a postojeća groblja se ne planiraju proširivati u planskom razdoblju.

Š₁ - ŠUME ISKLJUČIVO OSNOVNE NAMJENE – gospodarske šume

Gospodarske šume su predviđene za korištenje prvenstveno za proizvodnju drva i drugih šumskih površina. Na području šuma, ovim planom je predviđena eventualna izgradnja infrastrukturnih građevina državnog i županijskog značaja, te građevina za potrebe športa, rekreacije, lova i vojske, ali samo ako to nije moguće iz tehničkih ili ekonomskih razloga planirati izvan šuma. Prema podacima Hrvatskih šuma, na području Općine Podgorač površina pod šumama iznosi ukupno 2.357 ha.

OSTALE POVRŠINE

U ostale površine ubrojene su neobradive površine te močvarne površine koje se ovim planom i dalje zadržavaju radi zaštite identiteta vrijednog prirodnog i kultiviranog krajolika. Ukupna površina ove kategorije iznosi 222,5 ha.

V - VODNE POVRŠINE

Područjem Općine Podgorač protječu vodotoci Vuka, Breznica, Podgorački Dubovik i Piljevo.

Planira se izgradnja tri brdske akumulacije - retencije (Breznica i Dubovik), te Bučje (djelomično na području Općine Podgorač) ukupne površine oko 190 ha.

IS - POVRŠINE INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Ove površine čine linijske (trase i koridori) i površinske infrastrukturne građevine državnog i županijskog značaja. Od najznačajnijih površina infrastrukturnih sustava jesu prostori rezervirani za ceste i dalekovode.

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.3.1. Gospodarske djelatnosti

Hrvatska se nalazi u razdoblju velikih društvenih i gospodarskih promjena. Trenutno postoje velike razlike po sektorima i područjima u funkcioniranju gospodarstva, infrastrukture, stanju okoliša i općim uvjetima života i rada stanovništva. Velik dio gospodarskih sustava ne djeluje punim kapacitetom, niti u skladu s objektivnim mogućnostima. Time je samo naglašena neučinkovitost i tehnološka zaostalost dijela gospodarstva, povećane su regionalne razlike u razvijenosti i nesrazmjer resursnog potencijala zemlje u odnosu na aktivnost stanovnika (stupanj iskoristivosti). Faktori razvitka nisu jednako zastupljeni na cijelom teritoriju, pa se tim više naglašava važnost funkcionalne organizacije prostora, vođenja prometne i druge infrastrukture i oživljavanja ili stvaranja novih nukleusa razvitka.

Gospodarstvo je doživjelo temeljne promjene u proteklom desetljeću. Obzirom na promijenjeno tržišno okruženje, promijenjen model potražnje, pad broja zaposlenih, te procese pretvorbe sa planskog na tržišno gospodarstvo, nameće se potreba stvaranja novog gospodarskog i prostornog modela razvitka. Nezaposlenost je u stalnom porastu, a najnegativniji trendovi su u gospodarstvu. Istovremeno broj zaposlenih raste u neprivredi, obrtništvu i slobodnim profesijama, ali u znatno manjem broju nego se smanjuje broj zaposlenih u gospodarskim djelatnostima.

Budući gospodarski razvitak počivat će na prirodnim resursima, ulaganju kapitala i ljudskom potencijalu. Prirodni resursi su komparativna prednost, a među njima je najznačajnije poljoprivredno zemljište, koje čini veći dio ukupne površine Općine Podgorač. Kako je poljoprivreda upravo najvažnija komparativna prednost, njenom razvoju će se dati najvažnija uloga i kroz prateću prehrambenu industriju.

Uz razvitak djelatnosti na osnovi komparativnih prednosti, poticat će se i razvitak onih djelatnosti koje imaju tradiciju, tržište i odgovarajući kadrovski potencijal. Za razvitak malog i srednjeg poduzetništva na razini Županije postoji Program poticanja razvoja u okviru kojeg će se sustavno djelovati kroz tri skupine programa:

- Program poslovnih zona-prostornih mogućnosti i kapaciteta,
- Program pružanja financijske potpore,
- Program izobrazbe, informacija i savjetodavno-razvojni sustav.

Prema dostupnim podacima Hrvatske gospodarske komore za 2003. godinu (stanje 31.08.2003. godine), na području Općine Podgorač bilo je registrirano ukupno 45 gospodarskih subjekata (29 ustanova, organizacija, zajednica i tijela, te 16 trgovačkih društava). Od ukupno 16 trgovačkih društava i poduzeća, u privatnom je vlasništvu bilo njih 9, u zadružnom vlasništvu 3, a 4 trgovačka društva su bila u mješovitom vlasništvu.

Trgovačka društva (njih 13) su registrirana u sljedećim područjima NKD-a

- poljoprivreda, lov i šumarstvo	8
- prerađivačka industrija	2
- građevinarstvo	1
- trgovina na veliko i malo, popravci motornih vozila, te predmeta za osobnu uporabu u kućanstvu	2

Na dan 31.03.2003. godine ukupna broj zaposlenih Općine Podgorač u gospodarskim subjektima je iznosio 177 (od toga 51 žena), dok je prosječni broj nezaposlenih bio 464 (od toga 237 žena).

Industrija

Treba razvijati tzv. "malo gospodarstvo", koje se još uvijek smatra jednim od osnovnih faktora lokalnog i regionalnog razvoja i procesa industrijskog restrukturiranja kroz uspostavljanje dinamičnog lokalnog i regionalnog sustava manjih i srednjih proizvodnih pogona. Treba uključiti i razvijati mala i srednja proizvodna poduzeća kroz model većih industrijskih poduzeća kao tehnološko-marketinško-logističkih čvorišta. Poduzetništvo, osobito kao dopuna velikim poduzećima u proizvodnji određenih vrsta proizvoda u malim serijama, značajan je generator razvoja područja. Takve pogone je poželjno locirati u malim razvojnim i poticajnim središtima. Takvi pogoni ne zahtijevaju velika početna ulaganja, s ekološkog gledišta ne opterećuju ambijent, a ni zahtjevane koncentracije radne snage ne nadmašuju mogućnosti lokalne ponude. Posebno je povoljna okolnost što mali pogoni mogu nastati kao izraz samoorganiziranja lokalnog stanovništva ili individualne inicijative.

OBRAZLOŽENJE

Prema podacima Ureda državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Službe za gospodarstvo, u Općini Podgorač je bilo sljedeće stanje površina pojedinih vrsta zemljišta:

Zemljišne površine Općine Podgorač 2004. godine

Općina	Ukupne zemljišne površine (ha)							šume i šumska zemljišta	neplodno (ha)	ukupno (ha)
	oranice i vrtovi	voćnjaci	vinogradi	livade	pašnjaci	tršćaci i bare	ukupno poljoprivredne površine			
Budimci	2.754	12	2	77	151	1	2.997	63	307	3.367
Poganovci	1.206	2	0	5	106	29	1.348	1.013	195	2.556
Podgorač	3.220	13	20	145	94	2	3.494	246	242	3.982
Kršinci	340	11	2	45	55	0	423	629	62	1.114
Ostrošinci	406	17	1	24	96	0	544	372	39	955
Razbojište	478	10	6	44	1	1	540	1	35	576
Stipanovci	415	7	2	11	2	0	437	33	44	514
Ukupno Općina Pogogorač	8.819	72	33	351	505	33	9.813	2.357	924	13.094
	Zemljišne površine obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (ha)									
Budimci	1.317	12	2	3	0	0	1.337	0	26	1.363
Poganovci	532	2	0	2	0	0	540	5	13	558
Podgorač	1.549	12	18	35	2	0	1.619	1	34	1.654
Kršinci	295	11	2	40	6	0	363	0	6	369
Ostrošinci	329	16	1	22	0	0	402	0	8	410
Razbojište	379	10	5	33	0	0	428	0	9	437
Stipanovci	312	6	2	10	2	0	330	0	11	341
Ukupno Općina Pogogorač	4.718	69	30	145	8	0	5.019	6	107	5.132
	Zemljišne površine državnog zemljišta (ha)									
Budimci	1.437	0	0	74	151	1	1.663	60	281	2.004
Poganovci	674	0	0	3	106	24	807	1.009	182	1.998
Podgorač	1.671	1	2	110	92	1	1.877	243	208	2.328
Kršinci	45	0	0	5	49	0	99	620	56	775
Ostrošinci	77	1	0	2	96	0	176	338	31	545
Razbojište	99	0	1	11	1	1	113	0	26	139
Stipanovci	103	1	0	1	0	0	107	33	33	173
Ukupno Općina Podgorač	4.106	3	3	206	495	27	4.842	2.303	817	7.962

Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta Općine Podgorač iznosi 4.842 ha. Poljoprivredno-proizvodni prostor općenito je korišten na niskoj razini produkcije prirodne proizvodnje za vlastite potrebe. Poljoprivrednom proizvodnjom u individualnom sektoru bave se uglavnom osobe starije životne dobi (mladi napuštaju selo), a proizvodnja je ekstenzivna, jer su obradive površine rascjepkane, te je zbog toga i produkcija niska.

Povećanje pašnjaka i livada na račun kategorija oranica nije u funkciji povećanja stočne proizvodnje već procesa deruralizacije i zapuštanja obradivih površina. Zato je temeljni cilj poljodjelske politike poticanje razvijanja suvremenog, djelotvornog, konkurentnog i ekološki čistog poljodjelstva, te učinkovitije proizvodnje poljodjelskih proizvoda, na način koji štiti prirodne potencijale zemlje. Preustrojavanje poslovanja obiteljskih gospodarstava odnosi se na stvaranje profitabilnih jedinica u kućanstvima, koja sada samo manjim dijelom posluju na ekonomski opravdanim načelima. Tehnička opremljenost poljoprivrednom mehanizacijom, raspoloživi zemljišni posjed i struktura biljne i stočne proizvodnje trebaju u potpunosti odgovarati punoj uposlenosti radne ekipe kućanstva, te dohotku na razini zaposlenih izvan poljoprivrede.

Uz razne načine korištenja tla javljaju se i mogućnosti pružanja podrške tradicijskim obrascima "održivog" gospodarenja tlom, te zaštite tla s ciljem očuvanja biološke raznolikosti i drugih ekološki povoljnih učinaka. I nadalje razvoj poljoprivrede treba oslanjati na stočarsku proizvodnju i u funkciji njenog povećanja. Povećanje proizvodnje mora se temeljiti na proširenju tržišta. Za preporučene profitabilne stočarske modele obiteljskih gospodarstava (osnovno stado 10-20 muznih grla), potrebne površine su oko 10 -20 ha pašnjaka i livada, te 4-5 ha oranica.

Pored stočarske i ratarske proizvodnje postoje povoljni uvjeti za razvoj povrčarstva, voćarstva, sitnog stočarstva (peradarstva, svinjogojstva) i cvjećarstva. Za intenzivnu ekonomski učinkovitu ratarsku proizvodnju kao proizvodnju za tržište (ne u funkciji stočarske proizvodnje) potrebne veličine oraničnih površina su 20-50 ha. Potrebno je poticati povrčarske modele proizvodnje (uzgoj na otvorenom i zatvorenom), a preporučeni modeli su obiteljska gospodarstva s oko 10 ha za intenzivnu ratarsku djelatnost, 3 ha za uzgoj voća i povrća i 1 ha za uzgoj cvijeća i sadnica. Voćarstvo je za sada prepušteno individualnoj inicijativi i uglavnom se uzgajaju razne vrste jabuka, krušaka, šljiva, uz okućnicu, za vlastite potrebe.

U cvjećarstvu i rasadničarstvu valja planirati i ulagati u staklenike i plastenike za proizvodnju presadnica povrća, cvijeća i ukrasnog drveća, te proizvodnju rezanog cvijeća i lončanica. Preporuča se razvitak pčelarstva kao dodatnim izvorom prihoda gospodarstvima koje se bave cvjećarstvom ili voćarstvom (30-60 košnica) ili kao potpuno učinkovita proizvodnja (preko 100 košnica). Moguće je organizirati i poticati ulaganja u ribnjačarstvo, odnosno uzgoja ribe (za modele manjih obiteljskih ribnjaka profitabilni kapacitet je 10-30 tona ribe godišnje).

Šumarstvo i lovstvo

Eksploatacija šuma na području Općine Podgorač započela je još u razdoblju 1800. - 1842. godine, kada je počela eksploatacija drva za hrastovih dužica za bačve za potrebe francuskog tržišta. Najbolje kvalitete su državne šume obzirom da se njima gospodari na principima šumarske znanosti. Slabije kvalitete su privatne šume, te je u tom pogledu potrebno voditi ispravnu šumarsku politiku kako bi se stekli uvjeti za njihovim stručnim gospodarenjem.

Razvoj lovstva ima povoljne uvjete, obzirom na kvalitetna prirodna staništa za uzgoj visoke i niske divljači. Kod visoke divljači postoje dobri uvjeti za uzgoj jelenske i srneće divljači, divlje svinje, a od niske divljači za uzgoj šumskog i poljskog zeca, fazana i druge pernate divljači. U narednom razdoblju razvoj lovstva valja vezati uz razvoj kontinentalnog turizma. Od nadležne Službe za gospodarstvo Osječko-baranjske županije zatraženi su podaci o lovištima na području Općine Podgorač, ali isti nisu dostavljeni.

Turizam i ugostiteljstvo

Turizam je gospodarska grana koja se u suvremenom razvitku te djelatnosti proširuje na gotovo sva područja (u smislu prostora) i na sve ostale djelatnosti, odnosno gospodarske grane i predstavlja jednu od okosnica razvitka. Turistička potražnja sve se više segmentira i značaj dobivaju tzv. ostale vrste turizma (npr. športsko-rekreacijski, športsko-ribolovni, konjički, lovni, seoski i drugi). Bogatstvo prirodnih resursa, lovišta, kao i geoprometni položaj i blizina Osijeka, komparativne su prednosti prostora, zbog kojih turistička djelatnost na području ima potencijal, a prvenstveno lovni i seoski turizam.

Na području Općine Podgorač postoje preduvjeti za specifični vid razvoja turizma vezanog uz uzgoj vinove loze i proizvodnju vina, koji se manifestira otvaranjem tzv. "vinskih cesta", uz koje se na obiteljskim gospodarstvima koje se bave proizvodnjom vina organizira njegovo kušanje i maloprodaja.

Ostale djelatnosti

Sveobuhvatni razvoj gospodarstva povećat će razvoj građevinske djelatnosti, a povećanje potražnje dovest će do povećanja broja zaposlenih u građevinskim tvrtkama i općenito do unapređenja djelatnosti. Razvoj trgovine značajan je iz razloga što trgovina potiče proizvodnju novih proizvoda i time bolje korištenje prirodnih resursa, zapošljavanje prometnih poduzeća i poduzeća za razne trgovinske usluge.

Posebnog značenja za lokalnu razinu su mogućnosti razvitka obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva, što će omogućiti brži gospodarski razvitak, veće zapošljavanje i viši oblik zadovoljenja potreba stanovništva. Planom je omogućen smještaj manjih uslužnih djelatnosti (seoski turizam, ribnjaci, športsko-rekreacijski centri). Također je omogućeno uklapanje manjih i srednjih sadržaja u stambene i druge dijelove naselja, ako mogu zadovoljiti uvjete pojedinih sredina u koje se uklapaju. Na taj se način nastoji doprinjeti poboljšanju slojevitosti sadržaja i broja funkcija u prigradskim i seoskim naseljima. Manji proizvodni sadržaji, za koje u današnjim uvjetima postoji veliki interes poduzetnika, mogu se smještavati na dva načina:

- u sklopu zona mješovite gradnje (u skladu s Odredbama za provođenje), čime se omogućuje fleksibilnost, uz nužno poštivanje odrednica o očuvanju okoliša,
- u sklopu posebnih proizvodnih ili poslovnih zona, čime se omogućuju manji troškovi opremanja i uređenja zemljišta, ostvarivanje mogućih beneficija u cilju podržavanja poduzetništva i slično.

3.3.2. Društvene i javne djelatnosti

Javne i društvene djelatnosti pripadaju grupi središnjih funkcija, čine nadogradnju nekog područja, te su usmjerene prema podizanju standarda i kvalitete života. One podižu obrazovnu, kulturnu i znanstvenu razinu te zdravstvenu kulturu cjelokupnog stanovništva u njihovom gravitacijskom i utjecajnom području i predstavljaju aktivnog činitelja ekonomskog i društvenog razvoja. Ujedno, one pridonose povećanju pružene socijalne skrbi stanovništvu radi otklanjanja postojećih socijalnih problema i razlika, osiguravaju nesmetano bavljenje športskim aktivnostima i tehničkom kulturom, ostvaruju mogućnost rekreacije i odmora stanovništva, te osiguravaju ostvarenje drugih mnogobrojnih dugoročnih ciljeva, a služe ne samo stanovnicima naselja u kojima se nalaze nego i stanovnicima bliže ili dalje okolice. U sklopu površina javnih i društvenih djelatnosti predviđena mogućnost smještaja slijedećih sadržaja:

- javne službe i uprava,
- odgoj i obrazovanje,
- zdravstvena namjena,
- vjerska namjena,
- šport i rekreacija

Javne službe i uprava

U skladu sa zakonima i propisima Republike Hrvatske, te političko - teritorijalnom ustrojstvu zemlje, uspostavljen je sustav javnih službi državne uprave, te lokalne samouprave i uprave. Za sadržaje javnih službi državne uprave, zatim lokalne samouprave i uprave na županijskoj, općinskoj i mjesnoj razini, te djelatnost ostalih službi i institucija treba osigurati prostorne uvjete rada i razvoja.

Odgoj i obrazovanje

Na području Općine Podgorač je osnovno obrazovanje organizirano u Osnovnoj školi "Hinka Juhna" u Podgoraču. Ovoj osnovnoj školi pripadaju i područni odjeli u Budimcima, Poganocvima, Razbojištu i Stipanovcima, gdje je nastava organizirana za učenike I-III razreda (u Budimcima I-IV razreda). Školske godine 2002/2003 školu je pohađalo 297 učenika u 17 odjeljenja.

Stariji učenici i učenici iz ostalih naselja općine se dovoze autobusima na nastavu u Podgorač. Školske 2001/2002 godine OŠ "Vladimir Nazor" je imala 359 učenika u 18 odjeljenja. Ukupni korisni prostor osnovnih škola iznosi oko 1.900 m², a niti jedna škola nema športsku dvoranu. Prema demografskim pokazateljima, potrebe osnovnoškolskog obrazovanja će se u narednom razdoblju zadovoljiti u postojećoj zgradi, osnovne škole "Hinka Juhna" u Podgoraču uz njeno bolje opremanje (informatičko opremanje i sl.).

Osnovne škole na području Općine Podgorač - stanje 2002/2003 godine

OSNOVNA ŠKOLA	broj učenika	broj odjela	unutarnji prostor (m ²)	vanjski prostor - parcela (m ²)	dvorana za TZK (m ²)
OŠ HINKA JUHNA, Podgorač (I. – VIII.)	239	13	-	-	-
PO Stipanovci (I – III)	13	1	-	-	-
PO Razbojište (I – III)	15	1	-	-	-
PO Budimci (I – IV)	22	2	-	-	-
PO Poganovci (I – III)	8	1	-	-	-
U k u p n o	297	17	1.860	11.550	-

Zdravstvena namjena

Primarna zdravstvena zaštita je okosnica cjelokupnog zdravstvenog sustava i stup stabilnosti cjelokupne zdravstvene zaštite. Ljekarnička djelatnost je dio zdravstvene djelatnosti koja osigurava opskrbu lijekovima stanovništva, zdravstvenih i drugih ustanova, organizacija i zdravstvenih djelatnika koji obavljaju privatnu praksu.

U naselju Podgorač postoje dvije ambulane (kućne medicine i zubarska ordinacija), koje djeluju u sklopu Doma zdravlja Našice, a u naselju Budimci postoji ambulanta kućne medicine. U naselju Podgorač postoji ljekarna.

Osnovna škola Hinka Juhna u Podgoraču

Područna škola u Poganovcima

Zdravstvena ustanova u Budimcima

Šport i rekreacija

Raspored športskih objekata i njihovi sadržaji u potpunosti ne odgovaraju stvarnim potrebama stanovništva, te je stoga potrebno nadograđivati sustav športskih objekata sa ciljem da se uključi što veći broj korisnika, posebno mladih. Mrežu objekata za šport i rekreaciju čine objekti u funkciji športa u natjecateljskom smislu, te oni za potrebe tjelesno-zdravstvene kulture učenika.

Na području športa najviše ima nogometnih klubova, i to:

- NK SLOGA Podgorač
- NK MLADOST Stipanovci
- NK VUKA Razbojište
- NK DINAMO Budimci

Pored toga, još djeluje i ŠRD SMUĐ iz Podgorača, te lovačke udruge LU VEPAR Podgorač i LU JASTREB Ostrošinci.

Mrtvačnica na groblju u Stipanovcima

Vjerska namjena

Vjerskim zajednicama, koje su jednake pred zakonom i odvojene od države, u sklopu zona javne ili mješovite namjene, a detaljnije na razinama prostornih planova niže razine treba omogućiti odgovarajuće prostorne preduvjete za obavljanje vjerskih obreda, te osnivanje socijalnih i dobrotvornih ustanova.

Kultura

U Podgoraču djeluje KUD Podgorčani, a svake se godine u mjesecu studenom organizira priredba "Jesenske duge noći".

Groblja

Sva naselja na području Općine Podgorač imaju mjesna groblja, o kojima brigu vode Mjesni odbori na području kojih se groblja nalaze.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline) – tablica 3

Na području Općine Podgorač nema, niti se u planovima predviđaju površine za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline), koje bi ovim planom ili drugim odlukama trebalo štititi.

3.4.2. Prirodna baština i krajobraz

Prirodna baština

Prema dopisu Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, Uprave za zaštitu prirode, a temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05), na području Općine Podgorač nema registriranih zaštićenih dijelova prirode niti u jednoj kategoriji koju predviđa Zakon o zaštiti prirode.

Na razini ovog prostornog plana na predlažu se za zaštitu ili evidentiranje vrijedna prirodna područja lokalnog značaja.

Radi očuvanja prirodnih vrijednosti na području obuhvata Plana propisuju se sljedeće mjere i uvjeti zaštite prirode:

- prije bilo kakvih zahvata na prirodnim vrijednostima koje bi se eventualno zaštitile potrebno je izvršiti inventarizaciju i valorizaciju biološke i krajobrazne raznolikosti i staništa sa procjenom njihove ugroženosti. te posebno izdvojiti i zaštititi vrste i staništa
- potrebno je provoditi monitoring ugroženih staništa, indikatorskih i ugroženih vrsta, ukoliko takve postoje
- potrebno je u što većoj mjeri zadržati prirodne kvalitete prostora te posvetiti pažnju očuvanju cjelokupnog prirodnog pejzaža i okruženja
- prirodni krajobraz treba štititi od širenja neplanske izgradnje, uz posebno čuvanje područja pod autohtonom vegetacijom
- poljoprivrednim zemljištem gospodariti na način da se osiguraju odgovarajući prirodni ekološki uvjeti koji će što bolje zaštititi biljni i životinjski svijet
- treba smanjiti trend gubitaka površina i raznolikosti prirodnih i poluprirodnih travnjaka kao vrijednih antropogenih staništa bogatih biološkom raznolikošću
- prirodna dobra treba racionalno koristiti bez oštećivanja ili ugrožavanja njenih dijelova i uz što manje narušavanje ravnoteže prirodnih faktora
- treba spriječiti štetne zahvate i poremećaje u prirodi nastale kao posljedica tehnološkog razvoja i drugih djelatnosti te osigurati što povoljnije uvjete održavanja i slobodnog razvoja prirode.
- na travnjacima i oranicama potrebno je očuvati biološku i krajobraznu raznolikost
- kod okrupnjavanja poljoprivrednih površina očuvati mrežu prirodnih i poluprirodnih staništa koja nisu zanimljiva s proizvodnog stajališta, posebno uz rubove velikih monokulturnih površina, uz ceste putove i kanale

- ne poticati hidromelioracije u svrhu osposobljavanja poljoprivrednog zemljišta za povećanje proizvodne sposobnosti, već racionalnije koristiti postojeće, a posebno zapuštene poljoprivredne površine
- gospodarenja šumama unutar vrijednih i posebno zaštićenih područja potrebno je uskladiti s mjerama zaštite prirode i drugim obveznim smjernicama.

U cilju zaštite i racionalnog korištenja dijelova Općine Podgorač utvrđuju se ove smjernice:

- šumama obrasla područja trebaju ostati bioekološka uporišta prostora
- reprezentativne površine hrastovih i bukovih šuma potrebno je očuvati.

Krajobraz

Do donošenja Krajobrazne osnove Županije treba obaviti prethodna istraživanja i vrednovanja krajolika. Pri izradi istraživanja i vrednovanja krajolika potrebno je uvažiti smjernice za očuvanje krajobrazne raznolikosti područja, očuvanje seoskih krajolika i očuvanje prostornog identiteta gradova, određene Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske. Mjere očuvanja krajobraznih vrijednosti osobito se odnose na zaštitu:

- raznolikosti poljoprivrednih kultura,
- vizualne kvalitete smjenjivanja nepreglednih poljoprivrednih površina sa šumama,
- područja s karakterističnim uzorcima naselja,
- pojedinačnih markera karakterističnih za Slavoniju (dvorci, crkve, spomenici).

Mjere zaštite biljnog i životinjskog svijeta

Zaštićene biljne i životinjske vrste, koje su zaštićene Zakonom o zaštiti prirode i međunarodnim konvencijama, a koje su evidentirane PPOBŽ-om, kao i vrste kojima opada brojnost, nestaju staništa i prijeti odumiranje treba štiti ne samo unutar zaštićenih predjela, već i na području cijele općine.

Prilikom izgradnje planirane brze prometnice kroz staništa životinja potrebno je osigurati "zelene mostove" (prijelazi za životinje).

3.4.3. Kulturna baština

Za potrebe izrade ovog plana Konzervatorski odjel u Osijeku dostavio je podatke o kulturnoj baštini na području obuhvata PPU-a Općine Podgorač, zajedno s mjerama zaštite kulturnih dobara za potrebe izrade Plana (dopis, klasa 350-02/04-01/07, urbroj 532-10-3/7-04-97 od 29.10.2004.). Slijedom toga nije bilo potrebno izrađivati elaborat "Konzervatorska podloga i sustav mjera zaštite za kulturna dobra na području Općine Podgorač", što je inače propisano člankom 56. Zakona o očuvanju i zaštiti kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03). Na području Općine Podgorač zastupljene su građevine ruralnog graditeljstva i arheološki lokaliteta.

Sakralne građevine

Od sakralne arhitekture po svojoj se vrijednosti izdvajaju crkva sv. Nikole u Podgoraču i parohijska crkva sv. Vaznesenja Gospodnjega u Budimcima koje su registrirana kulturna dobra.

Mjere zaštite

Pojedinačne građevine s obilježjima kulturnog dobra, sakralna zdanja (crkve, kapelice, poklonci i raspela), spomen obilježja, grobnice, biste, kultivirani krajolici, kao i pripadajuće građevine moraju biti na stručno prihvatljiv i vrstan način uključeni u budući razvitak Općine Podgorač i Županije. Zaštita kulturno-povijesne vrijednosti podrazumijeva:

- očuvanje i zaštitu kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora,
- zadržavanje povijesnih trasa putova (starih cesta, staza, šumskih prosjeka, poljskih putova često popraćenih raspelima i pokloncima),
- očuvanja povijesne slike, volumena i gabarita, obrisa naselja, naslijeđenih vrijednosti i krajolika,
- očuvanje zaselaka i izdvojenih sklopova poput pustara u njihovu izvornu okruženju, s povijesnim graditeljskim ustrojem i naslijeđenom parcelacijom,
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, ali i svih drugih povijesnih građevina koje posjeduju svojstvo kulturnog dobra kao nositelja prepoznatljivih prostora.

Crkva u Poganovcima

Odredba za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnovu kulturnih dobara proizlaze iz Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03), Zakona o gradnji i Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04). Propisanim se mjerama utvrđuje obvezni upravni postupak, te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na pojedinačnim kulturnim dobrima – građevinama, građevnim sklopovima, arheološkim lokalitetima, parcelama na kojima se građevine koje imaju svojstvo kulturnog dobra nalaze, te pojedinim zonama zaštite naselja.

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu sljedeći zahvati na pojedinačno zaštićenim građevinama, spomen obilježjima, sklopovima, predjelima i lokalitetima:

- popravak i održavanje postojećih građevina,
- nadogradnje,
- prigradnje i preoblikovanje,
- adaptacije (prilagodbe),
- rušenja i uklanjanja,
- funkcionalne promjene postojećih građevina,
- izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

Za sve nabrojane zahvate na građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima, za koje je Planom utvrđena obveza zaštite, kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika kulturne baštine, treba uskladiti propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole),
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevinske dozvole),
- nadzor u svim fazama radova provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine.

Zaštićene građevine, kod kojih su utvrđena spomenička svojstva i na koje se obvezno primjenjuju sve spomeničke odredbe smatraju se sve građevine koje su **registrirani spomenici kulture**.

Evidentirana kulturna dobra potpadaju pod grupu **kulturnih dobara lokalnog značenja**.

Odluku o proglašenju zaštićenog kulturnog dobra lokalnog značenja donosi Općinsko vijeće, a način zaštite utvrđuje se uz prethodnu suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela. Za svako pojedinačno zaštićeno kulturno dobro kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna parcela ili njezin povijesno vrijedni dio. Povijesne građevine i spomen obilježja obnavljaju se cjelovito, zajedno s njihovim okolišem: pristupom, vrtom, perivojem, voćnjakom, dvorištem i slično.

Vrijedne gospodarske (pretežno tradicijske) građevine moraju se čuvati bez obzira na nemogućnost zadržavanja njihove izvorne namjene, te se mogu prenamijeniti u drugu namjenu koja će poslužiti u svrhu predstavljanja i promidžbe tradicijskog graditeljstva.

Spomen biste, spomen obilježja, grobnice i drugi elementi javnih obilježja ne mogu se uklanjati, premještati ili na njima bilo što raditi bez prethodnog odobrenja Uprave za zaštitu kulturne baštine.

U Listu preventivno zaštićenih dobara, na popisu pokretnih kulturnih dobara nalaze se orgulje u Župnoj crkvi sv. Nikole u Podgoraču (broj registra P-926, datum isteka preventivne zaštite 08.09.2007.).

Registrirani spomenici antifašizma

Registrirani:

- skupna grobnica palih boraca na groblju Podgorač, R-482

Evidentirani:

- spomen ploča dr.Š.Papu, Vatrogasni dom Podgorač
- spomenik poginulima i ŽFT, centar Podgorača
- spomenik palim borcima, centar Poganovaca
- spomenik poginulima i ŽFT, Ostrošinci
- spomenik na groblju S.Palić, Budimci
- spomenik palim borcima, centar Budimaca.

Za sva spomen obilježja primjenjuje se Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a evidentirana obilježja lokalna uprava može proglasiti spomen obilježjem od lokalnog značaja i o tome izvijestiti nadležni Konzervatorski odjel. Bilo kakove radnje na spomen obilježjima potrebno je izvesti u dogovoru s nadležnim Konzervatorskim odjelom.

Spomenici narodnog graditeljstva

Registrirani:

- ambar, krušna peć, Poganovci, M. Krleže 2

Evidentirani:

- ambar, Ostrošinci, M. Marulića 29
- zvonik katoličke crkve, Ostrošinci
- zvonik pravoslavne crkve, Ostrošinci
- ambar, Podgorač, J. Kozarca 18

Crkva u Kršincima

Mjere zaštite

U Općini Podgorač nalazi se jedan registrirani spomenik kulture (ambar i krušna peć u Poganovcima), na koji se u smislu zaštite i održavanja primjenjuju odredbe Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Po potrebi se utvrđuje upravni postupak, te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata: popravak i održavanje, nadogradnje, preoblikovanje i građevne prilagodbe, za što je potrebno od Konzervatorskog odjela u Osijeku ishoditi propisane suglasnosti.

Na području Općine Podgorač nalazilo se 11 evidentiranih objekata etnološke baštine, od kojih je čak 7 srušeno. Ova se 4 objekta lokalnog značaja mogu proglasiti zaštićenim od strane Općinskog vijeća Općine Podgorač.

Preporuča se obnova u izvornom obliku drvenih zvonika katoličke i pravoslavne crkve u Ostrošincima, s obzirom na stanje oštećenosti. Općina Podgorač može također odrediti dobro koje proglašava zaštićenim, te osigurati uvjete i sredstva potrebna za provedbu odluke, a način njegove zaštite utvrditi će se uz prethodnu suglasnost Konzervatorskog odjela

Arheološki lokaliteti

Na području Općine Podgorač nalaze se dva registrirana i petnaest evidentiranih arheoloških lokaliteta iz prapovijesnog i srednjovjekovnog razdoblja:

Registrirani:

- RAZIŠTE, Podgorač, prapovijesni arheološki lokalitet, R-598
- BREŠKI GAJ, Podgorač, prapovijesni arheološki lokalitet, R-663

Evidentirani:

- PRIKRAJCI, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- ČAJERKA, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- IVANOVCI, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- ZEČJAK, Podgorač, prapovijesni arheološki lokalitet,
- BREST, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- CRNI PANJ, Podgorač, prapovijesni arheološki lokalitet,
- LANIK, Podgorač, prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- GROFIJA, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- PODRUM, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- ŠLJIVIK, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- LIPOVAC, Kršinci, prapovijesni arheološki lokalitet,
- VINOGRADI, Razbojište, prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- GAJNICA, Razbojište, prapovijesni arheološki lokalitet,
- ŠIROKO JUTRO, Razbojište, prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- UL. B. RADICEVIĆA 20, Poganovci, prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet.

Mjere zaštite

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03) regulirana je zaštita arheoloških nalazišta i nalaza te se stoga na ove lokalitete i na preostalo područje Općine Podgorač primjenjuju propisane odredbe iz ovog Zakona.

Registriranim arheološkim lokalitetima utvrđene su granice rasprostranjenosti katastarskim česticama. Na tim se lokalitetima svi zemljani radovi koji uključuju kopanje dublje od 40 cm moraju izvesti ručnim iskopom pod nadzorom i uputama arheologa, uz prethodno utvrđene posebne uvjete zaštite i odobrenje nadležnog Konzervatorskog odjela u Osijeku, koji može propisati i prethodno izvođenje zaštitnih arheoloških iskopavanja i istraživanja. Sva izgradnja uvjetovana je rezultatima arheoloških iskopavanja i istraživanja, bez obzira na prethodno izdane uvjete i odobrenje.

Evidentiranim se arheološkim lokalitetima zbog neistraženosti ne mogu utvrditi točne granice, pa su locirane položajem. Stoga se površine na tim lokacijama mogu koristiti na dosad uobičajeni način, a ukoliko se na istima planira izvođenje građevinskih radova, potrebno je ishoditi posebne uvjete zaštite te prethodno odobrenje Konzervatorskog odjela u Osijeku. Također, ukoliko bi se na preostalom području Općine Podgorač prilikom izvođenja građevinskih ili bilo kojih drugih zemljanih radova naišlo na arheološko nalazište ili nalaze, radove je nužno prekinuti i o navedenom obavijestiti Konzervatorski odjel u Osijeku, kako bi se sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara poduzele odgovarajuće mjere osiguranja te zaštite nalazišta i nalaza.

3.4.4. Područja posebnih ograničenja u korištenju

Znatan dio prostora Općine Podgorač očuvao je svojstva kulturnog krajolika, u vidu tradicionalnih sela, okružena poljodjelskim krajolikom. Propisuju se sljedeće mjere:

- očuvati tipološki prepoznatljive oblike naselja, tako da se građevinska područja planiraju na način koji će nastaviti povijesnu matricu i karakterističnu sliku naselja
- u planiranju širenja građevinskih područja naselja, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju treba nastojati očuvati njegov karakter, s obzirom na tip i karakter naselja. Jednako je važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl., jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevne strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje.
- ispitati potrebu širenja građevnih područja naselja, a razvitak naselja usmjeravati na revitalizaciju postojeće građevne strukture, a tek iznimno planirati nova građevna područja.

3.4.5. Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite

Uvjeti razgraničenja prostora i osiguranje prostora za smještaj djelatnosti

Planom je izvršeno detaljno razgraničenje prostora (građevinsko područje, poljoprivredna namjena, šume, vode, infrastrukturni koridori i dr.), na temelju odredaba Prostornog plana, a prema podacima nadležnih ustanova, šumskogospodarskoj i vodnogospodarskoj osnovi Republike Hrvatske, studijama, projekatima i drugoj dokumentaciji. U skladu s Uredbom o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku, utvrđene su građevine na području Županije koje su od važnosti za Državu i Županiju. Za infrastrukturne građevine od važnosti za Državu i Županiju utvrđuju se uvjeti određivanja prostora na sljedeći način:

- za postojeće građevine stvarnom parcelom i pojasom primjene posebnih uvjeta prema posebnim propisima pri čemu se mora osigurati prostor za rekonstrukciju i eventualno proširenje,
- za planirane građevine širinom koridora koji je potrebno osigurati u prostornim planovima užih područja, te uvjetima korištenja utvrđenih koridora.

Planom su utvrđeni uvjeti i mjere za smještaj gospodarskih djelatnosti u prostoru. Izgradnja gospodarskih zgrada u funkciji poljoprivrede usmjerava se u komplekse postojećih ratarskih pogona i farmi u građevinska područja naselja, izdvojenih gospodarskih zona i pojedinačnih gospodarskih kompleksa, a omogućava se i izgradnja izvan granica građevinskog područja. Pri tome se ograničava kapacitet građevina za uzgoj stoke do max. 50 uvjetnih grla u naseljima (određeno prema PPOBŽ). Prostorni položaj građevina za uzgoj stoke većeg kapaciteta od 50 uvjetnih grla utvrđuje se u odnosu na blizinu naselja i blizinu kategoriziranih cesta.

Izgradnja građevina malog gospodarstva i poduzetništva usmjerava se prioritarno u građevinska područja naselja u cilju veće iskorištenosti postojećih gospodarskih zona i postojeće komunalne infrastrukture. Planom se omogućava osnivanje novih gospodarskih zona, izdvojenih od građevinskog područja naselja, koje je potrebno komunalno opremiti. Također se omogućava izgradnja pojedinačnih gospodarskih kompleksa izvan naselja, ali isključivo vezanih uz poljoprivrednu proizvodnju i eksploataciju mineralnih sirovina, te u slučaju postojećih građevina za koje se ocijeni mogućnost legalizacije.

Izgradnja turističkih i športskih sadržaja usmjerava se na lokalitete koji su planom određeni za ovu namjenu. Izvan građevinskih područja omogućava se izgradnja građevina seoskog turizma. Njihova veličina kao i izgradnja stambenih zgrada u funkciji poljoprivredne proizvodnje ili seoskog turizma izvan građevinskog područja uvjetuje se izgradnjom gospodarskih sadržaja u funkciji poljoprivredne proizvodnje.

Uz javne kategorizirane ceste dozvoljava se izgradnja benzinskih postaja i uz njih sadržaja tranzitnog turizma, trgovačkih, servisnih i drugih uslužnih sadržaja. Izgradnja sadržaja u funkciji društvenih djelatnosti usmjerava se u naselja, a prostor se organizira u sklopu planova užih područja.

Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite šuma

Gospodarenje šumama i šumskim zemljištem u državnom vlasništvu provodi se u skladu sa Šumskogospodarskom osnovom, na načelu potrajnosti u obnovljivom resursu. Načelo potrajnosti gospodarenja šumama podrazumijeva upravljanje i uporabu šuma i šumskog zemljišta tako da se u šumi održava biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal. Na području Općine Podgorač Uprava šuma Podružnica Osijek gospodari tek sa 7,58 ha šuma u državnom vlasništvu. Površine neobraslog šumskog zemljišta treba pošumiti tamo gdje zadovoljavaju stanišni uvjeti. Pošumljavanje, odnosno prenamjena zemljišta u šumska, poželjno je na sljedećim površinama: vodocrpilišne zone, koridori brzih cesta, poljoprivredno zemljište niske bonitetne klase, predjeli uz vodotoke i sl. Uvjeti izgradnje građevina u šumama određeni su posebnim propisima, a odnose se na građevine u funkciji gospodarenja šumama (lovački domovi, lugarnice, šumske prometnice).

Šume i šumska zemljišta mogu mijenjati namjenu samo prema odredbama Zakona o šumama. Na područjima prorijeđene ili oštećene šume, te na površinama koje nisu prikladne za poljoprivredu valja predvidjeti pošumljavanje i uređenje šuma u skladu sa šumsko-gospodarskim osnovama. Pošumljavanje valja predvidjeti i na područjima napuštenih odlagališta otpada u skladu sa sanacijskim programom.

Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja

Intenzivna poljoprivredna djelatnost zahtjeva primjenu agrotehničkih sredstava u cilju poboljšanja prinosa, suzbijanja štetnika i poboljšanja kvalitete poljoprivrednog zemljišta. No, prekomjernom uporabom takvih sredstava dolazi do zagađenja tla i podzemlja. Rezultati opažanja kakvoće površinskih voda ukazuju na dosta lošu kvalitetu vode. Dovođenje u propisanu kategoriju kakvoće iziskuje sanaciju na širem području.

Naselja uz državnu cestu su područja s ugroženom kakvoćom, uslijed znatnih emisija ispušnih plinova i prašine. Poboljšanje kvalitete zraka moguće je postići smanjivanjem inteziteta prometa motornih vozila (izgradnja obilaznica).

Razvrstane ceste na području Općine Podgorač

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav (ceste, pošta i javne telekomunikacije)

Cestovni promet

Postojeće stanje cestovne mreže

Na području Općine Podgorač, prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (NN 79/99, 111/00, 98/01 i 143/02), odnosno prema popisu Nadcestarije Našice, razvrstane su sljedeće kategorije cestovnih prometnica:

Pregled državnih cesta na području Općine Podgorač

Broj ceste	Opis ceste	Ukupna duljina (km)
D 515 dionica 1	Našice (D 2) - Đakovo (D 7)	8,250

Pregled županijskih cesta na području Općine Podgorač

Broj ceste	Opis ceste	Ukupna duljina (km)
Ž 4080	Koška (D 2) - Lug Subotički - Budimci - (Ž 4105)	10,435
Ž 4105	Podgorač (D 515) - Budimci - Poganovci - Čokadinci - Čepinski Martinci - Čepin (D 7)	30,100
Ž 4106	Ž 4105 (Poganovci) - Krndija - Punitovci - Tomašanci - D 7	10,035

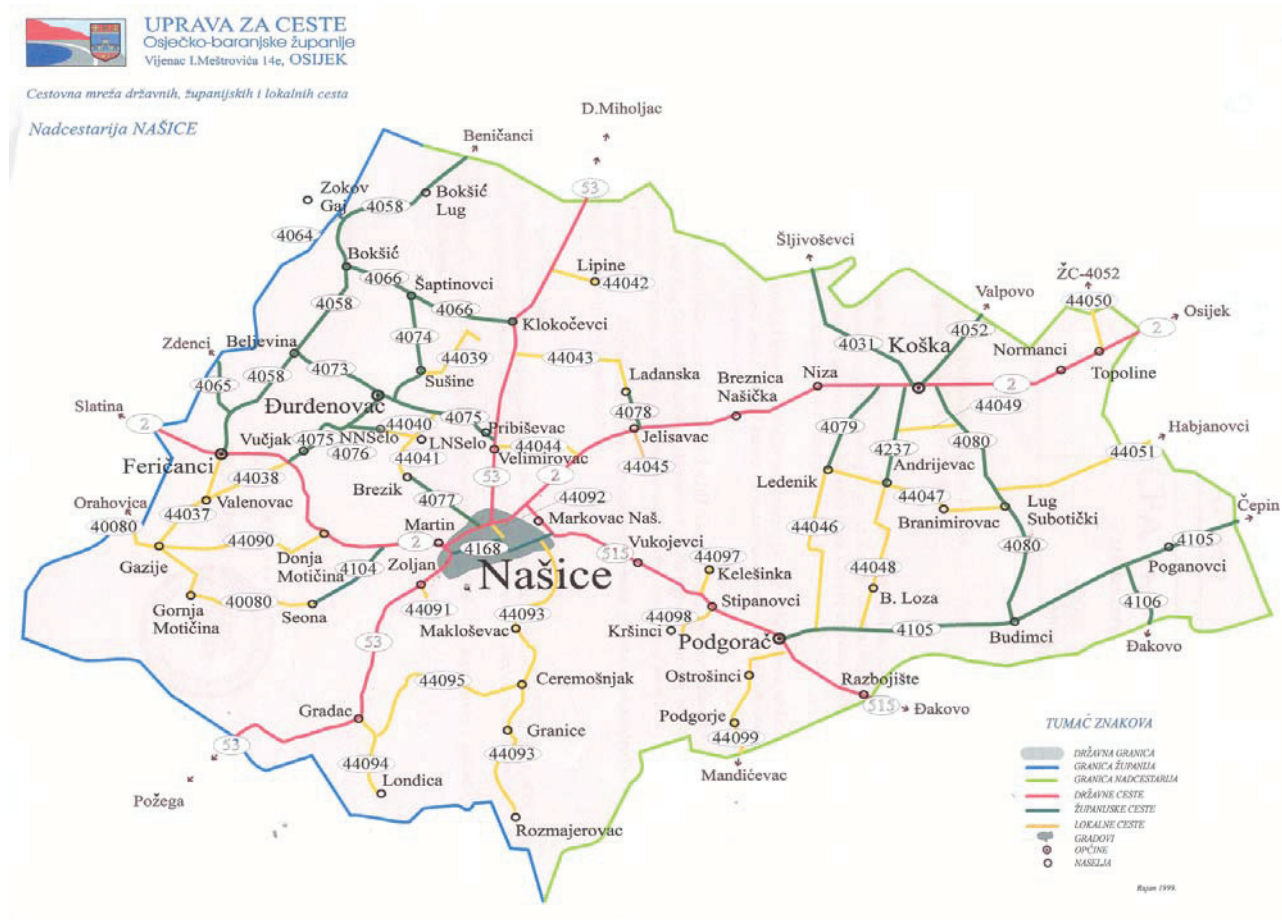
Popis lokalnih cesta na području Općine Podgorač

Broj ceste	Opis ceste	Duljina (km)			
		asfalt	kamen	nema kolnika	ukupno
L 44046	Ledenik (Ž 4079) - Ž 4105 (Podgorač)	1,150	5,730	-	6,880
L 44048	Andrijevac (Ž 4237) - Bijela Loza - Ž 4105 (Klenik - Podgorač)	-	3,579	3,000	6,579
L 44097	Kelešinka - Stipanovci (D 515)	1,040	-	-	1,040
L 44098	Stipanovci (D 515) - Kršinci	3,335	-	-	3,335
L 44099	Podgorač (D 515) - Ostrošinci - Podgorje Bračevačko - Borovik - Paučje - Breznica Đakovačka (Ž 4144)	7,975	15,615	-	23,590

Plan razvitka cestovne mreže

Prema PPOBŽ, područjem Općine Podgorač trebala bi prolaziti nova državna cesta (poluautocesta) na pravcu Našice - Osijek, i to trasom sjeverno od naselja Kelešinka i Bijela Loza, a na postojeću županijsku cestu Ž4105 priključila bi se između naselja Budimci i Poganovci, gdje bi prema Đakovu nastavila prostorom južno od sadašnje državne ceste Ž4105, kao što je vidljivo iz priložene situacije.

Prema "Strategiji prometnog razvitka Republike Hrvatske" (NN 139/99), na području ovog Plana nije predviđena izgradnja cesta visoke razine usluznosti (autocesta i brzih cesta). U okviru programa poboljšanja postojećih državnih cesta (Program Betterment 2), predviđena je rekonstrukcija državne ceste D 515, dionica 1, u duljini 8,25 km, i to u razdoblju 2005.-2008. godine, koji tek treba biti usvojen.

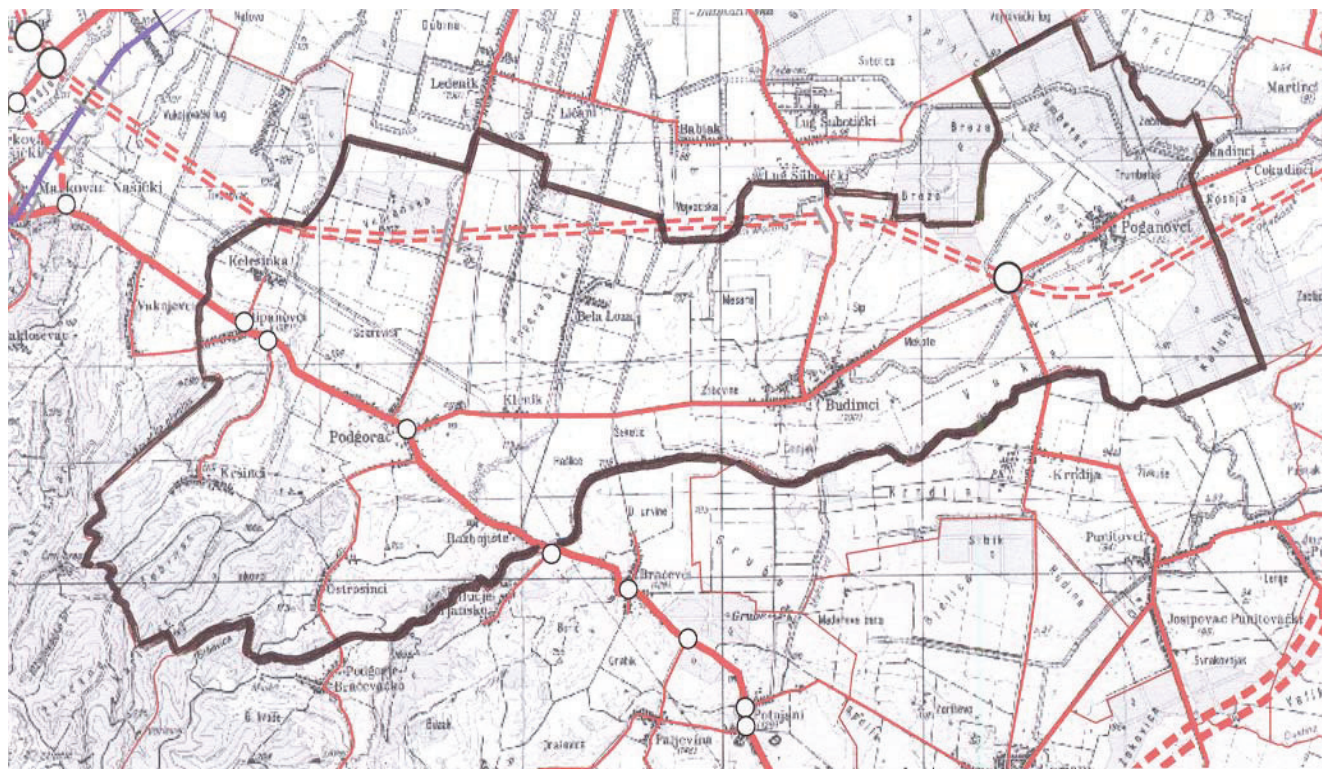

Cestovna mreža državnih, županijskih i lokalnih cesta
Nadcestarija Našice

U programu građenja i rekonstrukcije županijskih i lokalnih cesta Uprave za ceste Osječko-baranjske županije za 2004. godinu predviđa se građenje ili rekonstrukcija sljedećih dionica sa područja Općine Podgorač:

- **Ž 4080**, dionica ceste Lug Subotički - Budimci, planira se 1. faza izgradnje novog mosta na kanalu Močilna i početak modernizacije ceste (2. faza izgradnje mosta i završetak modernizacije dionice ceste u ukupnoj duljini 3,1 km, a spoj oba naselja ostaje za 2005. godinu),
- **L 44048**, dionica ceste Bijela Loza do spoja na Ž 4109 (Klenovik - Podgorač), ukupne dužine 2,76 km.

Održavanje lokalnih cesta obavlja se prema godišnjem programu redovnog i izvanrednog održavanja. U sklopu cestovnih koridora, a u skladu s posebnim uvjetima nadležne uprave za ceste, predviđa se izgradnja novih benzinskih postaja s pratećim sadržajima i to na način da se osigura sigurnost svih sudionika u prometu i uvjeti zaštite okoliša. Nove benzinske postaje moraju veličinom i smještajem biti prilagođene okolišu, te se njihovim smještajem ne smiju pogoršati uvjeti stanovanja u okolnom prostoru ni narušiti slika grada u vrijednim povijesnim i prirodnim prostorima.

2.1.1. - Cestovni, željeznički i riječni promet (PPOBŽ)

Pješački promet

Cilj planiranja pješačkih veza je stvaranje neovisne mreže pješačkih veza, po mogućnosti zelenim pojasom odvojenih od kolnog prometa, da bi kretanje ljudi bilo sigurnije i udobnije. Širina pješačkih staza je višekratnik širine jedne pješačke trake koja iznosi 0,75 m, no minimalna prikladna širina staze trebala bi iznositi 1,50 m.

Promet u mirovanju

Problem stacioniranja tradicionalno je prisutan u gradskim središtima, a znatno manje u ostalim naseljima. Osnovicu za proračun budućih potreba za parkirališnim površinama predstavljaju slijedeće pretpostavke: stupanj motorizacije 1:3,3 (1 putnički automobil na 3,3 stanovnika) i struktura gradnje po namjeni. Ukupne potrebe kreću se oko 1,3 parkirališnih mjesta po registriranom vozilu, odnosno 25 do 40 m² uređenih prometnih površina po jednom osobnom vozilu.

Javni prijevoz putnika

Osnovni nositelj javnog prijevoza putnika je autobusni sustav s autobusnim stajalištima. Sva stajališta trebaju biti opremljena tipskim nadstrešnicama, kao i drugom uobičajenom opremom (klupe, koš za smeće, informacijski pano i slično).

Prijevoz roba

Javni prijevoz roba nema odgovarajuće riješeno pitanje parkiranja teretnih vozila. Predlaže se ograničenje parkiranja i zaustavljanja teretnih vozila u uličnim koridorima, te parkiranje na vlastitim pravno reguliranim i izgrađenim parkiralištima vlasnika teretnih vozila.

Biciklistički promet

Obzirom da se u svim naseljima i danas, iako u neadekvatnim prometno-tehničkim uvjetima, odvija biciklistički promet, očekuje se da će se on i dalje razvijati. Biciklistički promet je godinama bio potiskivan, djelomično zbog povišenja standarda, a dijelom i zbog povećanog automobilskeg prometa a time i povećane opasnosti za bicikliste. U planiranju buduće prometne mreže naselja biciklističkom prometu potrebno dati odgovarajuće značenje. Biciklistički trakovi minimalne širine 1,00 m (po mogućnosti odvojeni od kolika) trebaju biti predviđeni su na svim potezima gdje se očekuje intenzivan biciklistički promet.

Poštanski promet

Područje obuhvata Općine Podgorač je u nadležnosti Središta pošta Osijek, Područna uprava Slavonija, a trenutno je pokriveno s dva poštanska ureda s dostavnim područjem:

- **31433 Podgorač** (za naselja Podgorač, Bijela Loza, Kelešinka, Kršinci, Ostrošinci, Podgorje Bračevačko, Razbojište i Stipanovci)
- **31432 Budimci** (za naselja Budimci i Poganovci).

Za naselja Podgorač i Budimci dostava poštanskih pošiljaka se obavlja pet puta tjedno, a za ostala naselja dva do tri puta tjedno, ovisno o potrebi. Ova dva poštanska ureda zadovoljava potrebe stanovništva i gospodarskih subjekata, te Hrvatska pošta d.d. u skoroj budućnosti ne planira otvaranje novih poštanskih ureda, ali niti preseljenje ili ukidanje postojećih.

Predstojeća je zadaća u prvom redu tehničko - tehnološki napredak, tj. pružanje bržih i kvalitetnijih usluga te širi spektar raznovrsnijih usluga, dovršenje informatizacije procesa rada u prijemu poštanskih pošiljaka, poboljšanje kvalitete i pouzdanosti prijenosa pošiljaka, razvoj tržnog pristupa i odnosa s korisnicima, uvođenje novih usluga i prilagođavanje postojećih specifičnim potrebama korisnika, kao i opremanje i uređenje poštanskog ureda.

Telekomunikacijski promet

Zadnjih nekoliko godina HT Hrvatski telekom intenzivno ulaže u razvoj telekomunikacijske mreže u Hrvatskoj, te su postignuti uočljivi i zavidni rezultati. Općina Podgorač je preko Telekomunikacijskog centra Osijek dobro uklopljena u suvremenu digitalnu telekomunikacijsku mrežu Hrvatske.

Nepokretne mreže

Ustroj javnih telekomunikacija definiran je zakonom i pravilnicima. Nepokretna mreža Općine Podgorač nalazi se u sklopu pristupnog područja Našice, koje je izravno u vezi s komutacijskim čvorovima, a telekomunikacijska mreža do razine komutacijskih čvorova naziva se pristupnom mrežom. Na području Općine Podgorač nalaze se sljedeći UPS-ovi (udaljeni pretplatnički stupnjevi):

- UPS Budimci
- UPS Podgorač
- UPS Poganovci
- UPS Stipanovci

Uz državnu cestu D515 (Stipanovci – Podgorač - Razbojište) položen je magistralni svjetlovodni kabel (TK-MG/S), a uz županijsku cestu Ž4105 (Podgorač – Budimci – Poganovci) korisnički i spojni vod (TK-K).

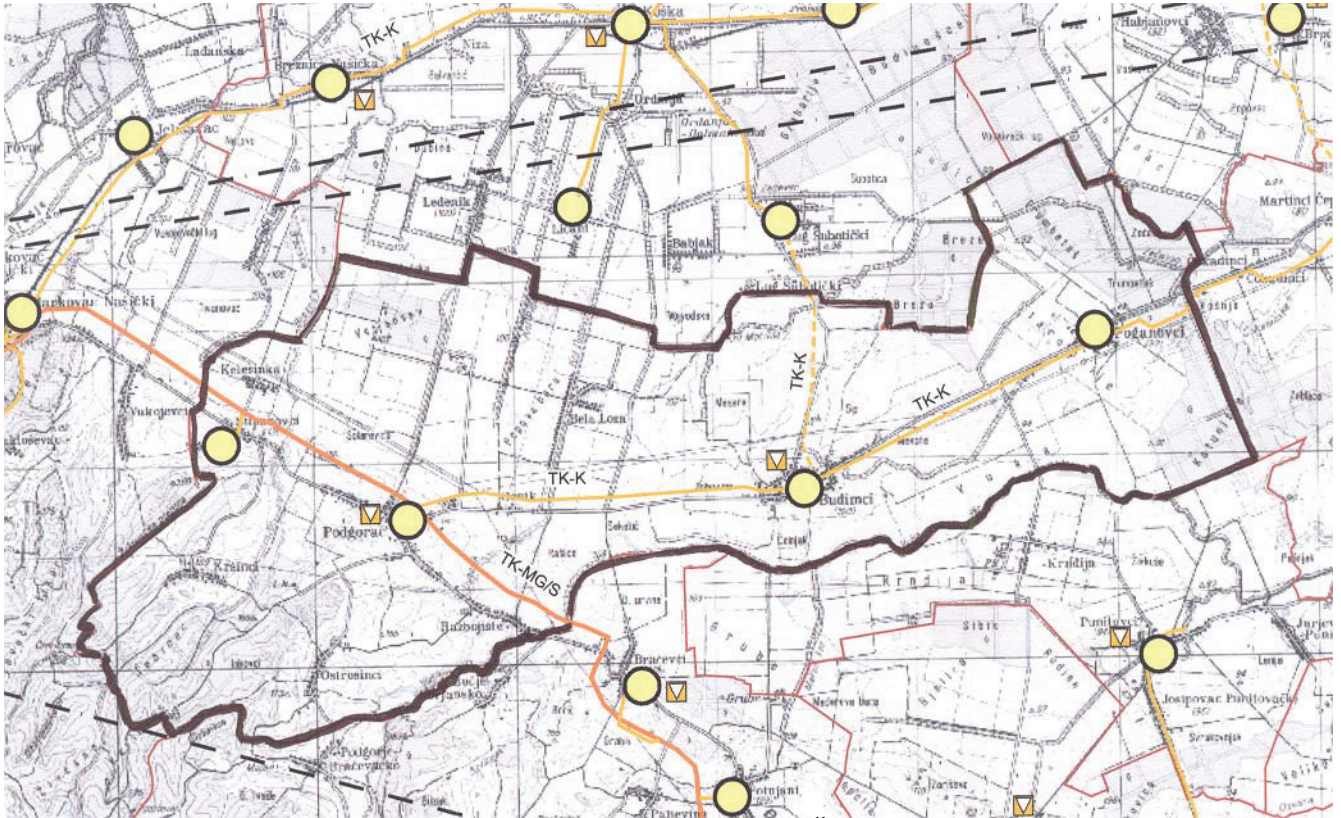
Razvojni program HT-a predvidio je izbor optičke niti kao transmisijskog medija za izgradnju spojnih putova na svim razinama mreže. U razdoblju 1991-1999. godine TK centar Osijek uspio je izgraditi u Osječko-baranjskoj županiji gustu mrežu optičkih spojnih putova povezujući pri tome sve magistralne i pristupne centrale kao i udaljene pretplatničke stupnjeve i multipleksere. Intenzivnom izgradnjom pristupnih mreža u zadnjih nekoliko godina postignuti su zavidni rezultati - gotovo u svim mjestima izgrađena je ili je pred završetkom kabelska mjesna mreža. Time je dosegnut jedan od razvojnih ciljeva društva da svako kućanstvo u Hrvatskoj može imati pristup na javnu telekomunikacijsku mrežu. Uz to, izgledan je ulazak u izgradnju mreža za kabelsku distribuciju televizijskog signala do kućanstva.

Prijenosni putevi su uglavnom na najvišoj tehnološkoj razini, ali modernizaciju i izgradnju novih treba očekivati s obzirom na razvoj ponude telekomunikacijskih usluga, te razvoj i izgradnju pristupnih mreža i komutacija. Prijenosni putovi svih razina vezivat će se prostorno uz postojeću i buduću prometnu infrastrukturu.

Razvoj magistralne i spojne mreže bit će usmjeren u pravcu povećanja njenog transmisijskog kapaciteta korištenjem uređaja većih brzina prijenosa, kao i postepenog uvođenja WDM-a na potrebnim dionicama, a drugo područje razvoja odnosi se na povećanje održivosti mreže.

Pokretne komunikacije

Na području Općine Podgorač se trenutno nalaze dvije bazne stanice (GSM), koncesionara HTmobile (u naselju Podgorač i Poganovcima), te jedna bazna stanica GSM koncesionara VIPneta u naselju Podgorač. Koncesionar VIPnet u budućnosti planira izgradnju baznih stanica i u naseljima Budimci i Poganovci.

Javne telekomunikacije (PPOBŽ)

U razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža prema planiranom povećanju broja korisnika i uvođenje novih usluga (sustav pokretnih komunikacija nove generacije UMTS i drugih). S obzirom da gradnja baznih stanica pokretne mreže ulazi u red građevina od državne važnosti, prema članku 11. Pravilnika o javnim telekomunikacijama u pokretnoj mreži, područje pokrivanja mreže mora sadržavati sva županijska središta, gradove i naselja, kao i sve važnije cestovne prometnice. Pri gradnji baznih stanica pokretne telekomunikacijske mreže treba poštivati Zakon o građenju, kao i sve druge propise koji se odnose na gradnju takvih vrsta građevina.

Radio i TV sustav veza

Prostor Općine Podgorač pokriven je radijskim i TV signalom preko postojećih objekata za emitiranje i prijenos radio i TV-programa (niti jedan na području Općine Podgorač). Planom razvoja Odašiljača i veza d.o.o. na području Općine Podgorač ne planira se gradnja objekata radio i TV sustava mreža.

3.5.2. Energetski sustav

Cijevni transport nafte i plina

Područjem Općine Podgorač, na pravcu Stipanovci – Podgorač – Razbojište položen je magistralni naftovod.

Plinoopskrba

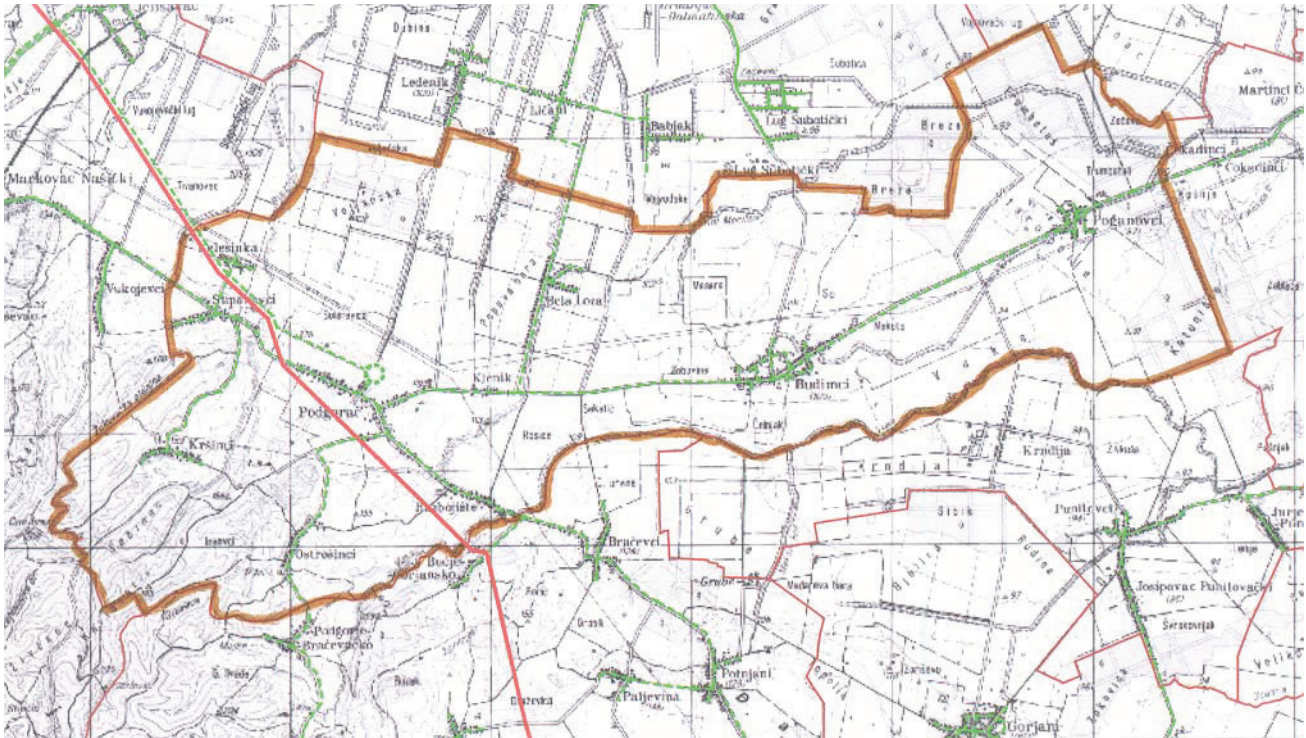
Na području Općine Podgorač trenutno ne postoji izgrađena distribucijska plinska mreža za opskrbu zemnim plinom.

Prema PPOBŽ planirana je izgradnja plinoopskrbnog sustava Općine Podgorač, u koju svrhu će biti potrebno izgraditi mjerno-redukcijsku stanicu (MRS) Podgorač, iz koje će se područje Općine Podgorač opskrbljivati zemnim plinom.

Elektroenergetska mreža

Distribuciju električne energije na području Općine Podgorač obavlja DP "Elektroslavonija" Osijek preko svoje distribucijske elektroenergetske mreže.

Proizvodnja i cijevni transport nafte i plina (PPOBŽ)

Postojeći dalekovodi

Naponski nivo 400 kV

Područjem Općine Podgorač (južni dio općine) prolazi DV 400 kV Mraclin - Ernestinovo.

Naponski nivo 110 kV

Područjem Općine Podgorač prolazi DV 2 x 110 kV Našice - Ernestinovo, te DV 110 kV Našice – Đakovo.

Naponski nivo 35 kV

Područjem Općine Podgorač prolazi DV 35 kV, kojim se niskonaponska mreža Općine Podgorač opskrbljuje električnom energijom. Distribucijska mreža na 35 kV naponskoj razini služi za dopremu električne energije u neposrednu blizinu većih skupina potrošača, a sadrži trafostanice 35/10 kV te podzemne kableske i nadzemne 35 kV dalekovode. Ovim dalekovodima se TS 35/10 kV povezuju s TS 110/35 kV iz kojih se napajaju, a također se i međusobno povezuju. Područjem Općine Podgorač prolazi DV 35 kV Našice - Budimci, odnosno DV 35 kV Budimci - Osijek. Ne planira se gradnja novih građevina ovog naponskog nivoa.

Naponski nivo 10 kV

Mreža na 10 kV naponskoj razini služi za dopremu električne energije do skupina kućanstava ili pojedinih gospodarskih ili javnih sadržaja, a sadrži trafostanice 10/0,4 kV i 10(20)/0,4 kV, te podzemne kableske i nadzemne 10 kV i 20 kV dalekovode.

Planirani dalekovodi

Kroz područje Općine Podgorač planira se izgradnja dalekovoda:

- DV 2 x 400 kV Razbojište - Ernestinovo
- DV 2 x 400 kV Razbojište - Đakovo
- DV 2 x 400 kV Razbojište - Međurič
- DV 2 x 400 kV Žerjavinec - Ernestinovo (dionica Koprivnica - Krndija - Razbojište)

Dalekovod 400 kV

Postojeće trafo-stanice

Trafo-stanice 220, 110 i 35 kV

Uz naselje Podgorač (lokacija Krndija) nalazi se TS 110/35 kV.

Uz naselje Budimci nalazi se TS 35/20(10) kV.

Trafo-stanice 10(20)/0,4 kV

Lokacije TS 10(20)/0,4 kV nisu predmet ovog Plana.

Planirane trafo-stanice

Planira se izgradnja TS 400/220/110 kV Krndija, na lokaciji uz naselje Podgorač.

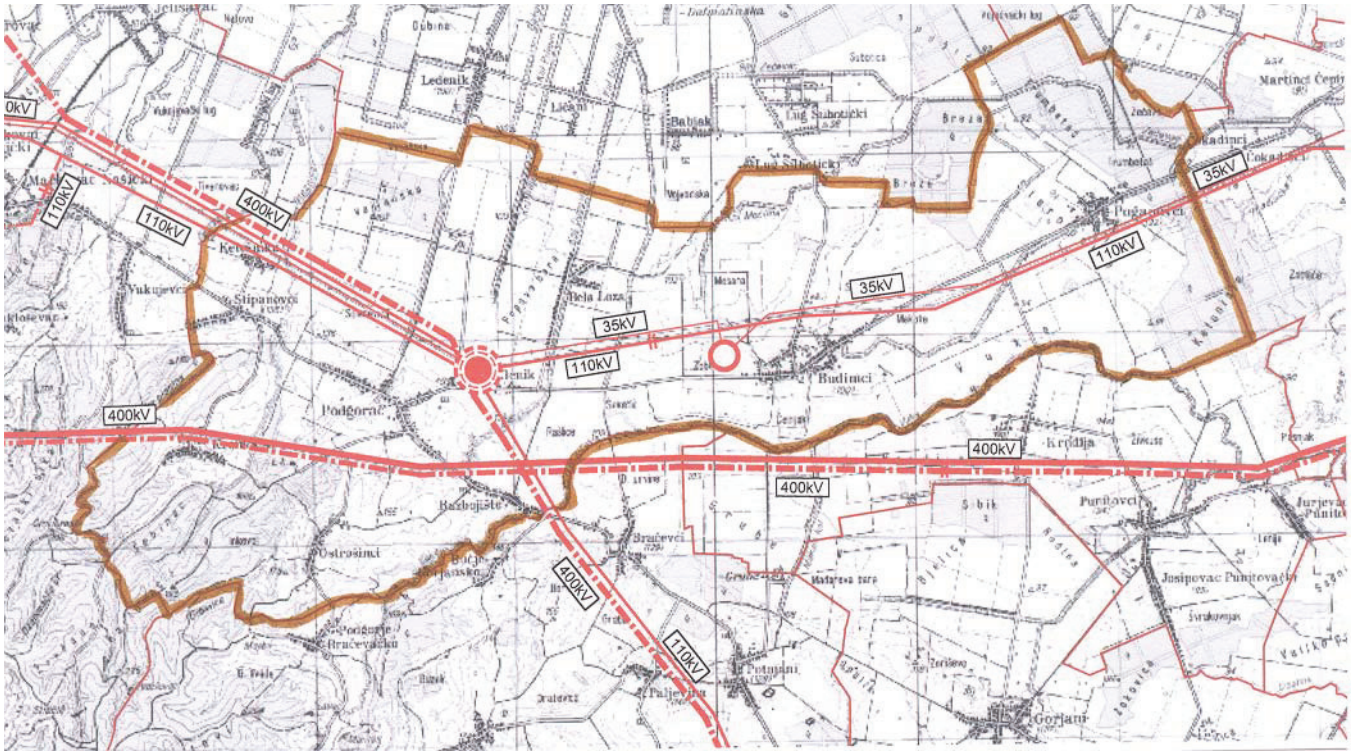
Mjesta budućih TS 10(20)/0,4 kV, kao i trase priključnih i spojnih vodova 10(20) kV nije ovim planom moguće odrediti, s obzirom da je gotovo nemoguće predvidjeti u kojim će se područjima pojaviti potreba za dodatnim količinama električne energije. Također, izgradnja ovih građevina je uvjetovana rješenjem imovinsko-pravnih odnosa, što je često nemoguće riješiti na tehnički optimalnoj lokaciji. Osim toga, trase priključnih vodova 10(20) kV su vezane uz lokacije trafostanica, te je iste moguće odrediti tek po ugovaranju točne lokacije trafostanica, odnosno rješenju imovinsko-pravnih odnosa za konkretnu lokaciju.

U sljedećem se razdoblju planira nastavak rekonstrukcije niskonaponske mreže u svrhu poboljšanja niskonaponskih prilika i kvalitete opskrbe potrošača (zamjena vodiča, Al-Če uže za samonosivi sklop, izolirani vodiči, te zamjena drvenih stupnih trafostanica sa stupnim betonskim trafostanicama, te po potrebi povećanje instalirane snage ugradnjom vršnih transformatora i interpoliranje novih trafostanica).

Alternativni izvori energije

Na području općine postoje velike količine biljnih otpadaka i ostale biomase, te postoje mogućnosti za njihovo korištenje u proizvodnji energije. Ove mogućnosti za sada nisu istražene, ali one su znatne i u budućnosti ih je potrebno intenzivnije koristiti.

Elektroenergetska mreža (PPOBŽ)

3.5.3. Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)

Vodoopskrba

Opskrba vodom naselja Općine Podgorač će se odvijati u sklopu vodoopskrbnog sustava Našice (jedan od 7 sustava na području županije), kao što je predviđeno elaboratom "Plan razvitka vodoopskrbe Osječko-baranjske županije do 2015. godine" – izrađivač HIDROING d.o.o., Osijek 1999.godine. Osnovni element ovog sustava je vodocrpilište Velimirovac, trenutnog kapaciteta 120 l/s.

Trenutno samo dva naselja općine (Kelešinka i Stipanovci) imaju riješeno pitanje vodoopskrbe iz javnog vodoopskrbnog sustava "Našički vodovod", dok se stanovništvo ostalih naselja opskrbljuje vodom putem individualnih bunara. Kako je uporaba vode za piće iz prvog vodonosnog horizonta vrlo upitna sa zdravstveno-higijenskog stajališta, u narednom će se razdoblju nastaviti aktivnosti na opskrbi vodom iz javnog vodoopskrbnog sustava "Našički vodovod" i preostalih naselja Općine Podgorač.

Vodoopskrbni sustav Našice obuhvaća područje Grada Našica i dijelove općina Podgorač, Donja Motičina, Đurđenovac i Podgorač. Cjelokupan sustav se temelji na korištenju podzemne vode sa crpilišta Velimirovac i kaptaza izvora Toplica i Seona, a sustav čine i transportna i distribucijska vodovodna mreža i rezervoarski prostor - vodotoranj u Našicama 330 m³ i vodosprema Tajnovac 300 m³. Crpilište Velimirovac (na području Grada Našica), kao osnova sustava, sastoji se od tri bušena zdenca pojedinačne izdašnosti 40 l/s. Zahvaćena podzemna voda ima povećan sadržaj željeza i mangana pa je izgrađen uređaj za deferizaciju, kapaciteta 150 7/s i dezinfekciju vode klor-dioksidom, kapaciteta 230 l/s. Na crpilištu Velimirovac se nalazi i vodosprema veličine 4 x 75 m³. Nakon pročišćavanja, voda se putem tlačne distribucijske stanice kapaciteta 80 l/s tlači u transportnu i vodoopskrbnu mrežu i vodotoranj u Našicama.

Provedenim istraživanjima ustanovljeno je da su istražni kapaciteti postojećeg crpilišta Velimirovac znatno veći od onih koji su danas u eksploataciji, te postoji relan mogućnost proširenja crpilišta za 90 l/s. Izvorišta brdskog predjela (Toplica, Seona, Polata i Zmajevac - područje Općine Donja Motičina) zahvaćuju vode prigorškog vodonosnika, dobre su kvalitete i povoljnog visinskog položaja u odnosu na potrošače, no male izdašnosti (5 - 12 l/s), te stoga ne mogu bitno utjecati na razvoj vodoopskrbe.

"Planom razvitka vodoopskrbe Osječko-baranjske županije do 2015.godine" opskrba vodom Općine Podgorač predviđena je preko glavnog planiranog transportno-distributivnog voda promjera 200 mm, koji ide iz pravca Našice, te prolazi kroz Stipanovce, Podgorač i Razbojište. U Podgoraču se odvaja cjevovod promjera 150 mm, na koji se priključuju naselja Bijela Loza i Budimci, te drugi na koji se priključuju naselja Kršinci i Ostrošinci. Također, planira se spajanje magistralnog vodoopskrbnog cjevovoda Našice - Podgorač sa vodoopskrbnim sustavom Đakova i Osijeka.

Planirana potrošnja vode

Veličina specifične norme potrošnje se izražava kao planirana ukupna srednja dnevna potreba vode po stanovniku, uz uvjet 100% priključenosti na javni sustav. Predložene norme potrošnje sadrže u sebi i potrebe vode za gospodarstvo. Norme su utvrđene prema sljedećoj tablici:

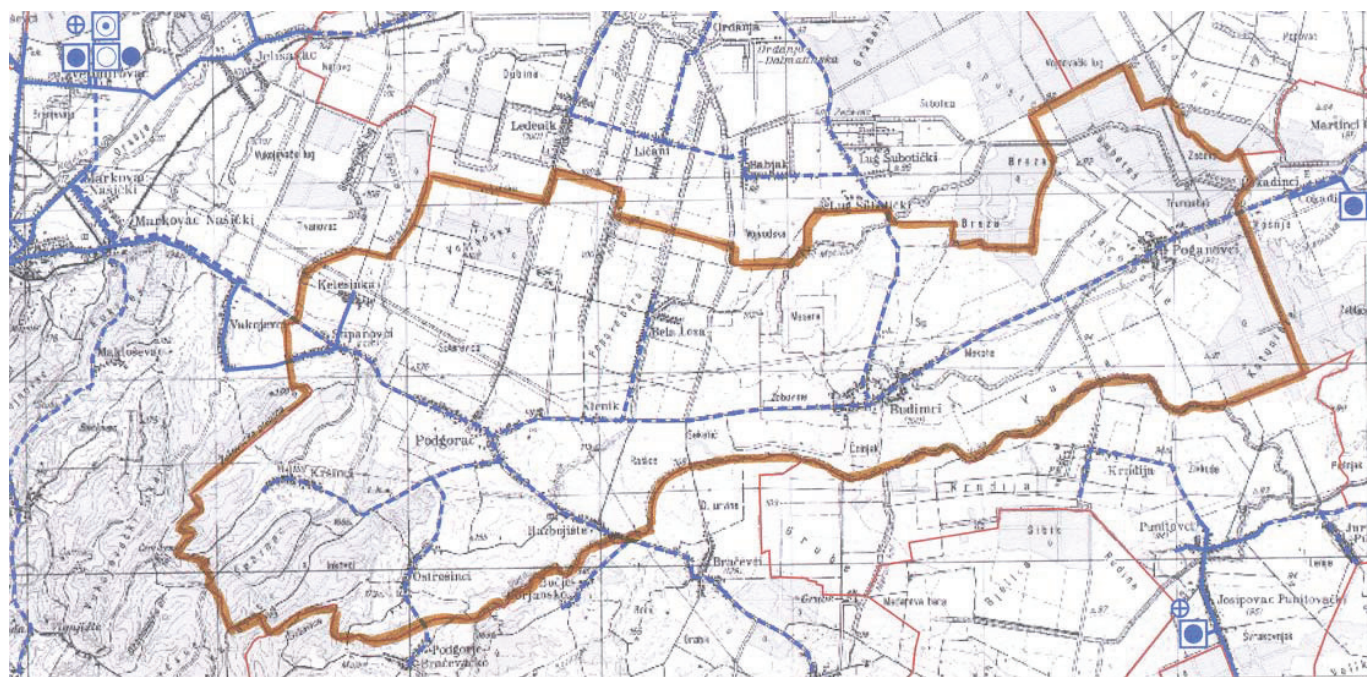
Naselje	Broj stanovnika 2015.godine	Normativ potrošnje vode 2015. godine (l/stan/dan)	Planirana potrošnja vode po naselju 2015. godine (m ³ dan)
Bijela Loza	170	150	25,5
Budimci	680	180	122,4
Kelešinka	50	150	7,5
Kršinci	110	150	16,5
Ostrošinci	100	150	15,0
Podgorač	900	180	162,0
Poganovci	250	150	37,5
Razbojište	320	150	48,0
Stipanovci	420	150	63,0
OPĆINA PODGORAČ	3.000	-	500,0

Temeljem potrošnje vode po naseljima proizlazi i ukupna srednja maksimalna potrošnja vode od 5,0 l/s za područje Općine Podgorač, koja se izražava sljedećom formulom:

$$Q_{sr} = \frac{N \times NP}{86.400} \text{ (l/s)} = \frac{3.000 \times 150}{86.400} = \text{cca } 5,0 \text{ l/s}$$

gdje su:

- N broj stanovnika
- NP norma potrošnje (l/stan/dan)

Vodoopskrba (POBŽ)

Odvodnja otpadnih voda

Iskorištenu i upotrijebljenu vodu potrebno je u okviru propisane kvalitete što prije i što sigurnije odvesti te upustiti u recipijente (rijeke, vodotoke, melioracione kanale) kako one svojim procjeđivanjem u podzemlje i površinske tokove ne bi ugrožavale kvalitet podzemnih i površinskih voda koje se upotrebljavaju za vodoopskrbu ili pak kao tehnološka voda, a čije su količine i zalihe ograničene i svakim danom ih je sve manje.

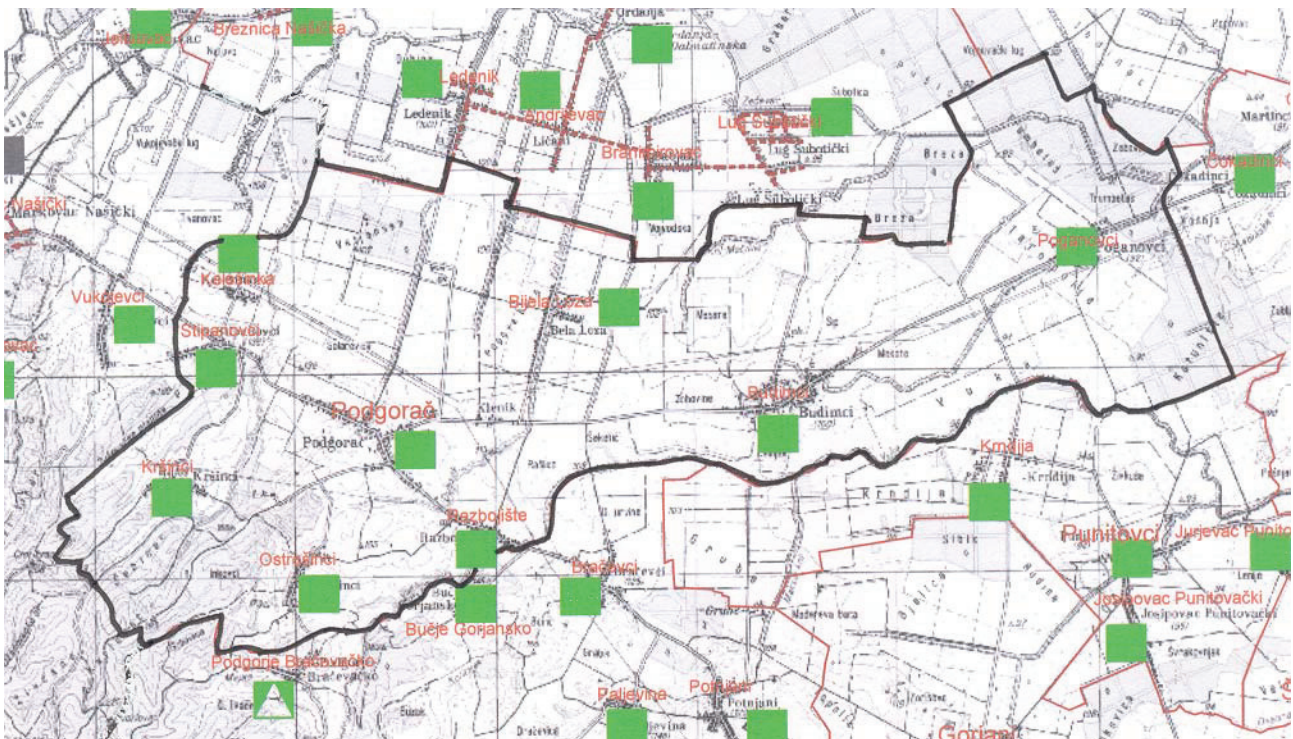
Zatečena situacija s odvodnjom i pročišćavanjem otpadnih voda nije zadovoljavajuća, jer ne postoji organizirani sustavi odvodnje i pročišćavanja. Samo naselje Podgorač ima djelomično izgrađen mješoviti sustav odvodnje (središnji dio naselja), s recipijentom kanalom Piljevo

Pojedinačna rješenja, kao što su septičke jame i drugi manji uređaji obično su građeni nestručno, ne držeći se osnovnih sanitarno tehničkih principa. Odvodnja oborinskih voda svih naselja na području Općine Podgorač se trenutno vrši otvorenim kanalima u vodotoke, a odvodnja fekalnih voda riješena je izgradnjom septičkih jama i gnojnica. Stoga se u idućem razdoblju trebaju planirati zahvati zahvati na projektiranju i izgradnji odvodnog sustava Općine Podgorač.

Prema PPOBŽ sva naselja Općine Podgorač spadaju u grupu manjih naselja s planiranom vodoopskrbom u "manje osjetljivim" područjima, za koja je odvodnja predviđena putem izgradnje malih uređaja s aeracijom (prokapnici uz rotirajuće diskove, ozračene aerobne zemljane lagune i biljni uređaji). Uz svako je naselje ovim planom predviđena stoga lokacija jednog od ovakvih uređaja za odvodnju.

Ovim Planom i Studijom odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na slivu Karašice - Vučice (Hidroing, Osijek 2002.) predviđeno je kao varijantno rješenje izgradnja zajedničkog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja Podgorač i Razbojište na lokaciji sjeverno od Podgorača, s ispustom u kanal Solarevicu.

Također, biljni pročištači otpadnih voda moraju biti smješteni tako da nisu na dominantnom smjeru vjetrova prema najbližem naselju, uz poštivanje minimalnih udaljenosti od građevinskih područja naselja i cesta, što je određeno Odredbama za provođenje ovog Plana.

Odvodnja (PPOBŽ)

Zaštita od štetnog djelovanja voda

Uređenje vodotoka i drugih voda i zaštita od štetnog djelovanja voda

Područje Općine Podgorač pripada teritorijalnim osnovama za upravljanje vodama i ustrojstvu vodnog gospodarstva pripada vodnom području sliva Drave i Dunava, a dijelom se nalazi na slivnom području "Karašica-Vučica" Donji Miholjac (75,25 km²), dok ostatak općine pripada slivnom području "Vuka" Osijek (55,59 km²), odnosno slivu Poganovačko-Kravičkog kanala (osim manjeg dijela uz južnu granicu općine, koji pripada direktnom slivu rijeke Vuke).

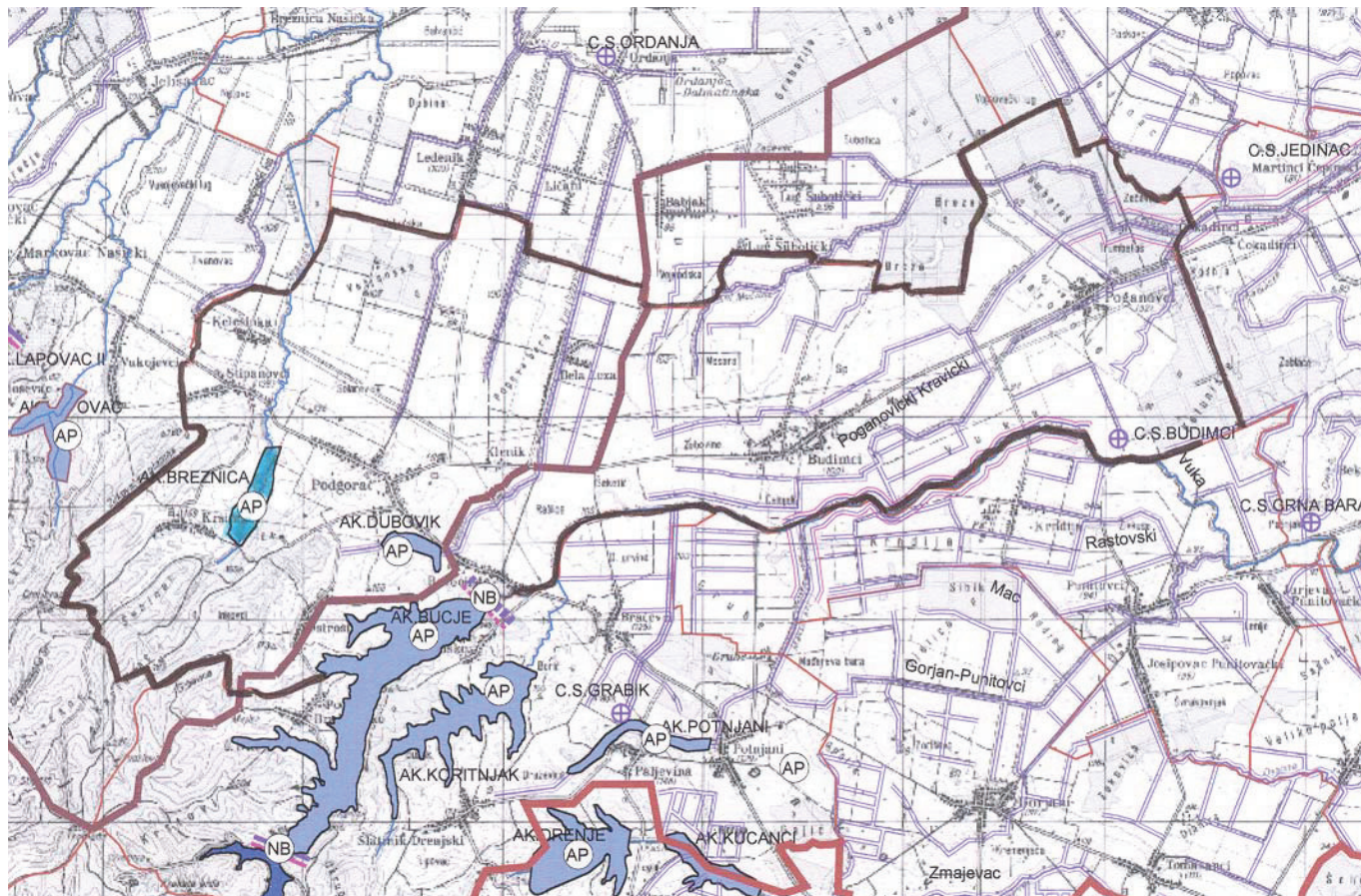
Kroz područje Općine Podgorač protječu vodotoci Vuka, Breznica, Podgorački Dubovik i Piljevo. Rijeka Vuka prolazi južnom granicom Općine Podgorač u dužini od 19 km (od km 69+500 do km 88+500).

Iz razloga kvalitetne zaštite od štetnog djelovanja voda i boljeg korištenja voda u navedenim kanalima su izvedeni radovi djelomične regulacije te objekti zaštite dna i pokosa. U narednom razdoblju se ne predviđaju znatniji radovi na regulaciji glavnih vodotoka, osim manjih interventnih zahvata na zaštiti dna i pokosa, a znatnija pažnja će se posvetiti redovitom tehničkom i gospodarstvom održavanju vodotoka.

Osnovna koncepcija uređenja vodnog režima i zaštite od brdskih voda na slivnim područjima planirana je dogradnjom i regulacijom glavnih tokova, te izgradnjom brdskih akumulacija za zaštitu od bujičnih voda. Izrađena je opsežna tehnička dokumentacija u kojoj su evidentirane 23 planirane brdske akumulacije-retencije, od kojih su dvije u cjelosti na području Općine Podgorač, a jedna djelomično:

- Breznica, površine 37,5 ha i ukupne zapremine 1,13 milijuna m³
- Dubovik, površine 37,9 ha i ukupne zapremine 0,93 milijuna m³.
- Bučje (djelomično na području Općine Podgorač), površine 82,1 ha.

Naknadno je od strane Hrvatskih voda (VGI za slivno područje Karašica - Vučica) planirana izgradnja još jedne retencije na lokaciji Piljevo (na vodotoku Piljevačka Glava, južno od naselja Podgorač), površine retencije 20,5 ha i visine pregrade 7,5 m,

Zaštita od štetnog djelovanja voda (PPOBŽ)

Osnovna namjena ovih akumulacija je transformacija velikog vodnog vala, odnosno povećanje stupnja sigurnosti i obrane od poplava nizinskog dijela područja Općine Podgorač u slivu vodotoka Breznica i Podgorački Dubovik. Akumulacijski prostor osigurava nizvodno područje od poplavnih brdskih voda. Pored osnovne namjene (zaštita od štetnog djelovanja voda) akumulacije će imati druge sporedne namjene kao što su navodnjavanje poljoprivrednih površina nizvodno od akumulacije, druge tehnološke potrebe, korištenje akumulacijskog prostora za uzgoj ribe, sport i rekreaciju, sportski ribolov i drugo.

Radi savladavanja velikih uzdužnih padova rijeke Vuke, a u cilju zaštite od pojačanog erozijskog djelovanja vode izgrađene su stube u koritu Vuke (na području Općine Podgorač nalazi se 7 stuba). Također, na području Općine Podgorač, u km 71+630 rijeke Vuke izvedena je ustava Krndija, koja za zaustavljanje i akumuliranje vode u Vuki i kanalskoj mreži.

Inundacijski pojas

Zakonom o vodama (NN 107/95) definiran je inundacijski pojas na vodotocima i drugim ležištima voda u svrhu tehničkog i gospodarskog održavanja vodotoka i drugih voda, djelotvornog provođenja obrane od poplava i drugih oblika zaštite od štetnog djelovanja voda. Razlikuje se uređeni i neuređeni inundacijski pojas s obzirom na postojanje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina.

U inundacijskom pojasu je zabranjeno obavljati radnje kojima se može pogoršati vodni režim i povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja voda. Sve zemljišne čestice u uređenom i neuređenom inundacijskom pojasu, od vanjske granice pojasa do korita vodotoka, imaju svojstvo vodnog dobra, koje je od interesa za Republiku Hrvatsku, ima njenu osobitu zaštitu i koristi se na način i pod uvjetom propisanim Zakonom o vodama.

Melioracijska odvodnja

Odvodnja melioracijskih površina je značajna i raširena tehnička mjera, a osnovna je svrha povećanje poljoprivredne proizvodnje na postojećim i novim poljoprivrednim površinama. Za zaštitu od suvišnih voda sustavi za odvodnjavanje obuhvaćaju kanalsku mrežu, cijevnu drenažu, crpne stanice i objekte na kanalima.

Kanali I i II reda na području Općine Podgorač su:

- Breznica, dužine 10,2 km
- Podgorački Dubovik, dužine 12,5 km
- Piljevo, ukupne dužine 5,2 km.

Ukupna dužina kanala I i II reda na području Općine Podgorač koji pripada slivu Karašica-Vučica iznosi cca 28,0 km. Uz vodotok I reda Podgorački Dubovik izgrađeni su obrambeni nasipi ukupne dužine 2,1 km.

Ukupna dužina sabirnih i parcelnih kanala (melioracijski objekt III i IV reda) na području Općine Podgorač koji pripada slivu Karašica-Vučica iznosi cca 163 km, s prosječnom dubinom 1,5 m i širinom na razini terena 8,0 m.

Vazano za melioracijsku odvodnju u narednom se razdoblju ne predviđaju znatniji radovi na dogradnji kanalske mreže III i IV reda, odnosno dogradnja će se vršiti djelomično po ukazanoj potrebi za kvalitetnijom odvodnjom dijelova Općine Podgorač. Radovi će se provoditi pojedinačnim iskopom kanala površinske odvodnje ili rješavanjem odvodnje podzemnom drenažom. Melioracijska odvodnja rješavana je u okviru odvodnje poljoprivrednog zemljišta, a pored površinske, izvedena je i podzemna odvodnja (drenaža) na 1.486 ha.

U skladu Zakonom o vodama (NN 107/95) korisnici melioracijskog sustava dužni su redovno održavati detaljne melioracijske objekte (kanali III i IV reda), u skladu s odlukama koje donosi Općinsko vijeće i uz stručnu pomoć Hrvatskih voda. U narednom je razdoblju potrebno melioracijski sustav dovesti u stanje normalne funkcionalnosti, budući da u razdoblju 1990.-1996.godine sustav nije uopće održavan, te nadalje provoditi tehničko i gospodarsko održavanje sustava.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske na području Županije potrebno je odrediti jednu lokaciju za skladištenje i deponiranje opasnog otpada, te 6 lokacija prikupljalista otpada. Na području Općine Podgorač **ne predlaže se** lokacija prikupljalista opasnog otpada.

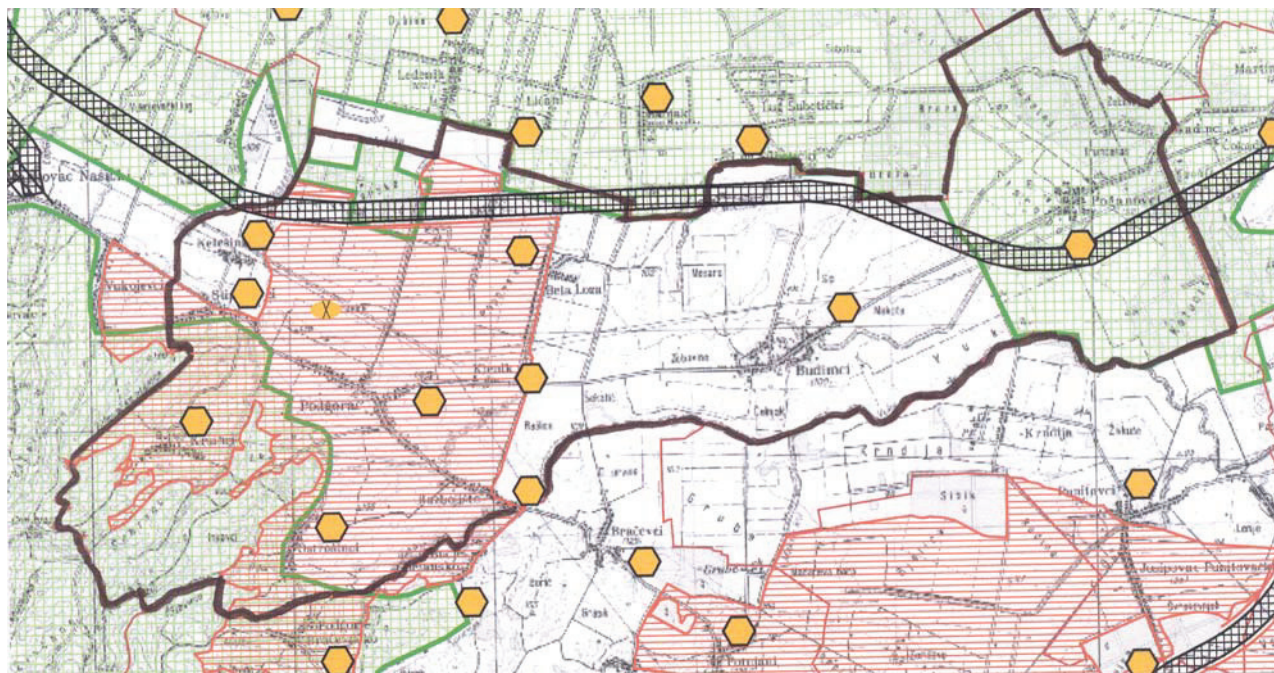
3.6.1. Proizvodni otpad

Na području Općine Podgorač nema gospodarskih ili drugih subjekata koji stvaraju proizvodni otpad. Eventualna privremena odlagališta proizvodnog otpada urediti će se na mjestima njegovog nastajanja. Potencijalni proizvođači otpada trebaju primjenivati tehnološke procese, tehnička rješenja, korištenje sirovina, te na taj način smanjiti ili izbjegnuti nastajanje proizvodnog otpada, tako da ga što više recikliraju u vlastiti proizvodni proces ili skupljaju i plasiraju kao sekundarnu sirovinu drugim proizvodnim djelatnostima.

3.6.2. Komunalni otpad

Komunalni otpad je otpad iz kućanstava, otpad koji nastaje čišćenjem javnih površina i otpad sličan otpadu iz kućanstava koji nastaje u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima. Specifične količine otpadaka po stanovniku na dan kreću se u granicama od 0,50 kg/dan/stanovniku naselja. Temeljem toga ukupna godišnja količina komunalnog otpada Općine Podgorač može se procijeniti na oko 400 t/godišnje.

Trenutno se otpad prikuplja i odvozi jedamput tjedno na komunalnu deponiju u Našicama, putem koncesionara Našičkog vodovoda dd. Unatoč tome otpad se često odlaže na za to neprikladna mjesta ("divlje deponije"), koje se nalaze uz svako naselje. S obzirom na ovu situaciju, iako je današnja količina otpada koja se stvara na području Općine iz izvora kao što su kućanstva i uslužne djelatnosti relativno mala, potrebno je hitno pristupiti rješavanju problema sa zbrinjavanjem komunalnog otpada u skladu sa zakonskim propisima, kao i saniranju "divljih" odlagališta.

Napuštena odlagališta otpada (PPOBŽ)

S obzirom na zakonske odredbe i odredbe PPOBŽ-a, PPUO-om Podgorač za područje Općine Podgorač određuje se lokacija za odlaganje komunalnog otpada KUKLJEŠ kraj naselja Podgorač, koja je označena na kartografskom prikazu broj 3. - Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora. Međutim, treba imati u vidu činjenicu da se izrađuje posebna Studija o zajedničkom odlaganju komunalnog otpada na području Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije (regionalna deponija). U slučaju izgradnje regionalne komunalne deponije za potrebe Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije (zajedničko deponiranje komunalnog otpada za više gradova/općina), ova lokacija za izgradnju kontrolirane komunalne deponije za potrebe Općine Podgorač nije obvezujuća.

Zamišljeno je da se u konačnosti komunalni otpad s područja Općine Podgorač sabire na postojećoj deponiji komunalnog otpada (Našice), odakle će se transportirati i trajno zbrinjavati u regionalnoj deponiji komunalnog otpada.

Postupnim uvođenjem odvojenog skupljanja i iskorištavanja korisnih sastojaka iz komunalnog otpada mogu se bitno smanjiti troškovi njegova odlaganja. Uz sve ove financijske efekte ujedno se minimalizira štetan utjecaj na okoliš, što ni u kom slučaju nije od manjeg značenja. Uz pretpostavku da se u cijelosti koristi potencijal količina kroz izdvojeno skupljanje papira i kartona, stakla, metala i biološkog otpada, odlagalo bi se svega cca 50 % ukupne količine komunalnog otpada.

Prilikom prikupljanja, poznato je da se postupnim uvođenjem odvojenog skupljanja i iskorištavanja korisnih sastojaka iz komunalnog otpada mogu bitno smanjiti troškovi odlaganja, proširenja i održavanja odlagališta, te ostvariti prihod od prodaje materijala koji se mogu iskorištavati kao sekundarne sirovine. Uz sve ove financijske efekte ujedno se minimalizira štetan utjecaj na okoliš, što ni u kom slučaju nije od manjeg značenja. Stoga bi barem u naselju Podgorač bilo potrebno uspostaviti sustav gospodarenja komunalnim otpadom, te riješiti odvojeno skupljanje pojedinih korisnih komponenti komunalnog otpada. Uz pretpostavku da se u cijelosti koristi potencijal količina kroz izdvojeno skupljanje papira i kartona, stakla, metala i biološkog otpada, odlagalo bi se svega cca 50 % današnje ukupne količine komunalnog otpada.

3.6.3. Opasni i posebni otpad

Problematika zbrinjavanja opasnog i posebnog otpada (nisko i srednje radioaktivnog otpada) ima osobitu važnost s gledišta zaštite okoliša i prirodnih resursa, te je zbrinjavanje opasnog otpada zakonom ustrojeno na razini Države. Trajno odlaganje opasnog, nisko i srednje radioaktivnog otpada koji se pojavljuje u industriji, energetici, zdravstvu i drugim djelatnostima Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) na prostoru Osječko-baranjske županije nije predviđeno. Na temelju podataka Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja - Uprave za zaštitu okoliša, Odjela za otpad, na području Općine Podgorač nema tvrtki koje imaju odobrenje za obavljanje djelatnosti postupanja s opasnim otpadom.

Na području Županije opasni otpad se evidentira i transportira do mjesta uništavanja ili deponiranja. Trenutno se prikuplja putem specijaliziranih poduzeća samo otpadno motorno ulje koje se spaljuje. Ostali opasni otpad transportira se u Zagreb na pirolitičku obradu (lijekovi, kemikalije, ambalaža od opasnih tvari i sl.) u organizaciji poduzeća koji otpad produciraju. Prikupljeni podaci za izradu Studije mogućnosti osnivanja i rada regionalnog odlagališta Istočne Slavonije govore o količini od 8.185 t opasnog otpada za 1998. godinu, dok nema podataka o količinama opasnog otpada na području Općine Podgorač.

Odlaganje opasnog otpada koji nastaje ili će nastajati na području Općine Podgorač može se vršiti isključivo na lokacijama određenim Prostornim planom Osječko-baranjske županije.

3.6.4. Inertni otpad

Inertni otpad je otpad koji uopće ne sadrži ili sadrži malo tvari koje podliježu fizikalnoj, kemijskoj i biološkoj razgradnji pa ne ugrožavaju okoliš. Riječ je uglavnom o zemljanim iskopima i građevinskoj štiti. Trenutno stanje u građevinarstvu i veličini investicija u građenje ne daju previše otpada ovog tipa. Iz porušenih naselja štuta se odvozila na više privremenih deponija da bi na kraju završila na nekom od postojećih deponija uz naselja. Dio prikupljenog inertnog otpada koristi se na nekim deponijama za prekrivanje prikupljenog komunalnog otpada, no ostatak se direktno odlaže na deponije i zauzima dragocjeni prostor (površinom/volumenom).

3.6.5. Čišćenje divljih deponija i sanacija bivših odlagališta

Zbog nedostataka sustava prikupljanja komunalnog otpada, a dijelom zbog nedostatka ekološke svijesti, koja se nadovezuje i na tradicionalno seosko odbacivanje otpadaka u prirodu (s velikom razlikom u današnjoj strukturi otpada od onoga tradicionalnoga), kontinuiran i težak problem su divlje deponije otpada u prirodi. U odnosu na stanje iz prošlosti vidi se određen pomak, jer se ipak poduzimaju akcije čišćenja ili zatrpavanja divljih deponija, od kojih se neke više ne obnavljaju.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Zaštita okoliša je cjelovito očuvanje kakvoće okoliša, očuvanje prirodnih zajednica, racionalno korištenje prirodnih izvora i energije na najpovoljniji način za okoliš, kao osnovni uvjet zdravog i održivog razvoja. Osnovni ciljevi zaštite okoliša su:

- trajno očuvanje izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i očuvanje ekološke stabilnosti,
- očuvanje kakvoće žive i nežive prirode i racionalno korištenje prirode i njenih dobara,
- očuvanje i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajolika, unapređenje stanja okoliša i osiguravanje boljih uvjeta života.

Zaštita okoliša postiže se praćenjem, sprječavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih utjecaja na okoliš, te poticanjem upotrebe proizvoda i korištenje proizvodnih postupaka najpovoljnijih za okoliš. Potrebno je imati uravnotežen odnos zaštite okoliša i gospodarskog razvoja i sprovesti sanaciju već ugroženih dijelova okoliša. Zaštita okoliša podrazumijeva planiranje i korištenje prostora, tako da se u njemu osigurava življenje i gospodarski razvoj uz istovremenu brigu za trajno očuvanje razvojnih potencijala. Prostorno planiranje je jedan od značajnijih instrumenata zaštite okoliša, te stoga pravilno planiranje i usmjeravanje ukupnih aktivnosti na određenom prostoru bitno sprječavaju narušavanje kvalitete okoliša, odnosno pospješuju njegovo unapređenje.

Planiranje gospodarenja okolišem je dio prostornog planiranja, a potrebno je zbog iznalaženja najefikasnijeg i održivog korištenja izvora i mogućnosti sagledavanja svih sastavnica koje utječu na stanje u prostoru. Ovaj Prostorni plan utvrđuje ciljeve i interese koji se na području obuhvata trebaju ostvariti vodeći računa da korištenje prostora osigura sanaciju, zaštitu i unapređenje stanja okoliša.

U procesu planiranja uz zaštitu okoliša, u svezi sa svim budućim aktivnostima, moraju se utvrditi mjere zaštite okoliša od utjecaja do sada korištenih objekata, te mjere za zaštitu tla, voda, zraka, biljnog i životinjskog svijeta, krajolika, kulturnih i prostornih vrijednosti od svih vidova već pristunog i eventualnog budućeg onečišćenja. Kontinuirano praćenje stanja okoliša, započeto izradom i donošenjem "Izvešća o stanju okoliša Osječko-baranjska županije", treba nastaviti izradom dokumenata u svrhu zaštite i unapređenja okoliša, te uspostaviti učinkoviti sustav ostvarivanja te zaštite.

Okoliš Općine Podgorač je očuvan i kao takav potencijalno predstavlja vrijedno dobro održivog razvoja. Samo u pojedinim segmentima okoliš je izložen pritiscima, naročito otpadom i otpadnim vodama, te se traže racionalni postupci za njegovu sanaciju, koja ne može biti niti jednostavna niti jeftina. Također neke tendencije razvoja upozoravaju na neophodne preventivne mjere, kako se stanje okoliša ne bi pogoršalo. Zaštita okoliša s aspekta realizacije prostornih planova provodi se u obliku preventive kod izdavanja lokacijskih dozvola kojima se utvrđuju mjere zaštite i sanacije osobito vrijednih i ugroženih dijelova okoliša, ostale mjere zaštite okoliša i prirode (izdavanje vodopravnih, sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta), te u zakonom predviđenim slučajevima potreba izrade procjene o utjecaju na okoliš.

Prema PPOBŽ, zahvat potrebne provedbe procjene utjecaja na okoliš na području Općine Podgorač obvezan je za:

- planiranu državnu cestu (poluautocestu)
- vodne građevine (akumulacija Dubovik, Bučje, Breznica i Piljevo)
- područje općine predviđenim za komasaciju
- uređenje Poganovačko - kravičkog kanala.

3.7.1. Zaštita tla

Specifičan vid zagađenja tla je nekontrolirano odlaganje krutog i tekućeg (otpadna ulja) otpada. Devastiranjem tla na takav način vrlo često dolazi do posljedica koje onemogućavaju ili veoma otežavaju njihovo privođenje planiranoj namjeni, a naročito uređenje u zelene površine. Devastaciji su naročito izložene upravo javne površine, korita vodotoka, te površine uz prometnice i puteve, koje predstavljaju potencijal za ozelenjavanje i trajno uređenje, čime problem postaje izraženiji. Zagađenje tla u okolici grada često uzrokuje nestručna primjena agrotehničkih mjera što može dovesti do bitnih poremećaja ekosistema i narušavanja prirodnih odnosa.

Kod utjecaja na tlo potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri izbjeći oštećenja njegovih prirodnih funkcija, te njegovih funkcija arhiviranja prirodne i kulturne povijesti. Sve površine tla sposobne za poljoprivrednu proizvodnju raspoređene su prema plodnosti u osam bonitetnih klasa i dvije potklase u svakoj klasi. Poljoprivredna tla dijele se po njihovoj kakvoći u šest skupina pri čemu su u I. skupini najpovoljnija poljoprivredna tla. Procjena kakvoće šumskih tala utvrđuje se bodovanjem trajnih svojstava njihove plodnosti. Uzme li se u obzir podjela tala između poljoprivrede i šumarstva, tada šumarstvu pripadaju V, VI i VII bonitetna klasa.

Na nekim lokacijama prisutno je srednje i jako oštećenje tala uzrokovano pesticidima i drugim biocidima, komunalnim otpadnim vodama, smanjenjem humusa, stagnacijom vode u tlu, kvarenjem strukture i zbijanjem tla, izgradnjom naselja i trajnih građevinskih objekata. Zaštita tla od onečišćenja provodi se u funkciji zaštite poljoprivrednog zemljišta i proizvodnje zdrave hrane, te zaštita zdravlja ljudi, životinjskog i biljnog svijeta. Kroz izradu plana nastojalo se racionalno koristiti poljoprivredno zemljište te smanjiti korištenje kvalitetnog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe putem usklađivanja interesa svih korisnika prostora.

Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta ograničena je zakonom, te se za promjenu namjene plaća naknada koja se koristi namjenski za programe i mjere osposobljavanja neplodnog zemljišta i povećanje proizvodne sposobnosti ostalog zemljišta. Zbog zaštite i sprečavanja ovakvih nepovoljnih utjecaja na tlo potrebno je poduzimati sljedeće mjere i aktivnosti:

- održivim korištenjem proizvodnih resursa stvoriti ekološki prihvatljive proizvode i sustave proizvodnje hrane, u svrhu očuvanja i zaštite prirodnog okoliša
- podupirati organsko-biološku poljoprivredu, a odgovarajućim mjerama u poljoprivredi svesti upotrebu kemijskih sredstava na neophodni minimum, te posebnim mjerama stimulirati ekološku obradu zemlje
- spriječiti zagađivanje zraka iz kojeg se štetni slojevi i teški metali talože u tlo
- osigurati financijske i organizacijske uvjete za čišćenja svih divljih deponija, efikasno sprečavati njihovo obnavljanje, te sanirati postojeće legalne deponije otpada
- provoditi racionalnu postupnu izgradnju kanalizacijske mreže s uređajima za pročišćavanje otpadnih voda
- eksploataciju mineralnih sirovina provoditi na temelju posebne studije gospodarenja mineralnim sirovinama, koja će uz druge kriterije valorizirati kvalitetna poljoprivredna tla, te ih zaštititi
- posebnim mjerama smanjivati negativne učinke prometa i havarija u eksploataciji i prijevozu nafte
- predvidjeti preventivne i operativne mjere zaštite, dojave, blokade i postupke sanacije za slučaj izlivanja nepovoljnog medija u okoliš.

3.7.2. Zaštita voda

Dominantan izvor zagađenja su otpadne vode, ali nisu zanemarivi ni ostali izvori zagađenja (kao ispiranje zagađenih površina i prometnica, erozija i ispiranje tla, aplikativna sredstva u poljoprivredi, gnojišta, prirodna zagađenja i slično). Postoji mogućnost i povremenih izvanrednih zagađenja uslijed havarija, remonta, nepažnje i sličnog, s obzirom na nepostojanje kanalizacijskog sustava.

Monitoring ispitivanja kvalitete površinskih voda je prema ustaljenom programu "Hrvatskih voda". Na mjernim mjestima se vrši uzorkovanje i analiziranje sljedećih parametara: vodostaj, temperatura zraka, temperatura vode, pH elektrovodljivost, boja, miris, otopljeni kisik, zasićenje kisikom, BPK5, KPK, suspendirana tvar, ukupni ostatak, sagorljivi ostatak, nitriti, nitrati, fosfati, amonijak, NBK – najvjerojatniji broj koliformnih bakterija, broj aerobnih bakterija i indeks saprobnosti.

Svrstavanje voda u vrste obavlja se temeljem Uredbe o klasifikaciji voda (NN 77/98) na osnovi izračunate mjerodavne vrijednosti parametara analiziranih uzoraka vode. Područja na kojima se nalaze izvorišta moraju biti zaštićena od namjernog ili slučajnog zagađenja i od drugih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na zdravstvenu ispravnost voda ili na njenu izdašnost.

3.7.3. Zaštita zraka

Za Općinu Podgorač ne provode se mjerenja i ispitivanja kakvoće zraka. Zakonom se propisuje i uspostavljanje mjerenja posebne namjene radi provjere utjecaja na okoliš nekog izvora emisije u slučaju osnovane sumnje ili pritužbi građana da je došlo do prekomjernog onečišćenja zraka. Najveća opasnost od zagađenja prijeto od sve intenzivnijeg kolnog prometa, kao i od neugodnih mirisa sa stočarskih farmi.

Također i izgaranje fosilnih goriva u automobilskim motorima direktno utječe na povećanu koncentraciju ugljikovodika, ugljičnog monoksida, sumpornog dioksida i dušikovog oksida u zraku, što direktno utječe prvenstveno na ljudsko zdravlje, te na biljni fond u naselju. Posrednim putem dolazi do zagađenja voda i tala, a osim toga onečišćenje zraka dovodi do pojačanog onečišćenja zgrada i korodiranja metala. Mjere za zaštitu zraka od zagađenja prometom mogu se svesti na:

- **prometne mjere:** dislociranje frekventnijih prometnih tokova iz centra i njihovo usmjeravanje na alternativne prometne pravce smanjiti će intenzitet prometa u gusto naseljenim urbanim područjima.
- **zaštitne mjere:** moguće zaštitne mjere su efikasne kao mjera zaštite, iako su često povezane sa značajnim zlaganjima. U ovom bi se slučaju trebale koncentrirati na izgradnju zatvorenog sustava pročišćavanja otpadnih voda sa svinjogojske farme, odnosno na uzgradnju filtera ili drugig uređaja koje bi smanjili emisiju plinova na plinskim bušotinama.

Prilikom izgradnje novih pogona potrebno je provoditi preventivne mjere zaštite koje uključuju izradu stručnog elaborata za izdavanje lokacijske dozvole i, po potrebi, studiju utjecaja na okoliš s prijedlogom mjera za sprečavanje eventualnih negativnih utjecaja. Za postojeće pogone koji predstavljaju potencijalni izvor zagađenja zraka potrebno je :

- mjerenjem pratiti postojeće emisije i procijeniti moguće štetne utjecaje na okolinu,
- u slučaju utvrđene nedozvoljene emisije poduzeti potrebne mjere za njeno smanjenje,
- ukoliko prostorne mogućnosti to dozvoljavaju realizirati zeleni pojas između radnih i stambenih sadržaja.

Temeljem Uredbe o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora - "Uredba o GVE" (NN 140/97), svi postojeći industrijski objekti moraju do 2005. godine uskladiti svoje emisije s graničnim vrijednostima emisije kako je propisano navedenom Uredbom.

3.7.4. Zaštita od buke i vibracija

Utjecaj buke na zdravlje i psihičko raspoloženje ljudi, te kao rezultat toga i kvalitetu uvjeta života veoma je velik te se zbog toga intenzivna buka smatra jednim od najneugodnijih utjecaja na životnu okolinu u gradu. Uz buku su često vezane i vibracije koje imaju negativan utjecaj na kvalitet građevnog fonda. Zakonom o zaštiti od buke (NN 17/90) i Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj rade i borave ljudi (NN 20/03) propisane su najviše moguće dopuštene razine buke na vanjskim prostorima.

Do sada na području Općine Podgorač nije bilo sustavne kontrole i praćenja razine buke, a ni situacija u pogledu ugroženosti od buke nije kritična, jer većina primjedbi se odnosi na buku iz ugostiteljskih radnji ili buku koji stvaraju određene djelatnosti ili instalirani uređaji. U cilju smanjenja buke potrebno je:

- otklanjati izvore buke ili smanjivati razinu buke na dopuštenu razinu,
- zabraniti rad bučnih djelatnosti i ugostiteljstva u noćnim satima, osim onih koji ispunjavaju potrebne tehničke uvjete,
- odrediti zone u kojima bi bila dopuštena viša i niža razina buke (karta buke).

3.7.5. Zaštita šuma

Šume su, kako po svojoj znatnoj površini tako i po svojstvima, važan čimbenik u ukupnom i uravnoteženom ekološkom sustavu i to kroz utjecaj na klimu i održanje prirodnih procesa, te kroz zaštitne funkcije šuma.

Šume su, zajedno s vodama i tlom, najefikasniji prirodni sustav za ublažavanje nepovoljnih utjecaja na okoliš i održavanje stabilnosti ekosustava. Mjere za sprečavanje nepovoljnih utjecaja na šume provode se najefikasnije kvalitetnim gospodarenjem šumama. Stoga se šumama i šumskim zemljištem treba gospodariti na način da se u njima održava biološka bioraznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i drvni potencijal, u svrhu što kvalitetnijeg ispunjavanja gospodarske, ekološke i socijalne funkcije šuma.

3.7.6. Zaštita krajolika

Po prirodnim elementima i vrijednostima područje je vrlo zanimljivo i bogato. Karakteristična prirodna obilježja treba sačuvati, pogotovo autohtono raslinje. Dužnost je zaštititi prirodnu baštinu neovisno o tome, što izuzetno vrijedni predijeli krajobraza nisu proglašeni kao zaštićeni dijelovi prirode. Estetske vrijednosti krajolika treba njegovati, jer su pejzažno najvrijednije cjeline ujedno i najosjetljiviji ekosustavi.

3.7.7. Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti

Biološka raznolikost prirodno je podložna stalnim promjenama te su mnoge biljne i životinjske vrste tijekom evolucije i prirodno iščezle. U današnje vrijeme čovjek je glavni krivac za ubrzano izumiranje vrsta. I na području Hrvatske ovaj je proces jednako izražen. Temeljna metoda očuvanja biološke raznolikosti je utemeljenje zaštićenih dijelova prirode što je uvaženo kao plansko opredjeljenje.

Osim zaštićenih dijelova prirode pojedine biljne i životinjske vrste također su zaštićene Zakonom o zaštiti prirode. To su prvenstveno vrste koje su ugrožene ili rijetke u Hrvatskoj, ali i neke druge vrste npr. one koje su ugrožene na međunarodnoj razini pa nas na njihovu zaštitu obvezuju različite međunarodne konvencije.

Pored zakonskog zaštićivanja pojedinih vrsta i prostora, važno je u sve ljudske djelatnosti ugrađivati mjere zaštite biološke raznolikosti. Zaštita staništa na prostorima koji se gospodarski koriste unapređuje se provođenjem smjernica zaštite prirode od strane poljoprivrednih, šumskih, vodoprivrednih, prostorno-planskih i drugih službi. Za pravo stanje prirode potrebno je izvršiti inventarizaciju, kartiranje, valorizaciju i procjenu ugroženosti flore, faune i njihovih staništa radi njihove zaštite i planiranja ostalih aktivnosti u prostoru.

3.7.8. Ugroženi i degradirani prostori

Uz uređenje ugroženih i devastiranih prostora potrebno je i dalje obratiti posebnu pažnju na održanje kvalitete uređenja svih ostalih prostora, pri čemu su naročito ugroženi dijelovi naselja koji još nisu privedeni adekvatnoj planskoj namjeni, te planirane parkovne i zaštitne zelene površine koje su često zapuštene i služe kao divlje deponije otpada.

3.7.9. Procjena posljedica tehnoloških nesreća

Sukladno Zakonu i potvrđivanju Konvencije o prekograničnim učincima industrijskih nesreća i obvezama koje iz toga proizlaze, potrebno je pri odlučivanju o lokaciji o opasnim djelatnostima uzeti u obzir:

- rezultate analize i ocjenu rizika, uključujući ocjenu fizičkih značajki područja,
- procjenu rizika po okoliš, uključujući posljedice prekograničnih učinaka,
- procjenu novih opasnih djelatnosti koje bi mogle biti izvor rizika,
- razmatranje lokacije za nove i značajne izmjene na postojećim opasnim djelatnostima na sigurnoj udaljenosti od postojećih središta naseljenosti, te uspostavljanja sigurnosnih područja oko opasnih djelatnosti.

3.7.10. Smjernice za zaštitu od požara, elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti

Smjernice za zaštitu od požara i elementarnih nepogoda

Na području Općine Podgorač ovim su planom, u skladu s mišljenjem dobivenim od Ministarstva unutarnjih poslova, Policijske uprave Osječko-baranjske, Sektora upravnih, inspeksijskih i poslova civilne zaštite - Inspektorata unutarnjih poslova, predviđene sve mjere zaštite od požara i eksplozije u skladu s važećim hrvatskim propisima i normama koje reguliraju ovu problematiku i pravilima tehničke prakse. Prilikom projektiranja potrebno je:

- predvidjeti otpornost nosivih konstrukcija građevinskih elemenata prema požaru sukladno važećim normama HRN DIN 4102 - 1 do 4 iz 1996. godine,
- osigurati propisane sigurnosne visine i udaljenosti od nadzemnih elektroenergetskih vodova, plinovoda, kao i njihovih postrojenja, te ih ucrtati u projekte,
- pri projektiranju građevina predvidjeti rješenja koja će u cjelosti zadovoljiti uvjete propisane Pravilnikom o uvjetima za vatrogasne pristupe (NN 35/94 i 55/94), kako bi se do svih građevina osigurao pristup vatrogasnoj tehnici radi spašavanja osoba i gašenja požara,

- pri projektiranju skladišnih građevina predvidjeti rješenja koja će u cjelosti zadovoljiti uvjete propisane Pravilnikom o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara i eksplozija (Sl.list 24/87),
- pri projektiranju ugostiteljskih građevina predvidjeti rješenja koja će u cjelosti zadovoljiti uvjete propisane Pravilnikom o zaštiti od požara ugostiteljskih objekata (NN 100/99),
- izlazne putove i izlaze iz građevina, u nedostatku hrvatskih normi, potrebno je projektirati sukladno američkim smjernicama NFPA 101/97 koji se u ovom slučaju rabe kao pravilo tehničke prakse temeljem članka 2. stavak 1. Zakona o zaštiti od požara (NN 58/93),
- pri projektiranju i izgradnji plinske mreže treba primjeniti DVGW regulativu, te DIN norme,
- pri projektiranju i izgradnji hidrantske mreže obvezno se pridržavati normi grupe HRN Z.C1. 650 glede vatrogasnih spojnica, te norme HRN Z.C1. 020 (vatrogasne armature - tehnički uvjeti za izradu i isporuku),
- u glavnom projektu treba izraditi prikaz predviđenih mjera zaštite od požara, te za svaku - primjenjenu mjeru navesti odredbu primjenjenog propisa ili norme,
- u glavnom projektu, unutar programa kontrole i osiguranja kvalitete, prema prikazu predviđenih mjera zaštite od požara, utvrditi odredbe primjenjenih propisa i normi u svezi osiguranja potrebnih dokaza kvalitete ugrađenih konstrukcija, proizvoda i opreme, kvalitete radova, stručnih djelatnika koji su tu ugradnju obavili, kao i potrebnih ispitivanja,
- za sve građevine koje nisu obuhvaćene člankom 2. Pravilnika o građevinama za koje nije potrebno ishoditi posebne uvjete građenja glede zaštite od požara (NN 25/94) ishoditi suglasnost nadležne policijske uprave kojom se potvrđuje da su u glavnom projektu predviđene propisane i posebnim uvjetima građenja tražene mjere zaštite od požara.

Zaštitni koridori magistralnih i ostalih plinovoda prilikom svih intervencija u prostoru, te izrade dokumenata prostornog uređenja niže razine odrediti će se u skladu s odredbama Pravilnika o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima za međunarodni transport (SL 26/85).

Građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine ili plinovi, u skladu s odredbama Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima (NN 108/95), Pravilnika o zapaljivim tekućinama (NN 54/99), Pravilnika o postajama za opskrbu prijevoznih sredstava gorivom (NN 93/98) i Pravilnika o izgradnji postrojenja za tekući naftni plin i o uskladištenju i pretakanju tekućeg naftnog plina (SL 24/71), moraju se graditi na sigurnosnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja.

Mjesta za gradnju građevina u kojima se obavlja proizvodnja, smještaj i čuvanje eksplozivnih tvari, sukladno Zakonu o eksplozivnim tvarima za gospodarsku upotrebu (NN 12/94) biti će, u slučaju potrebe za njihovu gradnju, određena detaljnim planovima prostornog uređenja, a u skladu s posebnim uvjetima nadležne službe za zaštitu od požara.

U slučaju potrebe određivanja mjesta za civilna strelišta, poslovne prostore za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva te popravljavanje i prepravljavanje oružja u detaljnim planovima uređenja potrebno je na odgovarajući način primjeniti odredbe Zakona o oružju (NN 46/97 i 27/99) i Pravilnika o posebnim uvjetima što ih moraju ispunjavati poslovne prostorije za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva, popravljavanje i prepravljavanje oružja, vođenje civilnih strelišta te zaštitu od požara, krađe i drugih nezgoda i zlouporaba (NN 8/93).

Zaštita od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti

Kriteriji za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i druge građevine za zaštitu stanovništva, stupnjevi ugroženosti gradova i naseljenih mjesta, otpornost skloništa ovisno o zonama gdje se grade i način određivanja zona ugroženosti utvrđeni su Zakonom o unutarnjim poslovima (NN 29/91, 73/91, 19/92, 33/92, 76/94 i 161/98), Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 29/83, 36/85 i 42/86) i Pravilnikom o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i druge građevine za zaštitu (NN 2/91). Skloništa i druge građevine za zaštitu stanovništva grade se, u skladu s Pravilnikom o tehničkim normativima za skloništa (SL 55/83) koji se primjenjuje temeljem članka 53. stavak 3. zakona o normizaciji (NN 55/96), **obvezno** u gradovima i naseljenim mjestima u kojima živi preko **2.000 stanovnika**.

Prema stupnju ugroženosti od ratnih opasnosti naseljena mjesta svrstavaju se u I. do IV. stupnja ugroženosti. Gradovi i naseljena mjesta IV. stupnja ugroženosti su gradovi i naseljena mjesta u kojima živi preko 2.000 do 5.000 stanovnika, te niti jedno Općine Podgorač ne ulazi u kategoriju naselja IV. stupnja ugroženosti.

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PODGORAČ

Članak 1.

Donosi se Prostorni plan uređenja Općine Podgorač (u nastavku teksta: Plan) za područje Općine Podgorač. Plan utvrđuje koncepciju, oblike i način korištenja prostora uzimajući u obzir prirodne i stvorene resurse, razvojnu orijentaciju, kao i postojeće stanje i ograničenja u prostoru.

Plan predstavlja dugoročnu osnovu uređenja prostora s ciljem da se omogući razvitak i osigura zaštita prirodnih i graditeljskih vrijednosti, rezervira prostor za razvitak naselja, prometne i infrastrukturne sustave i za druge namjene.

Članak 2.

Plan je sadržan u elaboratu koji se sastoji od sljedećih dijelova:

1. Tekstualnog dijela u jednoj knjizi, s naslovom "Prostorni plan uređenja Općine Podgorač":

UVOD

I. OBRAZLOŽENJE

1. Položaj, značaj i posebnosti područja Općine Podgorač u odnosu na prostor i sustave Županije i Države
2. Ciljevi prostornog razvoja i uređenja
3. Plan prostornog uređenja

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE

2. Kartografskih prikaza:

1. KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA	mj. 1 : 25.000
2. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI	
2.A. Cestovni, poštanski i telekomunikacijski promet	mj. 1 : 25.000
2.B. Energetski sustav	mj. 1 : 25.000
2.C. Vodnogospodarski sustav i odlaganje otpada	mj. 1 : 25.000
3. UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA	mj. 1 : 25.000
4. GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA	
4.A. Građevinsko područje naselja Bijela Loza	mj. 1 : 5.000
4.B. Građevinsko područje naselja Budimci	mj. 1 : 5.000
4.C. Građevinsko područje naselja Kelešinka	mj. 1 : 5.000
4.D. Građevinsko područje naselja Kršinci	mj. 1 : 5.000
4.E. Građevinsko područje naselja Ostrošinci	mj. 1 : 5.000
4.F. Građevinsko područje naselja Podgorač i izdvojene gospodarske zone Podgorač	mj. 1 : 5.000
4.G. Građevinsko područje naselja Poganovci	mj. 1 : 5.000
4.H. Građevinsko područje naselja Razbojište	mj. 1 : 5.000
4.I. Građevinsko područje naselja Stipanovci	mj. 1 : 5.000

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Članak 3.

Prioritet uređivanja prostora utvrđuje se "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Podgorač" za tekuće razdoblje.

Svi zahvati u prostoru moraju se obavljati u skladu s ovim Planom.

1. Uvjeti za određivanje namjena površina na području Općine Podgorač

Članak 4.

Planom se za područje Općine Podgorač prostor za razvoj i uređenje određuje za sljedeće namjene:

A. Površine za razvoj i uređenje naselja

- izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskih područja naselja (Bijela Loza, Budimci, Kelešinka, Kršinci, Ostrošinci, Podgorač, Poganovci, Razbojište i Stipanovci)

B. Površine za razvoj i uređenje prostora izvan naselja

1. Izdvojena gospodarska zona uz naselje Podgorač

2. Poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene

- vrijedno obradivo tlo (P2)
- ostala obradiva tla (P3)

3. Šuma isključivo osnovne namjene

- gospodarske šume (Š1)

4. Vodne površine (V)

- vodotoci i akumulacije

5. Groblja (+)

6. Površine infrastrukturnih sustava (IS)

- prometni sustav (ceste sa pratećim građevinama, pošta i javne telekomunikacije)
- energetska sustav
- vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)

Razmjestaj i veličina površina navedenih u stavku 1. ovog članka su prikazani u kartografskom prikazu broj 1. - Korištenje i namjena površina u mjerilu 1:25.000.

Razmjestaj infrastrukturnih sustava detaljno je prikazan u kartografskim prikazima broj 2.A. - Cestovni, poštanski i telekomunikacijski promet, 2.B. - Energetska sustav i 2.C. - Vodnogospodarski sustav i odlaganje otpada, pri čemu su širine planiranih koridora na dijelu izvan građevinskog područja naselja određene u skladu s člankom 89. ovih Odredbi.

Granice građevinskih područja naselja detaljno su određene na kartografskim prikazima broj 4.A. - 4.I. - Građevinska područja naselja.

Granice izdvojenog građevinskog područja gospodarske zone uz naselje Podgorač detaljno su određene na kartografskom prikazu broj 4.F. - Građevinsko područje naselja Podgorač i izdvojene gospodarske zone Podgorač.

Članak 5.

Na kartografskom prikazu broj 1. - Korištenje i namjena površina prostor je razgraničen na sljedeći način:

- površine poljoprivrednog tla, površine šuma osnovne namjene i vodne površine određene su na temelju:
  - podataka o funkciji, vrsti, bonitetu i uređenosti, izdanih od nadležnih ustanova i
  - Prostornog plana Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: PPOBŽ)
- izgrađeni dio od neizgrađenog dijela građevinskog područja, sukladno točki 55. Odluke o PPOBŽ (ŽG 01/02)
- građevine prometa sukladno PPOBŽ
- prirodni tokovi prema podacima nadležnog tijela za gospodarenje vodama
- akumulacije i retencije prema stručnim podlogama, projektima i drugom dokumentacijom te podacima nadležnog tijela za gospodarenje vodama.

Članak 6.

Na kartografskom prikazu broj 2.A. - Cestovni, poštanski i telekomunikacijski promet, 2.B. - Energetski sustav i 2.C. - Vodnogospodarski sustav i odlaganje otpada, ove građevine su određene funkcijom i kategorijom na sljedeći način:

- postojeće građevine, za koje je prostor namjene određen stvarnom katastarskom česticom, odnosno temeljem geodetske snimke izvedenog stanja ili na temelju dostavljenih podataka o izvedenom stanju
- planirane građevine, za koje su širine planiranih koridora na dijelu izvan građevinskih područja naselja određene u skladu s člankom 91. ovih Odredbi.

Članak 7.

Na kartografskom prikazu broj 3. - Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora, zaštićeni prostor je razgraničen na sljedeći način:

- područja posebnih uvjeta korištenja
  - arheološki lokaliteti, povijesne građevine i memorijalna baština temeljem Podloge za izradu Plana izrađene od Konzervatorskog odjela u Osijeku
- područja posebnih ograničenja u korištenju
  - intenzitet potresa prema Seizmološkoj karti za period 100 godina
  - lovišta prema podacima nadležnog Ureda za gospodarstvo
  - vodotoci i poplavna područja prema podacima nadležnog tijela za gospodarenje vodama
- područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite
  - uređenje i oblikovanje zemljišta uz infrastrukturne građevine prema PPOBŽ-u
  - sanacija napuštenog odlagališta otpada prema PPOBŽ-u
  - sanacija napuštenog eksploatacijskog polja prema PPOBŽ-u
  - zaštita vrijednih dijelova prirode izvan zaštićenih područja prema prikupljenim podacima u postupku izrade Plana
- područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite
  - zahvat potrebne provedbe procjene utjecaja na okoliš temeljem posebnih propisa i PPOBŽ-a.

Članak 8.

Na kartografskom prikazu broj 3. - Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora određeno je područje najvećeg intenziteta potresa prema PPOBŽ-u, temeljem kojeg se područje Općine Podgorač nalazi između VI i VII stupnja MSK ljestvice.

Članak 9.

Naknadno registrirani arheološki lokaliteti, civilne, sakralne i etnološke građevine ne smatraju se izmjenom Plana, osim ako to nije predviđeno posebnim propisom.

2. Uvjeti za uređenje prostora

Članak 10.

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) i Uredbom Vlade Republike Hrvatske o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku (NN 06/00 i 68/03) određeni su zahvati u prostoru (gradnja novih ili rekonstrukcija postojećih građevina) od važnosti za Republiku Hrvatsku - prometne, energetske i vodnogospodarske građevine.

Građevine od važnosti za Osječko-baranjsku županiju određene su prema PPOBŽ (ŽG 01/02) – prometne i vodnogospodarske građevine.

2.1. Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku i Osječko-baranjsku županiju

---

2.1.1. Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku

Članak 11.

Građevine od važnosti za Državu na području Općine Podgorač su:

a) prometne građevine

- planirana poluautocesta
- državna cesta D 515

b) energetske građevine

- magistralni naftovod
- planirani 2 x 400 kV dalekovodi
  - Razbojište - Ernestinovo
  - Razbojište - Đakovo
  - Razbojište - Međurič
  - Žerjavinec - Ernestinovo (dionica Koprivnica - Krndija - Razbojište).

c) vodnogospodarske građevine

- retencije i akumulacije za obranu od poplava s prostorom za prihvaćanje poplavnog vala zapremine $5 \times 10^6 \text{ m}^3$ i više

2.1.2. Građevine od važnosti za Osječko-baranjsku županiju

Članak 12.

Građevine od važnosti za Županiju na području Općine Podgorač su:

a) prometne građevine

- županijske ceste

b) telekomunikacijske građevine

- postojeće operativne jedinice i poštanski uredi
- mjesne telefonske centrale (UPS) i građevine GSM mreže
- magistralni svjetlovodni kabeli

b) vodnogospodarske građevine

- sve regulacijske građevine za obranu od poplava, retencije i akumulacije zapremine manje od $5 \times 10^6 \text{ m}^3$
- svi melioracijski kanali koji prolaze područjem više općina / gradova
- vodoopskrbni sustav Našice
- magistralni vodoopskrbni cjevovod Našice - Markovci - Stipanovci - Podgorač
- sustav i zahvat vode za navodnjavanje Budimci.

2.2. Građevinska područja naselja

Članak 13.

Na građevinskom području, odnosno u njegovoj neposrednoj blizini ne mogu se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili uporabom, posredno ili neposredno, ugrožavale život i rad ljudi u naselju, odnosno vrijednosti postojećeg okoliša naselja.

Formiranje građevinskih čestica i parcelacija u svrhu formiranja građevinskih čestica će se provoditi u skladu s odredbama Plana ili planovima užih područja.

Postojeći prostori i građevine, čija namjena nije u skladu sa Planom mogu se zadržati sve do trenutka privođenja prostora ili građevina planiranoj namjeni.

2.2.1. Uvjeti za gradnju građevina

Članak 14.

Građevinska područja naselja, unutar kojih je predviđeno uređenje i razvoj naselja, sastoje se od izgrađenog dijela i dijela predviđenog za daljnji razvoj naselja.

U građevinskim područjima naselja predviđena je gradnja novih građevina, te obnova, rekonstrukcija i dogradnja postojećih građevina.

U građevinskim područjima naselja mogu biti izgrađene sljedeće građevine:

- građevine za stanovanje
  - obiteljske stambene građevine
  - stambene građevine
  - višestambene građevine
- pomoćne građevine
- poslovne građevine
- gospodarske građevine
  - proizvodne građevine
  - građevine za poljoprivrednu djelatnost uz obiteljske stambene građevine
  - građevine za poljoprivrednu djelatnost na vlastitim građevnim česticama
- javne građevine
- vjerske građevine
- građevine za potrebe športa i rekreacije
- prometne, infrastrukturne i komunalne građevine i uređaji
- groblja
- urbana oprema

Članak 15.

Potrebe za razvoj naselja utvrđene su na temelju projekcije demografskog razvitka naselja u planskom razdoblju (do 2015.godine), planiranog razvoja društvenih i gospodarskih djelatnosti, prometa i infrastrukturnih sustava, te osobitosti izgrađene građevinske strukture, funkcionalne organizacije naselja i prirodnih uvjeta okruženja, kao i temeljem točki 57. i 58. Odluke o PPOBŽ.

Ukupna površina planiranih građevinskih područja za razvoj naselja Općine Podgorač iznosi 440,5 ha, odnosno po naseljima:

- Bijela Loza	- 44,6 ha
- Budimci	- 100,9 ha
- Kelešinka	- 10,0 ha
- Kršinci	- 19,9 ha
- Ostrošinci	- 27,9 ha
- Podgorač	- 112,3 ha
- Poganovci	- 48,0 ha
- Razbojište	- 32,5 ha
- Stipanovci	- 44,4 ha

Članak 16.

Obiteljske stambene građevine su obiteljske kuće kojima je površina i broj stanova definiran posebnim propisom.

Stambene građevine su građevine za stanovanje kojima je broj stanova definiran posebnim propisom, pri čemu je broj stanova veći nego u obiteljskim kućama.

Višestambene građevine su građevine kojima je broj stanova definiran posebnim propisom, pri čemu je broj stanova veći nego u stambenim građevinama.

Pomoćne građevine su garaže, spremišta, drvarnice, ljetne kuhinje, nadstrešnice i slično, a sve u funkciji stambenog prostora.

Poslovne građevine su građevine uslužne, trgovačke, komunalno-servisne, ugostiteljsko-turističke i slične namjene.

Manje poslovne građevine su građevine uslužne, trgovačke, komunalno-servisne, ugostiteljsko-turističke i slične namjene, građevinske bruto površine do 100 m², s maksimalno podrumom i dvije nadzemne etaže, te maksimalne visine 10,0 m od kote terena do sljemena.

Gospodarske građevine služe za odvijanje različitih gospodarskih aktivnosti, a dijele se u sljedeće grupe:

- A. Proizvodne građevine su građevine industrijske, zanatske i slične namjene u kojima se odvija proces proizvodnje, prerade ili dorade

- A.1. Proizvodne građevine koje se grade na vlastitoj građevnoj čestici
  - u građevinskom području naselja,
  - u građevinskom području naselja, u sklopu posebne gospodarske zone
- A.2. Proizvodne građevine koje se grade izvan naselja, u posebnim izdvojenim građevinskim područjima.

- B. Građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost,
  - B.1. Građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost koje se grade na građevnoj čestici uz obiteljske stambene građevine, su:
    - B.1.1. Građevine bez izvora zagađenja
      - građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije,
      - građevine za uzgoj poljoprivrednih kultura (staklenici, plastenici),
    - B.1.2. Građevine s potencijalnim izvorima zagađenja
      - građevine za uzgoj životinja,
      - sušare i pušnice.
  - B.2. Građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost, koje se grade na vlastitoj građevnoj čestici
    - B.2.1. Građevine bez izvora zagađenja
      - građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije,
      - građevine za uzgoj poljoprivrednih kultura (staklenici, plastenici),
    - B.2.2. Građevine s potencijalnim izvorima zagađenja
      - građevine za uzgoj životinja,
      - građevine za preradu poljoprivrednih proizvoda (mlinovi, sušare, mješaonice stočne hrane i slično).

Javne građevine su građevine upravne, socijalne, zdravstvene, predškolske, školske, kulturne i slične namjene.

Vjerske građevine služe za održavanje vjerskih skupova i drugih potreba vjernika.

Športsko-rekreacijske građevine su građevine koje služe potrebama održavanja športskih natjecanja ili rekreacije (dvorane, igrališta i slično).

Prometne, infrastrukturne i komunalne građevine i uređaji su namijenjene za potrebe prometa, pošte, telekomunikacija, energetike, vodnog gospodarstva, te za obradu, skladištenje i odlaganje otpada.

Groblja služe za ukope, te smještaj mrtvačnica i vjerskih građevina i obilježja.

Elementi urbane opreme su kiosci, reklamni panoji, reklame, klupe, spomenici, spomen-obilježja, uređaji za savladavanje urbanističko-arhitektonskih barijera, zaštitni stupići i sl.

Članak 17.

Na građevnoj čestici obiteljske stambene građevine može se graditi samo jedna obiteljska stambena građevina, manja poslovna građevina, pomoćne građevine u funkciji stambenog prostora i ostale gospodarske građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost.

Na građevnoj čestici poslovne, gospodarske, javne, vjerske, športsko-rekreacijske, te prometne, infrastrukturne ili komunalne građevine može se graditi više građevina.

U sklopu obiteljske stambene građevine mogu se nalaziti poslovni prostori koji se prema posebnim propisima mogu obavljati u stambenim prostorima.

Članak 18.

Na građevnoj čestici obiteljske stambene građevine može se graditi jedna manja poslovna građevina veličine do 50% brutto razvijene površine cijele građevine, ali ne veća od 100 m².

Građevine s potencijalno nepovoljnim utjecajem na okolne građevine (sve vrste radionica za popravak i servisiranje vozila, sve vrste radionica za obradu metala i drveta, te praonice vozila) moraju biti udaljene najmanje 30,0 m od najbližeg regulacijskog pravca te 3,0 m od svih dvorišnih međa građevne čestice.

Navedene udaljenosti odnose se na samu prostoriju u kojoj se obavlja djelatnost, dok se ostale prostorije čiste i tihe namjene mogu smjestiti i bliže.

Članak 19.

Gospodarskim građevinama namijenjenim za poljoprivrednu djelatnost koje se grade na vlastitoj građevnoj čestici smatraju se:

- građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije,
- građevine za uzgoj poljoprivrednih kultura (staklenici, plastenici),
- građevine za uzgoj životinja,
- građevine za preradu poljoprivrednih proizvoda (mlinovi, sušare, mješaonice stočne hrane i slično).

Građevne čestice za izgradnju gospodarskih građevina namijenjenih za poljoprivrednu djelatnost iz stavka 1. trebaju zadovoljiti sljedeće uvjete:

- minimalna površina građevne čestice iznosi 1.000 m²,
- širina građevne čestice ne može biti manja od 20,0 m, mjereno na građevinskom pravcu građevine,
- izgrađenost građevne čestice može iznositi najviše 50%,
- visina građevine od kote zaravnatog terena do sljemena krova treba biti u skladu s namjenom i funkcijom građevine, te tehnologijom proizvodnog procesa, ali ne viša od 15,0 m, a izuzetno, visina dijelova proizvodnih građevina može iznositi i više od 15,0 m, kada to proizvodno-tehnološki proces zahtijeva,
- najmanje 20% površine građevne čestice treba biti uređeno kao zaštitno zelenilo, dok se prema građevinama drugih namjenama trebaju izvesti zaštitni vegetacijski tamponi, u skladu s uvjetima zaštite okoliša,
- na građevnim česticama koje se nalaze uz postojeću stambenu izgradnju mora se osigurati tampon visokog zaštitnog zelenila, najmanje širine 5,0 m kod građevina za uzgoj životinja sa svim pripadajućim dijelovima (zgrada, gnojište i sl), kapaciteta do 50 uvjetnih grla i kod građevina za preradu poljoprivrednih proizvoda,
- ograde između građevnih čestica ne mogu biti više od 2,0 m, osim kada je to određeno posebnim propisom,
- oblikovanje ograda određeno je člankom 49. ovih Odredbi,
- arhitektonsko oblikovanje građevina mora se zasnivati na principima suvremenog industrijskog oblikovanja i najnovijim saznanjima, uz uporabu postojanih materijala i boja,
- prigodom planiranja, projektiranja, i odabira pojedinih sadržaja i tehnologija treba osigurati propisane mjere zaštite okoliša, te će biti isključene one djelatnosti i tehnologije koje onečišćuju okoliš ili ne mogu osigurati propisane mjere zaštite okoliša i kvalitetu života i rada na susjednim građevnim česticama, odnosno prostoru dosega negativnih utjecaja.

Članak 20.

Minimalne udaljenosti građevina, ovisno o namjeni, od međa susjednih građevnih čestica iznose na mjestu gradnje građevine:

- građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije	3,0 m
- građevine za spremanje sijena ili slame, građene od drveta	5,0 m
- građevine za spremanje sijena ili slame, građene opeke ili betona	3,0 m
- građevine za uzgoj poljoprivrednih kultura (staklenici, plastenici)	1,0 m
- građevine za uzgoj životinja sa svim pripadajućim dijelovima (zgrada, gnojište i sl.), kapaciteta do 10 uvjetnih grla	3,0 m
- građevine za uzgoj životinja sa svim pripadajućim dijelovima (zgrada, gnojište i sl.), kapaciteta od 10 do 50 uvjetnih grla	5,0 m
- građevine za preradu poljoprivrednih proizvoda	10,0 m

Članak 21.

Proizvodne građevine na vlastitoj građevnoj čestici moraju biti udaljene najmanje 5,0 m od svih dvorišnih međa građevne čestice.

Proizvodne građevine za koje je potrebna građevinska čestica veća od 5.000 m² moraju biti locirane u posebnim zonama za gospodarske djelatnosti.

Postojeće legalne proizvodne građevine, izgrađene na vlastitoj građevnoj čestici, mogu se adaptirati, rekonstruirati i dograđivati na vlastitoj građevnoj čestici, neovisno o njenoj veličini.

Članak 22.

U sklopu višestambenih građevina mogu se nalaziti poslovni prostori koji se prema posebnim propisima mogu obavljati u stambenim prostorima.

Komunikacijski prostori za pristup stanovima moraju biti potpuno odvojeni od prostora za pristup poslovnim prostorima.

Iznimno, poslovni prostori koji se prema posebnim propisima mogu obavljati u višestambenim građevinama mogu imati pristup iz komunikacijskih prostora za pristup stanovima.

Članak 23.

Poslovne namjene su:

- trgovine maloprodaje,
- uslužne i proizvodne zanatske djelatnosti (osim radionica za popravak i servisiranje vozila, radionice za obradu metala i drveta i praonice vozila),
- ugostiteljski objekti osim tipova noćni bar, noćni klub, disko bar i disko klub,
- ljekarne i liječničke ordinacije,
- poljoprivredne ljekarne,
- uredi,
- skladišta koja se grade kao pojedinačne poslovne građevine bruto razvijene površine do 100 m²,
- sve namjene koje se prema posebnom propisu mogu obavljati u stambenim prostorijama,
- sve namjene koje prema posebnom propisu ne podliježu sanitarnom nadzoru.

Članak 24.

U sklopu gospodarskih zona nije dozvoljena izgradnja stambenih građevina, kao ni izgradnja poslovnih ili proizvodnih građevina koje bi svojim postojanjem ili uporabom neposredno ili potencijalno ugrožavali život, zdravlje i rad ljudi, ili ugrožavali okoliš iznad propisima dopuštenih vrijednosti.

Članak 25.

Građevna čestica planirane građevine mora imati zajedničku među s javnoprometnom površinom minimalne duljine 3,0 m.

Iznimno od stavka 1. ovog članka, pristup građevnoj čestici može biti osiguran i na drugi način (služnost prolaza preko druge čestice i sl.).

Članak 26.

Veličina, površina i oblik građevne čestice moraju biti takvi da omogućuju njeno korištenje i gradnju u skladu s odredbama za provođenje plana.

Minimalne veličine građevnih čestica obiteljskih stambenih i stambeno-poslovnih građevina unutar građevinskih područja naselja određuju se, ovisno o načinu gradnje, prema sljedećoj tablici:

Način gradnje	minimalna širina građevne čestice (m)	minimalna dubina građevne čestice (m)	minimalna površina građevne čestice (m²)	koeficijent izgrađenosti (k_{ig})
a) samostojeće građevine	14	25	350	0,4
b) poluugrađene građevine	12	25	300	0,5
c) ugrađene građevine	8	25	200	0,6

Najveća dubina građevnih čestica može iznositi do 70,0 m, a samo iznimno dubina građevnih čestica može iznositi i više od 70,0 m, ali ne i više od 100,0 m, i to u slučaju:

- kada se na građevnoj čestici, uz stambenu građevinu, planira izgradnja i građevina poslovne ili gospodarske namjene
- kada je dubina građevinskog područja takva da se na preostalom dijelu parcele ne može formirati građevna čestica minimalnih dimenzija iz stavka 2. ovog članka.

Iznimno od tablice iz stavka 2. ovog članka, čestica na kojoj su legalno izgrađene građevine, a koja ne udovoljava navedenim uvjetima može se smatrati građevnom česticom u postojećoj veličini i obliku.

Iznimno od tablice iz stavka 2. ovog članka građevna čestica garaže ili infrastrukturne građevine (trafostanice, mjerne i mjerno - redukcijske plinske stanice i slično) može imati minimalnu površinu 3,0 x 5,0 m i minimalno 3,0 m dugu regulacijsku liniju.

Minimalna širina građevne čestice se mjeri na mjestu građevnog pravca građevine.

Članak 27.

Samostojećim građevinama u smislu ovog članka smatraju se građevine čija su sva pročelja odmaknuta od međa susjednih građevnih čestica ili su sa manje od 50% površine pročelja prislonjene uz među susjednih građevnih čestica.

Poluugrađenim građevinama smislu ovog članka smatraju se građevine čije se jedno pročelje nalazi s više od 50% površine na nekoj od međa susjednih građevnih čestica, a ostala pročelja su odmaknuta od međa susjednih građevnih čestica ili su sa manje od 50% površine pročelja prislonjene uz među susjednih građevnih čestica, najmanje 1,0 m.

Ugrađenim građevinama u smislu ovog članka smatraju se građevine čija se dva pročelja nalaze s više od 50% površine na međama susjednih građevnih čestica, a ostala pročelja su odmaknuta od međa susjednih građevnih čestica najmanje 1,0 m, ili su sa manje od 50% površine pročelja prislonjene uz među susjednih građevnih čestica.

Koeficijent izgrađenosti građevne čestice (k_{ig}) je odnos izgrađene površine zemljišta pod građevinom i ukupne površine građevne čestice (zemljište pod građevinom je vertikalna projekcija svih zatvorenih, otvorenih i natkrivenih konstruktivnih dijelova građevine osim balkona, na građevnu česticu, uključivši i terase u prizemlju građevine kada su iste konstruktivni dio podzemne etaže).

Članak 28.

Iznimno od prethodnog članka, građevne čestice infrastrukturnih građevina (trafo-stanice, mjerno-redukcijske stanice i slično), te pojedinačnih specifičnih vrsta građevina (spomenici, spomen-obilježja, građevine protugradne obrane, građevine u kojima stalno ne borave ljudi a u funkciji su prometa, veza, energetike, vodoopskrbe, odvodnje, vodoprivrede, raznih eksploatacija i slično), može imati minimalnu površinu jednaku tlocrtnoj veličini građevine i ne mora imati regulacijski pravac.

Ukoliko se ta vrsta građevina postavlja na javnu površinu ili na građevnu česticu neke druge građevine, ne mora se formirati posebna građevna čestica.

Za građevine privremenog karaktera koje se postavljaju na javne površine (kiosci, nadstrešnice za sklanjanje ljudi u javnom prometu, tende, ljetni vrtovi i slično) ne formiraju se građevne čestice, nego se postavljaju na građevnu česticu javne površine.

Članak 29.

Iznimno od članka 26., kod zamjene postojeće građevine novom, nova se građevina može graditi na postojećoj izgrađenoj građevnoj čestici manje veličine od propisane, ali pod uvjetom da je veličina te građevine i njena lokacija u skladu sa svim odrednicama koje se odnose na koeficijent izgrađenosti, te minimalne udaljenosti od javne prometne površine i susjedne međe.

Odredbe o veličini građevne čestice ne primjenjuju se pri interpolacijama u izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja, ako su ispunjeni uvjeti o najvećoj dopuštenoj ukupnoj izgrađenosti građevne čestice i odredbe o najmanjoj udaljenosti građevine od javnoprometnih površina, međa i drugih građevina.

Pod interpolacijom se smatra izgradnja građevine na neizgrađenoj građevnoj čestici uz koju su s obje bočne strane već izgrađene građevine.

Planom užeg područja se mogu propisati i drugačiji uvjeti u pogledu zamjenske izgradnje, interpolacije ili rekonstrukcije postojećih građevina.

Članak 30.

Građevine mogu imati istake (zatvoreni dijelovi građevine izvan građevnog pravca) do 25 cm izvan građevne čestice na javnu površinu i to:

- u nadzemnim etažama: profilacije u žbuci i drugi ukrasni elementi na pročelju,
- u podzemnim etažama: temelji i zaštita hidroizolacije.

Streha građevine može biti konzolno istaknuta do 1,0 m od regulacijskog pravca na javnu površinu.

Članak 31.

Građevine u višim etažama mogu imati pojedine konzolno izbačene dijelove izvan građevne čestice, odnosno izvan građevnog pravca prizemlja, nad javnom pješačkom, kolno-pješačkom ili zelenom površinom, ukoliko je to određeno prostornim planom užeg područja, i to:

- konzolno izvedene tende, nadstrešnice i sl. i to u dijelu pročelja između gornjeg ruba otvora prizemlja i donjeg ruba otvora etaže iznad prizemlja građevine, pod uvjetom da svjetla visina između uređene javne površine i donjeg ruba istaka ne bude manja od 3,0 m i da vertikalna projekcija istaka bude udaljena minimalno 0,5 m od ruba kolnika;

- pristupne stube do ulaza u prizemlje građevine i rampe za pristup invalida kod građevina koje su sa svih strana okružene javnim površinama pod uvjetom da preostala slobodna širina pješačke komunikacije bude minimalno 2,25 m i da se oko stuba izvede ograda visine 1,0 m,
- rampe i uređaji za pristup invalida ukoliko su uvjetovani posebnim propisima,
- priključni vodovi na komunalnu infrastrukturu.

Članak 32.

Koeficijent izgrađenosti (k_{ig}) za građevne čestice ostalih namjena iznosi:

- za poslovne i višestambene građevine najveći koeficijent izgrađenosti iznosi 0,80,
- za javne građevine, garaže i infrastrukturne građevine najveći koeficijent izgrađenosti iznosi 1,00 ,
- športske dvorane (kao samostojeće građevine) najveći koeficijent izgrađenosti iznosi 0,30,
- za ostale namjene građevina najveći koeficijent izgrađenosti iznosi 0,60 , osim ako ovim Odredbama nije drugačije određeno.

Članak 33.

Najmanja udaljenost građevine od regulacijskog pravca određuje se:

- za obiteljske stambene građevine	5,0 m ili 8,0 m
- za višestambene građevine	5,0 m ili 8,0 m
- za pomoćne građevine osim garaža	10,0 m
- garaže	0,0 m
- poslovne građevine	5,0 m
- radionice za popravak i servisiranje vozila	30,0 m
- radionice za obradu metala i drveta	30,0 m
- praonice vozila	30,0 m
- ugostiteljske građevine tipa noćni bar, noćni klub, disko-bar i disko-klub	30,0 m
- proizvodne građevine	15,0 m
- gospodarske građevine za poljoprivrednu djelatnost	20,0 m
- vjerske građevine	15,0 m
- športsko-rekreacijske građevine	15,0 m

Najveća udaljenost dvorišnog pročelja planirane obiteljske kuće ili višestambene građevine od regulacijskog pravca iznosi 25,0 m.

Građevine koje će se graditi uz državnu, županijsku i lokalnu cestu ne smiju biti od nje udaljene manje od udaljenosti određene propisima o javnim cestama.

Za interpolaciju ili zamjensku gradnju obiteljskih stambenih građevina u već izgrađenim dijelovima naselja određenim člankom 29., a gdje za to postoje uvjeti (već izgrađeni ulični pravci), može se dozvoliti gradnja građevina na građevinskom pravcu susjednih građevina (interpolacija).

Članak 34.

Građevna čestica ne može se osnivati na način koji bi onemogućavao uređenje korita i oblikovanje inundacije potrebne za maksimalni protok vode ili pristup vodotoku.

Članak 35.

Građevina koja se izgrađuje na samostojeći način mora biti udaljena, u dijelu kojim se ne prisanja na susjednu među, najmanje 1,0 m od međe susjednih građevnih čestica.

Na građevini koja je udaljena od međe susjedne građevne čestice manje od 3,0 m ne smiju se graditi otvori prema toj međi.

Otvorima se u smislu ovoga članka ne smatraju ustakljenja neprozirnim staklom, maksimalne veličine 60x60 cm koji se otvaraju oko horizontalne osi s otklonom od najviše 15 cm i parapeta višeg od 160 cm, dijelovi zida od staklene opeke, te ventilacioni otvori maksimalne površine 400 cm² ili promjera 15 cm, a kroz koje se ventilacija odvija prirodnim putem i kroz koji nije moguće ostvariti vizuelni kontakt. Ovi otvori, položeni pod kutem manjim od 45° u odnosu na tu među, moraju biti na udaljenosti od najmanje 1,0 m od te međe.

Otvori paralelni s dvorišnom međom građevne čestice ili u zidu položenim pod kutem manjim od 45° u odnosu na tu među moraju biti na udaljenosti 3,0 m ili više od te međe.

Ukoliko na zidu postojeće građevine uz među ili na udaljenosti manjoj od 1,0 m od međe postoje legalno izvedeni otvori, isti se prilikom gradnje uz među na susjednoj građevnoj čestici moraju zaštititi na način da se izvede svjetlarnik za 10 cm širi od otvora sa svake strane, ali ne uži od 1,0 m.

Udaljenost nasuprotnog zida svjetlarnika od prozora iznosi minimalno 3,0 m, a 1,0 m ako se radi o zidu od staklene opeke ili drugog poluprozirnog materijala.

Ukoliko na zidu postojeće građevine uz među ili na udaljenosti manjoj od 1,0 m od međe postoje legalno izvedeni ventilacijski otvori, isti se moraju zaštititi samo ako se nalaze na samoj međi, i to tako da se izvede svjetlarnik minimalnih tlorisnih dimenzija 1,0 x 1,0 m ili ventilacijski kanal koji će izlaziti u vanjski prostor i na koji će se spojiti ventilacijski otvor.

Članak 36.

Bočna strana balkona, loggie, terase i otvorenog stubišta, koji se nalaze uz dvorišnu među ili na udaljenosti manjoj od 1,0 m od te međe, moraju se zatvoriti neprozirnim materijalom u visini minimalno 1,8 m od gornje plohe poda.

Ako pomoćna građevina ima krov u nagibu prema susjednoj međi i ako je streha udaljena od međe manje od 3,0 m, krov mora imati snjegobrane i oluke.

Minimalne udaljenosti gospodarskih građevina za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, koje se grade uz obiteljske stambene građevine, ovisno o namjeni, od susjednih međa iznose za:

- gospodarske građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije (ako su od drveta)	5,0 m
- gospodarske građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije (ako su od opeke ili betona)	1,0 m
- pušnice	3,0 m
- gospodarske građevine za uzgoj životinja sa svim pripadajućim dijelovima (zgrada, gnojište i sl.), kapaciteta do 10 uvjetnih grla	3,0 m
- gospodarske građevine za uzgoj životinja sa svim pripadajućim dijelovima (zgrada, gnojište i sl.), kapaciteta do 50 uvjetnih grla	5,0 m
- gospodarske građevine za uzgoj životinja sa svim pripadajućim dijelovima (zgrada, gnojište i sl.) kod parcela užih od 25,0 m	3,0 m
- staklenici i plastenici	1,0 m.

Članak 37.

Udaljenost gnojišta i gnojišnih sabirnih jama od međa susjednih građevnih čestica treba iznositi najmanje 5,0 m.

Vodonepropusnu jamu za prikupljanje fekalnih i otpadnih voda bez mogućih ispuštanja u okoliš treba locirati minimalno udaljenu 1,0 m od međe susjeda.

Udaljenost pčelinjaka od susjedne međe ne može biti manja od 5,0 m, ako su letišta okrenuta prema međi, a 3,0 m ako su okrenuta u suprotnom pravcu.

Članak 38.

Zidovi koji se grade uz među moraju se izvesti kao protupožarni, vatrootpornosti od najmanje 2 sata, a ukoliko se izvodi goriva krovna konstrukcija, ovi zidovi moraju presjecati čitavo krovništvo.

Članak 39.

Uz obiteljske stambene građevine, na građevnoj čestici se mogu graditi pomoćne građevine, i to kao:

- jednoetažne, s mogućnošću gradnje podruma i tavana, tako da visina od kote konačno zaravnatog terena do sljemena građevine ne prelazi visinu sljemena glavne ulične stambene građevine, odnosno da nije viša od 6,0 m,
- vertikalna projekcija zatvorenih dijelova građevine na ravninu tla ne može biti veća od 150 m²,
- građevni pravac mora biti iza građevnog pravca glavne građevine, osim garaže,
- pomoćne građevine se smještaju na slijedeći način:
  - samostojeće,
  - poluugrađene,
  - ugrađene.

Ako se grade uz među, na dijelu građevine na toj međi mora se izvesti vatrobrani zid koji nadvisuje krovnu plohu 30 cm i nagib krova ne smije biti prema toj međi.

Površina pomoćne građevine računa se u površinu izgrađenosti građevne čestice.

Članak 40.

U sklopu građevinskih područja naselja mogu se graditi gospodarske građevine za uzgoj stoke, kapaciteta do 50 uvjetnih grla.

Članak 41.

Uz obiteljske stambene građevine, na građevnoj čestici se mogu graditi gospodarske građevine za uzgoj stoke, kapaciteta do 50 uvjetnih grla, i to kao:

- dvoetažne, s mogućnošću gradnje podruma, tako da se druga etaža može koristiti samo za spremanje ljetine i sličnih proizvoda poljodjelskih gospodarstava,
- visina građevine do sljemena krova može iznositi do 7,0 m,
- razvijena građevinska površina (bruto) zatvorenih dijelova građevine projicirana na ravninu tla ne može biti veća od ukupno 150 m²,
- građevni pravac mora biti iza građevnog pravca glavne građevine,
- najmanja udaljenost od stambene građevine na istoj građevnoj čestici iznosi 10,0 m,
- krov mora imati snjegobrane i oluke ako mu je nagib prema susjednoj međi, a udaljenost od međe manja od 3,0 m.

Članak 42.

Za područje Općine Podgorač dozvoljava se izgradnja obiteljskih stambenih građevina maksimalne visine P_0 (podrum) + 3 nadzemne etaže, pri čemu visina sljemena krova građevine ne smije prelaziti visinu 12,0 m od završne kote uređenog terena.

Galerijski prostori u pojedinim etažama ne smatraju se etažom, ukoliko ne zauzimaju više od 60% netto površine etaže.

Broj etaža na kosom terenu se određuje u odnosu na regulacijski pravac građevine.

Članak 43.

Dozvoljena je gradnja stambenih i višestambenih građevina maksimalne visine P_0 (podrum) + 4 nadzemne etaže.

Etažnost ostalih vrsta građevina iznosi P_0 (podrum) + 4 nadzemne etaže, ukoliko ovim Odredbama nije drugačije propisano.

Omogućuje se gradnja poslovnih, gospodarskih, javnih, vjerskih, športskih, prometno-infrastrukturnih i komunalnih građevina viših od 12,0 m, ali samo kada je to nužno zbog djelatnosti koja se u njima obavljaju.

Vrsta pokrova nije ograničena.

Ukoliko postojeće građevine imaju visinu ili etažnost višu od dozvoljene, ista se prilikom izvođenja radova na rekonstrukciji postojeće građevine može zadržati, ali se ne smije povećavati.

Članak 44.

Potkrovljem se smatra dio građevine ispod krovne konstrukcije, a u smislu ovih Odredbi potkrovlje se smatra etažom.

Članak 45.

Krovišta građevina mogu biti kosa nagiba do 35%, ravna, s blagim nagibom ili bačvasta.

Krovište u nagibu prema susjednoj međi mora imati izvedene oluke i odvod krovne vode na pripadajuću građevnu česticu, a ako je udaljenost od susjedne međe manja od 3,0 m, prema toj međi mora imati izvedene snjegobrane.

U slučaju da se građevina gradi na međi vatrobрани zid mora nadvisiti ležeći oluk za 30 cm.

Članak 46.

Tavan je dio neuređenog prostora građevine ispod krovne konstrukcije, bez namjene, s minimalnim otvorima za svjetlo i prozračivanje, pri čemu visina nadozida iznosi najviše 0,40 m mjereno u ravnini pročelja građevine s nagibom do 35⁰, mjereno u visini nadozida. U smislu ovih Odredbi tavan se ne smatra etažom.

Za potrebe osvjetljenja ili prozračivanja tavana dozvoljena je izvedba otvora u kosini krova, odnosno otvora na zabatnoj strani tavana, ukupne površine 5,0 m² na svakih 100 m² tlocrtne površine tavana.

Članak 47.

Ispod građevine po potrebi se može graditi podrum.

Podrum je dio građevine što je s najmanje jednom polovicom građevinskog volumena ukopan u uređeni teren, pri čemu na ravnom terenu kota poda prizemlja može biti udaljena najviše od 1,2 m od kote konačno zaravnatog terena.

Ukoliko je kota gornjeg ruba stropne konstrukcije viša od 1,2 m od konačno zaravnatog terena, podrum se smatra nadzemnom etažom.

Članak 48.

Ograda se može podizati prema ulici i uz među prema susjednim građevnim česticama.

Ulična ograda podiže se iza regulacijskog pravca u odnosu na javnu prometnu površinu, a postavlja se sa unutrašnje strane međe.

Ograda se mora tako izvesti da leži na zemljištu vlasnika građevne čestice, da je glatka strana ograde okrenuta prema prilaznoj cesti ili susjedu, te da niti svojim jednim dijelom ne prelazi zamišljenu vertikalnu ravninu, položenu na među između susjednih građevnih čestica.

Članak 49.

Najveća visina ulične ograde može biti 1,50 m, pri čemu podnožje ograde može biti izvedeno kao puno, od čvrstog materijala (beton, metal, opeka ili sl.), najveće visine do 0,50 m. Dio ulične ograde iznad punog podnožja mora biti izvedeno prozračno, od drveta, glatke pocinčane žice ili drugog materijala sličnih karakteristika ili izvedeno kao zeleni nasad (živica).

Iznimno, ulične ograde i mogu biti više od 1,50 m, kada je to određeno posebnim propisom.

Visina ograde između građevnih čestica ne može biti veća od 1,80 m, osim ako to nije drugačije određeno posebnim propisom, pri čemu podnožje ograde može biti izvedeno kao puno, od čvrstog materijala (beton, metal, opeka ili sl.), najveće visine do 0,50 m, a dio ograde iznad punog podnožja mora biti izvedeno prozračno, od drveta, glatke pocinčane žice ili drugog materijala sličnih karakteristika ili izvedeno kao zeleni nasad (živica).

Članak 50.

Dio građevne čestice organiziran kao gospodarsko dvorište na kojem slobodno borave domaće životinje mora se ograditi ogradom koja onemogućava njihov izlaz.

Članak 51.

Zabranjuje se postavljanje ograde i potpornih zidova kojima bi se sprečavao slobodan prolaz uz vodotoke, te koji bi smanjili propusnu moć vodotoka ili ugrozili korištenje vodotoka i područja uz vodotok.

Članak 52.

Na građevnoj čestici mogu se uređivati i graditi popločenja, staze, parkirališta, manipulativne površine, interne prometne površine, tende, pergole, ograde, metalne ili drvene konstrukcije za pridržavanje biljaka, zidani roštilji, bazeni, vrtne sjenice drvene konstrukcije i slični uobičajeni elementi uređenja okućnice.

Ove konstrukcije ne smiju biti više od 3,0 m i moraju se odmaknuti minimalno 1,0 m od međe, osim ako je na toj međi izveden puni ogradni zid i ako krovna ploha nema pad prema susjednoj čestici.

Prilikom izvođenja ovih radova odvodnja se mora riješiti na vlastitu građevnu česticu, ukoliko se kota terena podiže mora se izvesti puni ogradni zid uz među minimalno 50 cm iznad kote višeg terena, ali se maksimalna visina ograde računa od niže kote terena.

Dio građevne čestice oko građevine, potporne zidove, terase i slično, treba urediti na način da se ne promijeni prirodno otjecanje vode na štetu susjednih građevnih čestica i građevina.

Prilazna stubišta, terase u razini terena ili do najviše 0,6 m iznad razine terena, potporni zidovi i slično smatraju se uređenjem okućnice.

Članak 53.

Za potrebe izgradnje obiteljskih kuća, a na temelju do sada vršenih geotehničkih istražnih radova, sastava i karakteristika tla na području Općine Podgorač, određuje se prosječna nosivost tla (dozvoljeno opterećenje) od 150 kN/m².

Izuzetno od stavka 1. ovog članka, ukoliko nadležni Ured državne uprave za izdavanje lokacijskih i građevnih dozvola ima saznanje da se na nekoj lokaciji može očekivati manja nosivost od 150 kN/m², može zatražiti od investitora da za tu lokaciju izradi geotehničko izvješće.

Geotehnički istražni radovi za ostale vrste građevina, osim obiteljskih kuća, izvode se prema posebnom propisu.

2.2.2. Komunalno opremanje građevnih čestica

Članak 54.

Neizgrađene dijelove građevinskih područja naselja treba opremiti javnom prometnom infrastrukturom.

Građevnom se česticom smatra ona zemljišna čestica koja ima zajedničku među dužine 3,0 m ili više s koridorom javne prometne površine.

Minimalna širina koridora iz stavka 1. iznosi 10,0 m, a isti treba biti imovinsko-pravno riješen, te povezan sa javnim prometnim sustavom.

Članak 55.

Neizgrađene dijelove građevinskih područja naselja treba opremiti komunalnom infrastrukturom.

Građenje na neizgrađenom građevinskom zemljištu može se dozvoliti pod uvjetom da građevne čestice imaju minimalni nivo komunalne opremljenosti utvrđen ovim planom:

- kolnik, izveden u kamenom materijalu (makadam), minimalne širine 3,5 m, ili potvrdu da je Općina Podgorač preuzela obvezu izrade kolnika,
- priključak na niskonaponsku električnu mrežu,
- priključak na javni vodovod, na vlastiti bunar i slično.

Osiguranje minimalnog nivoa komunalne opremljenosti prema prethodnom stavku nije obvezno za građevine koje za svoju funkciju ne trebaju kolni prilaz, odnosno elektroenergetski ili vodovodni priključak

Članak 56.

Izgradnja gospodarske građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost na vlastitoj građevnoj čestici unutar građevinskog područja naselja može se dozvoliti pod uvjetom da građevna čestica ima minimalni nivo komunalne opremljenosti utvrđen ovim planom:

- kolnik, izveden u kamenom materijalu (makadam), minimalne širine 5,5 m, ili potvrdu da je Općina Podgorač preuzela obvezu izrade kolnika,
- priključak na niskonaponsku električnu mrežu,
- priključak na javni vodovod, na vlastiti bunar i slično.

Članak 57.

Ako u građevinskom području naselja postoji javni vodoopskrbni sustav i ako za to postoje tehničke mogućnosti, građevine se priključuju na vodovod na način propisan od nadležnog distributera, a u drugim slučajevima opskrba pitkom vodom se rješava na higijenski način prema mjesnim prilikama, sve do izgradnje istog.

Otpadne vode iz stambene građevine moraju se upuštati javni odvodni sustav, ukoliko isti postoji u koridoru javne prometne površine s kojim graniči pripadajuća građevna čestica, na način propisan od nadležnog distributera ili u vodonepropusne sabirne jame.

Priključivanje građevina na električnu, telekomunikacijsku i plinsku mrežu obavlja se na način propisan od nadležnog distributera.

2.3. Izgrađene strukture van naselja

2.3.1. Građevinsko područje izdvojene gospodarske zone uz naselje Podgorač

Članak 58.

Gospodarske se djelatnosti mogu odvijati i u sklopu izdvojenih građevinskih područja gospodarskih zona, pri čemu je površina gospodarske zone izvan građevinskog područja naselja određena u skladu s točkom 68. Odluke o Prostornom planu Osječko-baranjske županije (ŽG 01/02).

Planom se određuje jedna gospodarska zona izvan građevinskog područja naselja u sklopu izdvojenog građevinskog područja, i to gospodarska zona uz naselje Podgorač, površine 4,6 ha.

Članak 59.

U sklopu izdvojene zone gospodarske djelatnosti izgradnja treba biti tako kocipirana da:

- minimalna površina građevne čestice za proizvodnu namjenu iznosi 1.500 m², a za zanatsku i poslovnu namjenu 500 m²
- širina građevne čestice ne može biti manja od 20,0 m

- tlocrtna zauzetost građevne čestice građevinama iznosi najmanje 10% a najviše 50%
- visina gospodarske građevine od kote zaravnatog terena do vijenca krova treba biti u skladu s namjenom i funkcijom građevine, te tehnologijom proizvodnog procesa, ali ne više od 12,0 m
- izuzetno, visina dijelova proizvodnih građevina može iznositi i više od 12,0 m, kada to proizvodno-tehnološki proces zahtijeva
- dopuštena etažnost gospodarske građevine je najviše podrum i dvije etaže
- najmanja udaljenost građevine od međa susjednih građevinskih čestica iznosi pola visine građevine ($h/2$), a ukoliko je $h/2$ manje od 5,0 m, najmanja udaljenost je 5,0 m
- najmanje 30% površine građevne čestice treba biti uređeno kao parkovno, pejzažno ili zaštitno zelenilo, dok se prema drugim namjenama trebaju izvesti parkovni, pejzažni ili zaštitni vegetacijski tamponi, u skladu s uvjetima zaštite okoliša
- na građevnim česticama koje se nalaze uz groblje mora se osigurati tampon visokog zaštitnog zelenila, najmanje širine 5,0 m
- ograde između građevinskih čestica ne mogu biti više od 2,0 m, osim kada je to nužno radi zaštite građevina ili načina njihova korištenja
- do građevne čestice za gradnju gospodarskih građevina treba osigurati javnoprometnu površinu najmanje širine kolnika 6,0 m, a ulična ograda mora biti udaljena najmanje 5,0 m od osi javnoprometne površine
- arhitektonsko oblikovanje građevina mora se zasnivati na principima suvremenog industrijskog oblikovanja i najnovijim saznanjima, uz uporabu postojećih materijala i boja
- prigodom planiranja, projektiranja, i odabira pojedinih sadržaja i tehnologija treba osigurati propisane mjere zaštite okoliša, te će biti isključene one djelatnosti i tehnologije koje onečišćuju okoliš ili ne mogu osigurati propisane mjere zaštite okoliša i kvalitetu života i rada na susjednim građevnim česticama, odnosno prostoru dosega negativnih utjecaja.

2.3.2. Građevine koje se mogu graditi izvan građevinskih područja naselja

Članak 60.

Građevine, koje se temeljem članka 42. Zakona o prostornom uređenju, a u skladu s odredbama PPOBŽ-a grade izvan građevinskog područja, moraju se projektirati, graditi i koristiti na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumsku proizvodnju, korištenje drugih građevina, te da ne ugrožavaju vrijednosti čovjekovog okoliša i krajolika, su:

- infrastrukturne građevine (prometne, energetske, komunalne itd.),
- rekreacijske građevine,
- građevine za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina,
- gospodarske građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost,
- obiteljska gospodarstva u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti, za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma (agroturizam).

Iznimno od stavka 1. ovog članka, izvan građevinskog područja na poljoprivrednom zemljištu I. i II. bonitetne klase može se planirati samo izgradnja:

- stambenih i gospodarskih građevina u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti,
- infrastrukturnih građevina (prometne, energetske, komunalne itd.),
- građevina za istraživanje i eksploataciju energetskih mineralnih sirovina.

Ukoliko se planira izgradnja građevina unutar zaštitnih područja izvorišta, izgradnja je moguća isključivo sukladno Odluci o zaštiti predmetnog izvorišta.

Članak 61.

Izvan građevinskih područja naselja mogu se graditi građevine za koje se, u skladu sa zakonom, drugim propisima i odredbama ove Odluke, ne određuju posebna građevinska područja, kao:

- a) na poljoprivrednom zemljištu I i II razreda:
  - gradnja poljoprivrednih građevina za uzgoj životinja za 51 i više uvjetnih grla
  - gradnja građevina za uzgoj poljoprivrednih kultura - staklenika i plastenika
  - gradnja građevina obiteljskog gospodarstva
  - gradnja građevina infrastrukture
  - gradnja građevina za istraživanje i iskorištavanje energetskih mineralnih sirovina.

- b) na poljoprivrednom zemljištu ostalih razreda:
  - svi zahvati kao pod a)
  - gradnja građevina za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina
  - prilikom izgradnje nove javne ceste gradnja svih pratećih sadržaja javne ceste koji su predviđeni projektom ceste
  - gradnja benzinskih postaja, odmorišta i parkirališta te postavljanje reklamnih panoa uz postojeće javne ceste
  - gradnja manjih vjerskih građevina (križevi, poklonci, kapelice i slično) i spomen-obilježja
  - gradnja infrastrukturnih građevina od interesa za obranu
- c) u šumama i na šumskom zemljištu:
  - gradnja građevina infrastrukture koja je predviđena u grafičkim dijelovima plana i šumskih prometnica potrebnih za gospodarenje šumom
  - građevine u funkciji gospodarenja i korištenja šuma
  - gradnja infrastrukturnih građevina od interesa za obranu.
- d) na vodama i unutar vodnog dobra ukoliko nije u suprotnosti s podtočkom c):
  - gradnja vodnih građevina
  - gradnja građevina infrastrukture
  - gradnja građevina za vađenje pijeska i šljunka
  - gradnja građevina za rekreaciju i to samo temeljem plana užeg područja

2.3.1.1. Gospodarske građevine za poljoprivrednu djelatnost izvan građevinskog područja

Članak 62.

Izvan građevinskog područja naselja mogu se graditi gospodarske građevine za poljoprivrednu djelatnost i pripadajuće stambene građevine, odnosno obiteljska kuća za obiteljsko gospodarstvo i potrebe agroturizma, u skladu s uvjetima zaštite krajolika, očuvanjem krajobraza i lokalnim uvjetima.

Poljoprivredne gospodarske građevine obiteljskog gospodarstva koje se mogu graditi izvan građevinskog područja naselja su građevine s pripadajućom infrastrukturom za potrebe ratarstva, stočarstva, vinogradarstva, voćarstva, vrtlarstva i peradarstva.

Osim građevina iz stavka 1. ovog članka, izvan građevinskog područja naselja mogu se graditi staklenici, plastenici za uzgoj povrća, voća i cvijeća.

Članak 63.

Gospodarske građevine za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, koje se grade izvan građevinskog područja naselja, mogu se graditi na posjedu primjerene veličine, određenim u članku 73. ovih Odredbi, pri čemu je veličina posjeda za stočarsku i peradarsku proizvodnju određena najmanjim brojem uvjetnih grla.

Članak 64.

Gospodarskim građevinama za uzgoj životinja (tovilištima) se smatra funkcionalno povezana grupa građevina koja se izgrađuje izvan građevinskog područja, s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem, kapaciteta 51 ili više uvjetnih grla, čija udaljenost od građevinskog područja naselja iznosi najmanje 100 m.

Tovilišta se mogu graditi na poljoprivrednoj čestici koja mora imati osiguran pristup s javne prometne površine ili puta s pravom služnosti.

Površina građevne čestice za građevine iz stavka 1. ovog članka ne može biti manja od 2.000 m², s najvećom izgrađenošću do 40%.

Pod uvjetnim grlom podrazumijeva se grlo težine 500 kg i koeficijentom 1. Sve ostale vrste životinja za uzgoj i kategorije stoke svode se na uvjetna grla primjenom odgovarajućih koeficijenata iz tabele, odnosno prema prosječnoj težini svake od vrsta životinja za uzgoj.

Prema koeficijentima pojedinih vrsta stoke iz priložene tablice mogu se proračunati udaljenosti građevina i za smještaj više vrsta stoke.

ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Tablica - Udaljenost građevina za uzgoj životinja od građevinskih područja

Vrsta stoke / koeficijent		maksimalni kapacitet građevine (broj grla prema udaljenosti građevine s potencijalnim izvorom zagađenja od građevinskog područja naselja)		
		51 – 100	101 - 400	više od 400
Broj uvjetnih grla		51 – 100	101 - 400	više od 400
Minimalna udaljenost građevine s potencijalnim izvorom zagađenja od građevinskog područja naselja		100 m	200 m	300 m
	koef.	dozvoljeni kapacitet tovilišta		
krave, steone junice	1,00	51 – 100	101 - 400	401 i više
bikovi	1,50	34 – 67	68 - 267	268 i više
junad 1-2 godine	0,70	73 – 143	144 - 571	572 i više
junad 6-12 mjeseci	0,50	102 – 200	201 - 800	801 i više
telad	0,25	204 – 400	401 - 1.600	1.601 i više
prasad do 2 mjeseca	0,02	2.550 - 5.000	5.001 - 20.000	20.001 i više
mlade svinje 2 do 6 mjeseci	0,13	392 – 769	770 - 3.077	3.078 i više
tovne svinje preko 6 mjeseci	0,25	204 – 400	401 - 1.600	1.601 i više
teški konji	1,20	43 – 83	84 - 333	334 i više
srednje teški konji	1,00	51 – 100	101 - 400	401 i više
laki konji	0,80	64 – 125	126 - 500	501 i više
ždrebad	0,75	68 – 133	134 - 533	534 i više
ovce, ovnovi i koze	0,10	510 - 1.000	1.001- 4.000	4.001 i više
janjad i jarad	0,05	1.020 - 2.000	2.001 - 8.000	8.001 i više
nojevi	0,30	170 – 333	334 - 1.333	1.334 i više
kunići	0,02	2.550 - 5.000	5.001 - 20.000	20.001 i više
pure	0,02	2.550 - 5.000	5.001 - 20.000	20.001 i više
tovna perad	0,0055	9.270 - 18.000	18.181 - 72.700	72.701 i više
konzumne nesilice	0,0020	25.500 - 50.000	50.001 - 200.000	200.001 i više
rasplodne nesilice	0,0033	15.450 - 30.300	30.301 - 121.200	121.201 i više

Navedene minimalne udaljenosti odnose se na udaljenost građevine koja je potencijalni izvor zagađenja od granice građevinskog područja naselja.

Navedene minimalne udaljenosti ne odnose se na udaljenost građevine s potencijalnim izvorom zagađenja od građevinskog područja gospodarske namjene (gospodarske zone).

Članak 65.

Građevine koje se mogu graditi u sklopu tovilišta su:

- gospodarske građevine komplementarne tovilištu (skladišta hrane, silosi, mješaonica stočne hrane i slično), hladnjače i klaonice isključivo za vlastite potrebe, te druge gospodarske građevine
- spremište strojeva, alata, garaže i slično
- parkirališta, manipulativne površine i nadstrešnice
- infrastrukturne građevine
- uredi, jedna stambena građevina s najviše dva stana za potrebe stanovanja vlasnika.

Uvjetuje se izgradnja prvenstveno osnovnih građevina, a istovremeno ili u sljedećim etapama izgradnja prateće stambene građevine. Bruto građevinska površina stambene građevine može iznositi najviše 20% od bruto tlocrtno površine izgrađenih zatvorenih gospodarskih građevina.

Prateći sadržaji mogu biti samo u funkciji djelatnosti uzgoja životinja, a prostori za boravak djelatnika samo garderobno-sanitarni prostori te prostorije za dnevni odmor.

Uredske prostorije mogu biti do 5% brutto građevinske površine dijela građevine za smještaj životinja.

Površina i raspored građevina iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se u skladu s potrebama tehnologije pojedine vrste djelatnosti.

Visina gospodarskih građevina i pratećih gospodarskih građevina, kao i pomoćnih građevina (spremište strojeva i slično) određuje se na temelju zahtjeva tehnološkog procesa.

Minimalna udaljenost svih građevina, osim infrastrukturnih priključaka i pristupnih i manipulativnih površina, od svih međa iznosi 5,0 m.

ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Članak 66.

Izgradnja klaonice za vlastite potrebe u funkciji točilišta stoke može se odobriti samo uz ranije izgrađenu (ili u isto vrijeme građenu) građevinu točilišta, s kojom čini jedinstvenu tehnološku cjelinu.

Minimalni kapacitet točilišta uz koje se može izgraditi klaonica je 100 uvjetnih grla.

Maksimalna površina klaonice može iznositi 0,6 m² po jednom uvjetnom grlu kapaciteta točilišta.

Članak 67.

Propisuju se sljedeće udaljenosti građevine točilišta za kapacitet 51 i više uvjetnih grla od ruba katastarske čestice razvrstane ili nerazvrstane ceste, ovisno o broju uvjetnih grla:

Broj uvjetnih grla	udaljenost od ruba zemljišnog posjeda za (m)			
	državne ceste	županijske ceste	lokalne ceste	nerazvrstane ceste
51 - 100	100	100	100	15
101 - 400	150	100	100	25
više od 400	200	150	150	50

Članak 68.

Minimalna veličina posjeda za izgradnju gospodarskih građevina za poljoprivrednu djelatnost (izuzev stočarske i peradarske), određenih sukladno članku 38. PPOBŽ-a, iznosi:

- 15,0 ha za ratarsku djelatnost
- 5,0 ha za uzgoj voća
- 3,0 ha za uzgoj povrća
- 1,0 ha za uzgoj vinove loze
- 0,5 ha za uzgoj cvijeća i sadnica

Posjedom se smatra zemljište koje je u minimalnoj površini od 60% u vlasništvu investitora, a preostali dio može biti državno zemljište u zakupu.

Najmanje 80% posjeda treba biti na području Općine Podgorač.

Ako posjed čini više katastarskih čestica, na najmanje 80% površine posjeda katastarske čestice trebaju biti fizički povezane. Čestice se smatraju fizički povezane i ako ih dijele melioracijski kanali ili poljski putovi.

Članak 69.

Staklenici i plastenici za uzgoj povrća, voća i cvijeća mogu se postavljati na poljoprivrednim površinama, ako to nije u suprotnosti s posebnim propisima i uvjetima zaštite okoliša.

Maksimalna visina staklenika i plastenika iznosi 6,0 m.

Članak 70.

U sklopu gospodarskih građevina namijenjenih za poljoprivrednu djelatnost, izuzev stočarstva i peradarstva, mogu se graditi:

- staklenici i plastenici za uzgoj biljaka
- čvrste i uređene površine za privremeno prikupljanje proizvoda (platoi)
- otvorene i poluotvorene nadstrešnice i zatvorena skladišta za čuvanje plodova, sjemena, ambalaže i slično
- građevine za potrebe pakiranja proizvoda koji su u cijelosti ili pretežno proizvedeni na pripadajućem posjedu
- spremišta strojeva, alata, garaže, i slično
- stambena građevina za potrebe stanovanja vlasnika

Površina i raspored građevina iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se u skladu s potrebama tehnologije pojedine vrste poljoprivredne djelatnosti.

Uz gospodarske građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost dozvoljena je izgradnja jedne stambene građevine vlasnika, razvijene građevinske bruto površine do 200 m², s tim da bruto građevinska površina stambene građevine može iznositi najviše 20% od bruto površine izgrađenih zatvorenih gospodarskih građevina, a može se koristiti i za potrebe agroturizma.

Uvjetuje se izgradnja prvenstveno osnovnih građevina, a istovremeno ili u sljedećim etapama izgradnja stambenih građevina.

Članak 71.

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo je oblik proizvodnog organiziranja u poljoprivredi, s proizvodnjom dva ili više poljoprivrednih proizvoda (ratarskih, stočarskih – 51 i više uvjetnih grla, voćarskih, vrtlarskih, vinogradarskih, peradarskih i drugih).

Pod obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvom se podrazumijeva poljoprivredni posjed, u sklopu kojeg se nalaze gospodarske građevine za potrebe poljoprivredne proizvodnje, zajedno sa stambenom građevinom, koji se nalazi izvan građevinskog područja naselja, na poljoprivrednom posjedu primjerene veličine, čija je veličina određena člankom 66. ovih Odredbi, a s obzirom na vrstu poljoprivredne djelatnosti.

Uz obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo dozvoljena je izgradnja jedne stambene građevine s najviše dva stana (obiteljske kuće), razvijene građevinske bruto površine do 400 m², koja se može koristiti i za potrebe agroturizma, s tim da bruto građevinska površina stambene građevine može iznositi najviše 20% od bruto površine izgrađenih zatvorenih gospodarskih građevina.

Oblikovanje građevina obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, odabir građevnog materijala, te koncepcija prostorne organizacije građevina na građevnoj čestici moraju biti u skladu s uobičajenim načinom gradnje na određenom prostoru, te s okolnim krajobrazom.

U sklopu posjeda iz ovog članka moguće je graditi samo jedan kompleks gospodarskih građevina koje moraju činiti tehničko-tehnološku i funkcionalnu cjelinu i biti na jedinstvenoj građevnoj čestici ili jedno obiteljsko gospodarstvo pod istim uvjetima.

Uvjetuje se izgradnja prvenstveno osnovnih građevina, a istovremeno ili u sljedećim etapama izgradnja stambenih građevina.

2.3.1.2. Građevine u funkciji gospodarenja i korištenja šuma

Članak 72.

Građevine u funkciji gospodarenja šumama, koje se grade u šumi ili na šumskom zemljištu moraju biti izgrađene prema posebnim uvjetima koje utvrđuje nadležno tijelo za gospodarenje šumama i šumskim zemljištem, uz prethodnu suglasnost nadležnog ministarstva, a u zaštićenim dijelovima prirode i tijela nadležnog za zaštitu prirode.

2.3.1.3. Manje vjerske građevine i spomen obilježja

Članak 73.

Na području Općine Podgorač mogu se izvan građevinskog područja, na prostorima primjerenim za tu namjenu, graditi manje vjerske građevine, kao križevi, poklonci, kapelice i slično, te spomen-obilježja, najveće bruto razvijene površine do 30 m².

3. Uvjeti za smještaj gospodarskih sadržaja u prostoru

Članak 74.

Proizvodne djelatnosti i njihove građevine i uređaji se grade prema posebnim propisima, pravilima struke i odredbama ove Odluke.

Prostorni i drugi uvjeti za smještaj ovih sadržaja osiguravaju se u:

- unutar građevinskih područja naselja
- u sklopu posebnih gospodarskih zona unutar građevinskih područja naselja

Izvan građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja, gospodarski sadržaji mogu biti samo u funkciji:

- obavljanja poljoprivredne djelatnosti,
- eksploatacije mineralnih sirovina.
- korištenje i zaštite šuma.

Planom se predviđa uređenje izdvojene gospodarske zone uz naselje Podgorač, ukupne površine cca 4,60 ha.

ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Članak 75.

U sklopu zone gospodarskih djelatnosti unutar građevinskih područja naselja izgradnja treba biti tako koncipirana da:

- u gospodarskim zonama dozvoljena je izgradnja poslovnih i proizvodnih građevina (građevine uslužne, trgovačke, komunalno-servisne, ugostiteljsko-turističke, industrijske, zanatske ili slične namjene), kao i njihove različite kombinacije u sklopu jedne građevine
- minimalna površina građevne čestice za proizvodne građevine iznosi 1.500 m², a za poslovne građevine 500 m²
- širina građevne čestice ne može biti manja od 20,0 m
- vertikalna projekcija svih zatvorenih dijelova građevine na građevnu česticu može iznositi najmanje 10% a najviše 60%
- visina građevina od kote zaravnatog terena do sljemena krova treba biti u skladu s namjenom i funkcijom građevine, te tehnologijom, ali ne viša od 15,0 m
- izuzetno, visina dijelova proizvodnih građevina može iznositi i više od 15,0 m, kada to proizvodno-tehnološki proces zahtijeva
- dopuštena etažnost građevine je najviše podrum i tri nadzemne etaže
- najmanje 20% površine građevne čestice treba biti uređeno kao parkovno, pejzažno ili zaštitno zelenilo, dok se prema drugim namjenama trebaju izvesti parkovni, pejzažni ili zaštitni vegetacijski tamponi, u skladu s uvjetima zaštite okoliša
- na građevnim česticama koje se nalaze uz postojeću stambenu izgradnju mora se osigurati tampon visokog zaštitnog zelenila, najmanje širine 5,0 m
- ograde između građevnih čestica ne mogu biti više od 2,0 m, osim kada je to određeno posebnim propisom
- arhitektonsko oblikovanje građevina mora se zasnivati na principima suvremenog industrijskog oblikovanja i najnovijim saznanjima, uz uporabu postojećih materijala i boja
- prigodom planiranja, projektiranja, i odabira pojedinih sadržaja i tehnologija treba osigurati propisane mjere zaštite okoliša, te će biti isključene one djelatnosti i tehnologije koje onečišćuju okoliš ili ne mogu osigurati propisane mjere zaštite okoliša i kvalitetu života i rada na susjednim građevnim česticama, odnosno prostoru dosega negativnih utjecaja.

Članak 76.

Građenje na neizgrađenom građevinskom zemljištu u zoni gospodarske djelatnosti unutar građevinskog područja naselja može se dozvoliti pod uvjetom da građevne čestice imaju minimalni nivo komunalne opremljenosti utvrđen ovim planom:

- kolnik, izveden u kamenom materijalu (makadam), minimalne širine 5,5 m, ili potvrdu da je Općina Podgorač preuzela obvezu izrade kolnika
- priključak na niskonaponsku električnu mrežu
- priključak na javni vodovod
- priključak na plinsku mrežu.

3.1. Poljoprivreda

Članak 77.

Sve poljoprivredne površine, određene kao vrijedno obradivo tlo i ostala obradiva tla koriste se kao resursi za proizvodnju kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda.

Planom su osigurani prostorni i svi drugi uvjeti za smještaj građevina u funkciji poljoprivrede, i to:

- u građevinskim područjima naselja:
  - uz stambene građevine: kao gospodarske građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost (staje, sjenici, svinjci, kokošinjci, prostori za spremanje poljoprivrednih strojeva, kuničnjaci, pčelinjaci i slično)
  - na izdvojenim građevnim česticama: kao gospodarske građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost (staje, sjenici, svinjci, kokošinjci, prostori za spremanje poljoprivrednih strojeva, kuničnjaci, pčelinjaci, pogoni za preradu poljoprivrednih proizvoda, mlinovi, silosi, sušare i slično)
- izgrađene strukture izvan građevinskih područja naselja kao:
  - gospodarske građevine namijenjene za poljoprivrednu djelatnost (tovilišta, ratarstvo, staklenici i plastenici za uzgoj voća, povrća, cvijeća i slično)
  - obiteljska poljoprivredna gospodarstva.

3.2. Eksploatacija mineralnih sirovina

Članak 78.

Eksploatacija mineralnih sirovina, čija se eksploatacijska polja određuju posebnim propisom, ne može se vršiti u:

- građevinskim područjima
- područjima prirode zaštićenim prema posebnom zakonu ili onima za koje je pokrenut postupak za zaštitu do završetka postupka
- na obradivom tlu I. i II. bonitetne klase, izuzev za energetske mineralne sirovine.

3.3. Šumarstvo

Članak 79.

Šumama na području Općine Podgorač gospodari se u skladu sa posebnim zakonom, šumskogospodarskom osnovom i drugim propisima. Gospodarenje podrazumijeva, uz gospodarske učinke, i održavanje biološke raznolikosti, sposobnosti obnavljanja, vitalnosti i potencijala šume kako bi se ispunile ekološke, društvene i gospodarske funkcije šume.

Šumama treba gospodariti uz uvažavanje osjetljivosti prostora, s obzirom na njihovu zaštitnu funkciju, te važnosti u očuvanju ekološke stabilnosti i biološke raznolikosti.

4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti

Članak 80.

Planom su osigurani prostorni uvjeti smještaja i razvitka sustava društvenih djelatnosti: predškolskih ustanova, osnovnih škola, građevina kulture i športa, zdravstvenih i socijalnih ustanova, vjerskih građevina, te ostalih građevina javnog interesa (uprava, udruga građana, političke stranke i drugo).

Vrsta i broj građevina društvenih djelatnosti iz stavka 1. određuje se mrežom građevina na osnovi posebnih zakona i standarda.

Planirana mreža društvenih djelatnosti sadrži osnovne sadržaje koji moraju biti zastupljeni u središnjim naseljima, a njeno proširenje je moguće bez ograničenja.

Za potrebe društvenih djelatnosti će se koristiti postojeće građevine ili graditi nove u građevinskim područjima naselja, sukladno Odredbama za provođenje ovog Plana.

U naseljima na području Općine Podgorač moraju se za potrebe društvenih djelatnosti osigurati prostori za sljedeće sadržaje:

- općinska izvršna tijela, osnovna škola, dječji vrtić, zdravstvena stanica, ljekarna, veterinarska ambulanta, kulturni sadržaji, trgovački centar, sajmište, vatrogasni dom, vjerske građevine i drugo.

4.1. Predškolske ustanove i osnovne škole

Članak 81.

Predškolske ustanove (dječje jaslice i vrtići) i osnovne škole (središnje škole i građevine područnih razrednih odjela) smjestiti će se na način da zadovoljavaju potrebe Općine Podgorač, te stvore primjerena gravitacijska područja za svaku građevinu.

Potrebe za predškolskim ustanovama i osnovnim školama određuju se na temelju pretpostavljenog udjela djece u ukupnom stanovništvu:

- za predškolske ustanove 8%, s tim da je obuhvat u predškolskim ustanovama 30%,
- za osnovne škole 10%.

Planom se ne predviđaju nove lokacije za građevine predškolske ustanove i osnovnih škola, s obzirom da postojeće građevine zadovoljavaju potrebe prema broju korisnika i gravitacijskom području, ali je iste moguće graditi unutar granica građevinskog područja naselja prema Odredbama ovog Plana.

4.2. Kulturni sadržaji

Članak 82.

Građevine kulturnih sadržaja će se graditi unutar građevinskih područja naselja.

4.3. Šport i rekreacija

Članak 83.

Športsko-rekreacijske građevine su građevine namijenjene šporu i rekreaciji (športski tereni, dvorane i slično).

Planom se utvrđuje mreža športskih građevina na području Općine Podgorač, sukladno posebnom propisu, a čine ju postojeće i planirane građevine navedene u priloženoj tablici.

Sportsko-rekreacijske zone se uređuju u skladu s potrebama stanovništva, na temelju prostornih uvjeta, standarda i normativa koji vrijede za gradnju sportskih građevina.

Najveća izgrađenost građevne čestice na kojoj će se graditi zatvorena sportska građevina je 30%, a na pripadajućoj građevnoj čestici treba osigurati potreban broj parkirališnih mjesta.

Građevina	broj postojećih jedinica	broj planiranih jedinica	ukupni broj jedinica
dvorane	1	-	1
ostale streljane	-	1	1
nogomet	1	1	2
mali nogomet, rukomet, odbojka, košarka	2	1	3
slobodne površine	- ljeti	-	2
	- zimi	1	1

Članak 84.

Športske građevine se grade unutar građevinskih područja naselja ili u izdvojenim dijelovima građevinskog područja prema sljedećim smjernicama:

Naselje	dvorane	ostale streljane	nogomet	mali nogomet, rukomet, odbojka, košarka	ostali otvoreni tereni
Općinsko središte	1	1	1	3	2
Ostala naselja	-	-	1	1	1
Ukupno	1	1	2	3	3

Broj jedinica u gornjoj tablici je ukupni broj postojećih i minimalno planiranih jedinica.

Jedinice se mogu grupirati, a njihov konačni razmještaj se utvrđuje sukladno prostornom mogućnostima i specifičnim potrebama stanovništva u pojedinom naselju.

Za gradnju športsko-rekreacijskih građevina se primjenjuju odredbe za gradnju javnih i društvenih građevina, te posebni propisi.

Moguća je i gradnja dodatnih športskih građevina koje nisu navedene u tablici.

4.4. Zdravstvo

Članak 85.

Postojeće građevine za zdravstvo će se proširivati i adaptirati u skladu s potrebama i prostornim mogućnostima/ograničenjima.

Za izgradnju novih zdravstvenih građevina primjenjuju se odredbe koje se odnose na izgradnju javnih građevina.

4.5. Vjerske građevine

Članak 86.

Vjerske građevine mogu se graditi u građevinskim područjima naselja, odnosno i izvan prema odredbama članka 72. ovih Odredbi.

Postojeće vjerske građevine uređuju se i adaptiraju u skladu s prostornim mogućnostima i posebnim propisima (spomenici kulture), a nove se grade prema potrebama vjernika u skladu s odredbama ovog Plana.

U sklopu vjerskih građevina, uz sakralni prostor za vjerske obrede, moguća je gradnja pomoćnih prostora potrebnih za njihovo cjelovito funkcioniranje, uključivo i stanovanje.

Članak 87.

Spomenici, spomen-obilježja, kapelice, poklonci, križevi i slično mogu se graditi unutar građevinskih područja naselja, odnosno izvan građevinskog područja u skladu s odredbama iz članka 72.

4.6. Ostali sadržaji javnog interesa

Članak 88.

Ostali sadržaji javnog interesa će se graditi unutar građevinskih područja naselja.

5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometnih i drugih infrastrukturnih sustava

Članak 89.

Planom su osigurane površine infrastrukturnih sustava kao linijske i površinske infrastrukturne građevine državnog i županijskog značenja, i to za:

- promet (cestovni, pješački, biciklistički, poštanski i telekomunikacijski);
- vodnogospodarski sustav (korištenje voda, odvodnja otpadnih voda, uređenje vodotoka i voda, hidromelioracije).
- energetske sustav (opskrba električnom energijom i plinom).

Koridori infrastrukturnih sustava prikazani su na kartografskim prikazima broj 2.A. - Cestovni, poštanski i telekomunikacijski promet, 2.B. - Energetski sustav i 2.C. - Vodnogospodarski sustav i odlaganje otpada.

Infrastrukturni sustavi iz stavka 1. grade se prema posebnim propisima i pravilima struke, te odredbama ove Odluke.

Članak 90.

Planirani koridori za infrastrukturne vodove smatraju se rezervatom, i u njihovoj širini i po čitavoj trasi nije dozvoljena nikakva izgradnja, osim građevina infrastrukture državnog ili županijskog značaja.

Detaljno određivanje trasa prometnica i energetske infrastrukture, unutar koridora koji su određeni Planom utvrđuje se projektnom dokumentacijom, vodeći računa o konfiguraciji tla, zaštiti okoliša, posebnim uvjetima i drugim okolnostima.

Pri projektiranju i izvođenju pojedinih građevina i uređaja infrastrukture potrebno se pridržavati važećih propisa, kao i propisanih udaljenosti od ostalih infrastrukturnih građevina i uređaja, te pribaviti suglasnost ostalih korisnika infrastrukturnih koridora.

Za pojedine planirane infrastrukturne koridore i uređaje predviđene Planom potrebno je izvesti dodatna istraživanja u cilju utvrđivanja točnih koridora, kroz koja je potrebno usuglasiti različite interese pojedinih korisnika u prostoru, s težištem na zaštiti kulturne i prirodne baštine i okoliša.

Za razvoj i izgradnju novih vodova komunalne infrastrukture planirani su novi koridori za njihovu izgradnju, dok su za povećanje propusnosti postojećih vodova komunalne infrastrukture, gdje je to bilo moguće, korišteni postojeći infrastrukturni koridori.

Potrebno je težiti objedinjavanju infrastrukturnih koridora u cilju zaštite i očuvanja prostora i sprečavanja nepotrebnog zauzimanja novih površina.

Pri konačnom određivanju novih trasa magistralne komunalne infrastrukture potrebno je nastojati zaobići postojeća i planirana građevinska područja, šume i šumska zemljišta, te voditi računa o bonitetu poljoprivrednih površina radi mogućeg utjecaja na smanjenje poljoprivredne proizvodnje.

Članak 91.

Širina planskih koridora prometnih, energetskih i vodnih građevina iznosi ukupno:

a) za prometne građevine	
- za državnu cestu / poluautocestu	- 2.500 m
- za ostale ceste	- 250 m
b) za telekomunikacijske građevine	- 100 m
c) za elektroenergetske građevine	
- za dalekovode 400 kv	- 500 m
- za lokacije planirane TS 400/220/110 kV Krndija	- prostor u radijusu od 500 m
d) za vodnogospodarske građevine	- 300 m

5.1. Prometni infrastrukturni sustavi

Članak 92.

Planom su određeni prostori za izgradnju i rekonstrukciju prometne infrastrukture cestovnog prometa državnog, županijskog i općinskog značaja, u obliku koridora, površina ili planskih znakova za prometne građevine, te uvjeti za gradnju parkirališta i garaža.

U cestovnom prometu se planira izgradnja brze ceste (poluautoceste).

5.1.1. Koridori javnih cesta

Članak 93.

Širina koridora i položaj trasa javnih cesta određene su različito s obzirom na mjerilo kartografskog prikaza i grafičku točnost koja iz toga proizlazi te veličinu znaka, i to načelnim položajem prometnih koridora, u skladu s člankom 91. ovih Odredbi, a čija širina ovisi o vrsti i planiranom razvrstaju prometnice, a obuhvaća osim prometnog profila i obostrane zaštitne pojaseve.

5.1.1.1. Javne i nerazvrstane ceste

Članak 94.

Izmjena Odluke o razvrstavanju javnih cesta u državne, županijske i lokalne ceste, odnosno promjena kategorije i nivoa opremljenosti cesta ne smatra se izmjenom Plana.

Članak 95.

Sve javne prometne površine unutar građevinskog područja, na koje postoji neposredan pristup s građevnih čestica ili su uvjet za formiranje građevnih čestica, moraju se projektirati, graditi i uređivati na način da se omogući vođenje komunalnih instalacija, i druge infrastrukture, a moraju biti vezane na prometni sustav.

Prilaz sa građevne čestice na javnu prometnu površinu treba odrediti tako da se ne ugrožava javni promet.

Članak 96.

Ulice u naselju s funkcijom državne, županijske ili lokalne ceste smatraju se tom vrstom ceste (javna cesta).

Prometnica na kojoj se odvija kolni promet mora imati najmanju širinu 5,5 m za dvije vozne trake, odnosno 3,5 m za jednu voznu traku.

Samo jedna vozna traka može se izgrađivati samo iznimno na preglednom dijelu ulice, pod uvjetom da se na svakih 100 m uredi ugibalište, odnosno u slijepim ulicama čija dužina ne prelazi 100 m na preglednom dijelu ili 50 m na nepreglednom.

Za potrebe nove gradnje na neizgrađenom dijelu građevinskog područja koje se širi uz državnu ili županijsku cestu treba osnivati zajedničku sabirnu ulicu preko koje će se ostvariti direktan pristup na javnu prometnu površinu, a sve u skladu s posebnim uvjetima organizacije nadležne za upravljanje prometnicom na koju se priključuje.

5.1.2. Udaljenost građevina i ograda od javnoprometnih površina

Članak 97.

Minimalna udaljenost regulacijskog pravca od ruba kolnika treba osigurati mogućnost gradnje odvodnog jarka, usjeka nasipa, bankine i nogostupa, a ne može biti manja od one određene zakonskim propisima.

Izuzetno uz kolnik slijepe ulice može se osigurati gradnja nogostupa samo uz jednu njenu stranu.

Članak 98.

Uz javne ceste, u pojasu od 150,0 m obostrano od osi ceste, mogu se planirati benzinske postaje sa smještajnim, ugostiteljskim, trgovačkim, servisnim i drugim uslužnim sadržajima u funkciji tranzitnog turizma, a uz nerazvrstane ceste samo unutar granica građevinskog područja.

Maksimalna brutto izgrađenost građevne čestice benzinske postaje iznosi 50% ukupne površine građevne čestice. Na građevnoj čestici benzinske postaje mogu se graditi prateći sadržaji (prostorije za boravak djelatnika, uredi, infrastruktura, parkirališta i manipulativne površine i sl.).

Dodatni sadržaji koji se mogu graditi na građevnoj čestici benzinske postaje su ugostiteljski, trgovački, servisni i uslužni, ali izgrađenost građevne čestice tim sadržajima ne može biti veća od 25% površine građevne čestice.

5.1.3. Parkirališna i garažna mjesta

Članak 99.

Potreban broj parkirališta i garažnih mjesta izgrađuje se na građevnoj čestici pripadajuće građevine.

Iznimno, parkirališta i garaže se mogu graditi i na građevnoj čestici javne namjene kao skupni javni ili privatni parkirališno-garažni prostor za više građevina, ali isključivo istovremeno s gradnjom građevina kojima služe, te isključivo u širini građevne čestice na kojoj se građevina gradi.

Gradnja i uređivanje prostora za smještaj automobila na parkiralištima i garažama ovisi o vrsti i namjeni prostora u građevinama za koje se grade, odnosno uređuju parkirališta ili garaže.

Članak 100.

Za stambene građevine mora se osigurati najmanje jedno parkirališno-garažno mjesto (PGM) za jedan stan.

Za ostale namjene na 1.000 m² bruto izgrađene površine, ovisno o vrsti i namjeni prostora u građevinama, mora se osigurati broj parkirališno-garažnih mjesta prema sljedećoj tablici:

Namjena prostora	Potrební broj parkirališno-garažnih mjesta (PGM)
Proizvodna namjena, skladišta i slično	6
Trgovina	30
Poslovna i javna namjena (osim vjerske)	15
Restorani i kavane	40
Hoteli i pansioni	1 PGM na svake dvije sobe
Moteli	1 PGM na svaku sobu
Kina i slično	1 PGM na svakih 20 sjedala
Športske dvorane i igrališta s gledalištima	1 PGM na svakih 20 sjedala 1 PM za autobus na svakih 500 sjedala

Za parkiranje osobnih vozila može se koristiti prostor uz kolnik prvenstveno kao javno parkiralište namijenjeno pretežito posjetiteljima i drugim povremenim korisnicima, te vozilima javnih službi, kad njegova širina to omogućava i kada to ne ometa pristup vozilima hitne pomoći, vatrogasaca, te prolaz pješaka i invalida.

Na javnim parkiralištima za automobile invalida treba osigurati parkirališna mjesta prema posebnim propisima.

Članak 101.

Na građevnoj čestici obiteljske stambene građevine dozvoljena je izgradnja garaža za osobna vozila prema Odredbama iz poglavlja 2.2.1.

Članak 102.

Predviđa se korištenje mjesnih i međumjesnih ulica za potrebe javnog prijevoza. Na stajalištima javnog prijevoza potrebno je proširiti stajališta s nadstrešnicama za putnike, a prema posebnim propisima.

U ulicama se predviđa se uređenje pločnika za kretanje pješaka u širini ne manjoj od 1,5 m. Planom užeg područja ova širina može se propisati i drugačije.

Članak 103.

Predviđa se gradnja i uređenje biciklističkih staza uz razvrstane ceste, na mjestima gdje za to postoje prostorni i tehnički uvjeti. Gradnja i uređenje biciklističkih staza će se izvoditi, ovisno o prostornim mogućnostima:

- odvojeno od kolnika u drugoj razini, ili
- kao fizički odvojeni dio kolnika, ili
- prometnim znakom odvojeni od kolnika.

Članak 104.

Sve prometne površine trebaju biti izvedene bez arhitektonskih barijera tako da na njima nema zapreka za kretanje niti jedne kategorije stanovništva, a na javnim parkirališnim površinama potrebno je osigurati parkirališna (garažna) mjesta za invalide prema posebnom propisu.

5.2. Telekomunikacije

Članak 105.

Prostornim planom se osiguravaju koridori za izgradnju distributivne kanalizacije. U prostornom smislu ovi koridori ne narušavaju postojeće stanje, osim u trenutku izgradnje.

Članak 106.

Planom je predviđeno povećanje kapaciteta telekomunikacijske mreže, tako da se osigura dovoljan broj telefonskih priključaka svim kategorijama korisnika, kao i najveći mogući broj spojnih veza. Sve telekomunikacijske mreže (mrežni kabeli, svjetlovodni i koaksijalni kabeli i drugo) u pravilu se trebaju polagati u koridorima postojećih, odnosno planiranih prometnica.

Članak 107.

Građevine baznih postaja s pripadajućim antenskim stupovima i kabelskim vodovima pokretne telekomunikacijske mreže ulaze u građevine od važnosti za Županiju. Planom omogućava izgradnja baznih postaja sa samostojećim antenskim stupom visine 20 - 50 m uz gustoću od 1 stupa po naselju.

U naselju je dozvoljena izgradnja više baznih postaja, ali u tom slučaju ostale bazne postaje ne mogu imati samostojeći antenski stup.

Lokacije baznih postaja sa samostojećim antenskim stupom u naseljima Budimci i Poganovci određene su prema dostavljenim podacima koncesionara u vrijeme izrade ovog Plana.

Lokacije ostalih planiranih baznih postaja sa samostojećim antenskim stupom određene su načelno u svakom naselju na kartografskom prikazu broj 2.A. - Cestovni, poštanski i telekomunikacijski promet, ali se njihova lokacija može mijenjati radi zadovoljenja posebnih uvjeta iz alineje 5. ovog članka.

Bazne postaje se ne mogu graditi:

- na školama i dječjim vrtićima
- na građevinama i područjima koja su zaštićena na temelju propisa o zaštiti kulturnih dobara
- sa samostojećim antenskim stupom na udaljenosti manjoj od 100 m od sakralne građevine (crkve).

Do lokacije baznih postaja obvezno je osigurati kolni pristup.

Prilikom izgradnje baznih postaja potrebno je provesti mjere sigurnosti, mjere za zaštitu zdravlja stanovništva i mjere zaštite okoliša.

Mrežu baznih postaja na području Općine Podgorač potrebno je uskladiti sa istim ili srodnim djelatnostima radi zajedničkog korištenja prostora i dijela građevina.

Članak 108.

Lokacije i građevine za potrebe RTV sustava trebaju biti u skladu s važećim propisima o dopuštenoj snazi radio i TV signala. Za ove je građevine potrebno osigurati prostor s nesmetanim kolnim pristupom, te voditi računa o uklapanju u okolinu (naselja ili prirodnog prostora).

5.3. Vodnogospodarski sustav

Članak 109.

Planom su osigurani prostori za:

- vodoopskrbu (sustav korištenja voda)
  - uređenje i zaštitu izvorišta i drugog ležišta koja se koristi ili je rezervirana za javnu vodoopskrbu,
  - glavne vodoopskrbne cjevovode kojima se voda usmjerava prema centrima potrošnje,
  - vodospreme i crpne stanice
- odvodnju otpadnih voda: uređaje za pročišćavanje voda, ispuste, crpne stanice i kolektore.
- sustav uređenja vodotoka i voda
  - nasipe (obaloutvrde) i kanale
  - akumulacije (Breznica - 37,5 ha, Dubovik - 37,9 ha, Piljevo - 20,5 ha i djelomično Bučje - 82,1 ha).

5.3.1. Vodoopskrba

Članak 110.

Opskrba vodom naselja Općine Podgorač će se odvijati u sklopu vodoopskrbnog sustava Našice (jedan od 7 sustava na području županije), kao što je predviđeno elaboratom "Plan razvitka vodoopskrbe Osječko-baranjske županije do 2015. godine" – izrađivač HIDROING d.o.o., Osijek 1999.godine. Osnovni element ovog sustava je vodocrpilište Velimirovac, trenutnog kapaciteta 120 l/s.

Trenutno samo dva naselja općine (Kelešinka i Stipanovci) imaju riješeno pitanje vodoopskrbe iz javnog vodoopskrbnog sustava "Našički vodovod", dok se stanovništvo ostalih naselja opskrbljuje vodom putem individualnih bunara. Kako je uporaba vode za piće iz prvog vodonosnog horizonta vrlo upitna sa zdravstveno-higijenskog stajališta, u narednom će se razdoblju nastaviti aktivnosti na opskrbi vodom iz javnog vodoopskrbnog sustava "Našički vodovod" i preostalih naselja Općine Podgorač.

5.3.2. Odvodnja otpadnih voda

Članak 111.

Prema PPOBŽ sva naselja Općine Podgorač spadaju u grupu manjih naselja s planiranom vodoopskrbom u "manje osjetljivim" područjima, za koja je odvodnja predviđena putem izgradnje malih uređaja s aeracijom (prokapnici uz rotirajuće diskove, ozračene aerobne zemljane lagune i biljni uređaji). Uz svako je naselje ovim planom predviđena stoga lokacija jednog od ovakvih uređaja za odvodnju.

Ovim Planom i Studijom odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na slivu Karašice - Vučice (Hidroing, Osijek 2002.) predviđeno je kao varijantno rješenje izgradnja zajedničkog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja Podgorač i Razbojište na lokaciji sjeverno od Podgorača, s ispustom u kanal Solarevicu.

Također, biljni pročišćivači otpadnih voda moraju biti smješteni tako da nisu na dominantnom smjeru vjetra prema najbližem naselju, uz poštivanje minimalnih udaljenosti od građevinskih područja naselja i cesta, što je određeno Odredbama za provođenje ovog Plana.

Dozvoljena je etapna izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda, pri čemu svaka od etapa treba biti dimenzionirana na način da zadovolji konačno rješenje.

Članak 112.

Sve otpadne vode treba prije ispuštanja u prijemnik pročititi u mjeri da se uklone sve štetne posljedice za okolinu, prirodu i prijemnik.

Rješenje odvodnje otpadnih voda naselja, do izvođenja planiranog sustava odvodnje, treba rješavati dobro izvedenim, nepropusnim sabirnim jamama s djelomičnim biološkim pročišćavanjem, kao i njihovom urednom čišćenju, održavanju i pražnjenju.

Predviđeni sustavi odvodnje trebaju vodotoke zadržati na nivou zahtijevane kategorije, a to se odnosi i na sve potoke koji se koriste za odvodnju.

Članak 113.

Svi proizvodni pogoni koji koriste vodu u tehnološkom procesu, trebaju imati svoje uređaje za predtretman otpadnih voda prije njihovog upuštanja u odvodni sustav.

Odvodnja gnojovke, osoke i stajnjaka iz farmi može se osigurati prema posebnim propisima.

Članak 114.

Biljni pročištači otpadnih voda, koji se mogu graditi za potrebe pojedinih gospodarskih subjekata, moraju biti smješteni tako da nisu na dominantnom smjeru vjetra prema najbližem naselju, uz uvjet da su udaljeni najmanje:

- od građevinskih područja naselja 500 m,
- od državne ceste 200 m,
- od županijske i lokalne ceste 150 m,
- od nerazvrstane ceste 50 m.

5.3.1. Vodnogospodarski sustav

Članak 115.

Vodne površine i vodno dobro treba uređivati na način da se osigura propisani vodni režim, kvaliteta i zaštita voda. Korita vodotoka treba uređivati na način koji je izgledom blizak prirodnom obliku.

Vodno dobro je od interesa za Republiku Hrvatsku, koje ima njezinu osobitu zaštitu i koristi se na način i pod uvjetima propisanim Zakonom o vodama.

5.4. Energetski sustav

5.4.1. Električna energija

Članak 116.

Kroz područje Općine Podgorač planira se izgradnja dalekovoda:

- DV 2 x 400 kV Razbojište - Ernestinovo
- DV 2 x 400 kV Razbojište - Đakovo
- DV 2 x 400 kV Razbojište - Međurič
- DV 2 x 400 kV Žerjavinec - Ernestinovo (dionica Koprivnica - Krndija - Razbojište)

Planira se izgradnja TS 400/220/110 kV Krndija, na lokaciji uz naselje Podgorač.

Članak 117.

Na području Općine Podgorač u elektroenergetskom sustavu predviđena je izgradnja, rekonstrukcija i prilagođavanje postojeće 10 kV mreže za prihvat 20 kV napona, u cilju konačnog prijelaza na dvonaponsku transformaciju 110/20 kV (napuštanje 35 kV napona).

Elektroenergetski objekti naponskih razina 35 kV i viših ucrtani su na kartografskom prikazu broj 2.B. - Energetski sustav.

5.4.2. Plin

Članak 118.

Na području Općine Podgorač trenutno ne postoji izgrađena distribucijska plinska mreža za opskrbu zemnim plinom.

Na kartografskom prikazu broj 2.b. - Energetski sustav prikazana je samo važnija plinoopskrbna mreža, a prikazane trase su orijentacijske, dok će se stvarne trase utvrditi idejnim projektom u skladu sa prostornim, imovinsko-pravnim i drugim ograničenjima.

Izgradnja ostalih mjesnih plinoodva ovisi u brzini procesa urbanizacije i razvoju gospodarstva.

Članak 119.

Prema PPOBŽ planirana je izgradnja plinoopskrbnog sustava Općine Podgorač, u koju svrhu će biti potrebno izgraditi mjerno-redukcijsku stanicu (MRS) Podgorač, iz koje će se područje Općine Podgorač opskrbljivati zemnim plinom.

Planirani plinovodi na području Općine Podgorač su:

- glavni distribucijski plinovod
- mjesna plinovodna mreža.

Članak 120.

Širina koridora i uvjeti gradnje plinovodne mreže u građevinskom području naselja utvrđeni su posebnim propisom.

Glavne distribucijske plinovode treba graditi uz pometnice ili uz njihov planirani koridor.

Kućne redukcijske stanice u građevinskim područjima naselja ne mogu se graditi u uličnom profilu.

Mjesna plinoopskrbna mreža u naselju mora se planirati na način da se vodovi dimenzioniraju tako da zadovoljavaju sve planirane potrebe za plinom svih korisnika u naselju na kraju planskog razdoblja.

Planirani distribucijski plinovodi se grade kao srednjetlačni s tlakom plina od 0,1 - 0,3 Mpa (1 - 3 bara) i polažu u pravilu u javnim površinama, po potrebi s obje strane ulice.

6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno- povijesnih cjelina

6.1. Prirodne i krajobrazne vrijednosti

Članak 121.

Na području Općine Podgorač ne postoje posebno zaštićeni dijelovi prirode upisani u Upisnik zaštićenih dijelova prirode.

Radi očuvanja prirodnih vrijednosti na području obuhvata Plana propisuju se sljedeće mjere i uvjeti zaštite prirode:

- prije bilo kakvih zahvata na prirodnim vrijednostima koje bi se eventualno zaštitile potrebno je izvršiti inventarizaciju i valorizaciju biološke i krajobrazne raznolikosti i staništa sa procjenom njihove ugroženosti. te posebno izdvojiti i zaštititi vrste i staništa
- potrebno je provoditi monitoring ugroženih staništa, indikatorskih i ugroženih vrsta, ukoliko takve postoje
- potrebno je u što većoj mjeri zadržati prirodne kvalitete prostora te posvetiti pažnju očuvanju cjelokupnog prirodnog pejzaža i okruženja
- prirodni krajobraz treba štititi od širenja neplanske izgradnje, uz posebno čuvanje područja pod autohtonom vegetacijom
- poljoprivrednim zemljištem gospodariti na način da se osiguraju odgovarajući prirodni ekološki uvjeti koji će što bolje zaštititi biljni i životinjski svijet
- treba smanjiti trend gubitaka površina i raznolikosti prirodnih i poluprirodnih travnjaka kao vrijednih antropogenih staništa bogatih biološkom raznolikošću
- prirodna dobra treba racionalno koristiti bez oštećivanja ili ugrožavanja njenih dijelova i uz što manje narušavanje ravnoteže prirodnih faktora
- treba spriječiti štetne zahvate i poremećaje u prirodi nastale kao posljedica tehnološkog razvoja i drugih djelatnosti te osigurati što povoljnije uvjete održavanja i slobodnog razvoja prirode.
- na travnjacima i oranicama potrebno je očuvati biološku i krajobraznu raznolikost
- kod okrupnjavanja poljoprivrednih površina očuvati mrežu prirodnih i poluprirodnih staništa koja nisu zanimljiva s proizvodnog stajališta, posebno uz rubove velikih monokulturnih površina, uz ceste putove i kanale
- ne poticati hidromelioracije u svrhu osposobljavanja poljoprivrednog zemljišta za povećanje proizvodne sposobnosti, već racionalnije koristiti postojeće, a posebno zapuštene poljoprivredne površine
- gospodarenja šumama unutar vrijednih i posebno zaštićenih područja potrebno je uskladiti s mjerama zaštite prirode i drugim obveznim smjernicama
- šumama obrasla područja trebaju ostati bioekološka uporišta prostora
- reprezentativne površine hrastovih i bukovih šuma potrebno je očuvati.

Vrijedni dijelovi prirode koji nisu zaštićeni Zakonom o zaštiti prirode određeni su PPOBŽ-om i označeni su na kartografskom prikazu broj 3. - Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu površina.

Članak 122.

Uvjeti i mjere zaštite vrijednih dijelova prirode (izvan zaštićenih područja) s ciljem očuvanja prirodnih značajki biti će utvrđeni po provedenim istraživanjima na nivou Osječko-baranjske županije.

Članak 123.

Zaštićene biljne i životinjske vrste, koje su zaštićene Zakonom o zaštiti prirode i međunarodnim konvencijama, a koje su evidentirane PPOBŽ-om, kao i vrste kojima opada brojnost, nestaju staništa i prijete odumiranje treba štiti ne samo unutar zaštićenih predjela, već i na području cijele Općine Podgorač.

Prilikom izgradnje planirane brze prometnice kroz staništa životinja potrebno je osigurati "zelene mostove" (prijelazi za životinje).

6.2. Kulturna baština

Članak 124.

Kulturna dobra navedena u Popisu nepokretnih kulturnih dobara koji slijedi imaju svojstva kulturnog dobra i podliježu pravima i obvezama posebnog zakona koji regulira zaštitu kulturnih dobara, bez obzira na njihov trenutni pravni status zaštite.

Na području Općine Podgorač registrirana su sljedeća kulturna dobra i propisane odgovarajuće mjere zaštite:

Registrirani spomenici antifašizma

Registrirani:

- skupna grobnica palih boraca na groblju Podgorač, R-482

Evidentirani:

- spomen ploča dr.Š.Papu, Vatrogasni dom Podgorač
- spomenik poginulima i ŽFT, centar Podgorača
- spomenik palim borcima, centar Poganovaca
- spomenik poginulima i ŽFT, Ostrošinci
- spomenik na groblju S. Palić, Budimci
- spomenik palim borcima, centar Budimaca.

Za sva spomen obilježja primjenjuje se Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a evidentirana obilježja lokalna uprava može proglasiti spomen obilježjem od lokalnog značaja i o tome izvijestiti nadležni Konzervatorski odjel. Bilo kakove radnje na spomen obilježjima potrebno je izvesti u dogovoru s nadležnim Konzervatorskim odjelom.

Spomenici narodnog graditeljstva

Registrirani:

- ambar, krušna peć, Poganovci, M. Krleže 2

Evidentirani:

- ambar, Ostrošinci, M. Marulića 29
- zvonik katoličke crkve, Ostrošinci
- zvonik pravoslavne crkve, Ostrošinci
- ambar, Podgorač, J. Kozarca 18

Za registrirani spomenik narodnog graditeljstva se u smislu Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara primjenjuju odredbe koje se odnose njegovu zaštitu i održavanje. Po potrebi se može utvrditi obvezni upravni postupak, kao i način i oblici graditeljskih i drugih zahvata, za što je potrebno pribaviti propisane suglasnosti od Konzervatorskog odjela u Osijeku, dok nadzor u svim fazama provodi Konzervatorski odjel u Osijeku. Predlaže se da zvonike katoličke i pravoslavne crkve Općina Podgorač obnovi u izvornom obliku.

Arheološki lokaliteti

Registrirani:

- RAZIŠTE, Podgorač, prapovijesni arheološki lokalitet, R-598
- BREŠKI GAJ, Podgorač, prapovijesni arheološki lokalitet, R-663

Evidentirani:

- PRIKRAJCI, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- ČAJERKA, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,

- IVANOVCI, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- ZEČJAK, Podgorač, prapovijesni arheološki lokalitet,
- BREST, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- CRNI PANJ, Podgorač, prapovijesni arheološki lokalitet,
- LANIK, Podgorač, prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- GROFIJA, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- PODRUM, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- ŠLJIVIK, Podgorač, srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- LIPOVAC, Kršinci, prapovijesni arheološki lokalitet,
- VINOGRADI, Razbojište, prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- GAJNICA, Razbojište, prapovijesni arheološki lokalitet,
- ŠIROKO JUTRO, Razbojište, prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet,
- UL. B. RADIČEVIĆA 20, Poganovci, prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet.

Registriranim arheološkim lokalitetima utvrđene su granice rasprostranjenosti katastarskim česticama. Na tim se lokalitetima svi zemljani radovi koji uključuju kopanje dublje od 40 cm moraju izvesti ručnim iskopom pod nadzorom i uputama arheologa, uz prethodno utvrđene posebne uvjete zaštite i odobrenje nadležnog Konzervatorskog odjela u Osijeku, koji može propisati i prethodno izvođenje zaštitnih arheoloških iskopavanja i istraživanja. Sva izgradnja uvjetovana je rezultatima arheoloških iskopavanja i istraživanja, bez obzira na prethodno izdane uvjete i odobrenje.

Evidentiranim se arheološkim lokalitetima zbog neistraženosti ne mogu utvrditi točne granice, pa su locirane položajem. Stoga se površine na tim lokacijama mogu koristiti na dosad uobičajeni način, a ukoliko se na istima planira izvođenje građevinskih radova, potrebno je ishoditi posebne uvjete zaštiti te prethodno odobrenje Konzervatorskog odjela u Osijeku. Također, ukoliko bi se na preostalom području Općine Podgorač prilikom izvođenja građevinskih ili bilo kojih drugih zemljanih radova naišlo na arheološko nalazište ili nalaze, radove je nužno prekinuti i o navedenom obavijestiti Konzervatorski odjel u Osijeku, kako bi se sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara poduzele odgovarajuće mjere osiguranja te zaštite nalazišta i nalaza.

Članak 125.

Za sve građevinske zahvate na građevinama, označenim na kartografskom prikazu broj 3.A. - Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora, odnosno navedenih u Popisu kulturnih dobara, treba ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine.

Za građevine navedenu u popisu, kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadajuća čestica ili njen povijesno vrijedni ambijent.

Članak 126.

Sakralne građevine štite se kontinuiranim održavanjem, saniranjem i restauriranjem, te utvrđivanjem prema propozicijama nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara i uz stalni konzervatorski nadzor.

Civilne građevine štite se sanacijom zgrade i istovremenim očuvanjem pripadajućih građevnih čestica ili imanja, s kojima čine izvornu kvalitetnu cjelinu.

Etnološke građevine je potrebno obnavljati i zadržavati na istom mjestu, "in situ".

Memorijalna baština se štiti kroz edukaciju stanovništva o važnosti kulturnih dobara, te njihovom obnovom kao dijela ukupne memorijalne baštine.

Članak 127.

Izuzetno, na jednoj građevnoj čestici mogu se dozvoliti dvije stambene građevine na temelju prethodne suglasnosti nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine, i to samo u slučaju da se radi o očuvanju vrijedne tradicijske kuće uz koju se, na čestici u graditeljski skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, može predvidjeti i izgradnja nove kuće.

7. Postupanje s otpadom

Članak 128.

PPUO-om Podgorač se rezervira se lokacija za odlaganje komunalnog otpada na lokaciji Kuklješ uz naselje Podgorač, koja je označena na kartografskom prikazu broj 2.C. - Vodnogospodarski sustav i odlaganje otpada.

U slučaju izgradnje odlagališta za zbrinjavanje komunalnog otpada Istočne Slavonije, ova rezervirana lokacija za izgradnju kontroliranog odlagališta komunalnog otpada za potrebe Općine Podgorač nije obvezujuća, ukoliko se Općina Podgorač ugovorno priključi zajedničkom deponiranju komunalnog otpada na odlagalištu za zbrinjavanje komunalnog otpada Istočne Slavonije.

Članak 129.

Za efikasno korištenje i gospodarenje otpadom, osim odlagališta komunalnog otpada, Općina Podgorač će posebnom odlukom odrediti lokacije na kojima će se vršiti prikupljanje potencijalno iskoristivih otpadnih tvari koje se mogu ponovno upotrijebiti u postojećim tehnološkim procesima (papir, staklo, metali, plastika i slično). Takva vrsta građevina smatra se komunalno-servisnim građevinama.

Za efikasno korištenje i gospodarenje otpadom, a u cilju poboljšanja postojećeg stanja, u Općini Podgorač će se posebnom odlukom odrediti lokacije na kojima se može vršiti prikupljanje potencijalno iskoristivih otpadnih tvari koje se mogu ponovno upotrijebiti u postojećim tehnološkim procesima (papir, staklo, metali, plastika i slično) putem tzv. "reciklažnih dvorišta" te na kojima će biti omogućeno kontrolirano prikupljanje opasnog otpada iz kućanstava (kiseline, ulja i zauljeni otpad, baterije, boje, pesticidi i slično).

Takva vrsta građevina smatra se komunalno-servisnim građevinama.

Odvojeno prikupljanje pojedinih vrsta otpada (papir, staklo, metali, plastika i slično) predviđeno je tipiziranim posudama odnosno spremnicima, koji se postavljaju na javnim površinama, s gustoćom 500 stanovnika po spremniku za jednu vrstu otpada.

Članak 130.

Privremeno odlaganje opasnog otpada koji nastaje ili će nastajati na području Općine Podgorač može se vršiti isključivo na mjestima njegovog nastajanja, odnosno na za to predviđenim sabiralištima, na lokacijama određenim Prostornim planom Osječko-baranjske županije.

Na području Općine Podgorač nije predviđena lokacija za privremeno odlaganje opasnog otpada.

Članak 131.

Zbrinjavanje otpada životinjskog tkiva može se vršiti isključivo u kafilerijama.

8. Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš

Članak 132.

Mjere sanacije, očuvanja i unapređenja okoliša i njegovih ugroženih dijelova provoditi će se u skladu s važećim zakonima, odlukama i propisima koji su relevantni za ovu problematiku.

Programom zaštite okoliša potrebno je utvrditi uvjete, smjernice i mjere zaštite okoliša za osobito vrijedne resurse: vode (pitka voda i odvodnja), šume, tlo, zrak i krajobraz.

Unutar građevinskog područja naselja, odnosno u njegovoj neposrednoj blizini, ne mogu se graditi građevine koje svojim postojanjem ili upotrebom, neposredno ili potencijalno, ugrožavaju život i rad ljudi, odnosno vrijednosti iznad dozvoljenih granica utvrđenih posebnim propisima zaštite čovjekova okoliša u naselju.

Unutar građevinskog područja naselja, odnosno u njegovoj neposrednoj blizini, ne može se uređivati ili koristiti zemljište na način koji bi mogao izazvati posljedice u smislu stava 1. ovoga članka.

8.1. Zaštita voda i tla

Članak 133.

Poljoprivredno zemljište je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu. Poljoprivredno zemljište se koristi, štiti i njime raspolaze na način određen zakonom.

Planom su određene dvije kategorije poljoprivrednog zemljišta:

- vrijedno obradivo tlo (P2), koje se ne može koristiti u nepoljoprivredne svrhe, izuzev kada nema zemljišta niže kvalitete, a prema odredbama PPUO Podgorač, odnosno kada je utvrđen interes za gradnju građevina koje se grade prema posebnim propisima izvan građevinskog područja (neophodne infrastrukturne linijske građevine od interesa za državu ili županiju). Na ovom zemljištu se mogu graditi samo gospodarske građevine za potrebe primarne poljoprivredne proizvodnje.
- ostala obradiva tla (P3), kojima se može promijeniti namjena za potrebe izgradnje građevina, infrastrukture, groblja, pošumljavanje i eksploataciju pijeska i drugih mineralnih sirovina.

Članak 134.

Do izrade sustava odvodnje otpadne vode iz domaćinstava trebaju se ispuštati u nepropusne trodjelne armirano-betonske septičke jame koje omogućavaju redovito pražnjenje djelomično pročišćene otpadne vode i odvoz od strane za to registrirane tvrtke na mjesto određeno Odlukom o odvodnji otpadnih voda.

Otpadne vode većih gospodarskih pogona koje ne odgovaraju propisima o sastavu i kvaliteti voda, prije upuštanja u javni odvodni sustav moraju se pročistiti predtretmanom do tog stupnja da ne budu štetne po odvodni sustav i prijemnike u koje se upuštaju.

Članak 135.

Svi gospodarski pogoni, te gospodarske građevine - tovišta trebaju imati izveden sustav odvodnje, koji onemogućuje izlivanje i prodiranje u tlo otpadnih voda.

Podovi u stajama i svinjcima moraju biti nepropusni za tekućinu i imati rigole za odvodnju osoke u gnojišnu jamu. Dno i stijenke gnojišta do visine od 0,5 m iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala.

Sva tekućina iz staja, svinjaca i gnojišta mora se odvesti u jame ili silose za osoku i ne smije se razlijevati po okolnom terenu. Jame i silosi za osoku moraju imati siguran i nepropustan pokrov, te otvore za čišćenje i zračenje. Moguće je odvoženje gnojovke, osoke i stajnjaka na poljoprivredno zemljište prema posebnom propisu.

Do izvedbe sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje u naseljima, zaštita i predtretman moraju se izvesti na samoj lokaciji, putem nepropusnih građevina i odvoza taložnog mulja i otpada.

Članak 136.

Sve vodotoke, vodne površine i vodne resurse može se koristiti i uređivati u skladu s vodopravnom osnovom i Zakonom o vodama, a sve zahvate uz vodne površine, te vodoopskrbu i odvodnju treba uskladiti sa zahtjevima tvrtke Hrvatske vode.

U vodotoke se ne smije ispuštati gnojnica, otopine umjetnih gnojiva, kao i druge štetne tvari, posebno iz gospodarskih i proizvodnih građevina.

8.2. Zaštita prostora

Članak 137.

Šume i šumsko zemljište ne mogu mijenjati svoju namjenu u odnosu na stanje zatečeno stupanjem na snagu ovog Plana.

Izuzetno od stava 1. ovog članka, šumsko zemljište može promijeniti namjenu:

- ako postoji opravdan interes privođenja drugoj kulturi,
- u interesu sigurnosti ili obrane zemlje,
- za potrebe infrastrukture predviđene ovim planom i planovima višeg reda.

Nekvalitetno poljoprivredno zemljište koje ekonomski nije opravdano koristiti u poljoprivredne svrhe može se pošumiti.

Članak 138.

Na šumskom se zemljištu mogu graditi građevine za potrebe gospodarenja šumom i rekreacije (ako nisu u suprotnosti s funkcijom šume), samo u smislu uređenja otvorenih površina (trim-staze, šetnice i sl).

8.3. Zaštita zraka

Članak 139.

S obzirom na utvrđene djelatnosti koje onečišćuju zrak, Općina Podgorač je dužna sukladno posebnim zakonskim propisima voditi katastar emisija u okoliš, te izraditi Plan intervencija u zaštiti okoliša.

Eventualne lokacije za zahvate u prostoru kod kojih se javlja izvor onečišćavanja zraka moraju biti na dovoljnoj udaljenosti od građevinskih područja naselja, odnosno od pretežito stambeno-poslovne izgradnje, kako u tim zonama ne bi došlo do prekoračenja graničnih vrijednosti emisija određenih posebnim propisima.

Članak 140.

Potrebno je sustavno kontrolirati sve poslovne i gospodarske pogone kao i manje zanatske radionice u pogledu onečišćenja zraka, vode i produkcije otpada u skladu sa minimalnim dozvoljenim standardima.

Proizvodni pogoni kao i vanjski prostori na kojima će se odvijati rad moraju biti udaljeni od stambenih zgrada najmanje za potrebnu udaljenost kako bi se povremeno opterećenje (bukom, vibracijama, dimom, čađi, prašinom, mirisima i sl.) svelo na dozvoljenu mjeru.

8.4. Zaštita od buke i vibracija

Članak 141.

U cilju zaštite od prekomjerne buke na području Općine Podgorač potrebno je:

- identificirati potencijalne izvore buke, te
- kontinuirano vršiti mjerenja buke u najugroženijim područjima.

Najviše moguće dopuštene razine buke na vanjskim prostorima u sklopu građevinskih područja određene su posebnim propisima.

Sve gospodarske građevine moraju imati tehnologiju koja sprječava nedozvoljenu količinu buke i emisiju prašine iznad dozvoljene količine i sastava.

8.5. Procjena utjecaja na okoliš

Članak 142.

U svrhu sprječavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš obveza je izrade Procjene utjecaja na okoliš za zahvate u prostoru za koje se očekuje da bi svojim djelovanjem mogli znatno ugroziti okoliš.

Obveza izrade procjene utjecaja na okoliš utvrđena je posebnim propisom i PPOBŽ-om.

Građevine i područja za koja je obvezna izrada procjene utjecaja na okoliš prikazane su na kartografskom prikazu 3. - Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora, a osim njih obveza izrade procjene utjecaja na okoliš utvrđuje se i za više istovrsnih zahvata izvan građevinskog područja s izvorima zagađenja koji se nalaze na međusobnoj udaljenosti manjoj od 250 m.

Prema raspoloživim podacima građevine i područja za koje je obvezna izrada procjene utjecaja na okoliš po posebnom propisu su:

- planirano odlagalište komunalnog otpada Podgorač na lokaciji Kuklješ
- akumulacije Dubovik, Breznica, Bučje i Piljevo

Popis zahvata je sastavljen prema raspoloživim podacima i informativnog je karaktera, a u svakom pojedinom slučaju se primjenjuje posebni propis.

Prema PPOBŽ građevine i područja za koje je obvezna izrada procjene utjecaja na okoliš su:

- planirana državna cesta (poluautocesta)
- svi zahvati za koje obveza procjena utjecaja na okoliš temeljem posebnog propisa
- više istovrsnih zahvata (niz) koji se planiraju na malom prostoru i čije su veličine, odnosno kapaciteti, iako pojedinačno manji, ukupno veći od onih propisanih posebnim propisom.

Pod malim se prostorom podrazumijevaju svi zahvati izvan građevinskog područja s izvorima zagađenja koji se nalaze na međusobnoj udaljenosti manjoj od 250 m.

Izvan građevinskog područja obvezna je izrada procjene utjecaja na okoliš kada su veličine i/ili kapaciteti zahvata koji su na međusobnoj udaljenosti manjoj od 250 m pojedinačno manji, ali ukupno veći od onih propisanih posebnim propisom, gdje se pod udaljenosti smatra međusobna udaljenost građevina u kojima se obavlja djelatnost zbog koje je propisana obveza izrade procjene.

8.6. Zaštita od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti

Članak 143.

Kriteriji za određivanje naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i druge građevine za zaštitu stanovništva, stupnjevi ugroženosti, te otpornost skloništa ovisno o zonama gdje se grade i način određivanja zona ugroženosti utvrđeni su posebnim propisima.

Naselje Podgorač ulazi u kategoriju IV. stupnja ugroženosti i u njemu je planirana zaštita stanovništva u zaklonima i podrumima na cijelom području. Zakloni se ne smiju graditi u neposrednoj blizini skladišta zapaljivih materija, u razini nižoj od podruma zgrade niti u plavnim područjima.

8.7. Zaštita od požara i eksplozije

Članak 144.

Prilikom svih intervencija u prostoru obvezno je koristiti odredbe posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast.

Građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine ili plinovi moraju se graditi na sigurnosnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja, prema posebnim propisima.

Kod gradnje plinovoda potrebno je primjenjivati odredbe posebnih propisa za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima.

Ispred postojećih i budućih vatrogasnih postaja predvidjeti gradnju po jednog nadzemnog hidranta za punjenje vatrogasnih vozila.

Članak 145.

Sukladno posebnim propisima potrebno je ishoditi suglasnost nadležne Policijske uprave mjere zaštite od požara primjenjene projektom dokumentacijom za zahvate u prostoru na građevinama, određenim prema tim propisima.

Radi omogućavanja spašavanja osoba iz građevine, kao i gašenja požara na građevini i otvorenom prostoru, građevina mora imati vatrogasni prilaz određen prema posebnom propisu, a prilikom gradnje i rekonstrukcije vodoopskrbnih mreža mora se, ukoliko ne postoji, predvidjeti hidrantska mreža.

9. Mjere provedbe plana

9.1. Obveza izrade prostornih planova

Članak 146.

Ne utvrđuje se obveza izrade prostornih planova užih područja na području Općine Podgorač. Prioriteti komunalnog opremanja i uređivanja prostora na području obuhvata Plana određuju se "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Podgorač".

9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera

Članak 147.

Na području Općine Podgorač biti će primjenjivane posebne razvojne i druge mjere koje donesu nadležni organi Države, Županije i Općine.

9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni

---

Članak 148.

Sve legalno izgrađene građevine koje se nalaze na površinama predviđenim Planom za drugu namjenu, ili su nakon utvrđivanja građevinskih područja ostale izvan granica, mogu se do privođenja planiranoj rekonstruirati u opsegu neophodnom za poboljšanje uvjeta života i rada u skladu sa smjernicama ovog plana.

Smjernice za rekonstrukciju iz stavka 1. ovog članka su za :

- I. stambene, stambeno-poslovne i poslovne građevine:
- obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova građevina, krovništa, stropa, potkrovlja, poda, stolarije i slično, u postojećim gabaritima
  - dogradnja odnosno nadogradnja stambenih prostora, tako da s postojećim ne prelazi 75 m² bruto građevinske površine svih etaža, s time da se ne poveća broj stanova,
  - priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture, te rekonstrukcija svih vrsta instalacija
  - dogradnja sanitarnih prostorija (WC, kupaonica) uz postojeće stambene građevine koje nemaju iste izgrađene u svom sastavu ili na postojećoj građevnoj čestici, i to u najvećoj površini od 12 m² brutto
  - popravak postojećeg i postava novog krovništa, bez nadozida kod građevina s dotrajalim ravnim krovom ili s nadozidom ako se radi o povećanju stambenog prostora (iz alineje 2. ove podtočke)
  - sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena
  - sve adaptacije i sanacije po nalogu nadležnih inspekcijskih službi
- II. građevine ostalih namjena:
- obnova i sanacija oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevina i krovništa,
  - dogradnja sanitarija, garderoba i sl. do najviše 10 m² izgrađenosti za građevine do 100 m² bruto izgrađene površine i do 5% ukupne bruto izgrađene površine za veće građevine
  - funkcionalna preinaka građevina (bez mogućnosti promjene namjene),
  - dogradnja i zamjena dotrajalih instalacija
  - priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture,
  - dogradnja i zamjena građevina i uređaja komunalne infrastrukture i rekonstrukcija javnoprometnih površina.

Članak 149.

Prostori zauzeti bespravnom izgradnjom saniraju se na temelju posebnog programa, uz poštivanje temeljnih odrednica Plana, osobito u pogledu zaštite voda, zaštićenih i drugih vrijednih dijelova prirode i kulturnih dobara, poljoprivrednog zemljišta, šuma i krajobraza.